

OPERAT KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ

PLAN OCHRONY DLA NADMORSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Warszawa, Gdańsk, marzec 2019 – czerwiec 2021

„Operat kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”

opracował zespół w składzie:

- autorzy wiodący:

dr inż. arch. Barbara Jaszczuk Skolimowska (BJS) - kierowniczka zespołu;

- autorzy współpracujący:

dr hab. nauk przyr. Maciej Przewoźniak (MP) – część I – diagnoza stanu,

mgr geografii Wojciech Kiełb (WK) – część I – diagnoza stanu,

mgr geografii Aleksandra Nowicka (AN).

Dokumentacja fotograficzna: AN, BJS, MP.

Wykonawca Projektu:

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska

ul. Erazma Ciołka 13, 01-445 Warszawa

we współpracy z:

- Instytutem Morskim Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, Zakładem Ekologii Wód
- Biurem Projektów i Wdrożeń Proekologicznych PROEKO – Maciej Przewoźniak (*na etapie diagnozy stanu*)
- DOM Biurem Urbanistycznym, Kiełb-Stańczuk, Jaszczuk-Skolimowska Sp. j.
- Pracownią Przyrodniczą Pro Natura Pro Homini – Katarzyna Bociąg

Plan ochrony dla Nadmorskiego Parku Krajobrazowego sporządzono na zlecenie Województwa Pomorskiego – Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych w Słupsku, ul. Poniatowskiego 4A, 76-200 Słupsk

Rzeczpospolita
Polska

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 w ramach projektu „Opracowanie projektów planów ochrony parków krajobrazowych wchodzących w skład Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych”, Oś Priorytetowa 11: Środowisko, Działanie: 11.4 Ochrona Różnorodności Biologicznej

oraz przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Gdańsku;

Fot. na stronie tytułowej: Plaża w Jastrzębiej Górze latem 2019 r. (fot. MP)

Spis treści

Część I. Charakterystyka i diagnoza stanu

1. WSTĘP.....	6
1.1. Cel opracowania i ogólna informacja o Planie ochrony	6
1.2. Metodyka i zakres prac.....	6
1.2.1. Ogólne założenia prac nad Planem ochrony	6
1.2.2. Metodyka i zakres prac w odniesieniu do zagadnień turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych	7
1.3. Zespół autorski	8
1.4. Ogólna charakterystyka Parku.....	8
2. OCENA DOTYCHCZASOWEGO STANU ROZPOZNANIA	11
2.1. Ogólna charakterystyka stanu wiedzy.....	11
2.2. Zestawienie dostępnego piśmiennictwa oraz ocena zasobów informacji pod kątem ich przydatności do potrzeb Operatu	11
3. OGÓLNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W PARKU	18
3.1. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych woj. pomorskiego i innych dokumentów ponadlokalnych	18
3.2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych gmin	26
3.3. Uwarunkowania prawa powszechnego i miejscowego.....	33
4. WALORY PARKU ISTOTNE DLA ROZWOJU FUKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ .	37
4.1. Walory przyrodnicze - synteza	37
4.2. Walory kulturowe - synteza	39
4.3. Walory krajobrazowe – synteza	41
5. ISTNIEJĄCY SYSTEM I INFRASTRUKTURA OBSŁUGI TURYSTYKI, REKREACJI I DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ W PARKU	44
5.1. System obsługi.....	44
5.2. Formy aktywności turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej oraz ich natężenie	46
5.3. Baza noclegowa	47
5.3.1 Typy bazy noclegowej.....	47
5.3.2. Charakterystyka wybranych typów obiektów noclegowych.....	58
5.3.3. Pojemność bazy noclegowej	68
5.4. Tereny i akweny rekreacji morskiej i przymorskiej	79
5.5. Pozostałe tereny i obiekty turystyczne i rekreacyjne	94
5.6. Infrastruktura edukacyjna	110
5.7. Transport	116
5.8. Ocena zmian wykorzystania Parku w zakresie turystyki, rekreacji i edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego 20-lecia.....	119

6. ZAGROŻENIA DLA PARKU WYNIKAJĄCE Z ISTNIENIA I ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ	122
6.1. Zagrożenia wewnętrzne	122
6.2. Zagrożenia zewnętrzne.....	127
6.3. Charakterystyka oraz źródła zagrożeń, możliwe sposoby ich eliminacji lub ograniczenia - synteza.....	127
7. CELE KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ	135
8. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ	137
8.1. Rozwój funkcji edukacyjnych.....	141
9. ZAKRES DZIAŁAŃ NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ	143
9.1. Propozycje działań dotyczących kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej.....	143
9.2. Propozycje ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów strategicznych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych	162
9.3. Propozycje monitoringu stanu i skuteczności kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej.....	165
9.4. Potrzeby uzupełnienia wiedzy dotyczącej zagadnień związanych z turystyką, rekreacją i edukacją	165
10. PROGNOZA STANU W PERSPEKTYWIE 20-LETNIEJ.....	167
10.1. Wariant ochrony zachowawczej – utrzymanie aktualnych trendów, bez podejmowania działań wskazanych w Planie ochrony	167
10.2. Wariant ochrony aktywnej - pełna realizacja ustaleń Planu ochrony	167
10.3. Oszacowanie kosztów realizacji ustaleń Planu ochrony.....	167
11. LITERATURA I OPRACOWANIA NIEPUBLIKOWANE	169
12. SPIS TABEL, RYSUNKÓW, FOTOGRAFII I WYKAZ SKRÓTÓW	172
Spis tabel	172
Spis rysunków.....	172
Spis fotografii.....	173
Wykaz skrótów	176

ZAŁĄCZNIK DOKUMENTACYJNY:

1. Studium dokumentacyjne przejść na plaże otwartego morza w Nadmorskim Parku Krajobrazowym - odrębny tom.

ZAŁĄCZNIK KARTOGRAFICZNY (1:10.000):

1. Funkcje turystyczna, rekreacyjna i edukacyjna w NPK – stan (2019 r.)

Część I

Charakterystyka

i diagnoza stanu

1. WSTĘP

1.1. Cel opracowania i ogólna informacja o Planie ochrony

„Operat kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej” jest jednym z siedmiu operatów szczegółowych stanowiących wraz z Operatem generalnym dokumentację do „Planu ochrony dla Nadmorskiego Parku Krajobrazowego” (NPK lub Park). Jego zasadniczym celem jest wskazanie działań na rzecz ochrony i zrównoważonego wykorzystywania walorów Parku w perspektywie najbliższych 20 lat. Składa się on z dwóch zasadniczych części: diagnostycznej oraz strategicznej, w której zapisano proponowane cele i działania ochronne. Ustalenia Planu stanowią podstawę merytoryczną dla zapisów projektu uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie „Planu ochrony dla Nadmorskiego Parku Krajobrazowego”. Treść operatów traktować należy jako rozwinięcie i uzasadnienie zapisów wyżej wymienionej uchwały, przy czym należy zwrócić uwagę, że w wyniku uwag zgłaszanych w ramach konsultacji społecznych, a także procedury uzgadniania i opiniowania projektu Planu ochrony, ostateczne brzmienie zapisów uchwały może różnić się od propozycji ujętych w operatach.

Wymóg sporządzania planów ochrony parków krajobrazowych wynika z zapisów art. 18 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.). Zawartość planu ochrony dla parku krajobrazowego określona jest w art. 20 ust. 4 tej ustawy, natomiast tryb jego sporządzania, zakres wymaganych prac oraz zakres i możliwe sposoby ochrony zasobów parku określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Organem sporządzającym „Plan ochrony dla NPK” jest dyrektor Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, natomiast wykonawcą opracowania jest Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska wraz z podwykonawcami: Instytutem Morskim w Gdańsku, Biurem Projektów i Wdrożeń Proekologicznych „Proeko” – Maciej Przewoźniak (na etapie diagnozy stanu), „DOM” Biurem Urbanistycznym, Kiełb-Stańczuk, Jaszczuk-Skolimowska Spółka jawna oraz Pracownią Przyrodniczą „Pro Natura Pro Homini” - Katarzyna Bociąg.

1.2. Metodyka i zakres prac

1.2.1. Ogólne założenia prac nad Planem ochrony

Zakres prac wykonanych w ramach sporządzania „Planu ochrony dla Nadmorskiego Parku Krajobrazowego” uwzględnia zarówno formalne wymogi wynikające z wymienionego powyżej rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r., jak i rzeczywiste potrzeby rozpoznania aktualnego stanu i zagrożeń zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych Parku, niezbędnych do sformułowania długofalowej strategii ich ochrony. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że pomimo obszerności dokumentacji Planu ochrony, w tym także „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”, opracowania nie należy traktować jako monografii NPK.

Prace prowadzone nad wszystkimi operatami szczegółowymi składały się z następujących etapów:

- etap wstępny, obejmujący ocenę stanu rozpoznania analizowanych komponentów (zagadnień) oraz zaplanowanie niezbędnych prac uzupełniających;
- etap charakterystyki i diagnozy stanu, obejmujący:
 - analizę dostępnych danych;
 - wykonanie uzupełniających badań inwentaryzacyjnych;
 - ocenę zachodzących zmian i ocenę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony;
 - analizę uwarunkowań ochrony;

- identyfikację zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- etap strategii ochrony, obejmujący:
 - określenie celów ochrony;
 - określenie zakresu prac rekomendowanych w celu ochrony analizowanych komponentów oraz monitorowania skuteczności podjętych działań;
 - określenie zasad i kierunków użytkowania obszaru Parku oraz propozycji ustaleń do dokumentów planistycznych i strategicznych różnych szczebli;
 - określenie propozycji uzupełnienia wiedzy dotyczącej analizowanych komponentów oraz propozycji ich wykorzystania w rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych Parku;
 - prognozę stanu analizowanych komponentów w perspektywie 20. lat w wariantcie pełnej realizacji ustaleń Planu ochrony oraz w wariantcie utrzymania dotychczasowych trendów, a także oszacowanie kosztów realizacji proponowanych działań.

Istotnym elementem prac nad Planem ochrony jest dokonanie podziału jego obszaru na rejony (strefy) działań ochronnych, do których odnosi się część ustaleń zaproponowanych w niniejszym Operacie.

1.2.2. Metodyka i zakres prac w odniesieniu do zagadnień turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych

Operat zrealizowany został wg następującego schematu metodycznego:

- **część I: charakterystyka i diagnoza stanu (zakończenie prac 10.2019 r.):**
 - 1) zebranie informacji nt. stanu zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego i edukacyjnego obszaru Parku i części jego otuliny o znaczących powiązaniach funkcjonalnych z Parkiem (strefa A otuliny) ze źródeł statystycznych, ewidencyjnych, archiwalnych i literaturowych,
 - 2) zebranie informacji w terenie (od kwietnia do września 2019 r.) nt. stanu zagospodarowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego i edukacyjnego obszaru Parku i strefy A jego otuliny, ze szczególnym uwzględnieniem bazy noclegowej, szlaków penetracji turystyczno-rekreacyjnej i przejść na plaże otwartego morza (załącznik do „Operatu ...”),
 - 3) weryfikacja i usystematyzowanie zebranych informacji w postaci tabelarycznej, katalogowej (załącznik do „Operatu ...”), fotograficznej i kartograficznej,
 - 4) przetworzenie informacji do postaci opisowej diagnozy stanu przestrzeni turystyczno-rekreacyjnej i stanu zagospodarowania edukacyjnego,
 - 5) identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych NPK w aspekcie jego wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego i edukacyjnego;
- **część II: cele i zasady zagospodarowania**
 - 1) określenie celów ochrony wraz z określeniem zakresu działań rekomendowanych w celu ochrony Parku w aspekcie analizowanych komponentów,
 - 2) określenie zasad i kierunków użytkowania obszaru Parku w aspekcie funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej, w tym propozycji ustaleń do dokumentów planistycznych i strategicznych,
 - 3) określenie propozycji sposobów monitorowania skuteczności podjętych działań,
 - 4) prognoza stanu analizowanych komponentów w perspektywie 20 lat w wariantcie pełnej realizacji ustaleń Planu ochrony oraz w wariantcie utrzymania dotychczasowych trendów, a także oszacowanie kosztów realizacji proponowanych działań.

Zakres problemowy „Operatu ...” określa jego spis treści.

Zakres terytorialny „Operatu ...” pod względem diagnozy stanu zagospodarowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego obejmuje obszar NPK i strefę A jego otuliny, pod względem funkcji edukacyjnej obszar NPK i pod względem identyfikacji zagrożeń zewnętrznych dla realizacji funkcji turystyczno-rekreacyjnej otulinę NPK.

1.3. Zespół autorski

„Operat ...” opracował zespół w składzie:

Część I – diagnoza stanu:

- dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska – kierowniczka zespołu, specjalistka w zakresie planowania przestrzennego i urbanistyki;
- dr hab. nauk przyr. Maciej Przewoźniak, ekolog krajobrazu, ekspert ochrony środowiska, absolwent Podyplomowego Studium Gospodarki Przestrzennej PG, biegły w zakresie ochrony przyrody i ocen oddziaływania na środowisko;
- mgr Wojciech Kiełb – geograf, specjalista GIS;
- mgr Aleksandra Nowicka – geografka, specjalistka gospodarki przestrzennej.

Część II – strategia:

- dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska – kierowniczka zespołu, specjalistka w zakresie planowania przestrzennego i urbanistyki;
- dr hab. nauk przyr. Maciej Przewoźniak, ekolog krajobrazu, ekspert ochrony środowiska, absolwent Podyplomowego Studium Gospodarki Przestrzennej PG, biegły w zakresie ochrony przyrody i ocen oddziaływania na środowisko – opracowanie Załącznika dokumentacyjnego do „Operatu...”, pt. „Studium dokumentacyjne przejść na plaże otwartego morza w Nadmorskim Parku Krajobrazowym”;
- mgr Aleksandra Nowicka – geografka, specjalistka gospodarki przestrzennej.

1.4. Ogólna charakterystyka Parku

Nadmorski Park Krajobrazowy utworzony został uchwałą Nr IX/49/78 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku z dnia 5 stycznia 1978 r., jako jeden z pierwszych parków krajobrazowych w Polsce. Aktualną podstawę prawną jego funkcjonowania stanowi Uchwała Nr 142/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2011 r. poz. 1457), zmieniona Uchwałą Nr 444/XLII/17 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2018 r. poz. 202). Określa ona szczególne cele ochrony Parku oraz obowiązujące w jego granicach zakazy. Cele te bezpośrednio nie nawiązują do problematyki kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej, natomiast pośrednio nawiązują wszystkie, poprzez ukierunkowanie na ochronę walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Parku – walory te stanowią podstawę rozwoju wymienionych funkcji.

Park wg ww. Uchwały obejmuje 18804 ha, w tym 7452 ha powierzchni lądowej, w obrębie gmin wiejskich: Kosakowo, Krokowa i Puck, gmin miejsko-wiejskich Jastarnia i Władysławowo oraz miast Hel i Puck w województwie pomorskim, a także 11352 ha wód Zatoki Puckiej Wewnętrznej. Część zatokowa należy do polskich morskich wód wewnętrznych, administrowanych przez Urząd Morski w Gdyni. Wyznaczona Uchwałą otulina Parku obejmuje tereny o powierzchni 17540 ha w granicach gmin wiejskich: Choczewo, Gniewino (znikomy fragment), Kosakowo, Krokowa i Puck, gminy miejsko-wiejskiej Władysławowo oraz miasta Puck (ryc. 1).

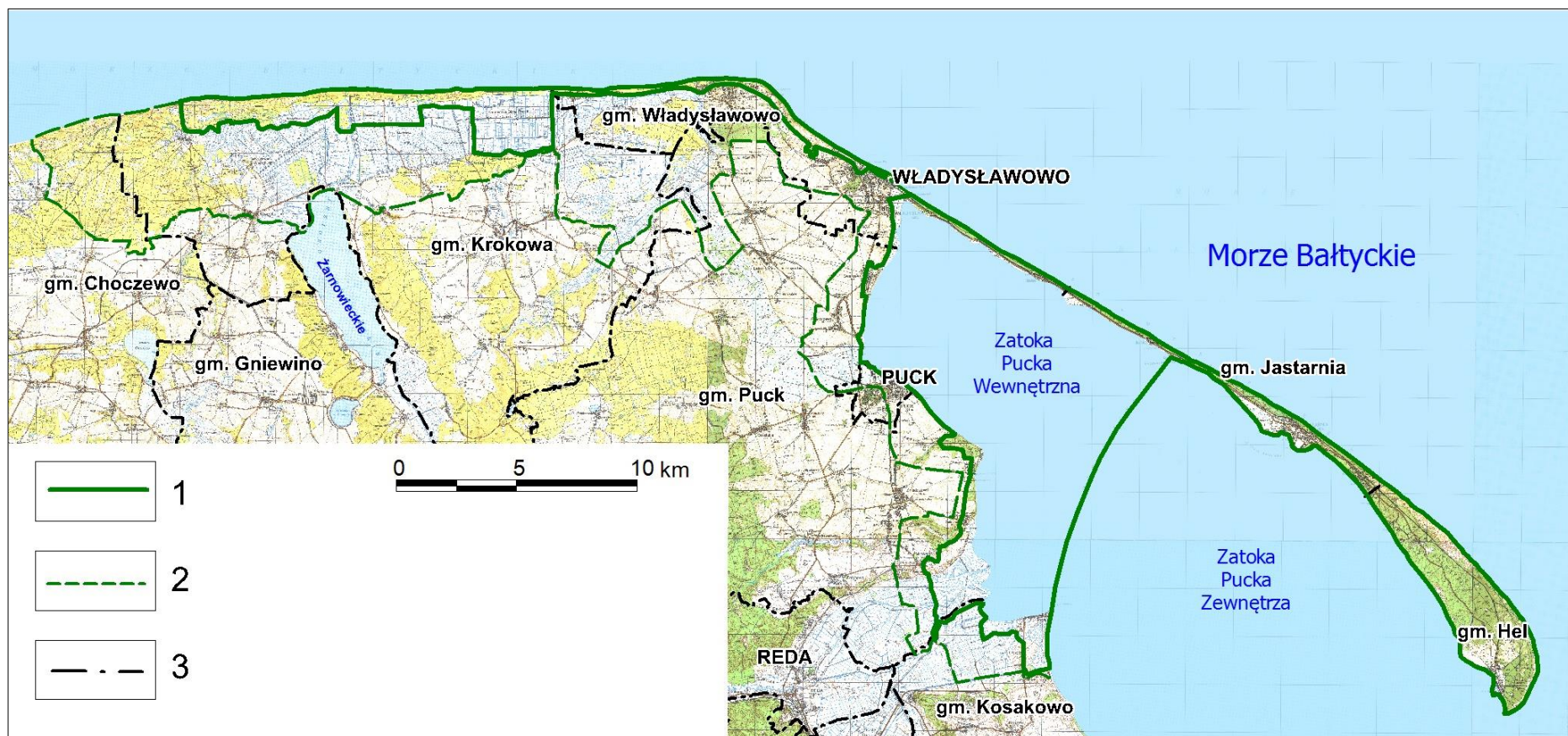
NPK obejmuje cztery mezoregiony fizycznogeograficzne: Półwysep Helski w całości, wschodnią część Mierzei Kaszubsko-Słowińskiej, północne i wschodnie fragmenty Pobrzeża Kaszubskiego oraz zachodnią część Zatoki Puckiej (Zatoka Pucka Wewnętrzna). W części lądowej Park położony jest w zasięgu strefy nadmorskiej. Część morską zajmuje 60,4% powierzchni Parku. Długość brzegu morza w NPK wynosi nieco ponad 130 km – jest to najdłuższy odcinek brzegu morskiego (z przerwą we Władysławowie) objęty obszarową formą ochrony przyrody w Polsce. Pod względem hydrograficznym Park położony jest w bezpośredniej zlewni Morza Bałtyckiego (i w jego zasięgu) oraz w zlewniach ujściowych odcinków rzek, z których największe są Reda i Piaśnica.

Wyróżniającą cechą NPK jest jego morskość i nadmorskość. NPK obejmuje najbardziej morski, silnie zróżnicowany fizjograficznie fragment polskiej przestrzeni. Występują tu: zwymiony (mierzejowy) półwysep, oddzielający zatokę od otwartego morza, ryf w wodach zatoki, mierzeja z równinami akumulacji organogenicznej na zapleczu, kępy wysoczyznowe z czynnymi i martwymi klifami, między nimi ujściowy odcinek pradoliny, wzdłuż brzegu plaże (głównie od strony otwartego morza), lokalnie klify wydmowe itd. To zróżnicowanie fizjograficzne, w połączeniu z budową geologiczną i warunkami wodnymi, ma odzwierciedlenie w różnorodności ekosystemowej: od ekosystemów morskich, przez plażowe, wydmowe, morenowe po dolinne i inne hydrogeniczne. W NPK występują zarówno inicjalne zbiorowiska roślinne wydm białych, klimaksowe bory sosnowe na wydmach, jak i buczyny pomorskie na wysoczyźnie i torfowiska różnych typów. Bogactwo gatunkowe fauny wynika z samego faktu występowania środowiska morskiego i lądowego – od morświna i zmierzka plażowego po pojawiające się okresowo łosie.

Silną indywidualność ma materialne dziedzictwo kulturowe NPK, związane z jego nadmorskim położeniem. Przykładami są porty i przystanie rybackie, latarnie morskie, pozostałości chat rybackich, sprzęt do połowów morskich. Jak wszędzie występują obiekty sakralne. Specyficzne dziedzictwo reprezentują obiekty militarne, związane z wojskowym znaczeniem w przeszłości Półwyspu Helskiego.

Unikalność krajobrazu Parku związana jest z kontrastem krajobrazowym lądu i morza, ze zróżnicowaniem przyrodniczym, z dynamiką środowiska strefy brzegowej i tym samym z jego zmiennością fizjonomiczną, a przede wszystkim z występowaniem widoków na morze - na obramowaną brzegami Półwyspu Helskiego i Pobrzeża Kaszubskiego taflę Zatoki Puckiej i na otwarte morze z bezkresem po horyzont.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe, przy mniejszym znaczeniu walorów kulturowych, są przyczyną intensywnego rozwoju w NPK zainwestowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego. Prowadzi to do dewaloryzacji, a nawet dewastacji przyrody i krajobrazu, a w połączeniu z rozwojem parkowych miast oraz z materialnymi efektami działań Urzędu Morskiego w Gdyni sprawia, że Park znajduje się w stadium agonalnym (Przewoźniak 2017).

Ryc. 1. Położenie NPK na tle podziału administracyjnego
1 - granica NPK, 2 – granica otuliny NPK, 3 – granice gmin.

2. OCENA DOTYCHCZASOWEGO STANU ROZPOZNANIA

2.1. Ogólna charakterystyka stanu wiedzy

Stan rozpoznania walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, będących podstawą kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej w NPK jest dobry – omówienia publikacji i materiałów niepublikowanych w tym zakresie zawierają operaty przyrodnicze „Planu ochrony dla NPK” oraz „Operat ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu”. Dobry jest także stan rozpoznania zagrożeń w relacji >turystyka i rekreacja – środowisko przyrodnicze i krajobraz<. Przeprowadzona na potrzeby „Planu ochrony dla NPK” aktualizacja i uzupełnienie tej wiedzy pozwoliły wskazać odpowiednie do stanu walorów kierunki kształtowania zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego i rozwoju funkcji edukacyjnej na obszarze Parku.

W zakresie diagnozy stanu zainwestowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego obszaru Parku największy problem dotyczy oszacowania rzeczywistej wielkości (pojemności) form zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego. Przydatne są do tego dane statystyczne, gromadzone cyklicznie w jednakowych grupach tematycznych, z możliwością dokonywania różnych analiz. Ich wadą jest gromadzenie danych według jednostek terytorialnych, których granice nie pokrywają się z granicami NPK i jego otuliny. Drugą kwestią problemową jest objęcie analizą wyłącznie działalności rejestrowanej, która nie odzwierciedla rzeczywistej wielkości natężenia turystyki i rekreacji w Parku. Elementem weryfikacji tych danych były badania terenowe przeprowadzone od kwietnia do września 2019 r., które jednak powinny być prowadzone w różnych porach roku, cyklicznie i stale - jednorazowa inwentaryzacja na potrzeby „Planu ochrony dla NPK” stanu użytkowania turystyczno-rekreacyjnego nie dała całościowego obrazu zachodzących zjawisk. Pozwoliła jednak na oszacowanie stanu faktycznego zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego na obszarze NPK i intensywności użytkowania jego obszaru.

Nieodłącznym elementem kształtowania zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego jest tzw. edukacja ekologiczna i właściwe przygotowanie oraz powszechne udostępnianie informacji o walorach Parku i o skutkach prowadzonych działań gospodarczych dla tych walorów. Stan rozpoznania działań z zakresu tej edukacji dotyczących NPK jest niepełny. Przyczyną tego jest duże rozproszenie podmiotów realizujących tę problematykę, począwszy od edukacji realizowanej w ramach powszechnej oświaty, poprzez edukację prowadzoną przez organy parku krajobrazowego, zarządców terenów leśnych, samorządy lokalne czy różne stowarzyszenia i lokalne grupy działania, aż do edukacji prowadzonej przez poszczególnych operatorów turystyki, działających także poza obszarem Parku, a nawet regionu. Przegląd materiałów promocyjno-edukacyjnych związanych z NPK wykazał bardzo duże ich zróżnicowanie – formalne i merytoryczne.

Problematyka kształtowania funkcji turystycznej i rekreacyjnej w NPK ściśle wiąże się z problematyką całościowo ujmowanego zagospodarowania przestrzennego Parku. Omówienie publikacji i materiałów niepublikowanych z tego zakresu oraz ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zawiera „Operat zagospodarowania przestrzennego”. Dla obszaru NPK i jego otuliny obowiązują (wg stanu na wrzesień 2019 r.) 143 plany (70 mpzp położonych w NPK oraz częściowo w NPK i otulinie, a w otulinie 73 mpzp), a w okresie od IX 2019 r. – IX 2020 r. uchwalono i opublikowano kolejnych 11 planów miejscowych: 9 planów położonych w NPK oraz częściowo w NPK i otulinie oraz 2 plany dla otuliny), z których część bezterminowo przesądza docelowe zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne objętych nimi terenów.

2.2. Zestawienie dostępnego piśmiennictwa oraz ocena zasobów informacji pod kątem ich przydatności do potrzeb Operatu

Zestawienie publikacji i materiałów niepublikowanych dotyczących problematyki „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej” przedstawiono w tabeli 1.

Tab. 1. Zestawienie publikacji i materiałów niepublikowanych z oceną ich przydatności dla sporządzenia „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”

Lp.	Dane bibliograficzne	Komentarz
	Publikacje	
1	Bielicki K., Czaplewski K. 2002. Szlakiem łatań morskich województwa pomorskiego. Wyd. Region, Gdynia: 1-79.	Informator turystyczno-krajoznawczy z danymi nt. łatań i osad nadmorskich, w tym w NPK, przydatny do diagnozy walorów turystycznych.
2	Bonarowska D., Bonarowski T. 2015. Zatoka Pucka. Przewodnik żeglarski po portach i przystaniach. Sto-warzyszenie Turystyczne „Kaszuby Północne”: 1-38.	Przewodnik turystyczny dla żeglarzy z opisami, w tym parametrami i mapami portów i przystani, przydatny do diagnozy walorów turystycznych.
3	Borzyszkowski J. 2010. Przewodniki turystyczne po Kaszubach i Pomorzu z 20-lecia międzywojennego i ich autorzy [w] Dziedzictwo kulturowe – terażniejszość – przyszłość. Marko-wy produkt turystyczny. 2010. XI Konferencja Kaszubsko-Pomorska. Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku: 146-175.	Szeroki zestaw informacji nt. międzywojennych przewodników turystycznych, m. in. po obszarze nadmorskim międzywojennej Polski, w tym obecnego NPK.
4	Cyberski J. – red. 2005. Stan i zagrożenie Półwyspu Helskiego. GTN, Gdańsk: 1-295.	Zbiór referatów o zróżnicowanej problematyce, w tym nt. zagrożeń związanych z turystyką.
5	Dąbkowska M., Dyksińska J., Jaszewski J., Leszczyńska A., Siwak A. 2004. Krajobrazy. 25 lat Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Zarząd NPK, Władysławowo: 1-36.	Popularyzacyjna broszura nt. krajobrazów NPK w nawiązaniu do typów środowiska przyrodniczego – przykład materiału popularyzacyjno-edukacyjnego nt. Parku.
6	Czerwiński W., Wandtke B., Janta A. 1997. Walory turystyczne Nadmorskiego Parku Krajobrazowego [w:] Nadmorski Park Krajobrazowy. Janta A. - red. Wyd. NPK, Władysławowo: 160-203	Charakterystyka walorów turystycznych NPK, głównie kulturowych, wg stanu w końcu XX w., przydatna jako punkt odniesienia do oceny przekształceń w okresie minionego 20-lecia.
7	Durydiwka M., Duda-Gromada K. 2014. Wpływ turystyki na rozwój przestrzenny miejscowości nadmorskich. Wybrane aspekty. Turyzm 24/1: 65-71.	Analiza głównych kierunków rozwoju turystycz-nego miejscowości nadmorskich, w tym na przykładach z NPK, umiarkowanie przydatna do części diagnostycznej.
8	Dziedzictwo kulturowe – terażniejszość – przyszłość. Markowy produkt turystyczny. 2010. XI Konferencja Kaszubsko-Pomorska. Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku: 1-232.	Zbiór wystąpień konferencyjnych, głównie o charakterze teoretycznym i sprawozdawczym, mogących inspirować część planistyczną „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK”.
9	Ellwart J. 2006 (wyd. IX). Kaszuby. Przewodnik turystyczny. Wyd. Region Gdynia, 1-391.	Kompleksowy zestaw informacji nt. obiektów turystycznych na Kaszubach, w tym w NPK, przydatny do diagnozy i lokalizacji w terenie.
10	Gerstmannowa E., 1995. Półwysep Helski. Przyrodni-cze podstawy rozwoju. IOŚ, Warszawa: 1-79.	Publikacja poświęcona częściowo problematyce zagospodarowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego, przydatna do analizy zmian w ostatnim 20-leciu i jako materiał koncepcyjny.
11	Gerstmannowa E. 2005. Degradacja krajobrazu nadzatkowych fragmentów Półwyspu Helskiego na odcinku Władysławowo-Chałupy [w:] Cyberski J. – red. Stan i zagrożenie Półwyspu Helskiego. GTN, Gdańsk: 105-114.	Analiza zagadnienia degradacji przyrody i krajobrazu Półwyspu Helskiego w pasie lokalizacji campingów przy brzegu Zatoki Puckiej – przydatna do diagnozy i analizy przekształceń w minionym 20-leciu.
12	Gerstmannowa E. 2006. Przestrzeń turystyczna polskiej strefy brzegowej – trendy rozwoju a warsztat planistyczny [w:]	Studium teoretyczno-metodyczne analizy zagospodarowania turystycznego strefy nadmorskiej w Polsce, w tym z przykładami z NPK, przydatne do opracowania

	Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce - stan obecny i perspektywy 2. Brzeg morski – zrównoważony. Furmańczyk K. – red. Uniw. Szczeciński: 128-141.	koncepcji kształtowania funkcji turystyczno-rekreacyjnej w NPK.
13	Gerstmannowa E., Janczewska A. 2000. Obciążenie turystyczne obszaru [w:] Nadmorski Park Krajobrazowy. Gerstmannowa E. – red. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 3: 112-114	Ogólna diagnoza problem wg stanu z końca XX w., przydatna jako punkt odniesienia do oceny przekształceń w okresie minionego 20-lecia.
14	Graja-Zwolińska S., Spychała A., Maćkowiak M. - red. 2018. Edukacja ekologiczna w rozwoju turystyki na obszarach przyrodniczo cennych. Zbiór dobrych praktyk. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań: 1-106.	Analiza celów edukacji ekologicznej i uwarunkowań jej realizacji wraz z przykładami dobrych praktyk zrównoważonego zarządzania rozwojem turystyki w Polsce – przydatny do opracowania koncepcji edukacji w NPK.
15	Hel. Perła Półwyspu. 2014. Urząd Miasta Hel: 20 i plan Helu.	Prospekt promocyjny miasta – przykład marketingu turystycznego miasta w NPK.
16	Innowacyjność w turystyce. Poradnik dla przygotowujących, oceniających i realizujących projekty innowacyjne i proinnowacyjne z zakresu turystyki. 2016 Praca zbior. Warszawa – Poznań – Szczecin: 1-117.	Teoretyczne podstawy kształtowania innowacyjnej turystyki, aspekty gospodarcze i prawne – praca przydatna dla koncepcji kształtowania zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego NPK.
17	Jankowski W. 2001. Rezerваты przyrody Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Wyd. NPK, Władysławowo: 1-32	Przykład informatora edukacyjnego nt. obiektów przyrodniczych w NPK i w jego otoczeniu.
18	Janta A. – red. 1999. Torfowe Kłyle. Ścieżka przyrodnicza okolicy Jastarni. Wyd. NPK, Władysławowo: 1-16.	Przykład informatora edukacyjnego nt. obiektu przyrodniczego w NPK.
19	Jędrzejczak 2005. Turysta na Półwyspie – przekleństwo czy wybawienie [w:] Cyberski J. – red. Stan i zagrożenie Półwyspu Helskiego. GTN, Gdańsk: 181-182.	Przyczynek do zagadnienia turystycznego obciążenia Półwyspu Helskiego.
20	Kistowski M., Korwel-Lejkowska B. 2005. Wpływ zagospodarowania przestrzennego (ze szczególnym uwzględnieniem bazy turystycznej) na środowisko przyrodnicze i walory krajobrazowe strefy Karwia – Hel [w:] Kistowski M., Korwel-Lejkowska B., Witkiewicz M. Problemy zagospodarowania i ruchu turystycznego w strefie nadmorskiej na przykładzie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Wyd. Bernardinum, Pelplin: 7-73.	Kompleksowe studium zagospodarowania i użytkowania turystycznego znacznej części NPK, ukierunkowane przyrodniczo, przydatne dla oceny przekształceń w minionym 20-leciu oraz dla koncepcji części projektowej „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK”.
21	Kistowski M., Trocha A., Tupaj A. 2010. Kontrasty zagospodarowania i ruchu turystycznego na polskim wybrzeżu Bałtyku na przykładzie gmin Władysławowo i Tolkmicko. Problemy Ekologii Krajobrazu 27: 179-187.	Relacja >turystyka i rekreacja – środowisko przyrodnicze i krajobraz< m. in. na przykładzie gminy Władysławowo (obecnie miasto i gmina), w znacznej części w NPK, opracowanie przydatne do diagnozy.
22	Kistowski M., Kowalczyk J. 2013. Rozwój turystyki w wybranych parkach krajobrazowych Polski w świetle koncepcji cyklu ewolucji obszarów turystycznych. Problemy Ekologii Krajobrazu - Rekreacja w krajobrazach o wysokim potencjale. XXXIV:	Analiza porównawcza dziesięciu parków krajobrazowych w Polsce w aspekcie rozwoju turystyki oraz zasad zrównoważonego rozwoju turystyki, z próbą oceny cyklu ewolucji obszarów turystycznych – wkład do dyskusji nad stanem turystyki w NPK.

	77-85.	
23	Kwiatkowska D., Marks E. 2016. Zagospodarowanie turystyczne terenów nadmorskich w Polsce – przykład Helu – Półwyspu Helskiego, Sopotu i Ustki. Zesz. Nauk. Turystyka i Rekreacja 1(17), WSTiJO, Warszawa: 239-252.	Próba wskazania tzw. dobrych praktyk w kształtowaniu krajobrazu nadmorskiego, w tym turystycznego, m. in. na przykładzie Półwyspu Helskiego – przyczynek do koncepcji.
24	Majdak P. 2008. Walory turystyczne Helu oraz koncepcje ich zagospodarowania wobec preferencji i oczekiwań przyjezdnych. Turystyka i Rekreacja 4: 137-143.	Analiza zagadnienia rozwoju turystyki w Helu w aspekcie postrzegania walorów turystycznych miasta przez przyjezdnych – przyczynek do diagnozy.
25	Przewodnik po Helu. (wyd. II) Stowarzyszenie „Przyjaciele Helu”. Wyd. „MS”, Hel: 1-92.	Kompleksowy zestaw informacji nt. obiektów turystycznych, głównie dziedzictwa kulturowego w Helu, przydatny do diagnozy.
26	Rothstein P. 2001 (wyd. I 1891). Przewodnik po Gdańsku i okolicy: 1-80	Przedruk historycznego przewodnika turystycznego, zawierającego m. in. pierwsze informacje nt. turystyki w Helu – ciekawostka.
27	Sadowski J. 2014. Szlak historii militarnej Kaszub Północnych. Infort, Jastarnia – Gliwice: 1-80.	Bogato ilustrowany (fotografie i mapy) przewodnik po szlaku militariów, w większości w NPK i w jego otoczeniu, przydatny do diagnozy walorów turystycznych Parku i planu ochrony.
28	Sikora A. 1978 (?). Nadmorski Park Krajobrazowy. LOP, Warszawa: nn.	Prawdopodobnie pierwsza publikacja nt. NPK, o charakterze informatora turystycznego, przykład dawnego materiału popularyzacyjno-edukacyjnego nt. Parku.
9	Skóra K., 2005. Przeszłość i przyszłość przyrody rejonu Półwyspu Helskiego [w:] Hel morska rezydencja Rzeczypospolitej. Augustyn M. – red. MAK, Wrocław: 61-88.	Omówienie zagrożeń przyrody, m. in. w kontekście nadmiernego rozwoju turystyki, przydatne do diagnozy.
30	Skóra K., 2005. Półwysep Helski – próba diagnozy ekologicznej kłęski oraz recepta na rzecz rozwoju zrównoważonego [w:] Cyberski J. – red. Stan i zagrożenie Półwyspu Helskiego. GTN, Gdańsk: 115-127.	Kompleksowe spojrzenie na stan dewastacji przyrody Półwyspu Helskiego m. in. w kontekście nadmiernego rozwoju turystyki, przydatne do diagnozy i koncepcji udostępniania turystycznego Półwyspu Helskiego.
31	Skóra K. 2006. Przyczyny i przykłady degradacji różnorodności biologicznej strefy brzegowej w rejonie Zatoki Puckiej [w:] Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce - stan obecny i perspektywy 2. Brzeg morski – zrównoważony. Furmańczyk K. – red. Uniw. Szczeciński: 217-236.	Artykuł zawiera m. in. omówienie przyczyn degradacji Zatoki Puckiej w NPK w efekcie niewłaściwego zagospodarowania i użytkowania turystycznego, przydatny dla diagnozy i projektu kształtowania zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego NPK.
32	Szlak historii militarnej Kaszub Północnych. 2014. Infort, Jastarnia-Gliwice: mapa.	Mapa w skali 1:100.000 - dopełnienie publikacji Sadowskiego (2014), przydatna do diagnozy.
33	Szwichtenberg A. 1996. Nowe spojrzenie na zagospodarowanie turystyczne Półwyspu Helskiego. Turyzm 1: 77-87.	Przyczynek do zagadnienia rozwoju funkcji turystycznej w NPK, ale w „spojrzeniu nic nowego”.
34	Szwichtenberg A. 2006. Gospodarka turystyczna na obszarach chronionych polskiego wybrzeża [w:] Zintegrowane Zarządzanie Obszarami Przybrzeżnymi w Polsce - stan obecny i perspektywy 2. Brzeg morski – zrównoważony. Furmańczyk K. – red. Uniw. Szczeciński: 122-127.	Ogólnikowy, teoretyczny artykuł pozbawiony aspektów użytkowych dla „Planu ochrony NPK”.

35	Szwichtenberg A. 2006. Gospodarka turystyczna polskiego wybrzeża. Wyd. Polit. Kosz. Monografie, Koszalin: 1–371.	Wielo tematyczna monografia – ogólne „tło” dla „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK”.
36	Szwichtenberg A. 2019. Gospodarka turystyczna na polskim wybrzeżu w drugiej połowie XX w. i na początku XXI w. [w:] Polska geografia morza. Przyrodnicze i społeczno-ekonomiczne badania morza i obszarów nadmorskich. Cedro A. – red. Uniw. Szczeciński, Szczecin: 8-28.	Wybiórcze omówienie problemów gospodarki przestrzennej w strefie nadmorskiej, głównie w zakresie zagospodarowania i użytkowania turystycznego, mało przydatne dla „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK”.
37	Turystyka w województwie pomorskim w latach 2013-2017. 2018. Urząd Statystyczny w Gdańsku: 1-114.	Bogaty zestaw informacji statystycznych o obiektach noclegowych i ich wykorzystaniu, ruchu granicznym oraz działalności PTTK - przydatny dla diagnozy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego NPK.
38	Węśławski J.M., Kotwicki L., Grzelak K., Piwowarczyk J., Sagan I., Nowicka K., Marzejon I. 2011. Przemysł turystyczny i przyroda morska na Półwyspie Helskim. Wstępna ocena wpływu turystyki i przemysłu rekreacyjnego na wartości naturalne przybrzeżnego ekosystemu morskiego na przykładzie Półwyspu Helskiego. WWF Polska: 1-68.	Synteza dostępnych informacji nt. zagrożeń środowiska morskiego i wybrzeża związanych z rozwojem turystyki na Półwyspie Helskim oraz propozycje kluczowych dla ochrony środowiska kierunków działań – przydatna dla diagnozy i projektu kształtowania zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego NPK.
39	Witkiewicz M. 2005. Analiza wielkości oraz struktury zagospodarowania i ruchu turystycznego na obszarze Nadmorskiego Parku Krajobrazowego [w:] Kistowski M., Korwel-Lejkowska B., Witkiewicz M. Problemy zagospodarowania i ruchu turystycznego w strefie nadmorskiej na przykładzie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Wyd. Bernardinum, Pelplin: 75-91.	Ogólna analiza zagospodarowania i użytkowanie turystycznego NPK, w tym na podstawie badań ankietowych, przydatna dla oceny przekształceń w minionym 20-leciu oraz dla koncepcji części projektowej „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK”.
40	Woźniakowski A. 2015. Mapa fortyfikacji Półwyspu Helskiego. 2015. Casamata: mapy.	Mapy w skali 1:15.000 i 1:10.000 z lokalizacją zabytków militarnych - przydatna do diagnozy walorów turystycznych Parku .
41	Zasady ochrony parku. 2000. Opr. zbior. [w:] Nadmorski Park Krajobrazowy. Gerstmannowa E. – red. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 3: 121-204.	Opublikowany projektu „Planu ochrony NPK”, wykonanego w latach 1995-1997, w tym w odniesieniu do problematyki turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej, przydatny, ale częściowo zdezaktualizowany.
42	Znaczenie miejsc przyrodniczo cennych oraz edukacji ekologicznej w turystyce. 2016. Materiały z konferencji w Sochaczewie 19 października 2016 r., Warszawa: 1-41.	Zbiór wystąpień konferencyjnych – przyczynek do koncepcji kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej w NPK.
	Materiały niepublikowane	
1	Programy opieki nad zabytkami w gminach NPK oraz w powiecie puckim, omówione w „Operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”.	Kompleksowe źródła informacji nt. dziedzictwa kulturowego NPK, stanowiącego obok zasobów przyrodniczych podstawowy walor turystyczny Parku.
2	Projekt programu operacyjnego w zakresie rozwoju gospodarczego obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy NORDA 2020 z perspektywą 2050. 2015. Agencja Rozwoju Gdyni, Gdynia: 1-60 oraz Prognoza oddziaływania na środowisko	W projekcie programu zaproponowano wśród siedmiu kluczowych przedsięwzięć rozwojowych „Wzmocnienie potencjałów rozwojowych branży turystycznej pasa nadmorskiego NOU NORDA.”, z podaniem ogólnych wytycznych rozwoju w tym zakresie gmin nadmorskich od Gdyni po Łebę, w tym wszystkich parkowych. Prognoza zgodna z ustawą OOS, uzupełnia projekt

	Projekt programu operacyjnego w zakresie rozwoju gospodarczego obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy NORDA 2020 z perspektywą 2050. 2015. Przewoźniak M. – red. BPiWP Proeko w Gdańsku: 1-171.	Programu w zakresie problematyki środowisko-wej, zwracając uwagę na zagrożenia związane z realizacją Programu.
3	Projekt programu operacyjnego w zakresie rozwoju przestrzennego i gospodarowania gruntami dla obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy NORDA 2020 z perspektywą 2050. 2015. Agencja Rozwoju Gdyni, Gdynia: 1-35 oraz Prognoza oddziaływania na środowisko Projekt programu operacyjnego w zakresie rozwoju przestrzennego i gospodarowania gruntami dla obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy NORDA 2020 z perspektywą 2050, 2015. Przewoźniak M. – red. BPiWP Proeko w Gdańsku: 1-65.	W projekcie programu zaproponowano wśród siedmiu kluczowych przedsięwzięć „Rewitalizację wielofunkcyjnych zespołów usług przyplażowych” i „Nową jakość plaż” (plaża jako specyficzna przestrzeń publiczna - główny cel turystyki wypoczynkowej). Prognoza zgodna z ustawą OOŚ, uzupełnia projekt Programu w zakresie problematyki środowisko-wej, zwracając uwagę na zagrożenia związane z realizacją Programu.
4	Projekt strategii zrównoważonego rozwoju obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy NORDA 2020 z perspektywą 2050. 2015. Red. i opr. Agencja Rozwoju Gdyni, Gdynia: 1-160 oraz Prognoza oddziaływania na środowisko Projektu strategii zrównoważonego rozwoju obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy NORDA 2020 z perspektywą 2050. 2015. Przewoźniak M. – red. BPiWP Proeko w Gdańsku: 1-168.	Wśród sześciu priorytetowych dziedzin tematycznych projekt Strategii uwzględnia „Rozwój związanej z morzem gospodarki turystycznej”, w zakresie ogólnych wytycznych (wizji) zagospodarowania i użytkowania gmin nadmorskich od Gdyni po Łebę, w tym wszystkich parkowych. Prognoza zgodna z ustawą OOŚ, uzupełnia projekt Strategii w zakresie problematyki środowiskowej, zwracając uwagę na zagrożenia związane z realizacją Strategii.
5	Strategia rozwoju Ziemi Puckiej na lata 2016-2025. 2016. Red. i opr. Stowarzyszenie Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka. Starostwo Powiatowe w Pucku i Urzędy Miast i Gmin powiatu: 1-74.	Strategia zawiera główne uwarunkowania i generalne kierunki rozwoju powiatu puckiego, w tym w zakresie turystyki, przydatna na poziomie ustalenia celów strategicznych dalszego funkcjonowania turystyki w NPK.
6	Zrównoważona turystyka na Półwyspie Helskim. 2012. Opr. zbior. Wyzwania zrównoważonego rozwoju. Fundacja Sędzimir, Kartuzy: 1-40.	Wybiórcza analiza problemów, od odpadów na plaży po Festiwal „Rybacka Jesień” – pomoc w poszukiwaniu koncepcji zrównoważonego rozwoju sektora turystycznego na Półwyspie Helskim.
7	Dokumenty strategiczne poziomu regionalnego (województwo pomorskie), subregionalnego (powiaty) i lokalnego (gminy) wyszczególniono i omówiono w „Operacie zagospodarowania przestrzennego NPK” .	Dokumenty przydatne dla projektu kształtowania zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego NPK, w zakresie zgodności z celami strategicznymi rozwoju regionu i gmin.
8	Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin położonych w NPK i w jego otulinie wyszczególniono i omówiono w „Operacie zagospodarowania przestrzennego NPK” .	Dokumenty przydatne dla diagnozy i projektu kształtowania zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego NPK w zakresie zgodności z polityką przestrzenną gmin w tym zakresie.
	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	
1.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w NPK, wyszczególniono i omówiono w „Operacie zagospodarowania przestrzennego NPK” .	Dokumenty planistyczne gmin o bardzo różnej aktualności, tematyce i zajętości terenów, zawierające m. in. ustalenia nt. planowanego zagospodarowania turystycznego.
	Strony internetowe	

1	https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt	Dane statystyczne prowadzone między innymi dla jednostek statystycznych, zagregowane wg 23 kategorii, w tym turystyka w trzech grupach, przydatne dla diagnozy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego NPK
2	http://pomorskieszlakitpk.pl/historia-szlakow/	Opis przebiegu tras szlaków, ich „historii” i atrakcji turystycznych, przydatny dla diagnozy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego w NPK.
3	https://npk.org.pl/...	Foldery edukacyjno-turystyczne NPK, przydatne dla diagnozy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego w NPK oraz informacje nt. Błękitnej Szkoły, szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych.
4	www.blekitnaszkola.npk.org.pl	Informacje na temat działalności Błękitnej Szkoły przy NPK we Władysławowie – przydatne dla zagadnień związanych z funkcją edukacyjną NPK.
5	https://ciee-gda.pl/...	Strona Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku – informacje nt. prowadzonych działań z zakresu edukacji ekologicznej, konkursów i wydarzeń, w tym w NPK - przyczynek do kierunków kształtowania oferty edukacyjnej w NPK.

Źródło: opracowanie własne.

3. OGÓLNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ W PARKU

3.1. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych woj. pomorskiego i innych dokumentów ponadlokalnych

1. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030” (PZPWP) - (Uchwała Nr 318/XXX/2016 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r., opublikowany w Dz. U. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 603) wraz z uszczegółowieniem w postaci „Planu zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot 2030” (PZPOMG-G-S).

Obszar Nadmorskiego Parku Krajobrazowego wraz z otuliną znajduje się w całości w granicach Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OM G-G-S), w przeważającej części w granicach strefy funkcjonalnej OM G-G-S oraz częściowo w potencjalnej strefie funkcjonalnej OM G-G-S (zachodnia część NPK - gmina Krokowa oraz zachodnia część otuliny - gmina Choczewo, gmina Gniewino). Ponadto NPK znalazł się w wyznaczonym w „Planie...” *obszarze funkcjonalnym szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej* – w środkowej części „Strefy Przybrzeżnej”.

Przy formułowaniu zapisów „Planu...” uwzględniono uwarunkowania zewnętrzne, w tym determinanty rozwoju i zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa wynikające z czynników o charakterze globalnym i europejskim, a także uwarunkowania i cele wynikające z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz międzywojewódzkie uwarunkowania rozwoju przestrzennego. Dokument jest także spójny z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020. W dokumencie szeroko rozpatrywano uwarunkowania nadmorskiego położenia województwa i jego powiązań z obszarami morskimi.

Jednym z celów polityki przestrzennego zagospodarowania województwa jest uruchomienie potencjału rozwojowego obszarów funkcjonalnych, co związane jest ze zmianą podejścia z sektorowego na zintegrowane podejście terytorialne ukierunkowane na wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów określonych funkcjonalnie oraz integrację działań publicznych w wymiarze przestrzennym i na poziomie systemów zarządzania. Prowadzić ma to m.in. do zwiększenia efektywności procesów zagospodarowania i zarządzania strefą brzegową, a także do zrównoważonego wykorzystania zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także dostosowania działań ochronnych i ograniczeń umożliwiając jednoczesny rozwój społeczno-ekonomiczny zgodny z oczekiwaniami społecznymi.

Obszar funkcjonalny „Strefy Przybrzeżnej”:

W odniesieniu do obszaru funkcjonalnego „Strefy Przybrzeżnej” w „Planie...” zwraca się uwagę na zmiany systemu przyrodniczego wskutek rosnącej intensywności użytkowania obszarów przybrzeżnych i postępującej urbanizacji przestrzeni naturalnej, głównie związanej z rozwojem usług turystyki. Jednocześnie podkreśla się stopniowy zanik tradycyjnej funkcji gospodarczej i kulturowej obszaru przybrzeżnego – rybołówstwa kutrowego i łodziowego. Jako element zagrożenia w aspekcie zagospodarowania przestrzennego dla strefy przybrzeżnej wskazuje się malejącą powierzchnię terenów zajmowanych dotychczas na potrzeby obronności kraju i ich przejmowanie przez nowych użytkowników, co rodzi zarówno szanse rozwoju, jak i może stać się źródłem poważnego zagrożenia. Istotne są także bariery i niebezpieczeństwa związane m.in. z: sezonowością gospodarki, wrażliwością środowiska nadmorskiego na presję antropogeniczną oraz presję wynikającą z procesów naturalnych, lokowaniem zabudowy o architekturze obcej kulturowo tradycji bałtyckiej i lokalnej oraz o niskiej estetyce, a także problemem tymczasowości znacznej części zainwestowania.

Wyzwaniem rozwojowym dla obszaru funkcjonalnego „Strefy Przybrzeżnej” zgodnie z „Planem...” jest: *Kształtowanie całorocznej atrakcyjności turystycznej Strefy Przybrzeżnej przez ochronę*

i wykorzystanie zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych obszaru oraz poprawę jego dostępności i obsługi transportowej.

Większość zapisów Planu dotyczących zasad zagospodarowania przestrzennego oraz działań i przedsięwzięć polityki przestrzennej ma charakter wytycznych i rekomendacji, a jedynie część stanowią ustalenia obligatoryjne do stosowania w dokumentach planistycznych samorządów gminnych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy). Ze względu na specyfikę dokumentu jakim jest Plan Ochrony NPK poniżej wskazano najistotniejsze zapisy istotne przy formułowaniu celów ochrony NPK:

1. Zasady zagospodarowania przestrzennego:

- zasada dostosowywania przeznaczenia, sposobu i intensywności zagospodarowania obszarów nadmorskich do zagrożeń stabilności brzegu morskiego, w tym wynikających z naturalnych procesów abrazji morza, podnoszenia się jego poziomu oraz powodzi odmorskiej;
- zasada ochrony naturalnych i antropogenicznych walorów krajobrazowych oraz zapewniania warunków kontynuacji zabudowy o skali i intensywności typowej dla krajobrazu nadmorskiego.
- zasada dostosowania skali i intensywności zabudowy i użytkowania rekreacyjnego do pojemności przestrzeni na przyrodniczych obszarach chronionych.
- zasada unikania lokalizowania intensywnej zabudowy pensjonatowej na niewielkich działkach poprzez ustalanie ekologicznych standardów zabudowy i zagospodarowania.
- zasada uwzględniania przy planowaniu rozwiązań komunikacyjnych, w szczególności na obszarach mierzejowych, sezonowego wzrostu natężenia ruchu oraz możliwości rozwoju systemów komunikacji alternatywnej, w tym transportu zbiorowego.
- zasada uwzględniania polityki parkingowej w projektowaniu rozwiązań transportowych, w szczególności roli parkingów buforowych na obrzeżach miejscowości turystycznych, zwłaszcza na obszarach mierzejowych.
- zasada uwzględniania w planowaniu zagospodarowania przestrzennego potrzeb utrzymania i rozwoju funkcji portowych, w tym w szczególności tam, gdzie to wynika ze specyfiki portu funkcji przemysłowej, przeładunkowej, rybołówstwa lub turystyki.

2. Działania i przedsięwzięcia:

- wykonanie studium obsługi transportowej Półwyspu Helskiego;
- poprawa stanu i estetyki wejść na plaże przez realizację ciągów pieszych (np. kładek nad wydymami), budowa infrastruktury sanitarnej w obszarach przyplażowych itp., dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;

3. Rozwój spójnego systemu tras rowerowych oraz infrastruktury związanej z obsługą żeglarstwa (międzynarodowy szlak wodny wybrzeża Bałtyku i Zalewu Wiślanego) i kajakarstwa, w tym:

- budowa międzynarodowej trasy rowerowej R10 (międzynarodowa nr 3) wraz z trasami dojazdowymi - **ustalenie Planu Województwa**;
- zagospodarowanie szlaków kajakowych na rzekach objętych przedsięwzięciem Kajakiem przez Pomorze (Pomorskie Szlaki Kajakowe): Łeba, Łupawa, Piaśnica, Reda, Słupia, Szkarpada, Czarna Woda - **ustalenie Planu Województwa**;
- budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury żeglarskiej w portach i przystaniach morskich - rozwój oferty turystyki wodnej w obszarze Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej – **ustalenie Planu Województwa**;

- uporządkowanie, ochrona oraz ukierunkowanie ruchu turystycznego i rekreacyjnego w obszarach wrażliwych przyrodniczo (np. rejonów wydm, obszary parków krajobrazowych, nadmorska strefa przyrodniczo-rekreacyjna) minimalizujące ich nadmierne obciążenie i dewaloryzację – wyznaczanie i oznakowanie wejść i szlaków, zagospodarowanie wybranych przestrzeni;
- poprawa obsługi transportowej miejscowości mierzejowych przez: organizację miejsc parkingowych w miejscowościach nadmorskich oraz dużych, zielonych parkingów u nasad Mierzei Helskiej i Wiślanej, powiązanych z węzłami integracyjnymi typu P&R i B&R, a także atrakcyjną ofertę transportu zbiorowego, w tym kolejowego.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030”:

W tabeli 2 przedstawiono najistotniejsze z punktu widzenia turystyki i rekreacji zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot w odniesieniu do obszaru Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Przeanalizowano dokument pod kątem ustaleń i wytycznych, które wpływają w sposób bezpośredni lub pośredni na funkcjonowanie NPK w aspekcie funkcji turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej.

Tab. 2. Wybrane zapisy PZPOMG-G-S odnoszące się do kwestii turystyki, rekreacji i edukacji istotne dla funkcjonowania NPK

<p>WZMACNIANIE CAŁOROCZNEJ I ATRAKCYJNEJ OFERTY TURYSTYCZNEJ W OPARCIU O ZASOBY I WALORY PRZYRODNICZO- KULTUROWE, KRAJOBRAZOWE I FUNKCJE METROPOLITALNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zasada przeciwdziałania nadkoncentracji zainwestowania, prowadzącej do dewaloryzacji środowiska; – Zasada harmonijnego kształtowania zagospodarowania rekreacyjnego i wypoczynkowego realizowana m.in. przez: <ul style="list-style-type: none"> • uzależnienie rozwoju nowych terenów budownictwa letniskowego od ich wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska – ustalenie planu; • uwzględnianie naturalnych właściwości terenu i ograniczanie negatywnego oddziaływania zagospodarowania rekreacyjnego i jego następstw na zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe – ustalenie planu; • tam, gdzie nie uniemożliwiają tego warunki naturalne, zapewnienie dostępności strefy brzegowej zbiorników wodnych wykorzystywanych turystycznie, poprzez traktowanie jej jako przestrzeni publicznej, wolnej od trwałego zainwestowania, niebędącej urządzeniami rekreacji; • unikanie zainwestowania na osiach widokowych i innych eksponowanych punktach w krajobrazie; • ochrona atrakcyjnych form krajobrazowych przed zainwestowaniem; • zapewnienie wizualno-akustycznych stref buforowych między jednostkami zainwestowania rekreacyjnego; • udostępnianie turystyczne cennych struktur przyrodniczych (tam, gdzie to nie koliduje z celami ochrony przyrody) przez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury o charakterze informacyjno-edukacyjnym. – Zasada poszanowania funkcji ekosystemowych i przestrzegania reżimów formalnej ochrony obszarów leśnych lub akwenów wodnych przy ich przeznaczaniu i wykorzystaniu na cele rekreacyjne; – Zasada kształtowania zintegrowanej i kompleksowej sieci szlaków turystycznych: <ul style="list-style-type: none"> • wyposażonych w infrastrukturę turystyczną (np. mariny, przystanie jachtowe, porty jachtowe, punkty odpoczynku) oraz zaplecze (np. bazę noclegową, miejsca parkingowe), • ograniczających negatywne oddziaływanie nieorganizowanego i masowego ruchu turystycznego na zasoby i walory środowiska;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Zasada kształtowania ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych – <u>ustalenie planu</u>: <ul style="list-style-type: none"> • międzynarodowa - nr 3 (R10 Hanzeatycka Trasa Rowerowa): Wicko (z kierunku Głównicy) - Łeba – Wicko - Choczewo - Krokowa - Władysławowo - Puck - Puck (m.) - Kosakowo - Gdynia - Sopot - Gdańsk - Stegna - Nowy Dwór Gdański (m.) - Kępki (gm. Nowy Dwór Gdański) - woj. warmińsko-mazurskie (przebieg zgodny z trasą Euro Velo EV 13 Szlak Żelaznej Kurtyny); • regionalna: nr 112: Karwieńskie Błota (gm. Krokowa) - Władysławowo - Jastarnia – Hel – Zasada kształtowania ponadregionalnych i regionalnych szlaków wodnych – <u>ustalenie planu</u>: <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie zagospodarowania turystycznego szlaków kajakowych przez budowę i modernizację pól biwakowych (m.in. urządzenie i wyposażanie w sanitariaty, suszarnie dla kajaków, przyłącza energetyczne i oświetlenie), stanic oraz punktów etapowych, miejsc wodowania i wyjmowania kajaków, miejsc przenoski przy przeszkodach oraz kompleksowe oznakowanie szlaków i dojazdów do przystani; – Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci portów jachtowych, przystani żeglarskich i miejsc cumowania, mogących współtworzyć spójną ofertę turystyczną, dającą turystyce wodnemu możliwość przybicia do kei lub dłuższego przystanku w interwale kilkugodzinnym, przy kluczowym założeniu bezpieczeństwa żeglugi, w szczególności przez rozwijanie zagospodarowania turystycznego – <u>ustalenie planu</u>: <ul style="list-style-type: none"> • budowa i rozbudowa portów żeglarskich – Puck, Jastarnia, • budowa i rozbudowa przystani żeglarskich – Mechelinki, Mosty, • budowa międzynarodowego szlaku żeglarskiego przebiegającego wzdłuż południowych wybrzeży Morza Północnego i całego Bałtyku – budowa i modernizacja infrastruktury żeglarskiej: <ul style="list-style-type: none"> a) Helu, Pucka – z uwagi na aktualne zagospodarowania portów, duży potencjał turystyczny po stronie lądu, wysoką pozycję rynkową lokalizacji oraz możliwości organizacji regat żeglarskich w wiodących w tym zakresie portach i przystaniach jachtowych, b) Władysławowa, Jastarni, Juraty, Kuźnicy, Rewy, Ostonina, Rzucewa – wskazany rozwój infrastruktury zapewniającej bezpieczny postój dla jednostek pływających, a także niezbędnego zaplecza socjalno-sanitarne dla ich załóg; – Wykorzystanie turystyczne zasobów i walorów kulturowych regionu poprzez rozwój infrastruktury turystycznej w miejscowościach położonych na szlakach kulturowych; – Rozwijanie całorocznej infrastruktury turystyki prozdrowotnej i uzdrowiskowej na obszarach predysponowanych do pełnienia funkcji uzdrowiskowej – Jastarnia, Jurata, Jastrzębia Góra.
--	---

Źródło: opracowanie własne.

2. „Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2020” (Uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r.):

Aktualnie (październik 2019 r.) obowiązuje dokument „Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020” przyjęty uchwałą Nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r., przy czym z końcem 2019 r. traci on ważność. Trwają prace nad sporządzeniem nowej Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, której projekt ma powstać do końca 2019 r., natomiast przyjęcie dokumentu planowane jest na 2021 r. Dokument ten będzie odnosił się

do ogólnych zagadnień rozwojowych obszarów chronionych, w tym NPK, w ramach całego województwa. Ze względu na harmonogram prac nad Planem ochrony NPK zapisy nowego dokumentu Strategii Województwa Pomorskiego nie będą uwzględnione w części strategicznej Planu ochrony.

3. „Strategia Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030” (2015):

Dokument „Strategii...”, przyjęty w październiku 2015 r., wyznacza cele i kierunki rozwoju wspólne dla podmiotów zaangażowanych w tworzenie Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, tj. podmiotów publicznych, samorządów lokalnych, środowiska biznesu, nauki, sektora społecznego. Głównym założeniem dokumentu jest uzupełnienie lokalnych i sektorowych strategii rozwoju o wspólne działania i projekty służące rozwojowi całej metropolii, a nie jej poszczególnych partnerów. W „Strategii...” przeanalizowano trzy scenariusze rozwoju, które uwarunkowane są czynnikami zewnętrznymi, makroekonomicznymi, ale także zależne są od wykorzystania potencjału wynikającego z lokalnych uwarunkowań, są to: scenariusz A – progresywny, scenariusz B – stagnacyjny oraz scenariusz C – regresywny.

W dokumencie przeanalizowano szereg uwarunkowań rozwoju OMG-G-S istotnych z punktu widzenia całej metropolii. W odniesieniu do turystyki i rekreacji wskazuje się na bardzo duży potencjał turystyczny, sportowy i rekreacyjny związany z walorami nadmorskiego położenia, uwarunkowaniami kulturowymi, przyrodniczymi, historycznymi wzmacnianymi dynamicznie rozwijającą się bazą noclegową i konferencyjno-kongresową. Jednocześnie wskazuje się na mankament obszaru wynikający z braku kompleksowych produktów turystycznych.

Podstawę wizji rozwoju OMG-G-S w 2030 roku stanowi innowacyjność, konkurencyjność i zrównoważony rozwój. W dokumencie przedstawiona została struktura przestrzenna Obszaru Metropolitalnego w roku horyzontalnym, zgodnie z którą gminy wchodzące w skład NPK w większości znajdują się w strefie zewnętrznej – północnej metropolii, która cechować się będzie mniejszym poziomem urbanizacji. Stanowiąc ma ona zaplecze mieszkaniowe, produkcyjne, usługowe i rekreacyjne całej metropolii. Wyjątek stanowi miasto powiatowe Puck – jedno z tzw. „miast krawędziowych”, które z punktu widzenia funkcjonowania OM pełnią ważne ponadlokalne funkcje usługowe oraz wzmacniające powiązania strefy zewnętrznej z rdzeniem metropolii.

W „Strategii...” wskazano trzy główne cele strategiczne, a następnie określono priorytetowe obszary współpracy oraz poszczególne cele tematyczne. Cele ustalone na poziomie metropolii z uwagi na swój ogólnikowy charakter stanowią jedynie wskazówkę, jakie obszary działań są głównym przedmiotem zainteresowań na poziomie regionalnym. Dla formułowania celów ochrony Nadmorskiego Parku Krajobrazowego w aspekcie zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego najistotniejsze są:

Cel strategiczny – *Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka* w priorytetowym obszarze współpracy – 4. *Innowacyjność i przedsiębiorczość*:

- Rozwój turystyki i przemysłów czasu wolnego (w tym promocja turystyki wewnętrznej w OM)

Cel strategiczny – *Zrównoważona przestrzeń* w priorytetowych obszarach współpracy:

5. *Transport*:

- *Poprawa wewnętrznej dostępności transportowej oraz usprawnienie sieci transportu publicznego*
- *Usprawnienie zarządzania oraz priorytetyzacja metropolitalnego transportu zbiorowego, multimodalnego oraz mobilności aktywnej*

7. *Środowisko*:

- *Ochrona środowiska naturalnego oraz ograniczenie ryzyk środowiskowych*

- *Poprawa efektywności gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami*

Realizacja powyższych celów (w tym w aspekcie przyciągania turystów) służyć ma budowaniu rozpoznawalnej marki metropolii, co uznawane jest za jeden z kluczowych czynników rozwojowych.

4. „Strategia rozwoju Ziemi Puckiej na lata 2016-2025” (2016):

Dokument „Strategii...” przyjęty w kwietniu 2016 r. „Strategia...” została opracowana w ramach współpracy partnerów skupionych w dwóch grupach: samorządowej, społeczno-gospodarczej przy udziale ekspertów zewnętrznych. Prace nad dokumentem powierzono zespołowi Stowarzyszenia Północnokaszubskiej Lokalnej Grupy Rybackiej przy współpracy z Komisją Promocji, Turystyki i Strategii Rozwoju Powiatu Puckiego. Założeniem „Strategii...” jest określenie długofalowych kierunków rozwoju powiatu oraz ustalenie wspólnych obszarów priorytetowych rozwoju.

W ramach tworzenia dokumentu przeprowadzono Analizę SWOT dla obszaru powiatu wskazując na zagadnienia takie jak m.in.: korzyści wynikające z renty położenia, atrakcyjność osiedleńcza i turystyczna obszaru, problem sezonowości turystyki oraz konieczność rozwiązania problemów transportowo-komunikacyjnych (zwłaszcza problemu sezonowego wzrostu natężenia ruchu) oraz zwiększenia roli transportu zbiorowego. Szczególnie istotny z punktu widzenia celów ochrony NPK jest podnoszony problem poszukiwania kompromisu pomiędzy wymogami ochrony i zarządzania zasobami przyrodniczymi a potrzebą rozwoju społeczno-gospodarczego związanego z atrakcyjnością turystyczną i gospodarczą.

W „Strategii...” wyodrębniono szereg wyzwań rozwojowych, które służyć mają wykorzystaniu szans rozwojowych i przeciwdziałaniu zagrożeniom oraz eliminacji słabych stron obszaru. W odniesieniu do zagadnień związanych z turystyką i rekreacją siły skierowane są na wypracowanie wspólnej marki obszaru i tworzenie w jej ramach sieciowych, wielotematycznych, unikalnych, zintegrowanych, szeroko rozpoznawalnych oraz profesjonalnie zarządzanych i promowanych produktów turystycznych.

W dokumencie sformułowano cele strategiczne oraz cele szczegółowe, a także zaproponowano zadania rozwojowe. Przedsięwzięcia wskazane w dokumencie mają charakter szczegółowy i odnoszą się często do konkretnych inwestycji i zagadnień, w tym zlokalizowanych w granicach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. W tabeli 3. przedstawiono zadania, których realizacja jest istotna w aspekcie kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK.

Tab. 3. Wybrane cele szczegółowe i zadania wynikające z dokumentu Strategii Ziemi Puckiej w aspekcie rozwoju turystyki i rekreacji

Cele szczegółowe	Zadania	Uwagi
Cel strategiczny – Poprawa konkurencyjności gospodarki Ziemi Puckiej		
BUDOWA I PROMOCJA W OFERTY TURYSTYCZNEJ W OPARCIU O PRODUKTY TURYSTYCZNE ORAZ MARKĘ TURYSTYCZNĄ ZIEMI PUCKIEJ	<ul style="list-style-type: none"> – Identyfikacja i budowa wspólnych, sieciowych produktów turystycznych – pakiety ofert odpowiadające wzrastającemu popytowi na nowe usługi: przemysł wolnego czasu, „srebrna turystyka”, turystyka sportowa, zdrowotna, kulinarna, agroturystyka itp.; – Wspólna promocja i informacja turystyczna oraz kulturalna oparta na „morskości” i „rybackości” obszaru; – Modernizacja i rozwój infrastruktury turystycznej, w tym szlaków turystycznych, rowerowych, pieszych (turystyka aktywna) – działania skierowane na skoordynowaną realizację zadań inwestycyjnych w zakresie 	Idea sieciowania turystyki i budowania wspólnej marki regionu – produktu turystycznego w oparciu o specyfikę obszaru wpisuje się poziomie wojewódzkim. Wskazuje się na istotną rolę obszaru NPK, którego walory dla wielu gmin powiatu stanowią podstawę tworzenia produktu turystycznego (gminy położone na Półwyspie Helskim, gmina

	publicznej infrastruktury turystycznej/sieciowej komplementarnych do inwestycji realizowanych z poziomu regionu.	Władystawowo).
Cel strategiczny – Tworzenie warunków dla poprawy gospodarczego wykorzystania Zatoki Puckiej ze szczególnym uwzględnieniem potencjału portowego		
ROZWÓJ FUNKCJI ŻEGLARSKICH (W TYM MOTOROWODNYCH) I SPECYFICZNYCH ZATOKI PUCKIEJ	<ul style="list-style-type: none"> – Inwestycje dotyczące powiększenia liczby miejsc postojowych w istniejących portach i przystaniach oraz przygotowanie terenów na lądzie do zimowania jachtów; – Realizacja inwestycji Ekomarina w Mostach; – Przebudowa portu wojennego w Helu na port jachtowy; – Rozwój żeglarstwa deskowego i regatowego (szczególnie w Helu, Jastarni, Rewie, Chałupach, Pucku, Swarzewie i in.); – Rozwój nurkowania turystycznego; – Rozbudowa infrastruktury socjalnej i bosmańskiej w zaniedbanych portach i przystaniach – Puck, Ostonino, Rewa, Rzucewo i Swarzewo; – Inwestycje związane z pogłębianiem torów wodnych – m.in. Ostonino, Rzucewo, Swarzewo, Puck, Jurata, Kuźnica, Rewa, Chałupy i oznakowanie dla żeglugi turystycznej dwóch przejść przez Ryf Mew (Głępinka i przy Kuźnicy); – Realizacja inwestycji Przystań Żeglarska we Władystawowie; – Rozbudowa mariny w Pucku. 	Zadania ukierunkowane są na maksymalne wykorzystanie unikalnych uwarunkowań wynikających z położenia powiatu nad Zatoką Pucką. Realizacja przedsięwzięć może wiązać się z zagrożeniami dla NPK wynikającymi ze wzrostu natężenia wykorzystania turystycznego wód Zatoki i nadmiernej presji antropogenicznej oraz ingerencji w jej ekosystem.
ROZWÓJ KRZYŻOWEGO I OBWODOWEGO SYSTEMU KOMUNIKACJI PASAŻERSKO-SAMOCHODOWEJ POMIĘDZY PORTAMI TRÓJMIASTA I ZATOKI PUCKIEJ	<ul style="list-style-type: none"> – Rozbudowa infrastruktury lądowej dla jednostek pływających uwzględniającej ponadstandardowe rozwiązania sprzyjające środowisku; – Rozwój infrastruktury towarzyszącej wodnym szlakom komunikacyjnym – parkingi, system informacji przy węzłach komunikacyjnych i inne ułatwienia dostępu do infrastruktury portowej od strony lądu; – Działania zmierzające do intensyfikacji przewozów pasażerskich na Zatoce Puckiej – całoroczny transport morski z Trójmiastem z wykorzystaniem innowacji technologicznych – np. statków elektrycznych. 	Zadania zmierzające do poprawy obsługi komunikacyjnej obszaru oraz zmniejszenia problemu nadmiernego obciążenia dróg, zwłaszcza w dojazdach na Półwysep Helski. Zagadnienia szczególnie istotne w odniesieniu do rozwoju turystyki w obszarze NPK oraz antropopresji na środowisko.

Źródło: opracowanie własne.

5. „Strategia zrównoważonego rozwoju obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy Norda 2020 z perspektywą 2050 r.” (przyjęta uchwałami gmin tworzących NOU Norda)

Projekt „Strategii ...” został opracowany w 2014 r. i dotyczy obszaru funkcjonalnego obejmującego 11 gmin nadmorskich, w tym wszystkie gminy, które położone są w granicach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Strategia służyć ma realizacji wspólnych, ponadgminnych działań rozwojowych oraz ułatwić samorządom lokalnym ich przygotowanie i wdrożenie, a także stanowić wsparcie w rozwiązywaniu problemów istotnych dla regionu. Przy tworzeniu dokumentu skupiono się na równoważeniu proporcji między sferą gospodarczą, społeczną i przestrzenną w odniesieniu do unikatowych walorów przyrodniczych i zasobów naturalnych o kluczowym znaczeniu dla rozwoju obszaru.

Jednym z elementów stanowiących etap identyfikacji potencjałów oraz zagrożeń i barier rozwojowych było sporządzenie analizy SWOT w następujących obszarach: gospodarka, rozwój przestrzenny oraz turystyka i promocja. W aspekcie zagadnień związanych z turystyką i promocją wskazuje się na mocne strony wynikające z bardzo wysokiej atrakcyjności turystycznej i przyrodniczej związanej z walorami krajobrazowymi i nadmorskim położeniem, bogatą i zróżnicowaną bazą turystyczną oraz dogodnymi warunkami dla uprawiania sportów wodnych. Czynniki osłabiające region w aspekcie turystyki i rekreacji wynikają z problemów obsługi komunikacyjnej obszaru (zwłaszcza sezonowo), krótkiego sezonu turystycznego, a także negatywnego oddziaływania gospodarki turystycznej na ekosystemy nadmorskie. Jednym z zagrożeń zewnętrznych wskazanych w Strategii jest możliwe załamanie ruchu turystycznego wraz z budową elektrowni jądrowej.

Dla realizacji wizji obszaru w dokumencie zidentyfikowano sześć obszarów priorytetowych, którym przypisano cele kierunkowe oraz zdefiniowano działania i przedsięwzięcia rozwojowe, a także określono obszar realizacji wspólnej polityki rozwoju.

Obszary priorytetowe:

- poprawa atrakcyjności przestrzeni publicznej;
- kreowanie i wspieranie branż wiodących;
- tworzenie spójnego systemu komunikacyjnego;
- rozwój związanej z morzem gospodarki turystycznej;
- kształtowanie potencjału agroturystycznego i rolno-spożywczego;
- reorientacja szkolnictwa zawodowego.

W aspekcie turystyki i rekreacji najistotniejsze są cele szczegółowe wynikające z realizacji celu strategicznego: *Rozwój związanej z morzem gospodarki turystycznej*, w tym:

- wzrost znaczenia turystyki kwalifikowanej i specjalistycznej (w tym prozdrowotnej) w gospodarce turystycznej pasa nadmorskiego;
- zmniejszenie presji sezonowej aktywności turystycznej na środowisko naturalne pasa nadmorskiego (w tym na wrażliwe ekosystemy morskie);
- zwiększenie spójności rozwiązań w zakresie liniowej infrastruktury turystycznej, obiektów turystycznych oraz ofert sposobu spędzania wolnego czasu ponad granicami gmin pasa nadmorskiego;
- wypromowanie marki turystycznej oraz poprawa współpracy między dostawcami usług turystycznych w pasie nadmorskim.

Oczekiwanym rezultatem tak prowadzonej polityki rozwoju w aspekcie zagospodarowania turystycznego ma być wspólna, całoroczna i zintegrowana oferta rekreacyjno-turystyczna dla pasa nadmorskiego, respektująca wymogi ochrony środowiska naturalnego.

Podsumowując, analiza ponadlokalnych dokumentów planistycznych i strategicznych wskazała jednoznacznie na dominujące znaczenie funkcji usług turystyki i rekreacji na obszarze NPK. Wspólne dla dokumentów zarówno na szczeblu wojewódzkim, jak i powiatowym jest wskazanie podobnych problemów wymagających rozwiązania, jak np. problem sezonowości turystyki, a także nadmiernego obciążenia komunikacyjnego i niewydolności obecnego systemu obsługi transportem indywidualnym i zbiorowym. Wspólna jest także wizja rozwoju turystycznego regionu w oparciu o naturalne walory wynikające z położenia nadmorskiego, tj. rozwój szeroko rozumianych sportów wodnych, rybołówstwa, rozwój produktu turystycznego w oparciu o tradycje morskie. Jednocześnie nie we wszystkich dokumentach sformułowano zapisy, które wprost służyłyby ochronie cennych walorów obszaru, czy redukcji presji turystycznej na przyrodę i krajobraz, która dotyczy zarówno nadmiernej

eksploatacji ekosystemów wodnych, jak i niekontrolowanego rozwoju zagospodarowania turystycznego.

Dokumenty tworzone na szczeblu wojewódzkim zawierają szereg zapisów odnoszących się do ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych i zahamowania ekspansji zabudowy rekreacyjnej. Można uznać, że zapisy Planu Województwa i dokumentów strategicznych wojewódzkich i metropolitalnych w aspekcie turystyki i rekreacji nie stanowią zagrożenia dla obszaru Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, gdyż zawierają zapisy (także w formie ustaleń obligatoryjnych do stosowania na szczeblu gminnym) wprost odnoszące się do potrzeby ochrony walorów NPK.

W przypadku dokumentów strategicznych dla powiatu, bądź strategii obszarów zrzeszających gminy regionu, turystyka i rekreacja (zwłaszcza w aspekcie wykorzystania nadmorskiego położenia) traktowana jest jako jeden z głównych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Nieco mniej akcentowana jest wprost potrzeba ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych, choć w każdym z dokumentów w części diagnostycznej znajdują się zapisy o konieczności poszukiwania kompromisu pomiędzy turystycznym wykorzystaniem regionu a ochroną środowiska. Sformułowane cele odnoszą się natomiast do przedsięwzięć, których realizacja może wpłynąć na obszar NPK i może potencjalnie stanowić źródło zagrożenia dla NPK.

3.2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych gmin

1. Strategie rozwoju gmin

Dokumenty strategiczne gmin położonych w granicach NPK oraz jego otuliny powstawały w różnych latach i obejmowały różne horyzonty czasowe. Zdecydowana większość obowiązujących dokumentów straciła aktualność bądź dobiega okres, dla których dokumenty zostały sporządzone. Stanowią one zatem w większości poglądowy materiał dotyczący dotychczasowych strategicznych celów rozwoju poszczególnych gmin.

Tab. 4. Analiza strategicznych dokumentów poszczególnych gmin w aspekcie turystyki i rekreacji

Nazwa dokumentu	Zapisy dokumentów w odniesieniu do kształtowania funkcji turystyki i rekreacji
„Strategia zrównoważonego rozwoju miasta Helu” (Uchwała Nr XLIV/313/2002 Rady Miasta Helu z dnia 28 sierpnia 2002 r.)	Dokumenty uznaje się w całości za nieaktualne z uwagi na znaczny upływ czasu od momentu uchwalenia dokumentów, ówczesną sytuację prawną i polityczną (dokumenty sporządzone przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej) oraz rolę samorządów jaką pełniły w tamtym okresie, a także możliwości finansowania przedsięwzięć zapisanych w dokumentach gminnych. Zapisy Strategii w żaden sposób nie odpowiadają aktualnym realiom funkcjonowania samorządów. W związku z powyższym dokument ten nie stanowi materiału przydatnego dla formułowania celów ochrony Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.
„Strategia zrównoważonego rozwoju miasta Jastarni” (2002)	
„Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Kosakowo do 2020 roku” (Uchwała Nr XXIV/79/2008 Rady Gminy Kosakowo z dnia 03 września 2008 r.)	Realizacja celu strategicznego – <i>Rozwój gospodarki lokalnej</i> : Cel operacyjny - <i>Rozwój turystyki, rekreacji i wypoczynku</i> : <ul style="list-style-type: none"> – realizacja projektów w ramach podpisanych porozumień pomiędzy gminami powiatu puckiego, powiatem oraz przy udziale Nadmorskiego parku Krajobrazowego: „Turystyczny Szlak Północnych Kaszub”, „Zintegrowany system ratownictwa wodnego wokół pierścienia Zatoki Gdańskiej”, „Narodowe dziedzictwo”; – kompleksowe zagospodarowanie terenów wzdłuż brzegów Zatoki Gdańskiej (Rewa, Mechelinki) dla potrzeb uprawiania żeglarstwa morskiego i sportów morskich - windsurfing, wędkarstwo, jachting, budowa przystani jachtowej w Rewie. Rozbudowa mola w Rewie i pomostu w Mechelinkach; – uruchomienie połączenia morskiego z Rewy i Mechelinek na Półwysep Helski;

	<ul style="list-style-type: none"> – wzbogacenie miejscowości rekreacyjnych: Rewy i Mechelinek w obiekty i urzędnia usługowe; – budowa Trasy Nadmorskiej (Hanzeatycka Trasa Rowerowa R10) o znaczeniu międzynarodowym przebiegającej wzdłuż wybrzeża Bałtyku; – budowa ścieżki dydaktycznej z Mechelinek do Rewy przez Nadmorski Park Krajobrazowy; – wspieranie rozwoju bazy noclegowej, w tym tworzenia gospodarstw agroturystycznych oraz rozwój bazy gastronomicznej; – promocja walorów turystycznych i rekreacyjno-wypoczynkowych gminy, spójny system informacji turystycznej (wspólnie z przedsiębiorcami); – właściwe oznakowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie. <p>Cel operacyjny – „Promocja walorów i zasobów gminy” – stworzenie kompleksowego programu promocji gminy, organizacja cyklicznych imprez lokalnych oraz ich promocja, utworzenie banku danych o nieruchomościach, w tym przeznaczonych pod zabudowę usługową i turystyczną.</p>
<p>„Strategia rozwoju gminy Krokowa do 2015 r.” (Uchwała Nr XXIII/238/2004 Rady Gminy Krokowa z dnia 22 października 2004 r.)</p>	<p>Dokument w całości nieaktualny, z uwagi na odległą datę uchwalenia oraz horyzont czasowy obejmujący okres do 2015 r. Zgodnie z pozyskanymi informacjami z Urzędu Gminy prace nad nowym dokumentem strategii mają rozpocząć się w 2020 r.</p>
<p>„Strategia rozwoju gminy Puck na lata 2016 - 2020,, (Uchwała Nr XVII/12/16 Rady Gminy Puck z dnia 25 lutego 2016 roku)</p>	<p>Realizacja celu strategicznego – <i>Gmina Puck dobrym miejscem do zamieszkania</i>: Cel operacyjny - <i>Tworzenie sprzyjających warunków pozostawania na stałe ludzi młodych oraz stwarzanie warunków do dodatniej migracji ludności</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie, uporządkowanie plaży z infrastrukturą wypoczynkową, – wykorzystanie infrastruktury Parku Kulturowego do szerokiej działalności rekreacyjno-kulturalnej, – wykorzystanie Zatoki Puckiej i rzeki Redy: szlaki kajakowe i jachtowe – promocja tej formy aktywności fizycznej; – promocja nowych aktywności sportowych, nowych imprez sportowych w celu osiągnięcia budowania wizerunku gminy aktywnej.
<p>„Strategia rozwoju gminy miasta Puck na lata 2015 – 2025”</p>	<p>Realizacja celu strategicznego – <i>Puck jako marka turystyczna</i>: Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – turystyczne wykorzystanie walorów historycznych i przyrodniczych – Zatoki Puckiej; – nowoczesne zaplecze obsługi sektora turystyki: sektor noclegowy, gastronomii, handlu i usług; – silny sektor turystyki sportowej i rekreacyjnej; – atrakcje turystyczne funkcjonujące całorocznie; – przystosowanie miasta do obsługi odwiedzających; – ukształtowany, unikatowy produkt turystyczny; – sprawna i aktywna informacja turystyczna; – promocja miasta o zasięgu ponadlokalnym.
<p>„Strategia rozwoju gminy Władysławowo do 2020 roku – aktualizacja nr 4” (Uchwała Nr LXI/831/2018 Rady Miejskiej Władysławowa z dnia 10 października 2018 r.)</p>	<p>Realizacja celu strategicznego – <i>Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju turystyki i rekreacji</i>: Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzmacnianie i poszerzanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej miasta; – wspieranie tworzenia całorocznych atrakcji turystycznych; – promocja wydarzeń kulturalnych o znaczeniu ponadlokalnym; – rozwój marki Władysławowa i wypromowanie unikalnego produktu turystycznego; – upowszechnianie aktywnych form spędzania czasu wolnego; – rozwój infrastruktury rekreacyjnej.
<p>„Lokalna Strategia</p>	<p>Dokument uznaje się w całości za nieaktualny z uwagi na znaczny upływ czasu od</p>

<p>Rozwoju Gminy Choczewo” (dokument sporządzony w 1999 r.)</p>	<p>momentu uchwalenia dokumentu, ówczesną sytuację prawną i polityczną (dokument sporządzony przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej) oraz rolę samorządów jaką pełniły w tamtym okresie, a także możliwości finansowania przedsięwzięć zapisanych w dokumentach gminnych. Zapisy Strategii w żaden sposób nie odpowiadają aktualnym realiom funkcjonowania samorządów. W związku z powyższym dokument ten nie stanowi materiału przydatnego dla formułowania celów ochrony Nadmorskiego Parku Krajobrazowego.</p>
<p>Strategia Rozwoju Gminy Gniewino do 2025 r. (Uchwała Nr XXIII/173/2016 Rady Gminy Gniewino z dnia 27 kwietnia 2016 r.)</p>	<p>Z uwagi na położenie niewielkiego fragmentu użytków rolnych gminy Gniewino w granicach otuliny NPK uznaje się, iż całościowo dokument ten nie jest istotny dla obszaru Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Wyjątek stanowi zapis „Strategii...” dotyczący realizacji jednego z zadań wskazanych w ramach priorytetu III – <i>Wysoka jakość życia mieszkańców, korzystne warunki inwestowania i osadnictwa w gminie Gniewino</i> dotyczący <i>współpracy z odpowiednimi instytucjami dla wypromowania i realizacji idei budowy żeglownego szlaku wodnego od Jeziora Żarnowieckiego do Bałtyku</i>. Ewentualna realizacja w przyszłości tego typu przedsięwzięcia wiązałaby się z potencjalnym zagrożeniem dla obszaru NPK.</p>

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując, strategię rozwoju gmin w całości lub częściowo położonych w NPK są zróżnicowane, z uwagi na czas ich sporządzania oraz horyzont czasowy, jaki obejmują. Większość dokumentów jest nieaktualna (Choczewo, Krokowa, Jastarnia, Hel), bądź traci ważność w 2020 r. (Kosakowo, Władysławowo, gmina Puck). Opracowania te w większości zawierają zapisy w postaci celów operacyjnych o charakterze ogólnikowym. Jedynie w przypadku gminy Kosakowo wyszczególniono dodatkowo przedsięwzięcia realizacyjne, które odnoszą się do konkretnych zadań. Analiza dokumentów wykazała, iż każda z gmin w aspekcie turystyki i rekreacji dąży do wydłużenia sezonu i rozwoju całorocznych atrakcji turystycznych oraz bazy noclegowej. Duży nacisk skierowany jest na wykorzystanie wód Zatoki Puckiej dla turystyki sportowej i rekreacyjnej, rozwiązanie problemów obsługi transportowej oraz promocję poszczególnych gmin. Analiza strategii poszczególnych gmin wskazała także na zróżnicowane znaczenie funkcji turystyki i rekreacji dla samorządów, co przekłada się na całość dokumentu. Dla gmin takich jak Władysławowo turystyka i rekreacja w oparciu o walory NPK stanowi niejako podstawę funkcjonowania i rozwoju z wszystkimi tego konsekwencjami. Natomiast dla gmin takich jak Puck, które terytorialnie tylko w niewielkim stopniu położone są w granicach NPK, turystyka nadmorska nie stanowi podstawy ich funkcjonowania, a szansę rozwojową, co przekłada się na całościowe zapisy dokumentu strategii. **Strategiczne cele rozwojowe gmin według obowiązujących dokumentów nie stanowią wprost zagrożenia dla NPK pod warunkiem racjonalnego wykorzystania walorów NPK dla rozwoju funkcji turystyki i rekreacji.**

2. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin

Podobnie jak w przypadku dokumentów strategicznych gmin, także studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin powstawały w różnym czasie, wobec czego różna jest ich aktualność i stopień szczegółowości, a tym samym przydatność ich zapisów dla opracowania Planu ochrony NPK. W analizie pominięto dokumenty dla gmin Choczewo (dokument z 2003 r. – nieaktualny) i Gniewino (obszar poza granicami NPK, w gminie położony jest tylko skrawek otuliny).

Ze względu na czas sporządzania dokumentów (na podstawie nieobowiązujących już przepisów prawa) oraz ogólnikową treść zapisów, w analizie dokumentów studium pod kątem zagadnień związanych z turystyką i rekreacją pominięto następujące opracowania:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta **Helu** (Uchwała Nr VII/49/2003 Rady Miasta Helu z dnia 25 kwietnia 2003 r.)
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta **Jastarni** (Uchwała Nr XXXI/193.2005 Rady Miasta Jastarni z dnia 28 października 2005 r.);

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasta **Władysławowo** (Uchwała nr XLII/302/02 Rady Miejskiej we Władysławowie z dnia 30 stycznia 2002 r.) – trwają prace nad nowym dokumentem Studium, którego uchwalenie planowane jest na 2020 r., zapisy projektu dokumentu po udostępnieniu go do publicznego wglądu zostaną przeanalizowane pod kątem zagadnień, które są przedmiotem niniejszego operatu.

Poniżej przedstawiono wybrane zapisy dokumentów odnoszące się do kwestii zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego, które są istotne dla obszaru NPK:

1. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy **Kosakowo** – tekst ujednoczony (Uchwała nr XI/77/2019 Rady Gminy Kosakowo z dnia 28 marca 2019 r.):

W dokumencie wskazano główne cele rozwoju przestrzennego gminy Kosakowo, a wśród nich: *racjonalny rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych z uwzględnieniem dojazdów i parkingów, zachowanie równowagi strefy brzegowej między pojemnością a chłonnością turystyczną, ochronę i zachowanie unikatowych walorów środowiska przyrodniczego.*

Z uwagi na położenie oraz warunki naturalne w „Studium...” wskazano dla gminy Kosakowo jako jeden z wiodących kierunków rozwoju funkcję *rekreacyjną i turystyczną uwarunkowaną walorami krajobrazowymi, nadmorskim położeniem i sąsiedztwem Aglomeracji Trójmiejskiej.*

W granicach gminy wyodrębniono struktury funkcjonalno-przestrzenne, w tym *strefę nadmorską rozciągającą się od Rewy z fragmentem Nadmorskiego Parku Krajobrazowego po Mechelinki i Pierwoszyño do granic obszarów zamkniętych* – planowany rozwój funkcji – rekreacji lokalnej i regionalnej, z siecią ścieżek rowerowych i ciągów spacerowych z urządzonymi punktami widokowymi oraz rozwój infrastruktury dla potrzeb uprawiania sportów morskich (żeglarstwo, windsurfing).

W „Studium...” wskazano lokalizację następujących inwestycji:

- lokalizacja przystani żeglarskich – wariantowo w Mechelinkach i Rewie;
- lokalizacja Ekomariny w obrębie Mosty wraz z kanałem wejściowym w obrębie Rewa oraz głównym kanałem wodnym obsługującym ruch jachtów w rejonie Ekomariny – zgodnie z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę inwestycja spowoduje zwiększenie powierzchni rozwojowej w zakresie terenów obsługi ruchu turystycznego (w szczególności rezydentów Ekomariny) o ok. 30 ha.

Na obszarze Ekomariny dopuszcza się: zabudowę i budowlę związane z funkcjonowaniem Ekomariny, w tym nabrzeża, pomosty, kanały, obiekty usługowe, handlowe, gastronomiczne, sportowe zapewniające jej obsługę. Obsługa ruchu wodnego w rejonie mariny poprzez kanał główny wskazany w Studium (obręb Rewa). Sugerowana lokalizacja zabudowy – w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru zurbanizowanego miejscowości Rewa i głównych kanałów wodnych.

W rejonie miejscowości Mechelinki wskazuje się rozwój funkcji usług turystyki i zabudowy związanej z funkcjonowaniem plaży, przystani rybackiej oraz zabudowy związanej z obsługą ruchu turystycznego. Korzystnym zapisem z punktu widzenia NPK jest wprowadzony zakaz lokalizacji zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie NPK.

Ryc. 2. Obszary w północnej części gminy Kosakowo, dla których w Studium wskazuje się rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej

Źródło: „Studium uwarunkowań ... gminy Kosakowo” (2019)

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy **Krokowa** (Uchwała Nr III/23/2010 Rady Gminy Krokowa z dnia 29 grudnia 2010 r. ze zmianami z 2014 r.)

W dokumencie wskazano rekreację rozumianą jako *obsługę turystyki, hotelarstwo, sport, wypoczynek, agroturystykę* jako jedną z *głównych funkcji gminy o zasięgu ponadlokalnym*. Miejscowości położone w granicach NPK oraz w jego bezpośrednim zapleczu objęto strefami funkcjonalnymi *rozwoju zainwestowania wielofunkcyjnego - funkcje: mieszkaniowa, usługowa, rekreacyjna, agrodowa*.

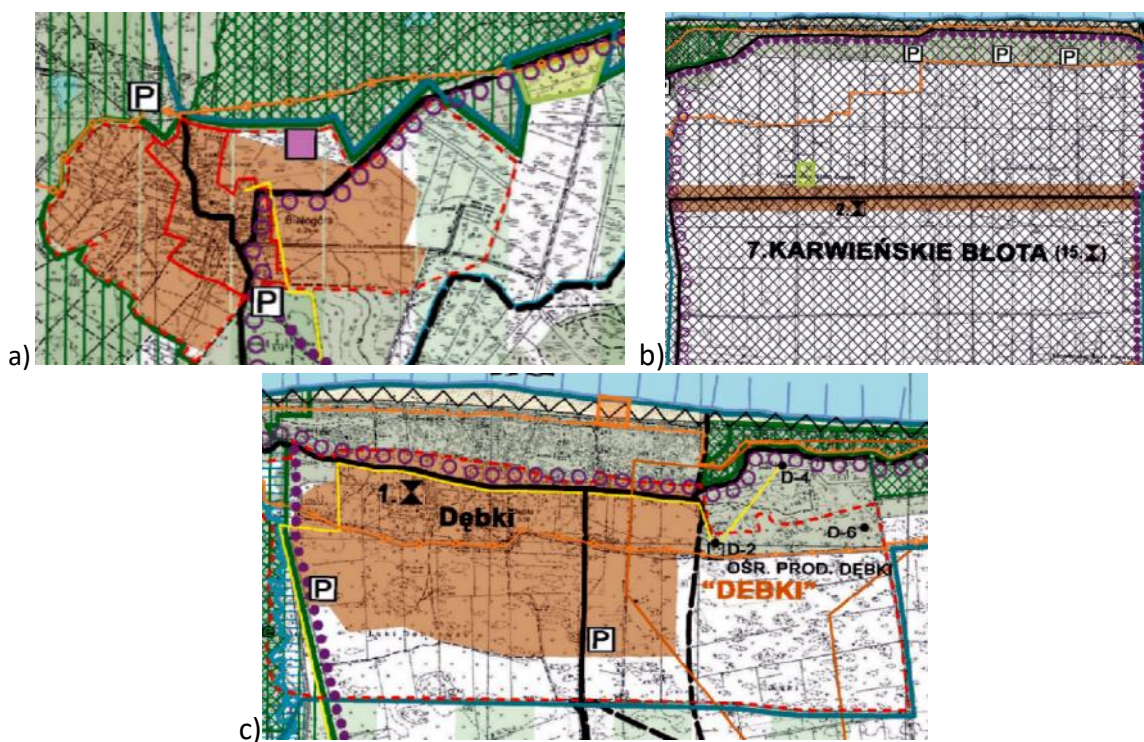
Dla miejscowości najistotniejszych dla funkcjonowania obszaru NPK, tj. Dębek, Białogóry oraz Karwieńskiego Błota Drugiego najważniejsze ustalenia dotyczą:

- potencjalnej możliwości rozwoju funkcji uzdrowiskowej (*lecznictwo uzdrowiskowe oraz funkcje związane z lecnictwem uzdrowiskowym, jak lecznictwo podstawowe, baza noclegowa itp.*) – w Białogórze i Dębkach;
- rozwój funkcji rekreacyjnej (sport, kąpieliska, odnowa biologiczna, zieleń, hotelarstwo, zabudowa letniskowa, obsługa turystyki, itp.) w oparciu o sąsiedztwo brzegu morskiego.

W „Studium” wskazano szereg zapisów odnoszących się do kierunków przekształceń w zakresie turystyki wczasowo-wypoczynkowej oraz rozwoju turystyki kwalifikowanej o charakterze ogólnych wytycznych, np.:

- hamowanie istniejących i kształtujących się procesów destrukcyjnych powodujących tworzenie się ognisk nadkoncentracji zagospodarowania i prowadzących do powstawania struktur przestrzennych dewaloryzujących środowisko odpowiednie dla rekreacji;
- zabezpieczenie obszarów cenny przyrodniczo i mało odpornych przed skutkami żywiołowej penetracji terenu w sezonie letnim;
- pobudzenie zróżnicowania funkcjonalnego zagospodarowania przestrzennego służącego rekreacji dla przedłużenia sezonu i polepszenia efektywności wykorzystania bazy;
- lokalizacja nowej zabudowy letniskowej nawiązującej charakterem do tradycyjnych form budownictwa oraz na terenach uzbrojonych w pełną infrastrukturę techniczną.

Istotne z punktu widzenia zagospodarowania turystycznego w kontekście identyfikacji zagrożeń dla obszaru NPK są przedstawione w części graficznej „Studium...” docelowe zasięgi rozwoju zwartej zabudowy, w tym zabudowy turystyczno-rekreacyjnej (z wyjątkiem pól namiotowych, których lokalizacja jest dopuszczona poza obszarami zwartej zabudowy miejscowości). Na ryc. 3a,b,c, przedstawiono fragmenty części graficznej „Studium ...” obrazujące docelowe kierunki rozwoju miejscowości Dębki, Białogóra i Karwieńskie Błoto Drugie, których zasięg znacząco odbiega od faktycznego stanu zagospodarowania turystycznego obszaru tych miejscowości (zob. pkt. 5.3.5).

Ryc. 3. Zasięgi przestrzennego rozwoju miejscowości Białogóra (a), Karwieńskie Błoto Drugie (b) i Dębki (c) wyznaczone w „Studium uwarunkowań ... gm. Krokowa” (2014).
Źródło: fragment rys. nr 1 „Studium uwarunkowań ... gm. krokowa”. 2014).

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego **gminy Puck** (Uchwała nr XXIX/86/2000 Rady Gminy Puck z dnia 03.10.2000 r ze zmianami wprowadzonymi do 2019 r. włącznie)

Zgodnie z zapisami „Studium...” miejscowości Osłonino, Rzucewo i Swarzewo (położone częściowo w granicach NPK) wskazane są jako:

- obszary rozwoju usług funkcji rekreacyjnych i obsługi ruchu turystycznego związanych z rekreacją nadzatkową: pasmo nadzatkowe wschodnie, tj. Rzucewo-Osłonino oraz pasmo

nadzatokowe północne – tereny położone w bliskiej odległości od morza, przy drodze wojewódzkiej nr 216 (funkcja rekreacyjna, mieszkaniowa, letniskowa);

- potencjalne obszary rozwoju rekreacyjnej bazy noclegowej i usług turystycznych (agroturystyka) – Swarzewo i Ostonino.

Kierunki rozwoju nowego zainwestowania dla realizacji powyższych funkcji oraz zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obejmują w całości pasmo pomiędzy Rzucewem a Ostoninem po obu stronach drogi gminnej, a w rejonie Swarzewa w całości obejmują teren na południe od miejscowości pomiędzy drogą wojewódzką a Zatoką Pucką oraz tereny w kierunku północnym aż do rejonu oczyszczalni.

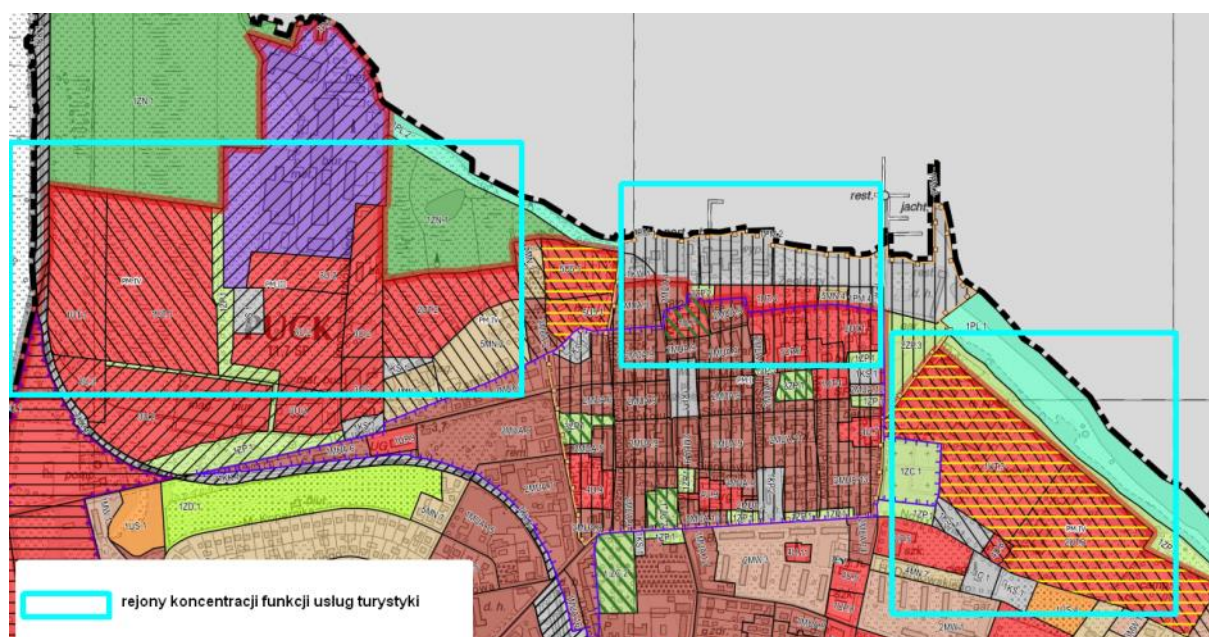
4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy **miasto Puck** (Uchwała Nr XXXI/5/2017 Rady Miasta Puck z dnia 27 marca 2017 r. wraz ze zmianą z 2018 r.)

Zgodnie z polityką przestrzenną gminy miasto Puck funkcja turystyczno-rekreacyjna stanowi jedną z wiodących funkcji, a jej rozwój odbywać ma się w skali lokalnej i ponadlokalnej na istniejących i nowoprojektowanych terenach sąsiadujących z Zatoką Pucką, w rejonie plaż, Portu Puckiego, a także w rejonie Klifu Puckiego. Projektowane tereny dla rozwoju usług turystyki koncentrują się w paśmie nadmorskim miasta i predysponowane są do pełnienia głównej bazy turystycznej miasta. Rozwój funkcji usług turystyki obejmować ma (rejony lokalizacji – zob. ryc. 4):

- *usługi związane z turystyką, sportem i rekreacją, do których zalicza się usługi hotelarsko – pensjonatowe, usługi sportu (m.in. boiska, korty tenisowe, place zabaw, pola golfowe, baseny) oraz ośrodki wypoczynkowe;*
- *usługi z zakresu obsługi turystów tj. usługi z zakresu administracji (biura), zdrowia (gabinety lekarskie, przychodnie), oświaty (sale zabaw dla dzieci, kluby zainteresowań), handlu detalicznego, gastronomii (kawiarnie, restauracje), drobnego rzemiosła (pracownie artystyczne) itp.*

Na terenach tych dopuszczalna jest realizacja zorganizowanych zespołów zabudowy usług turystyki, np. realizacja zespołów apartamentów przeznaczonych na pobyt stały lub sezonowo na wynajem. wobec powyższego na terenach tych dopuszczalna jest realizacja zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Rozwój zagospodarowania turystycznego w mieście związany jest także z terenami portowymi (rejony lokalizacji – patrz ryc. 4), na których przewiduje się obiekty i infrastrukturę niezbędną dla funkcjonowania portu i przystani jachtowej, usługi hotelarsko-pensjonatowe i ośrodki wypoczynkowe, usługi turystyki plażowej, tereny sportowo-rekreacyjne oraz inne tereny usługowe stanowiące zaplecze dla turystyki.

Ryc. 4. Schemat koncentracji terenów rozwoju funkcji usług turystyki w mieście Puck

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Studium uwarunkowań ... miasta Puck” (2018).

Podsumowując, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, w całości lub częściowo położonych w NPK, są opracowaniami o bardzo zróżnicowanym poziomie merytorycznym, różnym stopniu szczegółowości, w tym także w zakresie problematyki dotyczącej rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej. Najistotniejsze kwestie wynikające z analizy studiów gminnych odnoszą się do ewentualnych zagrożeń dla obszaru NPK wynikających z realizacji planowanych inwestycji (głównie Ekomarina w Kosakowie), intensyfikacji zagospodarowania, ekspansji zabudowy na nowe tereny i ich wpływu na krajobraz i funkcjonowanie obszaru NPK. Istotny problem stanowi brak aktualnych dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju dla gmin, które w największym stopniu obciążają NPK, tj. Helu, Jastarni i Władysławowa (w trakcie sporządzania). Rozwój odbywa się tam od wielu lat w oparciu o wydawane indywidualnie decyzje o warunkach zabudowy oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które mogą być opracowywane z dużą elastycznością i swobodą w związku z ogólnikowymi zapisami studium.

3.3. Uwarunkowania prawa powszechnego i miejscowego

Uwarunkowania prawa powszechnego

Zasadnicze uwarunkowania prawne mające znaczenie dla funkcji turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej wynikają z następujących aktów prawa powszechnego obowiązujących w Polsce (ze względu na częste zmiany przepisów zrezygnowano z podawania publikatorów tych aktów):

- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – reguluje między innymi zadania własne gminy, w tym z zakresu kultury fizycznej i turystyki, terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych jak również utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej;
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (wraz z aktem wykonawczym: Rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie) – reguluje między innymi zasady prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie oraz wymogów dla tych obiektów;

- Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych - reguluje między innymi kwestie oferowania, sprzedaży i realizacji imprez turystycznych oraz zasady działania organizatorów turystyki i przedsiębiorców;
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych - reguluje między innymi zasady zapewnienia bezpieczeństwa na obszarach wodnych;
- Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej - reguluje między innymi obowiązki jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania fizycznego, sportu, rekreacji ruchowej i rehabilitacji ruchowej;
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe - reguluje między innymi zasady zarządzania szkołami i placówkami publicznymi na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym oraz uprawnienia dyrektorów szkół, nauczycieli, uczniów i rodziców;
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty - reguluje między innymi zasady realizacji prawa każdego obywatela do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki;
- Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – reguluje zasady zagospodarowania przestrzennego oraz prowadzenie procedur planistycznych w państwie;
- Ustawa z 7 lipca 1994r. Prawo budowlane – wraz z przepisami wykonawczymi (rozporządzeniami właściwych ministrów) - reguluje wymogi i zasady lokalizowania obiektów budowlanych;
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (wraz z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego) – reguluje między innymi zasady ustanawiania i określania zakazów obowiązujących dla obiektów i obszarów chronionych, w tym parków krajobrazowych;
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne – reguluje między innymi zagadnienia z zakresu ustanawiania i funkcjonowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz zagadnienia gospodarowania wodami i ochrony przeciwpowodziowej;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu – reguluje między innymi zagadnienia związane z audytem krajobrazowym województwa;
- Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej – reguluje między innymi zagadnienia prawne obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, pasa nadbrzeżnego, portów i przystani morskich oraz zasady korzystania z tych obszarów.

Inne przepisy prawa szczególnie ważne dla zagospodarowania przestrzennego, w tym zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego to (wybór najczęściej stosowanych przepisów):

- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami;
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
- Ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym;
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze;
- Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej.

Uwarunkowania prawa miejscowego

A. Uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego

Podstawowym dokumentem regulującym zagadnienia gospodarowania w granicach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego jest właściwa Uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego. Aktualnie obowiązuje: Uchwała Nr 142/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2011 r. poz. 1457), wraz ze zmianą przyjętą Uchwałą NR 444/XLII/17 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2017 r. o zmianie uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2018 r. poz. 202).

Dla części otuliny NPK położonej w granicach Nadmorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują przepisy Uchwały Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Województwa Pomorskiego z 2016, poz. 2942). W trakcie sporządzania (jesień 2019 r.) jest projekt Uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Nadmorskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który ma na celu spersonalizowanie zasad gospodarowania obowiązujących w jego zasięgu oraz korektę jego granic.

B. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Liczne szczegółowe uwarunkowania zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego zawierają miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) ustanawiane dla części lądowej NPK przez właściwe rady gmin. Zgodnie z przepisami prawa powszechnego ustalenia mpzp nie mogą być sprzeczne ze studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego właściwych gmin. Plany te w swej masie (jak już wspomniano wg stanu na wrzesień 2019 r. w NPK obowiązuje 70 mpzp położonych w NPK oraz częściowo w NPK i otulinie, a w otulinie 73 mpzp – razem 143 mpzp). W okresie od IX 2019 r. – IX 2020 r. uchwalono i opublikowano kolejnych 11 planów miejscowych (9 planów położonych w NPK oraz częściowo w NPK i otulinie oraz 2 plany dla otuliny). Plany miejscowe W okresie od IX 2019 r. – IX 2020 r. uchwalono i opublikowano kolejnych 11 planów miejscowych (9 planów położonych w NPK oraz częściowo w NPK i otulinie oraz 2 plany dla otuliny). Szczegółowy wykaz wszystkich planów miejscowych według gmin, wraz z ich charakterystyką zawarty jest w Operacie zagospodarowania przestrzennego.

Spośród miejscowości zlokalizowanych w graniach Nadmorskiego Parku Krajobrazowego znaczne pokrycie planistyczne mają miejscowości: Dębki, Rozewie (w granicach NPK), Chałupy, Kuźnica, Jurata, Rzucewo, Ostonino, Rewa oraz znaczna część Jastarni. Bez planu lub bez planu w części „parkowej” są miejscowości: Karwieńskie Błoto Drugie, cała „parkowa” część Jastrzębiej Góry i Chłapowa (z wyjątkiem terenów przyrodniczych), Swarzewo. Niewielkie jest też pokrycie planistyczne miasta Helu. W miejscowościach stanowiących bezpośrednie zaplecze NPK występuje znaczne pokrycie planami miejscowymi (zwłaszcza w gminie Władysławowo i w mieście Pucku). Bez planu pozostają tereny zainwestowania miejscowości Ostrowo oraz Karwieńskie Błoto Pierwsze (wykaz obowiązujących mpzp oraz ich rozmieszczenie omówiono i pokazano w Operacie zagospodarowania przestrzennego).

Ze względu na różny czas sporządzania poszczególnych planów oraz zróżnicowanie przedmiotu ich opracowania problematyczne jest porównywanie ich zapisów. Zagadnienie zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego pojawia się w znakomitej większości planów miejscowych, przy czym w dużej mierze zapisy odnoszą się do dopuszczenia zabudowy powiązanej z funkcją usług turystyki na terenach o przeznaczeniu mieszkaniowym lub mieszkaniowo-usługowym. W ustaleniach dopuszcza się najczęściej możliwość lokalizowania pokoi gościnnych, zabudowy pensjonatowej, hotelowej, apartamentowej, czy budynków zamieszkania zbiorowego związanych ze świadczeniem usług hotelarskich, a także zabudowy letniskowej w formie obiektów rekreacji indywidualnej. W ramach realizacji usług na terenach mieszkaniowo-usługowych dopuszczone są usługi okołoturystyczne, np.

gastronomia, handel. W przypadku terenów przeznaczonych na cele usługowe funkcja usług turystyki często mieści się w pojęciu usług o charakterze komercyjnym, ale w wielu opracowaniach funkcje usług turystyki stanowią odrębną kategorię terenów i wówczas przeznaczone są typowo dla rozwoju usług turystyki w postaci hoteli, ośrodków wypoczynkowych, sanatoriów, czy kempingów. Funkcje turystyczne planowane są także w ramach terenów usług sportu i rekreacji, jak np. tereny dla budowy nowego ośrodka żeglarskiego we Władysławowie.

Istotne dla funkcjonowania obszaru NPK są także obszary, obejmujące tereny rolnicze z zakazem zabudowy (zwłaszcza w rejonie Ostrowa i Karwii, a także częściowo Dębek), na których rozwinęło się już zagospodarowanie turystyczne w postaci indywidualnych działek rekreacyjnych (problem szerzej omówiony w rozdz. 5.3.5).

Podsumowując, na większości terenów objętych planami miejscowymi z przeznaczeniem pod zainwestowanie dopuszcza się realizację zabudowy i zagospodarowania związanego z funkcją usług turystyki, którą w różnej formie dopuszcza się na terenach mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowych wyznaczonych w planach miejscowych. Biorąc pod uwagę turystyczny charakter miejscowości analizowanego obszaru można przyjąć, iż usługi turystyki mogą rozwijać się wszędzie tam, gdzie plany miejscowe dopuszczają powstanie zabudowy (z wyjątkiem terenów wprost dedykowanych innym funkcjom, np. terenów usług publicznych).

Dla części morskiej NPK będą w przyszłości istotne zapisy projektu planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich (plan jeszcze nie obowiązuje). Aktualnie dostępny jest Projekt planu zagospodarowania Polskich Obszarów Morskich (wersja 3 z lipca 2019 r.). Plany zagospodarowania przestrzennego dla wód portowych Władysławowa i Helu oraz dla wód Zatoki Gdańskiej nie zostały dotychczas (10.2019) opracowane.

C. Inne przepisy lokalne

Z innych przepisów lokalnych dla zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego oraz edukacji najistotniejsze są przepisy stanowione przez samorządy gminne w postaci Uchwał właściwych rad gmin dotyczące w szczególności zagadnień organizacyjnych i porządkowych, np. Uchwały o utrzymaniu czystości i porządku w gminach czy Uchwały w sprawie określenia wykazu kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli na polskich obszarach morskich przyległych do obszaru gmin.

Odrębna grupę przepisów stanowią przepisy regulujące kwestie żeglugi na wodach Zatoki Puckiej Wewnętrznej, w szczególności Zarządzenie Porządkowe nr 5 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z 3 kwietnia 2014 r. ws. ustanowienia warunków bezpiecznego uprawiania żeglugi na obszarze morskim wewnętrznej Zatoki Puckiej (Dz. U. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1416). Nie mają one charakteru przepisów prawa powszechnie obowiązujących, ale stanowią ważne przepisy porządkowe obowiązujące użytkowników danej przestrzeni, której dotyczą.

4. WALORY PARKU ISTOTNE DLA ROZWOJU FUKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ

4.1. Walory przyrodnicze - synteza¹

Główne cechy środowiska przyrodniczego NPK to jego duża różnorodność, silna dynamika i różne przejawy ewolucji. Różnorodność środowiska przyrodniczego NPK tworzą przede wszystkim odmienne **struktury geomorfologiczno-geologiczne**, jak: plaża, wydmy nadmorskie, wysoczyzny morenowe (kępy), klify wysoczyznowe i wydmowe, doliny erozyjne, hydrogeniczne równiny akumulacji organogenicznej i zatoka morska. Do ich specyfiki nawiązują pozostałe geokomponenty środowiska przyrodniczego.

Największą atrakcją turystyczną NPK jest **plaża**. Plaża występuje wzdłuż całego brzegu otwartego morza, z wyjątkiem krótkiego odcinka zajętego przez port we Władysławowie (poza NPK). Wzdłuż brzegów Zatoki Puckiej plaża występuje w przewadze w szczątkowej postaci. Jest to forma silnie dynamiczna, o morfologii zależnej od stanów morza. Na licznych odcinkach brzegu jest sztucznie poszerzana i nadbudowywana przez refulację materiału piaszczystego z dna morza.

Zaplecze plaży odmorskiej w dominującej części stanowią **wydmy**. Wydmy w NPK w przewadze porasta nadmorski bór sosnowy, w różnych stadiach rozwoju, od inicjalnego po klimaksowe. Załążki wydm ruchomych występują w rezerwacie przyrody „Helskie Wydmy”. Na zachód od Helu, od strony Zatoki Puckiej, wydmy podcięte są w postaci wysokiego klifu – jest to unikat geomorfologiczny na kaszubskim wybrzeżu Bałtyku. Zalesione wydmy stanowią tereny penetracji turystycznej pieszej, rowerowej i konnej po wyznaczonych szlakach. Prowadzą też przez nie bardzo liczne przejścia na plażę (zob. załącznik do Operatu).

Całkowicie odmienny typ środowiska przyrodniczego tworzą kępy wysoczyzny morenowej, w NPK reprezentowane przez nadmorskie części Kęp Puckiej, Rekowskiej i Swarzewskiej. Nie posiadają one znaczących walorów turystyczno-rekreacyjnych - wyjątkiem są **klify i rozcinające je doliny**. Walor klifów wynika z ich silnej specyfiki przyrodniczej. Aktywne klify Kępy Swarzewskiej od strony otwartego morza należą do najlepiej wykształconych w woj. pomorskim (porównywalny z nimi jest tylko klif Kępy Redłowskiej w Gdyni). Częściowo klify są sztucznie ustabilizowane – od ponad stulecia w rejonie Przylądka Rozewskiego i począwszy od przełomu XX i XXI w. w Jastrzębiej Górze. Klify Kęp Puckiej i Rekowskiej od strony Zatoki Puckiej są znacznie niższe i tylko częściowo aktywne. Lokalnie kępy wysoczyznowe i klify rozcięte są dolinami erozyjnymi. Najlepiej wykształconą spośród nich jest Dolina Chłapowska na Kępie Swarzewskiej – duża atrakcja turystyczna.

Równiny akumulacji organogenicznej zajmują w NPK pas Równin Błot Przymorskich na zapleczu Mierzei Kaszubsko-Słowińskiej (Mierzei Karwieńskiej), niewielki fragment dna Pradoliny Płutnicy, oddzielającej Kępy Pucką i Swarzewską oraz część dna Pradoliny Kaszubskiej, oddzielającej Kępę Pucką od położonej poza NPK Kępy Oksywskiej. Ze względu na warunki fizjograficzne tereny te nie są przydatne dla pobytowej turystyki i rekreacji. Pomimo tego powstały na nich duże skupiska nielegalnego zainwestowania rekreacyjnego - w NPK na północ od Karwieńskiego Błota Drugiego oraz w sąsiedztwie Parku w kilku rejonach jego otuliny, głównie w otoczeniu Karwi i Ostrowa.

W NPK w całości położona jest **Zatoka Pucka Wewnętrzna**. Jej główne cechy morfologiczno-geologiczne to silne wypłylenie, piaszczyste dno i ograniczenie od wschodu Ryfem Mew. Ryf Mew stanowi najciekawszą strukturę geomorfologiczną Zatoki Puckiej - jest to unikalna forma akumulacji morskiej, w większości nieznacznie zanurzona poniżej zwierciadła wody – duża atrakcja turystyczna. Zatoka Pucka Wewnętrzna stwarza korzystne warunki dla uprawiania modnych sportów wodnych – windsurfingu i kitesurfingu. Możliwe są kąpiele morskie i pływanie płaskodennymi łodziami. Jednostki turystyczne o większym zanurzeniu mogą pływać tylko „torami wodnymi”.

¹ Na podstawie pracy Przewoźniaka (2017).

Istotne znaczenie rekreacyjne ma **nadmorski klimat**. Wyróżniają go charakterystyczne dla strefy nadmorskiej warunki bioklimatyczne, wynikające z kontaktu z akwenem morskim. Należą do nich (Kozłowska-Szczęsna, 1984):

- silna bodźcowość termiczna, wywołana podwyższonymi wartościami ochładzania biologicznego w wyniku częstego występowania silnych wiatrów;
- stosunkowo intensywne promieniowanie słoneczne (do zwiększenia efektywności biologicznie aktywnego promieniowania ultrafioletowego na plaży przyczynia się jasny piasek o dużych zdolnościach odbijania promieniowania);
- występowanie w powietrzu aerozolu morskiego (kryształki soli morskiej i jodu);
- występowanie bryzy morskiej.

Ze względu na walory balneologiczne klimatu Jastarnia, Jurata i Jastrzębia Góra wymienione są wśród potencjalnych uzdrowisk („Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030” 2016).

Śródlądowe wody powierzchniowe reprezentują w NPK **ujściowe odcinki cieków** (od wschodu): Redy, Gizdepki, Błądzikowskiego Potoku, Płutnicy, Czarnej Wody, Karwianki (Kanału Karwianki) i Piaśnicy. Na Redzie, Czarnej Wodzie i Piaśnicy wyznaczono szlaki turystyki wodnej (kajakowej).

Flora roślin naczyniowych NPK szacowana jest na ponad 700 gatunków (Gerstmannowa, Lenartowicz 2000). Reprezentuje ona przede wszystkim specyficzną dla strefy nadmorskiej roślinność wydmową (psammofilną), aktywnych klifów, halofilną (słonorośla), nadmorskich borów oraz roślinność wodną Zatoki Puckiej. Flora stanowi walor dla znawców i „koneserów” – nie jest to patrząc realistycznie znaczący obecnie czynnik atrakcyjności rekreacyjnej. Na wydmowych (mierzejowych) odcinkach brzegu morza specyficzne **zbiorowiska roślinne** tworzą przyplażowe zbiorowiska wydmy białej i szarej – stanowią one dla przybyszy z lądu „ciekawostkę” botaniczną. Wykształcone są tylko lokalnie ze względu na abrazję strefy brzegowej oraz często są zdegenerowane w wyniku działań stabilizujących wydmy, realizowanych przez Urząd Morski w Gdyni. Na ich zapleczu powszechny jest nadmorski bór, często przechodzący w subatlantycki las brzoźowo-dębowy. Najlepiej wykształcone (zachowane) zbiorowiska leśne przetrwały na Półwyspie Helskim między Juratą a Helem oraz w rejonie Białogóry na Mierzei Kaszubsko-Słowińskiej (Gerstmannowa, Lenartowicz 2000). Głównym ich zagrożeniem jest intensywna presja rekreacyjno-turystyczna. Najcenniejszy kompleks zbiorowisk łąkowych znajduje się w rezerwacie przyrody „Ujście Piaśnicy”. Zbiorowiska roślinne są elementem atrakcyjności rekreacyjnej, ale główne zagadnienie stanowi ich chłonność rekreacyjna – odporność na użytkowanie rekreacyjne (zob. rozdz. 6.1.).

Faunę NPK wyróżnia mnogość gatunków, wynikająca ze zróżnicowania siedlisk lądowych i morskich. Najbardziej specyficzną grupę fauny, niewystępującą w innych parkach krajobrazowych, tworzy ichtiofauna morska. Turystów interesuje ona głównie „na talerzu”. Bardzo bogata jest awifauna NPK. Nadmorskie rezerваты przyrody „Beka” i „Mechelińskie łąki” to rejon masowych koncentracji przelotnych ptaków wodno-błotnych, a użytek ekologiczny „Torfowe Kłyle” koło Jastarni to główny na Półwyspie Helskim rejon koncentracji ptaków przelotnych na terenach nieleśnych. Z kolei Las Helski to główny leśny rejon koncentracji migrantów, zwłaszcza wiosną. Zatoka Pucka Wewnętrzna stanowi ważne zimowisko ptaków wodnych oraz rejon koncentracji ptaków wodno-błotnych na przelotach migracyjnych. Cały NPK położony jest w zasięgu Południowobałtyckiego szlaku wędrówek ptaków. Możliwość obserwacji ptaków jest dla wielu turystów istotną atrakcją, może być nawet bodźcem rozwojowym ekoturystyki. Z ssaków NPK największe zainteresowanie wzbudzają najrzadsze ssaki morskie, reprezentowane przez fokę szarą (szarytkę morską) i morświna. Obydwa gatunki występowały niegdyś licznie w Zatoce Puckiej, ale w wyniku połowów rybackich i polowań prawie całkowicie wyginęły (Skóra 2000). Współcześnie foki i morświny nie występują na stałe w wodach Zatoki Puckiej, a ich stwierdzenia są sporadyczne. Turystom rekompensuje to Fokarium w Helu i Dom Morświna (zob. poniżej).

W granicach NPK występuje dziewięć **rezerwatów przyrody**. Są to (od wschodu): „Helskie Wydmy”, „Mechelińskie Łąki”, „Beka”, „Słone Łąki”, „Dolina Chłapowska”, „Przyłądek Rozewski”, „Widowo”, „Piaśnickie Łąki” i „Białogóra”. Każdy z rezerwatów może stanowić obiekt penetracji turystycznej po wyznaczonych szlakach. Najbardziej atrakcyjny dla przeciętnego turysty jest rezerwat „Dolina Chłapowska”. W NPK ustanowiono także jeden **użytek ekologiczny** - „Torfowe Kłyle”. Jest to przyzatkowa równina koło Jastarni, o dużej wartości florystycznej i ornitologicznej, z wyznaczoną ścieżką przyrodniczą. Dobrze przystosowany dla turystyki jest **zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Helski Cypel”** - obejmuje koniec Półwyspu Helskiego, dawniej zajęty przez wojsko, poddany z powodzeniem w drugiej dekadzie XXI w. częściowej restytucji przyrodniczej – jest to znacząca atrakcja turystyczna Helu. Cały Półwysep Helski i Zatoka Pucka Wewnętrzna położone są w zasięgu **obszaru Natura 2000** mającego znaczenie dla Wspólnoty (specjalnego obszaru ochrony siedlisk) „Zatoka Pucka i Półwysep Helski” PLH220032, a Zatoka i fragmenty jej strefy przybrzeżnej w zasięgu obszaru specjalnej ochrony ptaków „Zatoka Pucka” PLB220005. Ponadto w NPK znajdują się częściowo lub w całości obszary Natura 2000 „Białogóra” PLH220003, „Piaśnickie Łąki” PLH220021, „Widowo” PLH220054 i „Kaszubskie Klify” PLH220072. Obszary Natura 2000 powielają się terytorialnie z innymi formami ochrony przyrody – generalnie nie są one postrzegane jako atrakcja turystyczna.

Wszystkie ww. walory przyrodnicze mają istotne **znaczenie edukacyjne** – każda część przyrody, na lądzie i w morzu, od osobnika (rośliny, grzyba, zwierzęcia) po rozległe ekosystemy (jak Zatoka Pucka Wewnętrzna) może być wykorzystana w celach edukacyjnych. Zdecydowanie największym walorem edukacyjnym przyrody w NPK jest możliwość obserwacji procesów przyrodniczych zachodzących na styku lądu i morza, w środowisku dynamicznym, zmiennym, kontrastowo zróżnicowanym – innym od powszechnie obserwowanego. Możliwości tych obserwacji są jednak coraz mniejsze, ze względu na ustawiczny rozwój różnych form stabilizacji strefy brzegowej morza, dewastujących jej przyrodę. Udostępnieniu i objaśnieniu przyrodniczych walorów edukacyjnych służą w NPK ścieżki przyrodnicze, liczne tablice poglądowe oraz obiekty wyjątkowe: Fokarium i Dom Morświna w Helu oraz Błękitna Szkoła we Władysławowie (formalnie poza obszarem NPK) – zob. rozdz. 5.6.

Pełną dokumentację walorów przyrodniczych NPK zawierają cztery operaty „Planu ochrony NPK”, dotyczące środowiska abiotycznego, szaty roślinnej i grzybów, fauny oraz ekosystemów morskich.

Reasumując, największymi walorami przyrodniczymi dla turystyki i rekreacji są w NPK nadmorskie plaże nad otwartym morzem (morze formalnie poza NPK) i Zatoka Pucka Wewnętrzna z fragmentami lądowej strefy przyzatkowej. Pozostałe walory przyrodnicze mają uzupełniające znaczenie, z wyjątkiem powszechnego waloru nadmorskiego klimatu, z którego to waloru przybysze korzystają niezależnie od swej woli i świadomości. Głównym walorem edukacyjnym przyrody w NPK jest możliwość obserwacji procesów przyrodniczych zachodzących na styku lądu i morza.

4.2. Walory kulturowe - synteza²

Dziedzictwo kultury materialnej na obszarze NPK jest głównie spuścizną Kaszubów nazywanych Nordowymi. Ich kultura kształtowała się pod przemożnym wpływem morza, które dla wielu z nich było i jest miejscem pracy (Kulik 1997). Pod względem zróżnicowania dziedzictwa kultury materialnej trzy odrębne rejony NPK stanowią Półwysep Helski, wybrzeże otwartego morza i wybrzeże Zatoki Puckiej.

Główne walory dziedzictwa kulturowego **Półwyspu Helskiego** to:

- zespół historycznej zabudowy Helu z budynkami szkieletowymi i murowanymi z cegły, z okresu XVIII w. – początek XX w., wzdłuż głównej, równoległej do brzegu Zatoki Puckiej ulicy, stanowiącej oś układu urbanistycznego dawnego miasta, z kościołem p.w. Św. Piotra i Pawła z XIV/XV w.

² Na podstawie pracy Przewoźniaka (2017).

(obecnie Muzeum Rybołówstwa Morskiego), zespół latarni morskiej oraz zespoły militarne z okresu sprzed i z czasu II wojny światowej (bunkry, stanowiska artyleryjskie itp., w tym Muzeum Obrony Wybrzeża) – największe atrakcje turystyczne stanowią latarnia (punkt widokowy) i Muzeum Rybołówstwa (też z punktem widokowym) oraz fortyfikacje;

- pozostałości historycznej zabudowy wsi rybackich w Jastarni, Kuźnicy i Chałupach – wszędzie dawna zabudowa jest w zaniku, charakterystyczną cechą jej układów przestrzennych było wzajemne „przytulanie” się do siebie chat rybackich, budowanych na niewielkich działkach (200-300 m²), m. in. w celu ochrony przed sztormowymi wiatrami i innymi zagrożeniami przyrody (Czerwiński i in. 1997) – ich znaczenie jako walorów turystycznych jest małe;
- zespół modernistycznej zabudowy willowej, letniskowej i pensjonatowej Juraty z okresu międzywojennego XX w., silnie przekształcony (dogęszczony) przez współczesną zabudowę – małe znaczenie jako waloru turystycznego;
- zespół umocnień militarnych z okresu sprzed i z czasu II wojny światowej (bunkry) na zachód od Jastarni (w tym jeden na zamkniętym dla ogółu kempingu) – znacząca atrakcja turystyczna dla wielu turystów.

Wybrzeże otwartego morza, od Władysławowa po Białogórę, obejmuje zgrupowania obiektów materialnego dziedzictwa kulturowego w miejscowościach Chłapowo (przy NPK w jego otulinie), Rozewie, Jastrzębia Góra (częściowo w NPK), Karwia (przy NPK w jego otulinie), Karwieńskie Błoto Drugie, Dębki i Białogóra (przy NPK w jego otulinie):

- w Rozewiu znajduje się zespół dwóch latarni morskich (z 1821 r. podwyższona w 1910 r. i z 1875 r.) – czynna latarnia z punktem widokowym i Muzeum Latarnictwa wraz z obiektami towarzyszącymi stanowi dużą atrakcję turystyczną, a starsza latarnia dopełnia walory krajobrazowe zespołu „Blizarium” Rozewskiego;
- w Jastrzębiej Górze znajduje się osiedle letniskowe powstałe w okresie międzywojennym XX w., z ciekawymi architektonicznie willami i pensjonatami – ma ono małe znaczenie jako atrakcja turystyczna;
- Karwia jest dawną wsią rybacką, najdalej na północ wysuniętą na Kaszubach (i w Polsce), z pozostałościami zabudowy z początku XX w. – całość jest silnie zdewaloryzowana przez współczesne zainwestowanie – nie ma tu walorów kulturowych istotnych dla turystyki;
- Karwieńskie Błota to unikalna na Kaszubach (i w Polsce) wieś rzędowa, zbudowana na bagnach - część układu przestrzennego wykształconego w XVII w. w postaci dwóch równoległych osi głównych (dróg) jako Karwieńskie Błota Pierwsze (w otulinie) i Drugie, oddzielonych od siebie pasem łąk i pastwisk o szerokości około jednego kilometra; zachowały się dawny, regularny system melioracyjny oraz przykłady zabudowy typu holenderskiego z domem mieszkalnym, oborą i stodołą pod jednym dachem, w konstrukcji szkieletowej (Biernat i in. 2000) – atrakcja turystyczna dla „koneserów”;
- Dębki reprezentują dawny zespół willowo-ogrodowy z lat 20. XX w., z resztkami starszej zabudowy rybackiej i rolniczej, silnie negatywnie przekształcony przez w dużym stopniu substandardowe zainwestowanie z przełomu XX i XXI w. – osada nie posiada współcześnie walorów kulturowych dla turystyki; bezpośrednio na zachód od Dębek, rzeką Piaśnicą przebiegała w okresie międzywojennym granica polsko-niemiecka – jest to upamiętnione w terenie i stanowi ciekawostkę historyczno-turystyczną;
- Białogóra posiada specyficzny układ przestrzenny (w tym dwa place charakterystyczne dla wsi wielodrożnej) oraz pozostałości zabudowy rybackiej i rolniczej z przełomu XIX i XX w. – nie są to walory kulturowe znaczące dla rozwoju turystyki.

Na wybrzeżu Zatoki Puckiej, w zasięgu NPK, materialne dziedzictwo kulturowe skoncentrowane jest we wsiach Swarzewo, Rzucewo, Osłonino i Rewa:

- Swarzewo znane jest przede wszystkim jako ośrodek religijnego kultu katolickiego – jego centrum stanowi kościół parafialny p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny z 1880 z cudowną figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem, jest tu także kaplica Matki Boskiej Swarzewskiej z 1775 r.; we wsi znajdują się ponadto pozostałości dawnej zabudowy, wywodzącej się z tradycji kaszubskiej – szkieletowej z wysokim dwuspadowym dachem oraz pruskiej - murowanej z cegły z podwyższoną ścianką kolankową i półpłaskim dachem (Biernat i in. 2000) – wieś stanowi umiarkowaną atrakcję turystyczną NPK;
- w Rzucewie skoncentrowane jest najwartościowsze dziedzictwo kulturowe wybrzeża Zatoki Puckiej w NPK, reprezentowane przez pozostałości osady łowców fok z późnego okresu kamienia (park kulturowy) oraz przez zespół pałacowo-parkowy, sięgający pierwszej połowy XVII w. Obecnie znajduje się tam neogotycki pałac z 1845 r., rozległy park nad brzegiem Zatoki Puckiej, XIX-wieczny folwark i zabytkowe, przydrożne aleje lipowe, w tym czterorzędowa, stanowiąca unikat kulturowo-przyrodniczy – obiekty w Rzucewie stanowią największą atrakcję turystyczną NPK, obok latarni w Helu i Rozewiu oraz zespołów fortyfikacji na Półwyspie Helskim;
- w Osłoninie znajduje się skromny, zaniedbany dwór z pozostałościami folwarku (przy granicy Parku w otulinie) i domy typu pruskiego – nie są to obiekty znaczące dla rozwoju turystyki;
- Rewa to dawna ulicowa wieś rybacka, z nielicznymi pozostałościami murowanych domów rybackich, współcześnie jest to miejscowość rekreacyjna w strefie podmiejskiej Gdyni, o bardzo intensywnym zainwestowaniu, o charakterze suburbii – walory kulturowe osady nie mają znaczenia dla rozwoju turystyki.

Przy NPK położony jest Puck (granica Parku przebiega brzegiem Zatoki Puckiej) z zachowanym w historycznej części miasta układem urbanistycznym i zabudową, z dominującym w sylwecie miasta od strony Zatoki Puckiej kościołem parafialnym p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła z 1283 r. – jest to największa, kulturowa atrakcja turystyczna w rejonie NPK, rangi krajowej, porównywalnej np. z Kazimierzem nad Wisłą czy Sandomierzem.

Wszystkie ww. walory dziedzictwa kulturowego mają istotne **znaczenie edukacyjne** jako świadectwo przeszłości i podstawa kształtowania świadomości ciągłości kulturowo-historycznej.

Reasumując, największe walory kulturowe dla turystyki stanowią w NPK zespoły latarni w Helu i Rozewiu, fortyfikacje na Półwyspie Helskim (przede wszystkim w Helu) oraz park kulturowy „łowców fok” i zespół pałacowo-parkowy w Rzucewie. Materialne dziedzictwo dawnych kaszubskich wsi i osad rybackich jest w zaniku, a jego pozostałości giną we współczesnym zainwestowaniu i nie stanowią znaczącego waloru turystycznego. Ważnymi obiektami turystycznymi są muzea, zwłaszcza Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Helu, Muzeum Obrony Wybrzeża w Helu i Muzeum Latarnictwa w Rozewiu. Walory kulturowe Parku bardzo wzbogaca położony po sąsiedzku Puck.

Dokumentację walorów dziedzictwa kulturowego w NPK zawiera „Operat ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”.

4.3. Walory krajobrazowe – synteza³

Obszar NPK przeszedł w Polsce złożoną historię wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego – od elitarniej turystyki i wypoczynku w okresie międzywojennym (Jurata, Jastrzębia Góra, Dębki), przez długi okres realnego socjalizmu (ludowe ośrodki wypoczynkowe), po współczesność, którą charakteryzują:

- masowość i szeroki przekrój społeczny przybyszy;

³ Na podstawie „Operatu ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”.

- wielość form turystyki i wypoczynku;
- bardzo zróżnicowany standard bazy turystycznej.

Niezmiennie pozostają nadmorskie plaże jako główny walor dla turystyki i rekreacji oraz krótki sezon ich realizacji – głównie lipiec i sierpień, z „rozruchem” w czerwcu i „wygaszeniem” we wrześniu. Turystyka i rekreacja realizowane są w NPK w coraz gorszych warunkach przyrodniczych i krajobrazowych. Jest to przykład typowego sprzężenia zwrotnego ujemnego – rozwój turystyki i rekreacji prowadzi do negatywnych zmian walorów, które były podstawą ich wykształcenia. Powinno to powodować spadek intensywności turystyki, ale tak nie jest. Do przestrzeni o coraz gorszej jakości przyrodniczej i krajobrazowej przybywa coraz więcej ludzi – to intensyfikuje zniszczenia, ale nie powstrzymuje kolejnych przybyszów. Wynika to ze zmian modelu życia i wzrostu zamożności polskiego społeczeństwa oraz z coraz bogatszej oferty bazy turystyczno-rekreacyjnej. Masowość turystyki i rekreacji stanowi główne zagrożenie NPK – los Parku jest przesądzony – zostanie on zdeptany, seminaturalna przyroda przetrwa w rezerwach, a krajobraz osadniczy i osadniczo-turystyczny będzie dalej przekształcany (świadomie lub nieświadomie) w kierunku zunifikowanej bylejakości.

Obecnie turystów interesuje głównie materia: plaża, morze, hotel lub inna baza i pożywienie. Krajobraz jest dodatkiem – przez niektórych podziwianym (póki jest co) z punktów i ciągów widokowych. Krajobraz ten jest odmienny od tego, jaki widzą na co dzień w głębi kraju, w miejscach zamieszkania. W zależności od osobniczej wrażliwości lądowo-morski i morski krajobraz prawdopodobnie kształtuje pozytywny stosunek ludzi do otaczającej przestrzeni i prawdopodobnie pozytywnie nastawia do ochrony krajobrazu. Ale ochrona krajobrazu jest zadaniem miejscowych a nie przybyszów, a miejscowym krajobraz „opatrzył się” – nie szanują dobra zastanego, danego i pozornie powszechnego.

Największy walor turystyczno-rekreacyjny ma w NPK seminaturalny krajobraz przyrodniczy lądowo-morski: wydmowo-plażowy i klifowo-plażowy. Spacer brzegiem morza, w otoczeniu bezkresu zmiennego fizjonomicznie morza, bieli plaży i ściany lasu na wydmach lub ściany klifu są źródłem wielorakich doznań estetycznych, pozostających w pamięci i przyciągających ponownie.

Główne atrakcje turystyczne związane z krajobrazem stanowią w NPK **punkty widokowe** na latarniach w Helu i Rozewiu, na dawnym kościele ewangelickim w Helu oraz na wieży widokowej w Dębках (zob. rozdz. 5.4.). Zestaw ten dopełnia punkt widokowy w pobliżu Parku, w jego otulinie, na wieży Domu Rybaka we Władysławowie. Atrakcyjne obiekty dla percepcji krajobrazu NPK i jego otoczenia stanowią także mola w Pucku oraz w bezpośrednim sąsiedztwie Parku w Jastarni i w Juracie. Niezapomniane są panoramy morza z punktów widokowych na krawędzi klifu koło Rozewia i w Jastrzębiej Górze. Jako **ciągi widokowe** wyróżniają się równoległe odcinki drogi wojewódzkiej nr 216, linii kolejowej i ścieżki rowerowej na Półwyspie Helskim od Chałup po Jastarnię. Walory dla turystyki osi widokowych i wewnątrz krajobrazowych są małe, a głównym wspomnieniem dla większości turystów pozostają **otwarcia widokowe** licznych przejść na plaże otwartego morza.

Pod względem **krajobrazu kulturowego** atrakcjami turystycznymi są niewątpliwie krajobrazy portów i przystani morskich, też intensywnie zmieniające się – kilkanaście lat temu cumowały w nich głównie łodzie i kutry rybackie, a obecnie jachty i turystyczne łodzie motorowe. Kiedyś był to krajobraz wielobarwny (kolorowe kadłuby łodzi i ich wyposażenie) – współcześnie jest on białawy (w sezonie letnim). Krajobraz historyczny w NPK nie ma większego znaczenia wobec zubożenia dziedzictwa kulturowego. Zabytki Helu czy Jastarni nie są znaczącymi atrakcjami turystycznymi, podobnie jak tworzony przez nie krajobraz. Wyróżniają się krajobrazy zespołów latarni morskich w Rozewiu i Helu, ale są to „rodzinki w zakalcu”.

Odrębną kategorię turystycznej atrakcji krajobrazowej NPK i jego otoczenia stanowi możliwość postrzegania specyficznych w skali Polski i częściowo w skali Pomorza **krajobrazów regionalnych**, które stanowią w NPK:

otwarte morze (formalnie poza NPK) postrzegane z jego brzegu, w tym w szczególności z krawędzi wysokich klifów - tylko wtedy widać pełną gamę kolorystyki wód morskich w danej chwili – krajobraz taki występuje jeszcze tylko na niektórych odcinkach brzegów klifowych zachodniego Pomorza;

- tafla wód Zatoki Puckiej Wewnętrznej (lub zimą tafla lodowej pokrywy – w związku z ocieplaniem się klimatu coraz rzadziej), obramowana wysoczyznami morenowymi i Półwyspem Helskim, obserwowana z dowolnego odcinka brzegu morza – krajobraz porównywalny częściowo z krajobrazami Zalewów Wiślanego i Szczecińskiego;
- zalesione wydmy i strefy brzegowe Półwyspu Helskiego od strony otwartego morza i Zatoki Puckiej widziane z jego nasady, z wyniesionych punktów Władysławowa – krajobraz unikalny w skali Polski, a nawet Europy;
- pokryte łąkami i torfowiskami równiny przymorskie, pocięte siecią rowów i kanałów melioracyjnych, postrzegane z kęp wysoczyznowych na odlądowym zapleczu, w tle z zalesionymi wydmami Mierzei Karwieńskiej – krajobraz bardziej charakterystyczny dla otuliny NPK, występujący jeszcze tylko na niektórych fragmentach strefy nadmorskiej zachodniego Pomorza;
- ujściowe odcinki Pradoliny Płutnicy (głównie w otulinie) i Kaszubskiej w sąsiedztwie wód Zatoki Puckiej – unikaty krajobrazowe w skali całego polskiego wybrzeża Bałtyku.

Dokumentację walorów krajobrazowych NPK zawiera „Operat ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”.

Znaczenie edukacyjne walorów krajobrazowych NPK, jak wszędzie, stanowi ich naturalne lub kulturowe piękno, będące podstawą kształtowania osobniczego poczucia estetyki oraz postaw proekologicznych (krajobraz przyrodniczy) i patriotycznych (krajobraz kulturowy, zwłaszcza historyczny). Według Pawłowskiej i Swaryczewskiej (2002, s. 46): *Na współczesny krajobraz kulturowy składa się większa lub mniejsza liczba elementów odziedziczonych po przodkach. Można powiedzieć, że krajobraz, zwłaszcza gdy zawiera wiele pamiątek przeszłości, jest formą zapisu tradycji miejsca. Przez taki historyczny krajobraz zyskujemy informację o stanie miejsca w przeszłości, dzięki autentycznej scenerii łatwiej potrafimy wyobrazić sobie dawne wydarzenia. W ten sposób nawiązujemy łączność z poprzednimi pokoleniami. Powinniśmy pamiętać, że w „księdze krajobrazu” zapisujemy także nasz przekaz dla następnych pokoleń.*

Reasumując, największy walor turystyczno-rekreacyjny ma w NPK seminaturalny krajobraz przyrodniczy lądowo-morski: wydnowo-plażowy i klifowo-plażowy. Główne atrakcje turystyczne związane z krajobrazem stanowią w NPK punkty widokowe, zwłaszcza na wysokich obiektach i ciągi widokowe, zwłaszcza z widokami na morze. W krajobrazie kulturowym wyróżniają się krajobrazy portów i przystani morskich oraz zespołów latarni morskich. Odrębną kategorię turystycznej atrakcji krajobrazowej NPK i jego otoczenia stanowią krajobrazy regionalne (w sensie przestrzennym). Pod względem edukacyjnym krajobrazy NPK mogą stanowić podstawę kształtowania osobniczego poczucia estetyki oraz postaw proekologicznych i patriotycznych.

5. ISTNIEJĄCY SYSTEM I INFRASTRUKTURA OBSŁUGI TURYSTYKI, REKREACJI I DZIAŁALNOŚCI EDUKACYJNEJ W PARKU

5.1. System obsługi

System obsługi organizacji turystyki i rekreacji składa się z dwóch zasadniczych części: systemu zewnętrznego i systemu wewnętrznego. Na zewnętrzny system składają się:

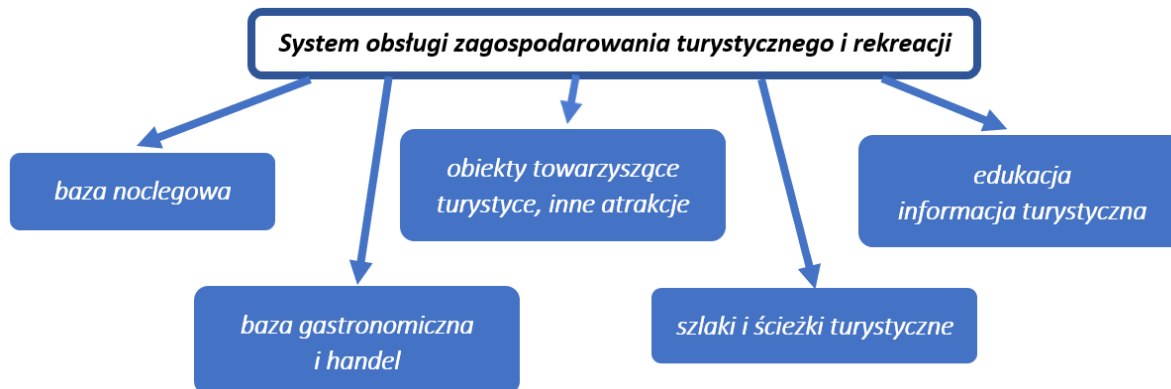
- polityka przestrzenna rządu, samorządu województwa i powiatu oraz podległych im jednostek wyrażająca się w wykonywaniu przepisów prawa z zakresu turystyki i rekreacji;
- zagadnienia organizacji zagospodarowania turystycznego, w tym realizacja strategii rozwojowych, planowanie zagospodarowania przestrzennego czy system transportowy;
- funkcjonowanie organizacji i stowarzyszeń turystycznych o charakterze co najmniej regionalnym.

System zewnętrzny powinien być wzmocniony na poziomie wewnętrznym przez:

- działania samorządów lokalnych w zakresie realizacji ich zadań własnych z zakresu kultury fizycznej i turystyki oraz zagospodarowania przestrzennego;
- działania lokalnych organizacji i stowarzyszeń oraz inicjatyw mieszkańców.

Z punktu widzenia problematyki niniejszego operatu zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacji, jako części planu ochrony dla Nadmorskiego Parku Krajobrazowego najistotniejsze są zagadnienia organizacji zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego i edukacji. W niniejszej analizie pominięto aspekty gospodarcze i finansowe systemu obsługi turystyki.

Schematycznie elementy składające się na system obsługi w NPK przedstawia poniższy schemat (ryc. 5).

Ryc. 5. System obsługi zagospodarowania turystycznego i rekreacji w NPK

Źródło: opr. własne

Poszczególne elementy systemu zostały scharakteryzowane w dalszej części „Operatu ...”, w poszczególnych jego rozdziałach, tj.:

5.3 Baza noclegowa

5.3.1. Typy bazy noclegowej

5.3.2. Charakterystyka wybranych typów obiektów noclegowych

A. Hotele

B. Pensjonaty

C. Kempingi i pola namiotowe

D. Ośrodki wypoczynkowe

5.3.3. Pojemność bazy noclegowej

- A. Dane statystyczne
- B. Ewidencja kategoryzowanych obiektów świadczących usługi hotelarskie wg danych Marszałka Województwa Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)
- C. Ewidencja innych obiektów świadczących usługi hotelarskie wg danych Burmistrzów/Wójtów gmin
- D. Nielegalne zagospodarowanie turystyczne (nieewidencjonowana baza noclegowa)
- E. Porównanie zużycia wody pomiędzy okresem pozasezonowym (marzec) i okresem letniego szczytu sezonu (sierpień)

5.4. Tereny i akweny rekreacji morskiej i przymorskiej

- A. Porty i przystanie turystyczne
- B. Akweny udostępnione dla turystyki
- C. Plaże i kąpieliska
- D. Przejścia na plaże otwartego morza
- E. Mola i pomosty
- F. Bulwary i ciągi spacerowe
- G. Szkoły wind- i kitesurfingu
- H. Bazy żeglarskie
- I. Bazy nurkowe

5.5. Pozostałe tereny i obiekty turystyczne i rekreacyjne

- A. Obiekty informacji turystycznej
- B. Gastronomia i handel
- C. Place zabaw, boiska sportowe
- D. Parki linowe
- E. Wypożyczalnie rowerów
- F. Stacje roweru metropolitalnego
- G. Stadniny koni
- H. Lotnisko turystyczne
- I. Ważniejsze ogólnodostępne miejsca wypoczynku
- J. Inne atrakcje turystyczne
- K. Urządzone punkty widokowe
- L. Szlaki turystyki pieszej
- ł. Szlaki rowerowe
- M. Szlaki konne
- N. Szlaki kajakowe

5.6. Infrastruktura edukacyjna

- A. Muzea
- B. Obiekty popularyzacji nauki
- C. Obiekty dydaktyczne
- D. Szlaki edukacyjno-historyczne
- E. Ścieżki przyrodnicze
- F. Ścieżki historyczne
- G. Tablice edukacyjne
- H. Materiały edukacyjne – wydawnictwa

5.2. Formy aktywności turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej oraz ich natężenie

Turystyka i rekreacja w szerokim znaczeniu to całokształt zjawisk związanych z dobrowolną, czasową zmianą miejsca pobytu lub środowiska życia, bądź rytmu dnia, gdzie nieodzownym elementem jest wejście w styczność osobistą ze środowiskiem odwiedzanym (przyrodniczym, kulturowym bądź społecznym) (Krawczyk - red. 1997). Motywy podejmowania aktywności turystyczno – rekreacyjnej przez człowieka można podzielić na kilka grup. Światowa Organizacja Turystyczna, dla potrzeb badań statystycznych, wyodrębni następujące grupy motywów turystycznych (Cymańska-Garbowska, Steblik-Właźlak 2014):

1. Wypoczynek, rekreacja – np. zwiedzanie, zakupy, wędrowki piesze, wspinaczki, wypoczynek na plaży, uprawianie sportu amatorskiego, uczestnictwo w imprezach sportowych i kulturalnych.
2. Odwiedziny krewnych i znajomych – np. uczestnictwo w uroczystościach, spotkaniach rodzinnych, wyjazdy na urlop do krewnych i znajomych.
3. Sprawy zawodowe, interesy – np. wyjazdy do innych firm, uczestnictwo w konferencjach, kongresach, targach, badania naukowe, występy na koncertach.
4. Cele zdrowotne – np. pobyt w uzdrowiskach i sanatoriach, wyjazdy na kuracje, wczasy odchudzające i zdrowotne.
5. Cele religijne – np. uczestnictwo w pielgrzymkach i różnych wydarzeniach religijnych;
6. Inne, np. tranzyt.

Z wyżej wymienionych motywów turystycznych w NPK zdecydowanie dominuje wypoczynek i rekreacja. Można nawet zaryzykować twierdzenie, iż w sezonie letnim stanowi on niemal 100% wszystkich podróży turystycznych. Poza sezonem letnim zwiększa się udział wyjazdów w celach zawodowych i zdrowotnych, lecz nadal mają one znaczenie marginalne w stosunku do wypoczynku i rekreacji. W poniższej tabeli scharakteryzowano formy aktywności turystyczno-rekreacyjnej podejmowanej na terenie NPK i w jego bezpośrednim otoczeniu, w podziale na część lądową i morską oraz na różne rodzaje turystyki (tab. 5).

Tab. 5. Formy aktywności turystyczno-rekreacyjnej podejmowanej na terenie NPK i w jego bezpośrednim otoczeniu

Lokalizacja aktywności	w części lądowej	w części morskiej
Rodzaj turystyki		
Turystyka poznawcza	Krajoznawcza Przyrodnicza Kulturowa Miejska	Krajoznawcza Przyrodnicza Edukacyjna Militarna

	Etniczna Edukacyjna Militarna	
Turystyka wypoczynkowa	Nadmorska i przymorska Agroturystyka	Morska
Turystyka kwalifikowana	Piesza Rowerowa Jeździecka Kajakowa Paralotniarska	Żeglarska, w tym żeglarstwo deskowe (wind-, kite-, snow surfing) Nurkowa Kajakowa Paralotniarska Wędkarska (rybołówstwo rekreacyjne)
Turystyka biznesowa	Podróże służbowe Spotkania integracyjne Konferencje, kongresy, targi	Spotkania integracyjne
Turystyka zdrowotna	Spa i wellnes Medyczna	---
Turystyka religijna, pielgrzymkowa	Religijno-poznawcza Pielgrzymkowa	Pielgrzymkowa

Źródło: opracowanie własne.

Zapewne powyższa lista nie jest zamknięta, obejmuje natomiast powszechnie dostępne formy aktywności turystyczno-rekreacyjnej w NPK. W dalszej części „Operatu...” scharakteryzowano miejsca realizacji poszczególnych form aktywności turystyczno-rekreacyjnej i edukacyjnej oraz tereny i obiekty służące prowadzeniu tych aktywności (patrz rozdz. 5.3, 5.4, 5.5, 5.6).

Kwestia analizy natężenia poszczególnych form aktywności turystyczno-rekreacyjnej podejmowanej w NPK jest niezwykle trudna. Przede wszystkim brak jest rzetelnych informacji na temat wielkości tych form oraz informacje są bardzo rozproszone. Natężenie aktywności turystyczno-rekreacyjnej charakteryzują dwa komponenty: intensywność ruchu turystycznego i poziom zagospodarowania turystycznego. Pierwszy z komponentów jest przeważnie mierzony wielkością bazy noclegowej, która warunkuje rozwój funkcji turystycznej. W sytuacji NPK rzetelne oszacowanie faktycznie istniejącej bazy noclegowej jest niemożliwe (patrz rozdz. 5.3.3.), ze względu na ogromne rozbieżności pomiędzy danymi działalności ewidencjonowanych (statystyka i bazy samorządowe), a faktyczną pojemnością bazy noclegowej. W zakresie zaś drugiego komponentu należy stwierdzić, iż jest on świetnie rozwinięty i stale się zmienia, dostosowując ofertę terenów i obiektów urządzeń rekreacyjnych do wymagań turysty. Elementy zagospodarowania turystycznego omówiono szeroko w rozdz. 5.4. i 5.5. Mankamentem zagospodarowania jest wzrastająca liczba urządzeń turystycznych i tzw. atrakcji turystycznych niepowiązanych z walorami NPK, a mogących zaistnieć w każdym miejscu.

W skali Polski NPK należy do najintensywniej wykorzystywanych turystycznie rejonów. Porównywalny jest pod tym względem jedynie do innych rejonów strefy nadmorskiej Bałtyku oraz rejonów gór wysokich. W skali województwa natężenie aktywności turystyczno-rekreacyjnej jest najwyższe w rejonie NPK i przewyższa kolejne rejony turystyczne ponad trzykrotnie.

5.3. Baza noclegowa

5.3.1 Typy bazy noclegowej

Obszar NPK pod względem dostępnej bazy noclegowej można określić jako silnie rozwinięty i bardzo zróżnicowany. Największa koncentracja obiektów bazy noclegowej dotyczy gmin Półwyspu Helskiego, w szczególności gminy Jastarnia oraz miejscowości położonych w gminie Władysławowo i gminie Krokowa. Z uwagi na specyfikę NPK w analizie dostępnej bazy noclegowej nie sposób

pominąć miejscowości lub ich części, które choć formalnie znajdują się poza granicami NPK stanowią jego bezpośrednio zaplecze turystyczno-rekreacyjne. Miejscowości te - istotne z punktu widzenia oferowanej bazy noclegowej dla turystów korzystających z walorów NPK, położone są w granicach wyznaczonej na załączniku kartograficznym do „Operatu ...” **strefy A otuliny**, czyli na obszarach zainwestowania osadniczo-turystycznego i turystycznego o silnych powiązaniach funkcjonalno-przestrzennych z NPK. Spośród miejscowości położonych poza NPK, w granicach strefy A znajdują się, od zachodu: Białogóra, Karwieńskie Błoto Pierwsze (częściowo poza otuliną NPK), Karwia, Ostrowo, Ostrowo-Pustki, Jastrzębia Góra (częściowo w granicach NPK), Tupadły, Rozewie (częściowo w granicach NPK), Chłapowo (częściowo w granicach NPK), Władysławowo (częściowo w granicach NPK, południowa część poza otuliną NPK), Swarzewo (częściowo w granicach NPK), Puck (częściowo poza otuliną NPK), Mosty (częściowo poza otuliną NPK), Mechelinki (częściowo poza otuliną NPK).

Ze względu na liczbę i zagęszczenie obiektów świadczących usługi hotelarskie w gminach położonych w NPK i w jego bezpośrednim zapleczu nie jest możliwe szczegółowe omówienie wszystkich obiektów (pojemność bazy noclegowej omówiono w pkt. 5.3.3.). W celu charakterystyki bazy noclegowej dostępnej na terenie Parku oraz w strefie A otuliny dokonano podziału miejscowości na rejon zabudowy zróżnicowane pod względem dominującego typu bazy noclegowej. Charakterystykę poszczególnych rejonów przedstawiono w tabeli 6. Uzupełnieniem tabeli jest dokumentacja fotograficzna poszczególnych rejonów, przedstawiająca wybrane, charakterystyczne obiekty lub rejon miejscowości o charakterystyce zagospodarowania terenu odpowiadającej opisowi danego rejonu.

Tab. 6. Charakterystyka rejonów zabudowy według dominującego typu bazy noclegowej w NPK oraz strefie A otuliny

Rejon	Charakterystyka	
<p align="center">„A” REJONY OBIEKTÓW HOTELARSKICH I OŚRODKÓW WYPOCZYNKOWYCH</p>	Opis zabudowy	<p>Rejon „A” obejmuje dwa typy obiektów – są to szeroko rozumiane obiekty hotelarskie oraz tereny ośrodków wypoczynkowych.</p> <p>Do obiektów hotelarskich zalicza się zarówno hotele kategoryzowane, jak i obiekty spoza bazy obiektów kategoryzowanych, ale pod względem funkcjonalnym, proponowanej oferty, a także w wielu przypadkach standardu uznawane powszechnie za obiekty hotelowe. W zależności od lokalizacji i wielkości obiektu obejmują budynek główny koncentrujący wszystkie oferowane usługi (najczęściej o dużej kubaturze) bądź stanowią większe kompleksy wyposażone w dodatkowe zaplecze usługowo-rekreacyjne na większych działkach.</p> <p>Drugą grupę obiektów w rejonie „A” stanowią ośrodki wypoczynkowe o bardzo zróżnicowanej formie – od dużych kubaturowo obiektów z pełnym zapleczem rekreacyjnym, po ośrodki stanowiące kompleksy domków letniskowych z częścią wspólną, po mniejsze kubaturowo domy wczasowo-kolonijne.</p> <p>Cechą wspólną tych obiektów jest możliwość jednoczesnego przyjęcia stosunkowo dużej grupy turystów, w tym w postaci zorganizowanych turnusów.</p>
	Lokalizacja	<p>Największa koncentracja obiektów zaliczanych do kategorii „A” dotyczy miejscowości Jastrzębia Góra po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 215. Są to najczęściej duże kubaturowo, kilkukondygnacyjne obiekty wraz z terenami rekreacyjnymi wokół obiektów.</p> <p>Pojedyncze obiekty zlokalizowane są także po północnej stronie drogi woj. w Rozewiu, Chłapowie i Władysławowie. Obejmują obiekty hotelowe, w tym o podwyższonym standardzie, a także ośrodki wypoczynkowe z ofertą kolonijno-wypoczynkową i rozbudowanym zapleczem sportowo-rekreacyjnym.</p> <p>Rejonem „A” objęto także ośrodek przygotowań olimpijskich w Cetniewie, który na swoim terenie oferuje także miejsca noclegowe. Na Półwyspie Helskim rejon „A” wyodrębniono w Jastarni (obiekty hotelowe i ośrodki wypoczynkowe) i Juracie (głównie obiekty hotelowe)</p>

		<p>oraz ośrodki wypoczynkowe w Helu.</p> <p>Na pozostałym obszarze NPK i strefy A wyodrębniono pojedyncze rejony w kategorii „A” – w mieście Pucku (rejon ośrodków wypoczynkowo-rekreacyjnych) oraz w Rewie (hotel bezpośrednio przy Cyplu) oraz rejon ośrodków wypoczynkowych w Ostrowie.</p>
	Przykłady zabudowy	Dokumentacja fotograficzna rejonów „A”
<p>„B” REJONY KEMPINGÓW, PÓL NAMIOTOWYCH</p>	Opis	<p>Rejon „B” obejmuje obiekty oferujące miejsca noclegowe na kempingach i polach namiotowych, które wykorzystywane są sezonowo. Obejmuje dwa typy obiektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – duże kempingi (także kategoryzowane) i pola namiotowe świadczące na swoim terenie pełen program usług towarzyszących, tj.: węzeł sanitarny, ogólnodostępna kuchnia, zaplecze sportowo-rekreacyjne, a także poza usługami pobytowymi usługi gastronomii, handlu, obiekty rozrywkowe, usługi związane z szeroko rozumianym sportem i rekreacją (wypożyczalnie sprzętu sportowego, szkoły sportowe); – kempingi i pola namiotowe o podstawowym wyposażeniu – węzeł sanitarny, niewielkie obiekty gastronomiczne/handlowe, wspólna kuchnia; część obiektów lokalizowana jest na niewielkich działkach. <p>Na obszarze NPK nie stwierdzono występowania pól biwakowych rozumianych jako niestrzeżone, ogrodzone miejsca umożliwiające nocleg w namiocie. Pojedyncze przypadki nocowania w namiotach w sposób niezorganizowany są rejestrowane w różnych częściach NPK i strefy A otuliny, jednak nie mają one charakteru stałych pól biwakowych.</p>
	Lokalizacja	<p>Duże kempingi i pola namiotowe o szerokiej ofercie usługowej, wykorzystywane głównie przez turystów podróżujących kamperami lub z przyczepami kempingowymi zlokalizowane są na Półwyspie Helskim, w pasie wzdłuż Zatoki Puckiej od Władysławowa do Jastarni, a także w Chłapowie po północnej stronie drogi wojewódzkiej nr 215 (al. Żeromskiego). Rejony te odznaczają się największą koncentracją tego typu wypoczynku w obszarze NPK. Ponadto duże kempingi zlokalizowane są w: Helu (rejon Cypla), Juracie, Karwii (wschodnia część), Dębkach, Białogórze (zachodnia część), a także na południe od Swarzewa (po wschodniej stronie drogi woj. nr 216). Na pozostałym obszarze występują pojedyncze obiekty o zróżnicowanym standardzie i powierzchni.</p>
	Przykłady zabudowy	Dokumentacja fotograficzna rejonów „B”
<p>„C” REJONY APARTAMENTÓW I KWATER PRYWATNYCH NA WYNAJEM</p>	Opis	<p>Rejon „C” obejmuje najbardziej powszechny i jednocześnie najbardziej zróżnicowany typ bazy noclegowej w obszarze NPK oraz w strefie A otuliny, tj. apartamenty i kwatery prywatne. Wśród bazy noclegowej zaliczonej do rejonów zabudowy o kategorii „C” wyróżnia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <u>apartamenty i pokoje gościnne zlokalizowane w zabudowie mieszkaniowo-usługowej i usługowej</u> o zróżnicowanym standardzie; obiekty najczęściej oferujące możliwość korzystania ze wspólnej kuchni bądź oferujące pokoje z aneksem kuchennym; część obiektów w swej ofercie posiada możliwość wykupienia wyżywienia (kuchnia domowa); standard obiektów, wyposażenie pokoi oraz ich wystrój są bardzo zróżnicowane – od pokoi o podstawowym, ekonomicznym standardzie (ze wspólną łazienką), po pokoje o standardzie niemalże hotelowym; wystrój oraz <i>design</i> wpływają na cenę oferowanych usług (coraz popularniejsze stają się pokoje o wystroju skandynawskim, lub pokoje o wystroju tematycznym, nawiązującym do nazwy obiektu); budynki w tej kategorii bazy noclegowej są bardzo zróżnicowane, są to: typowe budynki mieszkaniowe z pokojami gościnnymi, kilkukondygnacyjne budynki willowe o dość dużej

		<p>kubaturze, a także duże obiekty, tzw. domy wczasowe, domy wypoczynkowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>apartamenty w postaci domków letniskowych (drewnianych i murowanych, niekiedy domków holenderskich) wolnostojących, bliźniaczych i szeregowych</u>; forma obiektów noclegowych zdecydowanie zyskująca popularność w ostatnich latach, o czym świadczy dynamiczny rozwój tego typu zabudowy w poszczególnych miejscowościach; w kategorii tej znajdują się kompleksy typowych domków drewnianych o podstawowym wyposażeniu wnętrza, z ogrodzonym terenem wyposażonym w urządzenia rekreacyjno-wypoczynkowe oraz parking dla gości; nowy trend w tej kategorii obiektów stanowią murowane (rzadziej drewniane) domki o podwyższonym standardzie, wolnostojące, bliźniacze i szeregowe w postaci ogrodzonych działek z kompleksem domków realizowanych w ramach jednego przedsięwzięcia inwestycyjnego; każdy kompleks oferuje wspólny teren rekreacyjno-wypoczynkowy oraz parking dla gości; obiekty tego typu oferują stosunkowo dużą liczbę miejsc noclegowych w stosunku do powierzchni całego terenu (zazwyczaj 4-8os./domek), niejednokrotnie przewyższając liczbą miejsc noclegowych typowe obiekty kubaturowe tej wielkości; zjawiskiem powszechnym na całym analizowanym obszarze jest sytuowanie domków letniskowych (najczęściej drewnianych i domków holenderskich) na zapleczu głównych budynków mieszkaniowych, często jako uzupełnienie oferty noclegowej prowadzonej w budynku mieszkalnym (pokoje na wynajem); - <u>apartamenty w zabudowie wielorodzinnej/apartamentowej, aparthotele</u> – zarówno w formie mieszkań przystosowanych do komercyjnego wynajmu turystom w tradycyjnej zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej, a także w formie nowych przedsięwzięć deweloperskich lokalizowanych na terenach usługowych; oferowane noclegi w tego typu zabudowie zazwyczaj dotyczą stosunkowo nowych obiektów o wysokim standardzie; - <u>domy wakacyjne na wynajem</u> – kategoria obiektów rzadziej występujących na analizowanym obszarze; dotyczy noclegów oferowanych w domach o średniej kubaturze, przeznaczonych do pobytu rodzin/małych grup, najczęściej 6-12 osób; obiekty tego typu oferują ogrodzony teren do wyłącznej dyspozycji gości, ogród z urządzeniami rekreacyjno-wypoczynkowymi, parking oraz w pełni wyposażoną kuchnię. <p><u>Podsumowując</u>, na analizowanym obszarze występuje znaczne zróżnicowanie form i typów zabudowy oferujących pokoje gościnne i apartamenty na wynajem. Zauważalny jest nowy trend w rozwoju bazy noclegowej w postaci kompleksów domków letniskowych (na całym analizowanym obszarze) oraz zabudowy apartamentowej w budynkach wielorodzinnych (głównie Hel, Jurata, Jastarnia, Władysławowo, Dębki, Puck). Zabudowę w rejonie „C” cechuje duża intensywność i zagęszczenie zabudowy (zabudowa na niewielkich działkach, kompleksy domków z minimalną przestrzenią niezabudowaną wokół), a także znaczne zróżnicowanie typów zabudowy w ramach jednego obszaru. Noclegi oferowane są w obiektach o różnym standardzie, z tendencją do budowy obiektów o wyższym standardzie wnętrza. W wielu miejscowościach, w ramach których wyznaczono rejon „C” funkcja turystyczna i usługowa dominuje nad funkcją mieszkaniową.</p>
	Lokalizacja	<p>Z uwagi na duże zróżnicowanie zabudowy w ramach wyznaczonych rejonów „C” poniżej przedstawiono krótką charakterystykę bazy noclegowej w podziale na miejscowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hel – tereny położone na wschód od ulicy Wiejskiej -

		<p>charakterystyczne dwa typy bazy noclegowej – pokoje gościnne lokalizowane w ramach zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz znaczny udział bazy noclegowej w typowej blokowej zabudowie wielorodzinnej; wzrastająca liczba miejsc noclegowych w zabudowie wielorodzinnej, apartamentowej realizowanej jako przedsięwzięcia deweloperskie;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jurata – przewaga miejsc noclegowych w zabudowie apartamentowej, apartotelach, a także większych obiektach willowych; – Jastarnia – znaczne zróżnicowanie typów bazy noclegowej; w części położonej na północ od ul. Mickiewicza mozaika zabudowy od niewielkich budynków mieszkaniowych z pokojami oraz towarzyszącymi na działkach pojedynczymi domkami letniskowymi, po większe obiekty willowe i domy wczasowe oraz „wciśnięte” pomiędzy istniejące budynki kompleksy domków letniskowych; w części południowej i zachodniej miasta dominacja zabudowy mieszkaniowo-usługowej willowej o dużej intensywności, kompleksów domków letniskowych oraz nowopowstającej zabudowy apartamentowej; – Władysławowo – znaczne zróżnicowanie bazy noclegowej – zlokalizowane zarówno budynki mieszkaniowe z kwaterami prywatnymi, jak i domy wczasowe i willowe z dominacją zabudowy mieszkaniowo-usługowej; w centrum miejscowości coraz powszechniejsza staje się zabudowa apartamentowa i apartotele; nowe kompleksy domków letniskowych głównie zlokalizowane w południowej i zachodniej części miasta; baza noclegowa bardzo zróżnicowana pod względem oferowanego standardu usług; – Chłapowo – głównie kwatery prywatne oraz zabudowa willowa i domy wczasowe, pojedyncze obiekty kolonijne; – Rozewie – duży udział apartamentów w postaci domków letniskowych, w tym obiektów noclegowych oferujących pobyty o podwyższonym standardzie usług z bogatym zapleczem usługowo-rekreacyjnym; – Jastrzębia Góra – znaczne zróżnicowanie typów bazy noclegowej w ramach miejscowości – w części wschodniej duży udział kompleksów domków letniskowych na wynajem, a także zabudowa apartamentowa i willowa; w części centralnej miejscowości duży udział kwater prywatnych w zabudowie mieszkaniowo-usługowej i zabudowy willowej, domów wczasowych; w części zachodniej głównie zabudowa willowa i domy wczasowe oraz na południowych obrzeżach miejscowości nowe kompleksy domków letniskowych na wynajem; – Tupadły - w części zachodniej głównie zabudowa willowa i nowe kompleksy domków letniskowych na wynajem (także w trakcie realizacji); – Ostrowo – dominujący udział zabudowy willowej, domów wczasowych oraz znaczny udział kwater prywatnych w zabudowie mieszkaniowej; – Ostrowo-Pustki – przy drodze wojewódzkiej – kompleksy domków letniskowych; – Karwia – dominujący udział zabudowy willowej, domów wczasowych o dużych kubaturach i intensywności, a ponadto duży udział zabudowy apartamentowej; na południu rozwój kompleksów domków letniskowych; w części zachodniej oraz na zachód od Karwii (gmina Krokowa) dawne ośrodki wypoczynkowe funkcjonują jako kompleksy domków letniskowych; – Dębki – obszar bardzo zróżnicowany pod względem typów bazy noclegowej – duży udział zarówno zabudowy willowej, domów wczasowych, jak i kompleksów domków letniskowych – największy w skali analizowanego obszaru rozwój tego typu bazy noclegowej; ponadto oferowana baza noclegowa obejmuje także zabudowę
--	--	---

		<p>apartamentową oraz domy wakacyjne na wynajem;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Białogóra – dominujący udział zabudowy willowej, domów wczasowych, w tym w części wschodniej miejscowości bardziej intensywnie; na południowych krańcach rozwijająca się baza noclegowa w postaci kompleksów domków letniskowych; - Swarzewo – południowa część miejscowości - duży udział kwater prywatnych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, pojedyncze obiekty willowe/pensjonatowe oraz wzrastający udział kompleksów domków letniskowych; - Puck – ze względu na specyfikę miasta powiatowego baza noclegowa zróżnicowana – w centralnej części miasta głównie obiekty willowe/pensjonaty w tym obiekty niemalże w całości przeznaczone pod wynajem apartamentów turystom, ponadto kwatery prywatne w zabudowie mieszkaniowo-usługowej; w obrębie osiedli zabudowy wielorodzinnej apartamenty przeznaczone na wynajem oraz znaczny udział apartamentów na wynajem w nowych wielorodzinnych budynkach deweloperskich we wschodniej części miasta; - Rzucewo – słabo rozwinięta baza noclegowa związana z funkcjonowaniem jednego obiektu pensjonatowego – Zamku Jana III Sobieskiego; - Rewa – południowo-wschodnia część miejscowości - dominujący udział pokoi gościnnych w zabudowie mieszkaniowo-usługowej i zabudowy willowej; baza noclegowa zróżnicowana pod względem oferowanego standardu usług z dużym udziałem miejsc noclegowych o standardzie ekonomicznym;
	Przykłady zabudowy	Dokumentacja fotograficzna rejonów „C”.
<p>„D” REJONY ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ Z POKOJAMI GOŚCINNymi</p>	Opis	Rejon „D” obejmuje bazę noclegową o dominującym udziale pokoi gościnnych lokalizowanych w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej, wynajmowanych głównie w sezonie letnim; zazwyczaj poza noclegiem nie są oferowane inne usługi; taki typ zabudowy dotyczy obszarów z zabudową o niskiej i średniej intensywności, przy czym stopień koncentracji bazy noclegowej jest zróżnicowany w zależności od lokalizacji poszczególnych rejonów „D”.
	Lokalizacja	Największa koncentracja bazy noclegowej w rejonach „D” dotyczy miejscowości Kuźnica i Chałupy, w których w przeważającej większości budynków w trakcie sezonu letniego oferowane są pokoje gościnne; znaczny stopień koncentracji bazy noclegowej w postaci pokoi gościnnych dotyczy także zabudowy w miejscowościach Swarzewo, Karwieńskie Błoto Drugie i Tupadły, południowych krańców Pucka, zachodniej części Helu, znacznej części Rewy oraz wschodniej części miejscowości Mechelinki; na pozostałym obszarze baza noclegowa w postaci pokoi gościnnych jest słabiej rozwinięta, dotyczy pojedynczych obiektów i nie stanowi dominującego typu zagospodarowania.
	Przykłady zabudowy	Dokumentacja fotograficzna rejonów „D”
<p>„E” REJONY ZAINWESTOWANIA REKREACJI INDYWIDUALNEJ</p>	Opis	Rejon „E” obejmuje bazę noclegową w postaci zainwestowania rekreacji indywidualnej. Obejmuje w większości rejonów wydzielonych niewielkich działek geodezyjnych, na których lokalizowane jest zainwestowanie głównie w postaci przyczep kempingowych, domków holenderskich, indywidualnych domków letniskowych drewnianych bądź substandardowych obiektów zbudowanych z różnego rodzaju materiałów; część działek zagospodarowana jest jedynie zielenią, a do celów noclegowych wykorzystywana jest sezonowo (kampery, przyczepy, namioty); większość zainwestowania rekreacji indywidualnej ma charakter nielegalnej zabudowy, bez odpowiedniej infrastruktury do

		indywidualnego gromadzenia ścieków bądź dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej.
	Lokalizacja	Rejony „E” o charakterze nielegalnej zabudowy rekreacyjnej obejmują obszary łąk na południe i wschód od Dębek, rejon Karwieńskiego Błota Drugiego oraz rejony Karwii i Ostrowa. Ponadto rejony zainwestowania rekreacji indywidualnej obejmują wschodnią część Białogóry oraz fragment obrębu Rozewie.
	Przykłady zabudowy	Dokumentacja fotograficzna rejonów „E”

Źródło: opracowanie własne.

Dokumentacja fotograficzna

Rejony „A”

Fot. 1. Obiekt hotelu we Władystawowie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 2. Obiekt pensjonatu we Władystawowie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 3. Dom Zdrojowy w Jastarni (Fot. AN 05.2019)

Fot. 4. Hotel Bryza w Juracie (Fot. BJS 08.2019)

Rejony „B”

Fot. 5. Kemping nad Zatoką (camping Chałupy 6)
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 6. Kemping nad Zatoką (camping Chałupy 6)
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 7. Infrastruktura towarzysząca kempingom
(kemping Chałupy 6) (fot. BJS 08.2019)

Fot. 8. Infrastruktura towarzysząca kempingom
(kemping Chałupy 6) (fot. BJS 08.2019)

Fot. 9. Widok na kempingi w Chałupach z terenu rezerwatu „Stone Łąki” (fot. BJS 08.2019)

Fot. 10. Zagospodarowanie kempingu nad morzem (Lazurowe) w Chłapowie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 11. Zagospodarowanie kempingu nad morzem (Lazurowe) w Chłapowie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 12. Kemping w Dębkach (Fot. BJS 08.2019)

Fot. 13. Kemping w Jastarni (Fot. AN 05.2019)

Rejony „C”

Fot. 14. Władysławowo (fot. BJS 08.2019)

Fot. 15. Jastarnia (fot. BJS 08.2019)

Fot. 16. Karwia (fot. BJS 08.2019)

Fot. 17. Władysławowo (fot. BJS 08.2019)

Fot. 18. Jastrzębia Góra (fot. BJS 08.2019)

Fot. 19. Puck (fot. BJS 08.2019)

Fot. 20. Dębki (fot. AN 05.2019)

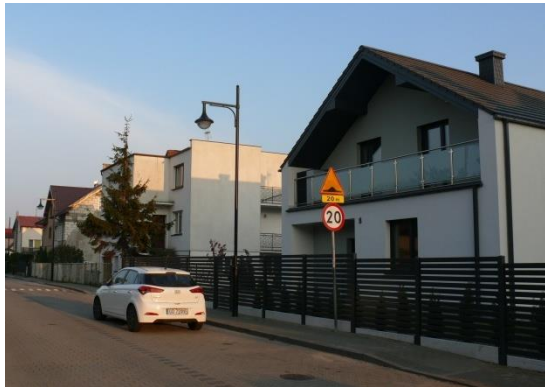

Fot. 21. Dębki (fot. AN 05.2019)

Rejony „D”

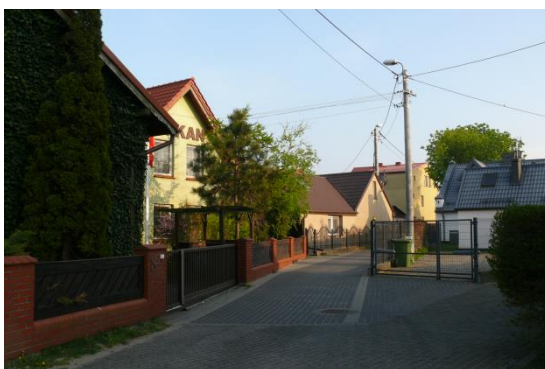
Fot. 22. Hel (fot. BJS 08.2019)

Fot. 23. Chałupy (fot. AN 05.2019)

Fot. 24. Swarzewo (fot. BJS 08.2019)

Fot. 25. Kuźnica (fot. AN 05.2019)

Fot. 26. Rewa (fot. AN 05.2019)

Fot. 27. Mechelinki (fot. AN 05.2019)

Rejony „E”

Fot. 28. Rejon Ostrowa (fot. AN 05.2019)

Fot. 29. Rejon Karwieńskiego Błota Drugiego (fot. AN 05.2019)

Fot. 30. Białogóra (fot. AN 05.2019)

Fot. 31. Ostrowo Pustki (fot. AN 06.2019)

Podsumowując, w zakresie bazy noclegowej na obszarze NPK i w strefie A otuliny dominujący typ stanowią apartamenty i pokoje gościnne w zabudowie mieszkaniowo-usługowej i usługowej, w tym w budynkach willowych, domach wczasowych, a także w formie domków letniskowych i apartamentów w zabudowie wielorodzinnej. Istotny segment bazy noclegowej stanowią kempingi i pola namiotowe, zwłaszcza na Półwyspie Helskim oraz w pasie nadmorskim w rejonie Chłapowa. Większość miejscowości cechuje znaczne zróżnicowanie form bazy noclegowej. Zauważalny jest trend rozwoju bazy noclegowej w postaci kompleksów domków letniskowych (wolnostojących, bliźniaczych i szeregowych), a także zabudowy apartamentowej. Baza noclegowa analizowanego obszaru cechuje się dużym zróżnicowaniem pod względem oferowanego standardu wypoczynku z tendencją do rozwoju w kierunku bazy noclegowej dla turystów o większej zasobności portfela.

5.3.2. Charakterystyka wybranych typów obiektów noclegowych

Ze względu na specyfikę obszaru i skalę rozwoju funkcji turystyki na obszarze NPK i w jego bezpośrednim zapleczu nie ma możliwości szczegółowej analizy wszystkich obiektów oraz graficznej prezentacji ich rozmieszczenia. Ogólna charakterystyka typów bazy noclegowej, w podziale na specyficzną charakterystykę występowania poszczególnych typów obiektów zakwaterowania turystycznego, została przedstawiona w pkt. 5.3.1, natomiast poniżej omówione zostały wybrane typy obiektów noclegowych, w tym obiekty tzw. kategoryzowane, widniejące w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Pomorskiego (zob. pkt. 3.3). W szczegółowej charakterystyce obiektów bazy noclegowej pominięto zwłaszcza najpopularniejszy typ bazy noclegowej: apartamenty na wynajem, pokoje gościnne, kwatery prywatne, których w samej gminie Władysławowo jest ok. 3000 obiektów ujętych w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonych przez Burmistrza Władysławowa.

A. Hotele

Hotele rozumiane jako *obiekty posiadające co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczące szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów* (Art. 36 pkt 1 ustawy o usługach hotelarskich...) występują na analizowanym obszarze jako pojedyncze obiekty, które często usytuowane są w najbardziej prestiżowych lokalizacjach, z widokiem na morze lub z bezpośrednim dojściem na plażę. Według ewidencji obiektów kategoryzowanych na analizowanym obszarze łącznie zlokalizowane są 24 obiekty hotelowe, w tym 10 w granicach NPK oraz 14 w strefie A otuliny (wykaz obiektów w tab. 7.). Większość obiektów świadczy swoje usługi całorocznie, z wyjątkiem obiektu położonego w Chłapowie „Hotelu Kliper”. Łączna liczba miejsc noclegowych w hotelach wynosi 2048.

Tab. 7. Wykaz hoteli widniejących w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Kategoria	Adres	Liczba miejsc	Położenie	Udogodnienia w hotelu
1	Hel	Hotel HEL	****	ul. Admirała Steyera 48, Hel	117	NPK	basen, restauracja, bar, strefa spa&wellness, sala konferencyjna, udogodnienia dla osób niepełno-sprawnych, obsługa gości w 2 językach, zwierzęta akceptowane
2	Jastarnia	Hotel JASTARNIA	***	ul. Portowa 35	83	NPK	pokoje o podwyższonym standardzie, restauracja, bar, strefa spa&wellness, sala konferencyjna, sala zabaw i plac zabaw dla dzieci, obsługa gości w 3 językach
3	Jastarnia	Hotel SPA DOM ZDROJOWY	****	ul. Kościuszki 2	93	NPK	basen, restauracja, bar, strefa spa&wellness, siłownia, sala konferencyjna; prywatna plaża, udogodnienia dla dzieci (sala zabaw, animator), ogród z miejscem na ognisko, taras widokowy, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, bezpłatne rowery, sala gier, obsługa gości w 4 językach, zwierzęta akceptowane
4	Jurata	Hotel BRYZA RESORT&SPA	***	ul. Międzymorze 2	172	NPK	basen (kryty i odkryty), strefa spa&wellness, siłownia, restauracja, bar, prywatna plaża, taras, ogród, korty tenisowe, sala gier, plac zabaw dla dzieci, opieka animatora, sala konferencyjna, obsługa gości w 3 językach

5	Jurata	Hotel JURATA	***	ul. Świętopełka 11	100	NPK	basen, restauracja, bar, strefa spa&wellness, siłownia, sala konferencyjna; udogodnienia dla dzieci (sala zabaw, plac zabaw), ogród z miejscem na ognisko, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, sala gier, kręgielnia, kort tenisowy, obsługa gości w 2 językach, zwierzęta akceptowane
6	Jurata	Hotel LIDO	**	ul. Wojska Polskiego 26	220	NPK	restauracja, bar, sala konferencyjna, salon kosmetyczny
7	Jurata	Hotel MORSKIE OKO	**	ul. Wojska Polskiego 59	52	NPK	basen, restauracja, siłownia, sala gier, taras, sala zabaw dla dzieci
8	Jastrzębia Góra	Hotel FALEZA	***	ul. Klifowa 5	62	NPK	restauracja, bar, taras widokowy, strefa spa&wellness, plac zabaw dla dzieci, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, zwierzęta akceptowane, obsługa gości w 2 językach
9	Chałupy	HOTEL 77	***	ul. Kaperska 77	22	NPK	restauracja, bar, taras, sala gier, sala zabaw i plac zabaw dla dzieci, sala konferencyjna, strefa spa&wellness, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, zwierzęta akceptowane, obsługa gości w 2 językach
10	Chałupy	Hotel MERIDIAN	****	ul. Kaperska 2	46	NPK	basen, siłownia, strefa spa&wellness, sala gier, sala zabaw i plac zabaw dla dzieci, opieka animatora, sala konferencyjna, restauracja, bar, taras i ogród, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w 3 językach
11	Chłapowo	Hotel KLIPER	**	ul. Bulwar Żeromskiego 1	94	strefa A otuliny	restauracja, bar, sauna, sala gier, sala zabaw i plac zabaw dla dzieci, obsługa gości w 5 językach
12	Jastrzębia Góra	Hotel ACTIVIA	***	ul. Kisterów 12	71	strefa A otuliny	restauracja, bar, siłownia, basen, strefa spa&wellness, kort tenisowy, sala gier, boiska do siatkówki i koszykówki, sala zabaw i plac zabaw dla dzieci, bezpłatne rowery, zwierzęta akceptowane, obsługa gości w 2 językach
13	Jastrzębia Góra	Hotel ARA	**	ul. Rozewska 4A	41	strefa A otuliny	restauracja, bar, siłownia, sauna, masaże, taras i ogród, sala gier, sala zabaw dla dzieci, klub nocny, sala konferencyjna,

							udogodnienia dla osób niepełno-sprawnych, zwierzęta akceptowane
14	Jastrzębia Góra	Hotel ASTOR SPORHOTEL	***	ul. Rozewska 38	230	strefa A otuliny	restauracja, bar, siłownia, basen, strefa spa&wellness, sala gier, plac zabaw dla dzieci, taras, kort tenisowy, kręgielnia, zwierzęta akceptowane, obsługa gości w 2 językach
15	Jastrzębia Góra	Hotel LA SIESTA	**	ul. Droga Rybacka 58	65	strefa A otuliny	restauracja, bar, siłownia, basen, strefa spa&wellness, sala gier, udogodnienia dla dzieci (sala zabaw, plac zabaw, animator), bezpłatne rowery, taras, ogród z miejscem na ognisko, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w 3 językach
16	Jastrzębia Góra	Hotel SZAFIR	***	ul. Droga Rybacka 54	88	strefa A otuliny	restauracja, bar, siłownia, basen, strefa spa&wellness, sala gier, udogodnienia dla dzieci (sala zabaw, plac zabaw), taras i ogród z miejscem na ognisko, na terenie obiektu salon fryzjerski, bank, sklep z ubraniami, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w 2 językach, zwierzęta akceptowane
17	Jastrzębia Góra	Hotel EUROPA	**	ul. Topolowa 9	26	strefa A otuliny	bar, sauna, sala gier, taras i ogród, zwierzęta akceptowane, obsługa gości w 3 językach
18	Karwia	Hotel WILLA ŻŁOTA	**	ul. Wojska Polskiego 19	29	strefa A otuliny	restauracja, bar, sala zabaw i plac zabaw dla dzieci, strefa spa&wellness, sala gier, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w 3 językach, zwierzęta akceptowane
19	Władysławowo	Hotel DOM KURACYJNY MESSA	***	ul. Niepodległości 10	44	strefa A otuliny	restauracja, bar, sala zabaw i animator dla dzieci, sala gier, bezpłatne rowery, strefa spa&wellness, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w 2 językach, oferta pobytów rehabilitacyjnych i odchudzających, sala konferencyjna
20	Władysławowo	Hotel GWIAZDA MORZA	****	ul. Hryniewieckiego 12A	175	strefa A otuliny	restauracja, bar, bar plażowy, prywatna plaża, basen kryty i odkryty, strefa spa&wellness,

							siłownia, ścianka wspinaczkowa, taras, ogród z miejscem na ognisko, udogodnienia dla dzieci (sala zabaw, plac zabaw, animator), sala gier, sala konferencyjna, zwierzęta akceptowane, obsługa gości w2 językach
21	Władystawowo	Hotel PEKIN	***	ul. Niepodległości 14	81	strefa A otuliny	restauracja, bar, basen, strefa spa&wellness, taras, sala gier, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w3 językach, zwierzęta akceptowane
22	Władystawowo	Hotel REJS	***	ul. Hryniewieckiego 4	66	strefa A otuliny	restauracja, bar, strefa spa&wellness, sala zabaw dla dzieci, sala gier, sala konferencyjna, ogólnodostępna kuchnia, udogodnienia dla osób niepełno-sprawnych
23	Władystawowo	Hotel RIGGA	***	ul. Harcerska 7	52	strefa A otuliny	restauracja, bar, taras i ogród, strefa spa&wellness, bilard, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w2 językach
24	Puck	Hotel HALLER	***	ul. Nowy Świat 34	19	strefa A otuliny	restauracja, bar, taras, ogród, plac zabaw dla dzieci, bilard, bezpłatne rowery, udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, obsługa gości w2 językach

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowując, najwięcej zewidencjonowanych obiektów hotelowych zlokalizowanych jest w Jastrzębiej Górze, Władystawowie i Juracie. Pojedyncze obiekty znajdują się w pozostałych miejscowościach Półwyspu Helskiego (z wyjątkiem Kuźnicy), a także w Karwi i Pucku. Oferta większości hoteli jest zbliżona do siebie i obejmuje wyposażenie obiektu w udogodnienia, jak: restauracja hotelowa, bar, sala do gier, wspólny taras i/lub ogród z możliwością grillowania lub z miejscem na ognisko. Pobyty w hotelach skierowane są do rodzin z dziećmi, oferując udogodnienia w postaci sal zabaw, zewnętrznych placów zabaw, klubów dziecięcych oraz opieki animatorów. Zdecydowana większość obiektów nastawiona jest na pobyt zagranicznych turystów, oferując obsługę gości w przynajmniej dwóch językach (polski, angielski), ale także w języku niemieckim, rosyjskim (2 obiekty) i ukraińskim (1 obiekt). Zauważalna jest tendencja do wydłużania oferty hoteli poza sezon letni, poprzez przygotowaną ofertę usług konferencyjno-biznesowych oraz rozbudowaną ofertę spa i odnowy biologicznej (aż 80% hoteli posiada takie usługi w swojej ofercie, a połowa obiektów wyposażona jest w basen). Pojawiają się także pakiety usług pobytowych rehabilitacyjnych, czy odchudzających. Umożliwia to rozwój obszaru w kierunku turystyki biznesowej oraz zdrowotnej i relaksacyjnej. Z uwagi na zbliżoną ofertę obiektów 3- i 4 -gwiazdkowych przewagi konkurencyjne pomiędzy poszczególnymi obiektami przypuszczalnie koncentrują się głównie wokół lokalizacji w aspekcie bezpośredniego dostępu do plaży, a także wynikają ze specyficznych wymagań klientów i zasobności ich portfela (tylko część obiektów umożliwia pobyt ze zwierzętami, nie wszystkie obiekty posiadają w pokojach udogodnienia dla osób niepełnosprawnych).

Wymienione w tab. 7 obiekty hotelowe obejmują wyłącznie hotele widniejące w oficjalnej bazie prowadzonej przez organy wojewódzkie, natomiast badania terenowe wykazały, iż znacznie więcej obiektów zlokalizowanych w obszarze NPK oraz w strefie A posiada ofertę zbliżoną do analizowanych

powyżej hoteli (dotyczy to m.in. obiektów w gminie Władysławowo, Kosakowo). Część obiektów funkcjonuje w powszechnej świadomości jako obiekty hotelowe, a niektóre z nich posiadają nazwy sugerujące nadanie im kategorii hotelu bądź kategorię „hotelu” wykorzystując w ofertach internetowych swoich usług.

B. Pensjonaty

Drugą grupę obiektów kategoryzowanych występujących na obszarze NPK stanowią pensjonaty rozumiane jako *obiekty posiadające co najmniej 7 pokoi, świadczące dla swoich klientów całodzienną wyżywienie* (Art. 36 pkt 3 ustawy o usługach hotelarskich...). Zgodnie z ewidencją Marszałka Województwa Pomorskiego na analizowanym obszarze zlokalizowanych jest 8 pensjonatów, w tym 1 w granicach NPK oraz 7 w strefie A otuliny. Wykaz obiektów znajduje się w tabeli poniżej. Łączna liczba miejsc noclegowych w pensjonatach wynosi 412. Obiekty świadczą usługi całorocznie, z wyjątkiem Pensjonatu Mijamar w Białogórze, który czynny jest sezonowo.

Tab. 8. Wykaz pensjonatów widniejących w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Kategoria	Adres	Liczba miejsc	Położenie
1	Jastarnia	Pensjonat ADMIRAŁ	**	ul. Ks. W. Kossak-Główniczewskiego 21	49	NPK
2	Białogóra	Pensjonat MIJAMAR	**	ul. Hallera 3, Białogóra	40	strefa A otuliny
3	Władysławowo	Pensjonat WOJCIECH	*	ul. Łąkowa 5	75	strefa A otuliny
4	Jastrzębia Góra	Pensjonat KOJAK	*	ul. Topolowa 13	29	strefa A otuliny
5	Karwia	Pensjonat BATORY	**	ul. Północna 1	49	strefa A otuliny
6	Karwia	Pensjonat DWOREK SZLACHECKI	**	ul. Wojska Polskiego 1	26	strefa A otuliny
7	Karwia	Pensjonat NAUTILUS	**	ul. Stokrotki 1	80	strefa A otuliny
8	Władysławowo	Pensjonat LUAN	***	ul. 1000-lecia Państwa Polskiego 2B	64	strefa A otuliny

Źródło: opracowanie własne.

Pensjonaty zlokalizowane na obszarze NPK i w strefie A są zróżnicowane pod względem proponowanej oferty, usług dodatkowych w obiekcie i standardu. Część obiektów pod względem kubatury oraz dostępnych udogodnień dorównuje ofercie hotelowej (strefa spa&wellness, rozbudowana oferta pobytu dla rodzin z dziećmi). Większość pensjonatów świadczy podstawowe usługi – możliwość wyżywienia, dostęp do ogrodu z urządzeniami do rekreacji i wypoczynku, sala gier (bilard, tenis stołowy). Podobnie jak w przypadku hoteli, na podstawie wizji w terenie oraz analizy dostępnych materiałów i ofert stwierdza się, iż znaczna liczba obiektów oferujących noclegi na obszarze NPK i w strefie A otuliny spełnia kryteria wymagane dla pensjonatów. Zdarza się, iż obiekty te nie figurują ani w ewidencji marszałkowskiej, ani w ewidencji gminnej.

C. Kempingi i pola namiotowe

Specyficzny dla obszaru NPK typ bazy noclegowej stanowią kempingi oraz pola namiotowe. Ich największa koncentracja dotyczy pasa terenu wzdłuż Zatoki Puckiej od Władysławowa do Chałup i koło Jastarni. Na obszarze tym zlokalizowanych jest aż 10 dużych powierzchniowo obiektów, a 90% z nich położonych jest bezpośrednio nad Zatoką. Duże kempingi na Półwyspie Helmskim zlokalizowane są także w Jastarni, Juracie oraz Helu. Obiekty te dedykowane są w szczególności turystom wypoczywającym w kamperach, bądź przyczepach kempingowych, a zdecydowanie rzadziej w namiotach. Część przyczep przechowywana jest na terenie kempingów także poza sezonem letnim (oferta zimowania przyczep). Obiekty zlokalizowane na Półwyspie poza podstawowymi usługami związanymi z pobytem na kempingu (sanitariaty, kuchnia, pralnia) oferują dodatkowe usługi,

tj. obiekty gastronomiczne (restauracje, bary, bary plażowe), sklepy (spożywcze, ubrania, sprzęt wodny), stragany, dyskoteki, kluby, szkółki sportów wodnych i wypożyczalnie sprzętu, bankomaty. W ofertach obiekty te nazywane są „miasteczkami turystycznymi”, a ze względu na kompleksowe usługi często stają się głównym celem pobytu na Półwyspie. Dotyczy to zwłaszcza turystyki kwalifikowanej, związanej z uprawianiem sportów wodnych. Ceny pobytu w obiektach nierzadko przewyższają ceny kwater prywatnych oferowanych w pobliskich miejscowościach.

Drugi rejon koncentracji kempingów i pól namiotowych dotyczy rejonu miejscowości Chłapowo po północnej stronie al. Żeromskiego, gdzie zlokalizowanych jest 6 obiektów. Pobyt w kempingach w tej części NPK związany jest przede wszystkim z turystyką wypoczynkową na plażach od strony otwartego morza, a kempingi posiadają bezpośrednie wyjścia na ścieżki prowadzące do najbliższych przejść na plażę. Obiekty w tej części NPK są w większości podzielone na parcele, wygradzone pasami zieleni. Całość sprawia wrażenie przestrzeni bardziej uporządkowanej, niż w przypadku kempingów nad Zatoką. Kempingi zaopatrzone są w infrastrukturę rekreacyjną i pobytową, tj. sanitariaty, pralnie, zmywalnie naczyń, wspólną kuchnię, świetlicę, punkty gastronomiczne, place zabaw, boiska sportowe. Obiekty zlokalizowane w tym rejonie zostały wyróżnione w rankingach prowadzonych przez Polską Federację Campingu i Caravaningu oraz uzyskały międzynarodową akredytację ACSI.

Na pozostałym obszarze NPK oraz w strefie A kempingi i pola namiotowe prezentują bardzo zróżnicowany standard. Znajdują się tam zarówno większe powierzchniowo obiekty, o długiej tradycji i dobrym wyposażeniu w infrastrukturę (np. pola namiotowe w Dębku), jak i niewielkie pola namiotowe „pojawiające się” w sezonie na niezabudowanych działkach, o niskim standardzie wyposażenia w infrastrukturę (np. obiekty w Jastarni) nastawione jedynie na obsługę noclegową licznych szkółek kite- i wind surfing.

Podobnie jak w przypadku hoteli i pensjonatów część kempingów zalicza się do grupy obiektów kategoryzowanych, zaewidencjonowanych w bazie prowadzonej przez Marszałka Województwa Pomorskiego (zob. tab. 9). Wszystkie kategoryzowane kempingi funkcjonują sezonowo. Oferowana liczba miejsc noclegowych w tych obiektach wynosi 2060.

Tab. 9. Wykaz kempingów widniejących w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Woj. Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Kategoria	Adres	Liczba miejsc	Położenie
1	Jastarnia	Camping Maszoperia	**	ul. Mickiewicza	600	NPK
2	Jastarnia	Camping MOLO SURF SPOT	*	ul. Rybacka 33	260	NPK
3	Chałupy	Camping Ekolaguna	**	ul. Kaperska	300	NPK
4	Chałupy	Camping Kaper	***	ul. Droga Helska	450	NPK
5	Chłapowo	Camping Alexa	****	ul. Żeromskiego 44	250	NPK
6	Białogóra	Camping Checz Kaszubska (Nr 83 "Kaszubski Zakątek")	**	ul. Lubiatowska 8	200	strefa A otuliny

Źródło: opracowanie własne.

Poza obiektami wymienionymi w tabeli powyżej na obszarze NPK i strefie A otuliny zinwentaryzowano 62 obiekty świadczące usługi o charakterze pobytu na kempingu (tzw. niekategoryzowane kempingi) lub będące polami namiotowymi, spośród których 39 obiektów zlokalizowanych jest w granicach NPK.

Tab. 10. Zinwentaryzowane niekategoryzowane kempingi i pola namiotowe na obszarze NPK i strefy A otuliny (stan na sierpień 2019 r.)

Lp.	Gmina	Miejscowość	Nazwa obiektu	Adres	Położenie
1	Hel	Hel	Kemping Hel	ul. Boczna 10	NPK
2	Hel	Hel	Sielski Hel	ul. Leśna 14/16	NPK
3	Hel	Hel	Helkamp s.c.	ul. Kuracyjna 1	NPK

4	Hel	Jurata/Hel	Pole kempingowe - OW Rewita	ul. Helska 1	NPK
5	Jastarnia	Jurata	Pole Namiotowe Pod Sosnami	ul. Wojska Polskiego 63	NPK
6	Jastarnia	Jastarnia	Błękitna Ostryga	ul. Sztormowa 39	NPK
7	Jastarnia	Jastarnia	Camping Pod Cyprysami	ul. Mickiewicza 164	NPK
8	Jastarnia	Jastarnia	Kemping u Cezara	ul. Mickiewicza	NPK
9	Jastarnia	Jastarnia	Camping Rufa	ul. Polna 23	NPK
10	Jastarnia	Jastarnia	Pole namiotowe Jastarnia	ul. Bursztynowa 2	NPK
11	Jastarnia	Jastarnia	Sonata Camp	ul. Rybacka	NPK
12	Jastarnia	Jastarnia	Camping Polsporty.pl	ul. Mickiewicza 12	NPK
13	Jastarnia	Jastarnia	Pole Namiotowe	ul. Ogrodowa	NPK
14	Jastarnia	Jurata	Jurata Camp	ul. Wojska Polskiego	NPK
15	Jastarnia	Jastarnia	Surf Wioska	ul. Błękitna	NPK
16	Jastarnia	Jastarnia	Camping Draga	ul. Polna 5	NPK
17	Jastarnia	Jastarnia	Pole namiotowe rodzinne	ul. Mickiewicza 22	NPK
18	Kosakowo	Rewa	Kotwica - noclegi + pole namiotowe	ul. Morska 13	NPK
19	Krokowa	Dębki	Pole Namiotowe Leśne	ul. Zakonna	NPK
20	Krokowa	Dębki	Camping Rodzinny Laguna	ul. Spacerowa 13	NPK
21	Krokowa	Dębki	Pole namiotowe Kaszub	ul. Łąkowa 5	NPK
22	Krokowa	Dębki	Camping Bereszowisko	ul. Spacerowa 1	NPK
23	Krokowa	Dębki	Pole Namiotowe (bez nazwy)	ul. Świerkowa 6	NPK
24	Krokowa	Karwieńskie Błoto Drugie	Baza Hufca ZHP Mielec	obręb Karwieńskie Błota	NPK
25	Krokowa	Białogóra	Pole namiotowe Relaks	ul. Harcerska 1	strefa A otuliny
26	Krokowa	Białogóra	Szymikowska Maria. Małe pole namiotowe	ul. Jastaka	strefa A otuliny
27	Krokowa	Białogóra	Bryza	ul. Harcerska 5	strefa A otuliny
28	Krokowa	Białogóra	Kamperowisko Nadleśnictwa Choczewo	dz. 24/7	strefa A otuliny
29	Krokowa	Białogóra	Heep pole namiotowe	ul. Słoneczna 13	strefa A otuliny
30	Krokowa	Białogóra	Stadnina Koni Białogóra	ul. Bałtycka	strefa A otuliny
31	Krokowa	Białogóra	Torpo Kemping	ul. Harcerska	strefa A otuliny
32	Puck	Swarzewo	Dzika Plaża	przy dr woj. Nr 216	strefa A otuliny
33	Puck Miasto	Puck	Tęczowe Pole Biwakowe	Aleja Lipowa	strefa A otuliny
34	Władysławowo	Chałupy	Małe Morze	Droga Helska	NPK
35	Władysławowo	Chałupy	Chałupy 3	Droga Helska 36	NPK
36	Władysławowo	Chałupy	Solar (Chałupy 4)	Droga Helska	NPK
37	Władysławowo	Chałupy	Polaris	Droga Helska	NPK
38	Władysławowo	Chałupy	Ekolaguna	Droga Helska	NPK
39	Władysławowo	Chałupy	Albatros (Chałupy 5,5)	Droga Helska	NPK
40	Władysławowo	Chałupy	Chałupy 6	ul. Kaperska	NPK
41	Władysławowo	Chałupy	Pole Namiotowe Wynajem Kampingów Chałupy " Irjados Surf "	ul. Kaperska 15	NPK
42	Władysławowo	Chłapowo	Pole namiotowe Horyzont	al. Żeromskiego 174	NPK

43	Władysławowo	Chłapowo	Pole namiotowe Lazurów. Camping nad Morzem	al. Żeromskiego 168	NPK
44	Władysławowo	Chłapowo	Mały Horyzont	al. Żeromskiego 60	NPK
45	Władysławowo	Chłapowo	Baltic Sport	al. Żeromskiego 52	NPK
46	Władysławowo	Chłapowo	Keja Kemping. Pole namiotowe.	al. Żeromskiego	NPK
47	Władysławowo	Chłapowo	Aga Kamp	ul. Żaglowa 2	strefa A otuliny
48	Władysławowo	Chłapowo	Kemping Basia	ul. Przybrzeżna	strefa A otuliny
49	Władysławowo	Jastrzębia Góra	Camping nr 60 na Skarpie	ul. Rozewska 6	NPK
50	Władysławowo	Jastrzębia Góra	Na Rufie Camping	ul. Pendereckiego 1	strefa A otuliny
51	Władysławowo	Jastrzębia Góra	Heban Kemping	ul. Jantarowa	strefa A otuliny
52	Władysławowo	Jastrzębia Góra	Ośrodek przy Jantarowej	ul. Jantarowa	strefa A otuliny
53	Władysławowo	Karwia	Camping pod Brzozą	ul. Wojska Polskiego	strefa A otuliny
54	Władysławowo	Karwia	Pole namiotowe Zefir	ul. Wojska Polskiego	strefa A otuliny
55	Władysławowo	Karwia	Pole namiotowe Relaks	ul. Wojska Polskiego	strefa A otuliny
56	Władysławowo	Karwia	Biały płot	ul. Platynowa 3	strefa A otuliny
57	Władysławowo	Karwia	Gąsiorowski Pole namiotowe	ul. Wojska Polskiego	strefa A otuliny
58	Władysławowo	Tupały	Pole namiotowe Pod Lasem	ul. Pucka 59	strefa A otuliny
59	Władysławowo	Rozewie	Kemping - bez nazwy	ul. Leona Wzorka	NPK
60	Władysławowo	Władysławowo	Laba	ul. Geodetów 14	strefa A otuliny
61	Władysławowo	Władysławowo	Pole Owocowy Sad Bernadetta Okrój	ul. Męczenników Wielkiej Wsi	strefa A otuliny
62	Władysławowo	Władysławowo	Fala Pole namiotowe	ul. Rybacka 7	strefa A otuliny

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowując, na obszarze NPK i w strefie A otuliny baza noclegowa w postaci kempingów i pól namiotowych jest dobrze rozwinięta i stanowi jej ważny segment. Dotyczy to zwłaszcza Półwyspu Helskiego i powiązane jest z dobrze rozwiniętą na tym obszarze turystyką kwalifikowaną sportów wodnych (windsurfing, kitesurfing, żeglarstwo). Kempingi i pola namiotowe w znacznej mierze są dobrze wyposażone w infrastrukturę pobytową i oferują na swoim terenie szereg dodatkowych usług, przy czym większość obiektów jest rozplanowana w chaotyczny sposób i sprawia wrażenie przestrzeni nieuporządkowanej, co znacząco negatywnie wpływa na krajobraz. Poza obszarem Półwyspu Helskiego kempingi i pola namiotowe stanowią uzupełnienie pozostałych form bazy noclegowej. Oferowany standard i wyposażenie jest bardzo zróżnicowany. W części zachodniej obszaru NPK i strefy A otuliny Parku zauważa się większy udział wypoczynku pod namiotami, niż w przypadku kempingów w rejonie Zatoki Puckiej.

D. Ośrodki wypoczynkowe

Wyróżniającą się grupę obiektów spośród bazy noclegowej obszaru NPK i jego bezpośredniego zaplecza stanowią ośrodki wypoczynkowe, które zostały wyodrębnione z uwagi na specyfikę zagospodarowania i oferty tego typu obiektów (m.in. oferowane turnusy pobytowe, oferty zorganizowane dla grup – ośrodki kolonijne, oferta pobytu wraz z wyżywieniem). Baza noclegowa w tym segmencie jest bardzo zróżnicowana i obejmuje zarówno duże kubaturowo obiekty, które swoją charakterystyką nie odbiegają od obiektów hotelowych (np. obiekty w Jastrzębiej Górze), jak

i ośrodki wypoczynkowe składające się z obiektu lub zespołu obiektów wraz z zapleczem sportowo-rekreacyjnym, w tym przystosowane do przyjmowania grup, a także mniejsze ośrodki kolonijno-wczasowe. Część dawnych ośrodków wczasowych została przekształcona w zespoły domków letniskowych na wynajem, które pod względem oferty nie różnią się od nowopowstających zespołów domków/apartamentów. Spośród zidentyfikowanych 45 obiektów, 40% zlokalizowanych jest w granicach NPK (najwięcej w gminie Jastarnia i w Helu). Na pozostałym obszarze ten typ bazy noclegowej występuje w Jastrzębiej Górze, Ostrowie, Karwi, Władysławowie i Chłapowie (głównie ośrodki wczasowo-kolonijne) oraz w Pucku.

Tab. 11. Zinventaryzowane ośrodki wypoczynkowe na obszarze NPK i strefy A otuliny (stan na sierpień 2019 r.)

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Adres	Położenie
1	Hel	Ośrodek wypoczynkowy Kormoran	ul. Sikorskiego 20, Hel	NPK
2	Hel	WZW Jantar Albatros	ul. Helska, Hel	NPK
3	Hel	Rewita Jurata	ul. Helska 2, Hel	NPK
4	Hel	Dom wypoczynkowy Riwiera	ul. Wiejska 130, Hel	NPK
5	Jastarnia	Ośrodek Wypoczynkowy Posejdon	ul. Mickiewicza 5, Jastarnia	NPK
6	Jastarnia	Ośrodek Duszpastersko-Rekolekcyjny im. JP II	ul. Mickiewicza 33, Jastarnia	NPK
7	Jastarnia	Ośrodek wczasowy Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A.	ul. Mickiewicza 166, Jastarnia	NPK
8	Jastarnia	Ośrodek Wypoczynkowy Półwysep	ul. Mickiewicza 162, Jastarnia	NPK
9	Chłapowo	Ośrodek Baltic-Sport	aleja Żeromskiego 52, Chłapowo	NPK
10	Rozewie	Szum Morza - dom, ośrodek kolonijny	ul. Rozewska 19, Jastrzębia Góra	NPK
11	Jastrzębia Góra	Ośrodek Meduza	ul. Rozewska 7, Jastrzębia Góra	NPK
12	Jastrzębia Góra	Ośrodek Wczasowy Hutnik	ul. Kuracyjna 6, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
13	Jastrzębia Góra	Ośrodek Wypoczynkowy Wicher	ul. Kuracyjna 2, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
14	Jastarnia	Ośrodek wczasowy Surf-place	ul. Mickiewicza 2/4, Jastarnia	NPK
15	Jastrzębia Góra	Feniks Ośrodek Wypoczynkowy	ul. Wypoczynkowa 2, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
16	Jastrzębia Góra	Ośrodek Helios	Ul. Obrońców Westerplatte 1, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
17	Jastrzębia Góra	Dom Wczasowy VIS	ul. Królewska 13, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
18	Jastrzębia Góra	Ośrodek Wczasowy Żeglarz	ul. Radosna 6, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
19	Jastrzębia Góra	Ośrodek Wypoczynkowy DIUNA	ul. Polna 1, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
20	Jastrzębia Góra	Jubilat Ośrodek Wypoczynkowy	ul. Marynarska 2, Jastrzębia Góra	NPK
21	Ostrowo	GIM Ostrowo	Ul. Obozowa 74-76-78, Ostrowo	strefa A otulina
22	Ostrowo	Natura Park	ul. Łowiecka 18, Ostrowo	strefa A otulina
23	Ostrowo	Lawendowa Wyspa	ul. Do Źródłka 3, Ostrowo	strefa A otulina
24	Puck	Na Fali	ul. Lipowa 3A, Puck	strefa A otulina
25	Chłapowo	Ośrodek wczasowy/kolonijny kormoran	ul. Władysławowska 79, Chłapowo	strefa A otulina
26	Jastrzębia Góra	Anmar Ośrodek Wczasowo-Kolonijny	ul. Rozewska 2, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
27	Władysławowo	Ośrodek Wypoczynkowo - Kolonijny APART SPORT	ul. Mikołaja Reja 2a, Władysławowo	strefa A otulina
28	Władysławowo	Ośrodek Wczasowo-Kolonijny Paleo	ul. Wyzwolenia 86	strefa A

				otulina
29	Władysławowo	Ośrodek Wczasowy Martusia	ul. Gdańska 3, Władysławowo	strefa A otulina
30	Chłapowo	Ośrodek wczasowo-kolonijny Zibi	ul. Władysławowska 41, Chłapowo	strefa A otulina
31	Chłapowo	Ośrodek Kolonijno-Wczasowy "Muszelka-Renusz"	ul. Władysławowska 45, Chłapowo	strefa A otulina
32	Chłapowo	Jaśmin Ośrodek Kolonijny	ul. Władysławowska 18, Chłapowo	strefa A otulina
33	Jastrzębia Góra	Ośrodek Wypoczynkowy Romed	ul. Górna 2, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
34	Rewa	"Rewa" Ośrodek wczasowy	Morska 53, Rewa	NPK
35	Jurata	Ośrodek Wypoczynkowy "Pod niebem"	ul. Księdza Gołębiowskiego 1	NPK
36	Jurata	Kaper	ul. Mestwina 45	NPK
37	Jastarnia	OW Augustyna	ul. Nad Zatoką 8	NPK
38	Ostrowo	Przystań	Pustki 7, Ostrowo	strefa A otulina
39	Jastrzębia Góra	Balturia Jastrzębia Ośrodek Fitness @ SPA	ul. Królewska 15, Jastrzębia Góra	strefa A otulina
40	Ostrowo	Ośrodek kolonijny H2O	Żniwna 6, Ostrowo	strefa A otulina
41	Ostrowo	Ośrodek wypoczynkowy Nadmorska Polana	Obozowa 70, Ostrowo	strefa A otulina
42	Karwia	Ośrodek wczasowy Claudia	Wojska Polskiego 83, Karwia	strefa A otulina
43	Karwia	Ośrodek Wypoczynkowy POD ŻŁOTYM ŻAGLEM	Reprezentacyjna 13-15, Karwia	strefa A otulina
44	Karwia	Ośrodek wypoczynkowy Sęk	Wojska Polskiego 43a, Karwia	strefa A otulina
45	Jastarnia	Ośrodek wypoczynkowy Nadleśnictwa Opole	ul. Leśna 15, Jastarnia	NPK

Źródło: opracowanie własne.

5.3.3. Pojemność bazy noclegowej

Zagadnieniem szczególnie istotnym przy formułowaniu celów ochrony Nadmorskiego Parku Krajobrazowego jest próba oszacowania pojemności istniejącej bazy noclegowej obszaru NPK oraz jego bezpośredniego zaplecza – strefy A otuliny. Szacunek oferowanej liczby miejsc noclegowych posłużyć ma m.in. do oceny skali ruchu turystycznego na analizowanym obszarze, a przede wszystkim do oceny zagospodarowania przestrzennego związanego z funkcjonowaniem tej bazy noclegowej, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej i usług towarzyszących, a także wynikających z niego zagrożeń. Dane dotyczące wielkości bazy noclegowej pochodzą z następujących źródeł:

- oficjalne statystyki GUS-u dotyczące liczby miejsc noclegowych gromadzone (w podziale na gminy);
- ewidencja kategoryzowanych obiektów świadczących usługi hotelarskie wg danych Marszałka Województwa Pomorskiego (w podziale na miejscowości);
- gminna ewidencja obiektów świadczących usługi hotelarskie wg danych Burmistrzów/Wójtów gmin (w podziale na miejscowości).

Analiza dostępnych materiałów źródłowych wykazała duże rozbieżności pomiędzy stanem faktycznym a ewidencjonowanym. Z uwagi na mnogość obiektów świadczących noclegi na analizowanym obszarze nie ma możliwości zebrania danych dotyczących liczby miejsc noclegowych w wywiadach bezpośrednich lub za pomocą badań ankietowych. Ponadto udział w tego typu badaniach ma charakter deklaracyjny, a sądząc po wynikach analizy danych pochodzących z oficjalnych źródeł, wątpliwa zdaje się być możliwość uzyskania rzeczywistych danych od właścicieli obiektów.

A. Dane statystyczne

Aktualne informacje statystyczne dotyczące turystyki dostępne są na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Gdańsku (<https://gdansk.stat.gov.pl/>). Dane z zakresu turystyki i rekreacji gromadzone i przetwarzane są w dwóch dziedzinach:

- kultura fizyczna, sport i rekreacja, przy czym w tej kategorii gromadzone i przetwarzane są dane dotyczące wyłącznie klubów i sekcji sportowych;
- turystyka, gdzie gromadzone i przetwarzane są przede wszystkim dane dotyczące obiektów noclegowych i ich wyposażenia.

Dla potrzeb analizy pojemności bazy noclegowej na terenie NPK i strefy A otuliny wykorzystano dane z dziedziny Turystyka za rok 2017 (najświeższe na czas sporządzania analizy, pełne dane dostępne z tej dziedziny prowadzone w podziale na jednostki samorządu terytorialnego), opublikowane w opracowaniu „Turystyka w województwie pomorskim w latach 2013-2017” Urzędu Statystycznego w Gdańsku (Gdańsk 2018). Metodologia badania bazy noclegowej opiera się na badaniach turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych na podstawie formularza KT-1 (sprawozdanie o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego). „Statystyka” nie obejmuje zatem w ogóle obiektów, w których świadczone są noclegi w liczbie mniejszej niż 9 deklarowanych miejsc.

Według danych statystycznych w powiecie puckim (całość bazy noclegowej NPK i strefy A otuliny położona jest w tym powiecie) znajdują się 523 obiekty stanowiące turystyczną bazę noclegową, to jest najwięcej wśród powiatów województwa pomorskiego. Kolejne najliczniej reprezentowane pod względem bazy noclegowej powiaty to: powiat nowodworski ze 196 obiektami i powiat grodzki Gdańsk ze 167 obiektami. Pod względem miejsc noclegowych na terenie powiatu puckiego występuje ogółem 26.597 miejsc noclegowych, w tym świadczonych całorocznie jest 7.199 miejsc noclegowych, co stanowi ok 27% wszystkich miejsc noclegowych.

Spośród gmin położonych w powiecie puckim, w gminach: Hel, Jastarnia i Władysławowo całość bazy noclegowej znajduje się w NPK lub strefie A otuliny, zaś dla pozostałych gmin: m. Puck, gmina Puck, Kosakowo i Krokowa szacuje się, iż ok 90% bazy noclegowej znajduje się w NPK lub strefie A otuliny.

Zestawienie danych statystycznych według rodzaju obiektów noclegowych z podziałem na gminy przedstawia tab. 12.

Tab. 12. Rodzaje turystycznych obiektów noclegowych według gmin (dane Urzędu Statystycznego w Gdańsku stan na 31VII2017 r.)

gmina	Rodzaj obiektu											
	hotele	pensjonaty	Ośrodki czasowe	Ośrodki kolonijne	Ośrodki szkol-wypoczynkowe	Zespoły domków turystycznych	kempingi	Pol biwakowe	Zakłady uzdrowiskowe	Pokoje gościnne	Kwatery agroturystyczne	Pozostałe niesklasyfikowane
m. Hel	--	--	3	--	2	6	--	--	--	21	1	1
m. Puck	1	--	--	1	--	--	--	--	--	5	--	--
Jastarnia	7	--	11	--	5	5	2	3	--	28	--	1
Władysławowo	13	10	53	6	3	14	6	7	1	211	--	6
Kosakowo	--	1	--	--	--	--	--	--	--	3	--	1
Krokowa	1	1	7	--	1	7	1	3	--	44	--	1
Puck	2	--	--	--	1	1	--	--	--	3	2	--

Źródło: opracowanie własne.

Zestawienie danych statystycznych dotyczących miejsc noclegowych z podziałem na gminy przedstawia tab. 13.

Tab. 13. Ilość miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych według gmin (dane Urzędu Statystycznego w Gdańsku stan na 31VII2017 r.)

Gmina	Liczba obiektów	Miejsca noclegowe	
		ogółem	w tym całoroczne
m. Hel	31	1657	542
m. Puck	8	380	157
Jastarnia	64	4417	1482
Władysławowo	338	17232	4458
Kosakowo	6	215	150
Krokowa	66	2382	154
Puck	10	314	256
Łącznie	523	26597	7199

Źródło: opracowanie własne.

Nawet pobieżne porównanie dotyczące liczby turystycznych obiektów noclegowych figurujących w danych statystycznych z danymi na temat obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, gromadzonymi przez Marszałka Województwa (organ właściwy dla prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich, tzw. kategoryzowanych - zob. rozdz. 5.3.3.B.) oraz danymi gromadzonymi przez wójtów i burmistrzów miast (organy właściwe dla prowadzenia ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie – zob. rozdz. 5.3.3.C.) przedstawia **tak znaczące rozbieżności w liczbie obiektów, a co jest tego następstwem rozbieżności w liczbie miejsc noclegowych, iż podważa w ogóle wiarygodność danych podlegających analizie statystycznej.** Na przykład w gminie Jastarnia według danych statystycznych zlokalizowane są 64 turystyczne obiekty noclegowe, a według danych Marszałka Województwa obiektów kategoryzowanych jest 9, a według danych Burmistrza Jastarni do ewidencji gminnej wpisane są ogółem 963 obiekty, z czego 549 posiada 10 i więcej miejsc noclegowych, czyli statystycznie podlegać powinno analizie prowadzonej przez Urząd Statystyczny. Zatem 558 obiektów nie jest ujętych w danych statystycznych, a powinno się w nich znajdować. Podobnie wygląda sytuacja w gminie Władysławowo, gdzie na 338 obiektów podlegających analizie statystycznej przypada 25 obiektów kategoryzowanych i 2916 obiektów figurujących w ewidencji gminnej, z czego około 65 % to obiekty posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych, np. w samym mieście Władysławowo jest ich ponad 1000. Zatem około 1700 obiektów nie jest ujętych w danych statystycznych, a powinno się w nich znajdować. Najmniejsza rozbieżność danych występuje w gminie miejskiej Hel, gdzie na 31 obiektów ujętych w danych statystycznych przypada 64 obiektów zgłoszonych do samorządowych ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych, brakuje tutaj „jedynie” 33 obiekty, co jednak stanowi ponad 100% wszystkich obiektów objętych analizą statystyczną.

Podobnie wygląda porównanie danych statystycznych w zakresie liczby miejsc noclegowych na terenie NPK i strefy A otuliny – zob. tab. 14, przedstawiająca liczbę miejsc noclegowych w obiektach kategoryzowanych (ewidencja Marszałka Województwa) w poszczególnych gminach oraz tabelę 15, przedstawiającą liczbę miejsc noclegowych w innych obiektach świadczących usługi hotelarskie w poszczególnych gminach (ewidencja Wójtów i Burmistrzów Miast).

Podsumowując, widoczny jest ogromny rozdźwięk (nawet prawie 10-krotny) pomiędzy danymi statystycznymi, a danymi gromadzonymi przez Marszałka Województwa (organ właściwy dla prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich, tzw. kategoryzowanych – zob. pkt 5.3.3.B.) oraz danymi gromadzonymi przez Wójtów i Burmistrzów miast (organy właściwe dla prowadzenia ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie – zob. pkt 5.3.3.C.). Zatem **dane statystyczne są kompletnie nieprzydatne dla potrzeb szacowania pojemności bazy noclegowej, stanowiącej punkt wyjściowy dla formułowania celów i zasad ochrony NPK.** W związku z tym zostaną one pominięte w kolejnych etapach prac, zaś analizy prowadzone będą w oparciu o dane gromadzone przez organy właściwe do prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich oraz innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, które zostaną uzupełnione wynikami z badań terenowych

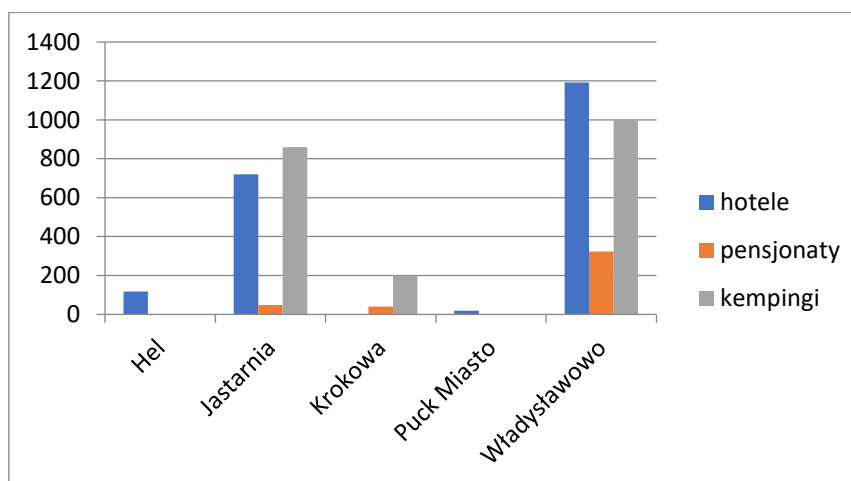
B. Ewidencja kategoryzowanych obiektów świadczących usługi hotelarskie wg danych Marszałka Województwa Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)

Dane dla obiektów kategoryzowanych zagregowano dla gmin i miejscowości położonych w NPK i w strefie A otuliny. W tab. 12 przedstawiono liczbę miejsc noclegowych w poszczególnych gminach w podziale na rodzaj obiektów: hotele, pensjonaty i kempingi. Łączna liczba miejsc noclegowych w obiektach kategoryzowanych wynosi 4520.

Tab. 14. Liczba miejsc noclegowych w obiektach kategoryzowanych na terenie NPK i w strefie A otuliny w poszczególnych gminach w podziale na rodzaj obiektu

Rodzaj obiektu	Hel	Jastarnia	Krokowa	Puck Miasto	Władysławowo	Razem
hotele	117	720	0	19	1192	2048
pensjonaty	0	49	40	0	323	412
kempingi	0	860	200	0	1000	2060
Razem	117	1629	240	19	2515	4520

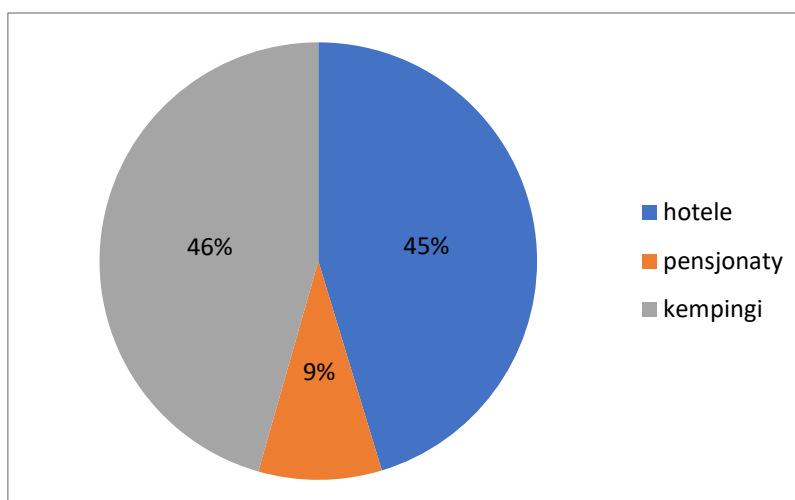
Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 6. Porównanie liczby miejsc noclegowych w obiektach kategoryzowanych na obszarze NPK i w strefie A

Źródło: opracowanie własne.

Z porównania liczby miejsc noclegowych oferowanych w obiektach kategoryzowanych wynika, iż najwięcej miejsc noclegowych tego typu znajduje się w gminie Władysławowo (częściowo w NPK) oraz w gminie Jastarnia (w całości w NPK). Procentowy udział miejsc noclegowych w poszczególnych rodzajach obiektów wskazuje, iż liczba miejsc na kempingach oraz w obiektach hotelowych jest zbliżona.

Ryc. 7. Udział miejsc noclegowych według rodzaju obiektów w ogólnej liczbie miejsc noclegowych oferowanych w obiektach kategoryzowanych (źródło: opracowanie własne).

C. Ewidencja innych obiektów świadczących usługi hotelarskie wg danych burmistrzów miast/wójtów gmin

Dane dotyczące innych obiektów hotelarskich (kwater prywatnych, apartamentów, niekategoryzowanych kempingów i pól namiotowych oraz ośrodków wypoczynkowych) pozyskane z poszczególnych gmin obrazują stan na dzień ich przekazania i przeważnie dotyczą stanu na kwiecień-maj 2019 r. Dane dotyczące bazy noclegowej są ewidencjonowane w gminach w różny sposób, różna jest też ich korelacja z rzeczywistą ofertą bazy noclegowej poszczególnych miejscowości. Ewidencja innych obiektów świadczących usługi hotelarskie gromadzona jest w podziale adresowym. W przypadku miejscowości położonych jedynie częściowo w strefie A, np. w Pucku, pod uwagę wzięto tylko te obiekty, które położone są w granicach strefy A otuliny. Dane dotyczące ogólnej liczby miejsc noclegowych przedstawiono w tab. 13., w podziale gminnym, z wyróżnieniem następujących typów obiektów: kwatery prywatne/apartamenty, ośrodki wypoczynkowe, kempingi i pola namiotowe. W zestawieniu pominięto gminę Choczewo i Gniewino z uwagi na położenie poza NPK i wyznaczoną strefą A otuliny. Dane dotyczące liczby miejsc noclegowych dla Pucka oszacowano na podstawie danych ofertowych poszczególnych obiektów, gdyż udostępnione dane dotyczące poszczególnych obiektów ograniczały się jedynie do danych adresowych (bez podania zadeklarowanej liczby miejsc noclegowych).

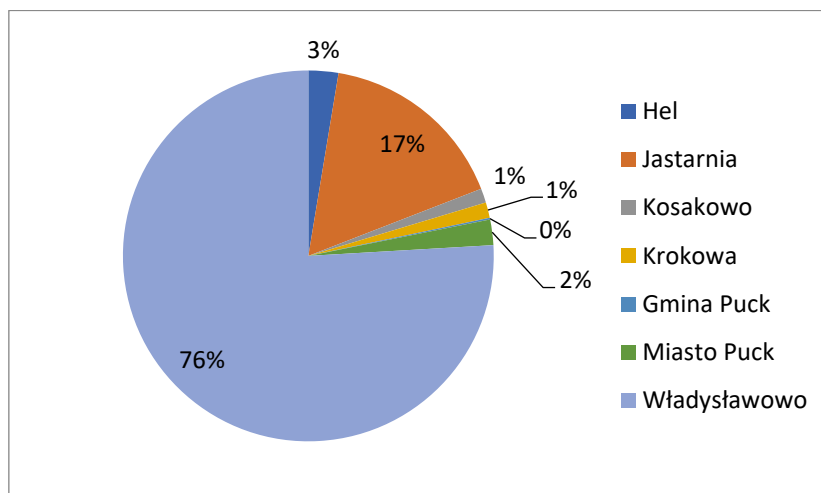
Tab. 15. Liczba miejsc noclegowych w gminach położonych w NPK i strefie A otuliny w podziale na typ bazy noclegowej wg ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie

Rodzaj obiektu	Nazwa gminy							Razem
	Hel	Jastarnia	Kosakowo	Krokowa	Gmina Puck	Miasto Puck	Władysławowo	
kwatery prywatne/apartamenty	1687	12458	1075	370	130	1675	50534	67929
ośrodki wypoczynkowe	494	681	0	0	0	200	4925	6300
kempingi/pola namiotowe	80	1135	0	800	0	50	10250	12315
Razem	2261	14274	1075	1170	130	1925	65709	86544

Źródło: opracowanie własne.

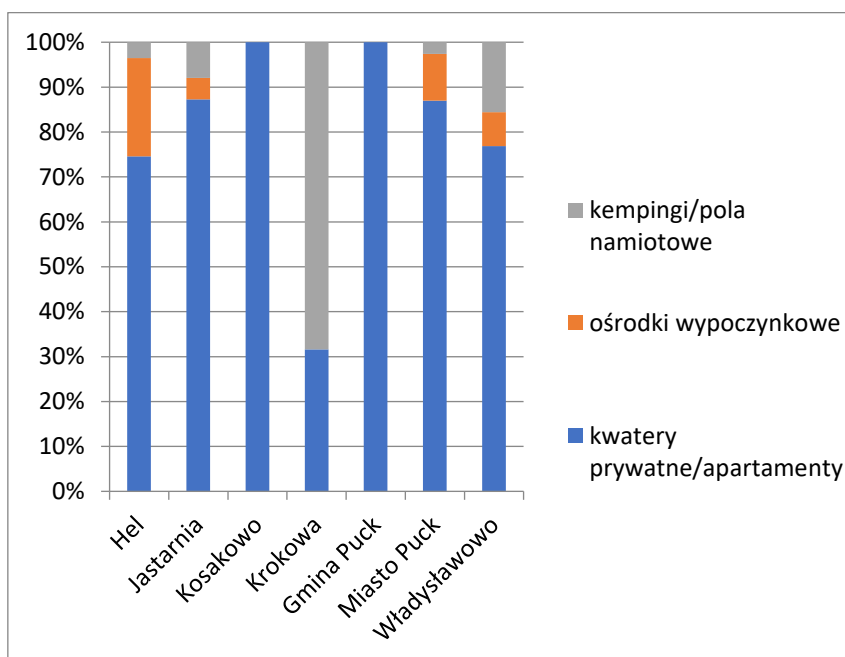
Ogólna liczba miejsc noclegowych według ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie na analizowanym obszarze wynosi 86 544 miejsc noclegowych. Najwięcej miejsc noclegowych przypada na gminę Władysławowo, w której liczba ta niemalże 4-krotnie przewyższa

liczbę mieszkańców gminy. Podobna sytuacja ma też miejsce w gminie Jastarnia. Na ryc. 8 przedstawiono udział poszczególnych gmin w ogólnej liczbie miejsc noclegowych na analizowanym obszarze (udział gminy Puck jest marginalny, poniżej 1%).

Ryc. 8. Udział poszczególnych gmin w ogólnej liczbie miejsc noclegowych na terenie NPK i w strefie A otuliny (źródło: opracowanie własne).

Zgodnie z danymi przedstawionymi w tab. 14 oraz na ryc. 9 w strukturze bazy noclegowej poszczególnych gmin dominujący typ bazy noclegowej stanowią kwatery prywatne i apartamenty (78% ogólnej liczby miejsc noclegowych).

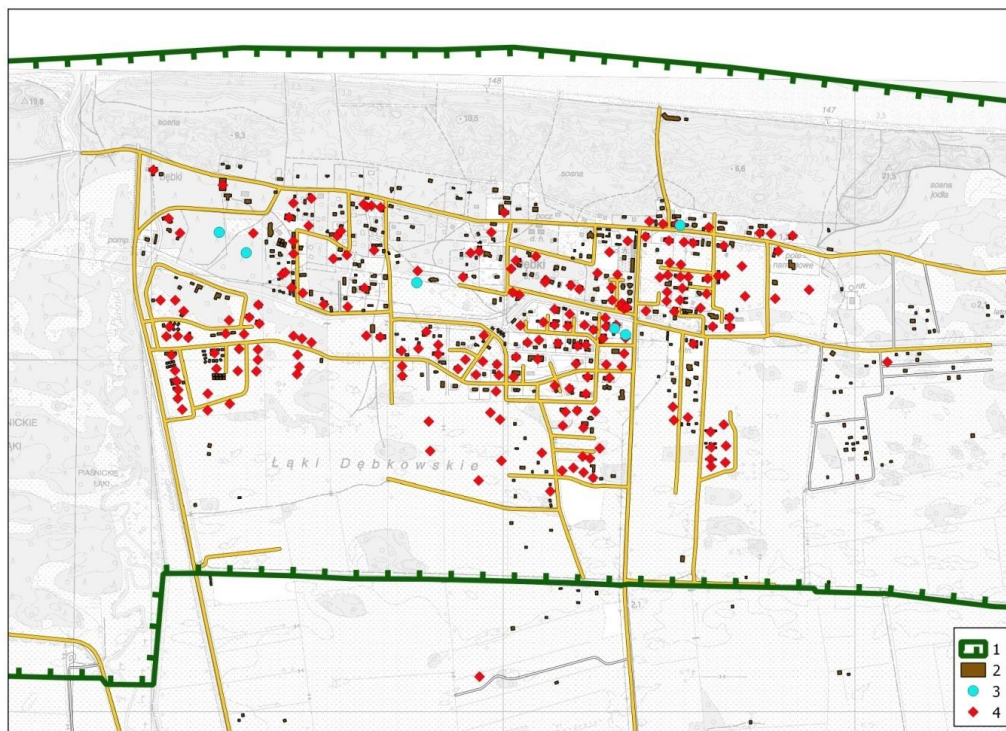
Ryc. 9. Struktura bazy noclegowej w gminach wg ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie (źródło: opracowanie własne)

Analiza struktury i wielkości bazy noclegowej poszczególnych gmin na podstawie udostępnionych danych wykazała duże rozbieżności pomiędzy stanem ewidencjonowanym a stanem faktycznym. Wpływa to na ograniczoną możliwość oszacowania rzeczywistej pojemności bazy noclegowej obszaru NPK i miejscowości położonych w strefie A otuliny. Główne różnice i problemy wynikają z niepełnej listy obiektów świadczących inne usługi hotelarskie w stosunku do rzeczywistej ich liczby w terenie, ujawnionych podczas badań terenowych prowadzonych w okresie od kwietnia do sierpnia 2019 r. Świadczy to o dość powszechnym na obszarze Parku zjawisku niewykonywania obowiązku zgłoszenia

obiektów przez właścicieli, a także o deklarowanej przez prowadzących działalności liczby miejsc noclegowych, która w większości przypadków jest zaniżona w stosunku do liczby ofertowej na rynku. Działalność turystyczna, polegająca na wynajmie miejsc noclegowych jest często prowadzona w tzw. „szarej strefie”. Problem stanowią także trudności wynikające z dynamiki zmian w tym segmencie usług, tj. częstych zmian właścicieli obiektów, zmian nazw obiektów, wzmożonego ruchu budowlanego, a także zastępowania dawnych obiektów nowymi. Powyższe czynniki powodują trudność w precyzyjnym oszacowaniu pojemności bazy noclegowej analizowanego obszaru. Dla zobrazowania tego problemu poniżej przedstawiono przykłady 3 miejscowości z obszaru NPK, dla których przeprowadzono szczegółową analizę liczby miejsc noclegowych i weryfikację wielkości bazy noclegowej w oparciu o dane pochodzące z badań terenowych oraz oferty internetowej obiektów noclegowych.

Dębki (gmina Krokowa) – przykład 1

Według danych z ewidencji obiektów świadczących inne usługi hotelarskie przekazanych przez Urząd Gminy Krokowa na terenie miejscowości Dębki funkcjonuje 6 obiektów, w tym 4 obiekty świadczące noclegi w pokojach gościnnych i domkach na wynajem oraz 2 obiekty z grupy kempingów i pól namiotowych. Łączna liczba miejsc noclegowych wg ewidencji wynosi 618 miejsc noclegowych, z czego aż 89% miejsc w miejscowości dotyczy miejsc na kempingach. Stanowią one ponadto blisko 92% wszystkich miejsc na kempingach zarejestrowanych na analizowanym obszarze w gminie Krokowa (NPK + strefa A otuliny). Przedstawione dane w żaden sposób nie odpowiadają stanowi rzeczywistości, gdyż Dębki niemalże w całości funkcjonują jako miejscowość turystyczno-rekreacyjna, która dodatkowo w ostatnich latach podlega bardzo dynamicznemu rozwojowi zabudowy w postaci nowych obiektów bazy noclegowej. Analiza udostępnionych ofert obiektów noclegowych na obszarze miejscowości Dębki wykazała, iż oferta bazy noclegowej obejmuje 208 obiektów, o łącznej liczbie miejsc noclegowych ok. 8573 (blisko 14 razy więcej niż oficjalna baza danych). Przymuszczalnie rzeczywista liczba oferowanych miejsc noclegowych może być jeszcze wyższa.

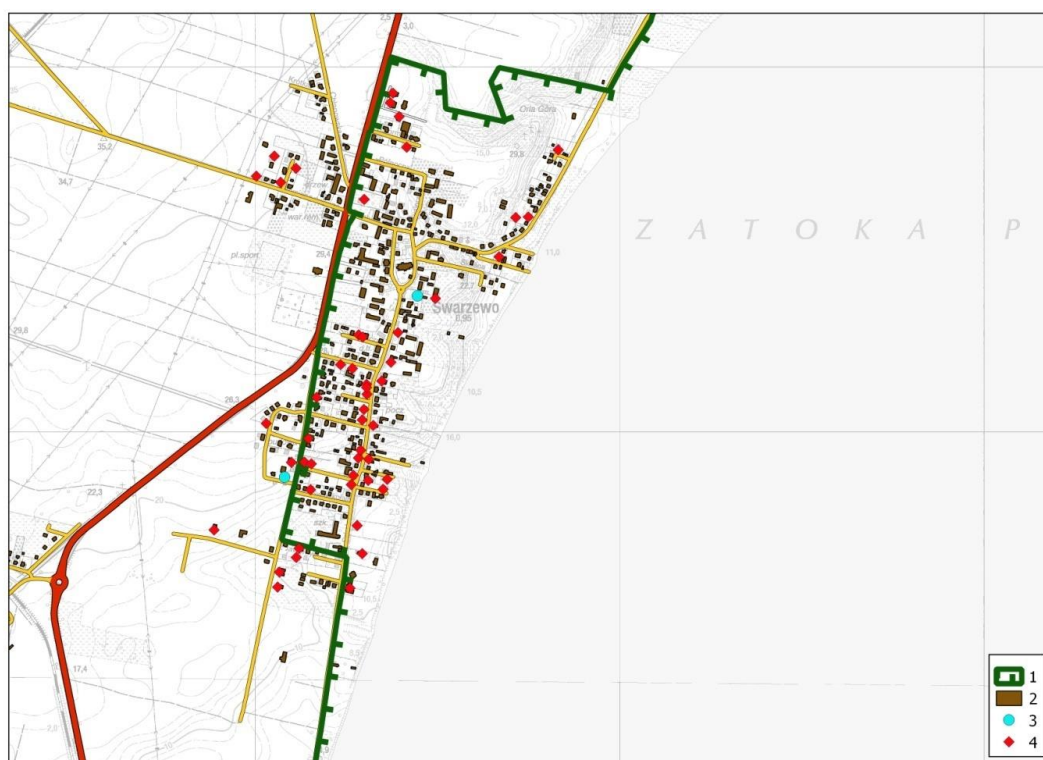

Ryc. 10. Rozmieszczenie obiektów bazy noclegowej w miejscowości Dębki (Źródło: opracowanie własne)

- 1 - granica Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, 2 - istniejące budynki wg bazy BDOT;
 baza noclegowa: 3 - inne obiekty świadczące usługi hotelarskie wg danych UG Krokowa, 4 - obiekty zinventaryzowane na podstawie analizy ofertowej oraz rozpoznania w terenie

Swarzewo (gmina Puck) – przykład 2

Problem braku rzetelnych danych odzwierciedlających stan faktyczny w zakresie wielkości bazy noclegowej dotyczy także gminy Puck, w której co prawda skala natężenia turystyki w oparciu o walory NPK jest mniejsza niż w miejscowościach nadmorskich gminy Krokowa, jednakże z uwagi na bliskość Półwyspu Helskiego oraz położenie nad Zatoką Pucką baza noclegowa tego obszaru stale się rozwija. Przykładem obrazującym rozbieżności pomiędzy oficjalną ewidencją a stanem faktycznym jest baza noclegowa miejscowości Swarzewo, która w większości położona jest na terenie NPK. Według danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Pucku w miejscowości zlokalizowane są 2 obiekty świadczące inne usługi hotelarskie o łącznej liczbie miejsc noclegowych - 36. Na podstawie analizy ofert obiektów bazy noclegowej oraz wizji w terenie zinwentaryzowano 52 obiekty (51 w obrębie miejscowości oraz 1 obiekt położony na południe od wsi) o łącznej liczbie miejsc noclegowych – 970, co znacząco przekracza liczbę miejsc noclegowych w miejscowości oraz łączną liczbę miejsc noclegowych na całym analizowanym obszarze w gminie Puck. Liczba miejsc noclegowych stwierdzonych na podstawie badań terenowych i analizy ofert zakwaterowania turystycznego w miejscowości Swarzewo okazała się być wyższa niemal 30- krotnie od liczby miejsc noclegowych w prowadzonej przez Wójta Gminy ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie.

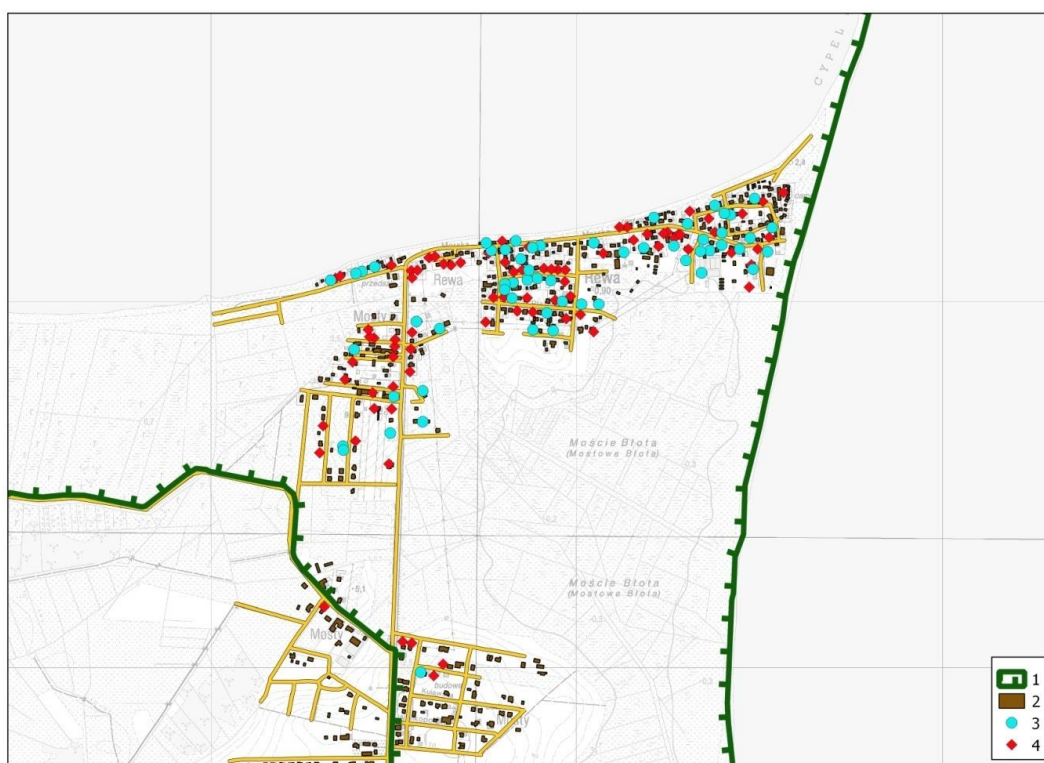
Ryc. 11. Rozmieszczenie obiektów bazy noclegowej w miejscowości Swarzewo (źródło: opracowanie własne)

1 - granica Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, 2 - istniejące budynki wg bazy BDOT; baza noclegowa: 3 - inne obiekty świadczące usługi hotelarskie wg danych UG Puck, 4 - obiekty zinwentaryzowane na podstawie analizy ofertowej oraz rozpoznania w terenie

Rewa (gmina Kosakowo) – przykład 3

W przypadku miejscowości Rewa istnieje rozdźwięk pomiędzy ewidencją prowadzoną przez gminę a wielkością bazy noclegowej oszacowanej na podstawie przeprowadzonej analizy. Różnica w liczbie obiektów nie jest tak znacząca jak w pozostałych omówionych przykładach, jednocześnie na przykładzie Rewy zbadano jak kształtuje się liczba miejsc noclegowych zadeklarowana przez właścicieli obiektów figurujących w ewidencji gminnej w stosunku do oferowanej liczby miejsc w tych

obiektach. Według ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie prowadzonej przez Wójta Gminy Kosakowo w Rewie znajduje się 57 obiektów o łącznej liczbie miejsc noclegowych – 965. Na podstawie analizy ofert obiektów bazy noclegowej oraz wizji w terenie zinwentaryzowano dodatkowych 80 obiektów o liczbie miejsc noclegowych – 1555. Łączna liczba miejsc noclegowych dla miejscowości Rewa wynosi ok. 2520 miejsc noclegowych. Dodatkowo dokonano porównania deklarowanej liczby miejsc noclegowych w obiektach figurujących w ewidencji z liczbą miejsc wynikającą z ofert poszczególnych obiektów. Analiza wykazała, iż liczba miejsc noclegowych w ewidencjonowanych obiektach noclegowych wg faktycznych ofert tych obiektów jest łącznie wyższa o ok. 18%. Ogółem liczba miejsc noclegowych stwierdzonych na podstawie badań terenowych i analizy ofert zakwaterowania turystycznego w miejscowości Rewa jest wyższa prawie 3-krotnie od liczby miejsc noclegowych w prowadzonej przez Wójta Gminy ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie.

Ryc.12. Rozmieszczenie obiektów bazy noclegowej w miejscowości Rewa (źródło: opracowanie własne)

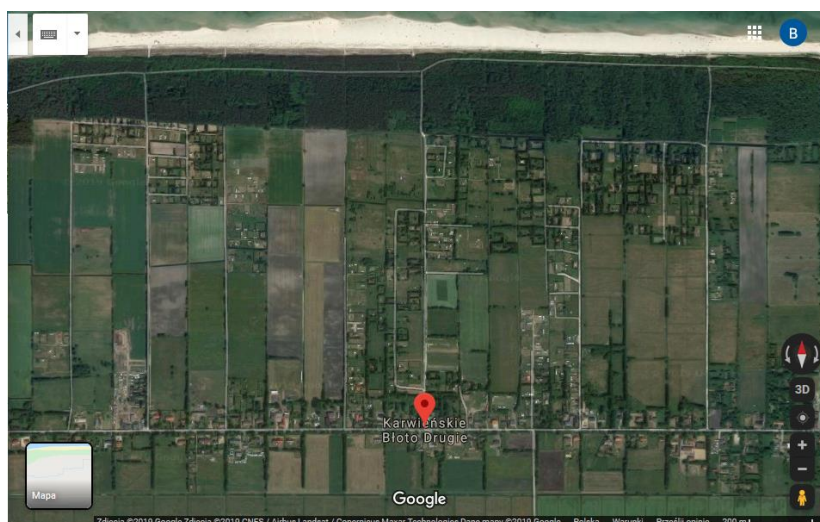
1 - granica Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, 2 - istniejące budynki wg bazy BDOT; baza noclegowa: 3 - inne obiekty świadczące usługi hotelarskie wg danych UG Kosakowo, 4 - obiekty zinwentaryzowane na podstawie analizy ofertowej oraz rozpoznania w terenie

D. Nielegalne zagospodarowanie turystyczne (nieewidencjonowana baza noclegowa)

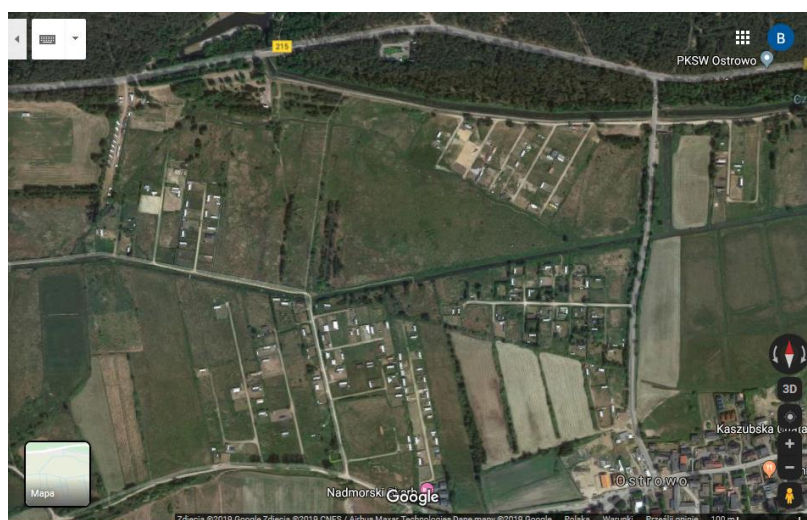
Bardzo dużym problemem jest oszacowanie pojemności bazy noclegowej o charakterze nielegalnej zabudowy rekreacyjnej obejmują obszary łąk na południe i wschód od Dębek, rejon Karwieńskiego Błota Drugiego oraz rejonu Karwii i Ostrowa. Na podstawie wizji terenowej oraz aktualnych zdjęć lotniczych (2019) ze strony: <https://www.google.pl/maps> oszacowano ilość zagospodarowanych działek rekreacyjnych, tzn. zabudowanych domkami letniskowymi, miejsc ustawienia przyczep kempingowych, tzw. domków holenderskich i innych obiektów o charakterze nietrwałym, a także zagospodarowanych zielenią oraz miejsc ustawienia namiotów. Ilość zagospodarowanych w ten sposób działek rekreacyjnych stanowią następujące wielkości bazy noclegowej:

- Rejon Ostrowa – ok. 190 działek rekreacyjnych;
- Rejon Karwi – ok 270 działek rekreacyjnych;
- Rejon Karwieńskich Błot Drugich – ok. 480 działek rekreacyjnych;
- Rejon Dębek – ok. 320 działek rekreacyjnych.

Jest to zabudowa i zainwestowanie o charakterze nielegalnym, lokalizowana bez żadnych pozwoleń, bez dostępu do infrastruktury technicznej na obszarach, które nie nadają się ze względów naturalnych pod zabudowę. Tereny te stanowią jednak poważne obciążenie rekreacyjne pasa nadmorskiego; przyjmując bowiem iż na każdej z tych zagospodarowanych działek mieszczą się 4 miejsca noclegowe to wielkość tej bazy szacuje się nawet na 5000 miejsc noclegowych o charakterze sezonowym. Niektóre z obiektów prowadzą nawet działalność polegającą na wynajmie miejsc noclegowych oferowaną na portalach internetowych. Dodatkowo, w rejonach działek zagospodarowanych znajdują się liczne działki ewidencyjne niewielkich rozmiarów 300-600 m² jeszcze niezainwestowane, należy się spodziewać dalszego wzrostu nielegalnego zagospodarowania rekreacyjnego w tym obszarze.

Ryc. 13. Nielegalne zagospodarowanie w postaci indywidualnych działek rekreacyjnych w rejonie Karwieńskich Błot Drugich, na północ od miejscowości (źródło: <https://www.google.pl/maps>)

Ryc. 14. Nielegalne zagospodarowanie w postaci indywidualnych działek rekreacyjnych w rejonie Ostrowa, na północny-zachód od miejscowości (źródło: <https://www.google.pl/maps>)

E. Porównanie zużycia wody pomiędzy okresem pozasezonowym (marzec) i okresem letniego szczytu sezonu (sierpień)

Wielkość bazy noclegowej można także szacować na podstawie różnicy zużycia wody pomiędzy okresem pozasezonowym i okresem letniego szczytu sezonu. Zakładając, iż każdy mieszkaniec i turysta zużywa podobną ilość wody w skali doby, porównanie takich dwóch wartości daje obraz wielokrotności osób przebywających na danym terenie w sezonie letnim w stosunku do liczby mieszkańców stałych w tych miejscowościach. Tabela 16 przedstawia syntezę analizy tego zagadnienia w 2019 r. Niektóre dane dotyczą zespołu miejscowości, gdyż liczone są wielkością wody uzdatnionej wychodzącej do odbiorcy w danym układzie wodociągowym. W zestawieniu pominięto gminę miasto Puck ze względu na brak możliwości wyodrębnienia danych dla obszaru poddanego analizie.

Tab. 16. Porównanie ilości zużytej wody pomiędzy okresem pozasezonowym i okresem letniego szczytu sezonu.

Nazwa gminy	Miejscowość	Położenie		Ilość zużytej wody [m ³]		Wielokrotność ilości wody w sezonie letnim w stosunku do okresu pozasezonowego
		całość/ częściowo w NPK i otulinie	NPK/otulina	03.2019 r.	07 lub 08.2019 r.	
Krokowa	Białogóra	całość	otulina (strefa A)	1.282	17.901	14,0
	Dębki	całość	NPK	1.591	39.762	25,0
	Karwieńskie Błoto Drugie	całość	NPK	449	4.851	10,8
	Karwieńskie Błoto Pierwsze, Sławoszynko	częściowo	otulina (strefa A)	2.212	3.620	1,6
Władysławowo	Karwia	całość	otulina (strefa A)	27.791	147.555	5,3
	Ostrowo	całość	otulina (strefa A)			
	Ostrowo - Pustki	całość	otulina (strefa A)			
	Jastrzębia Góra	całość	NPK + otulina (strefa A)			
	Tupały	całość	otulina (strefa A)			
	Rozewie	całość	NPK + otulina (strefa A)	76.730	236.170	3,1
	Chłapowo	całość	NPK + otulina (strefa A)			
	Władysławowo	większość	NPK + otulina (strefa A)			
Chałupy	całość	NPK				
Jastarnia	Kuźnica	całość	NPK	19.550	113.187	5,8
	Jastarnia	całość	NPK			
	Jurata	całość	NPK			
Hel	Hel	całość	NPK	10.772	32.915	3,1
Gmina Puck	Swarzewo	całość	NPK + otulina (strefa A)	Bd.	Bd.	Bd.
	Rzucewo	całość	NPK + otulina (strefa B)	603	2.963	4,9
	Ostonino	całość	NPK + otulina (strefa B)	458	1.276	2,8
Kosakowo	Rewa	całość	NPK	6.059	24.280	4,0

	Mosty	częściowo	otulina (strefa A)			
	Mechelinki	częściowo	otulina (strefa A)	9.910	15.780	1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych urzędów miast i gmin oraz przedsiębiorstw administrujących gospodarkę wodną na obszarze gmin położonych w granicach NPK i strefy A otuliny.

Analiza danych dotyczących ilości zużytej wody w poszczególnych miejscowościach (grupie miejscowości) wskazuje, że obciążenie ruchem turystycznym w NPK jest największe w miejscowości Dębki 25,0x i w zespole miejscowości Kuźnica -Jastarnia, Jurata 5,8x, a w strefie A otuliny to obciążenie ruchem turystycznym jest największe w Białogórze 14,0x i w zespole miejscowości Karwia - Ostrowo, Ostrowo Pustki, Jastrzębia Góra, Tupadły, Rozewie 5,3x. Zaskakująco niska jest wartość w Helu oraz w zespole miejscowości Chłapowo, Władysławowo, Chałupy tylko 3,1x - może to wynikać z tego, iż część mieszkańców miast opuszcza swoje mieszkania w bloku na sezon letni w celu przekazania ich do wynajmu turystycznego, w miejscowościach tych, zwłaszcza we Władysławowie i Helu grupują się także najliczniej turyści przyjeżdżający na pobyt całodzienny, bez noclegu.

Podsumowując, analiza pojemności bazy noclegowej obszaru NPK oraz strefy A otuliny wskazała na szereg problemów wynikających z rozbieżności pomiędzy stanem ewidencjonowanym i statystyką obiektów turystycznych świadczących usługi noclegowe a stanem faktycznym. Oszacowana wielkość bazy noclegowej na podstawie oficjalnych źródeł wynosi łącznie ok. **91 064 miejsc noclegowych**. Biorąc pod uwagę skalę różnic pomiędzy deklarowaną liczbą miejsc noclegowych a liczbą oferowaną, chociażby w przeanalizowanych przykładach trzech miejscowości, a także biorąc pod uwagę dynamikę rozwoju zabudowy na analizowanym obszarze **rzeczywista pojemność bazy noclegowej jest znacznie wyższa niż wskazana powyżej**. Może to być nawet różnica kilku (w przypadku miejscowości w gminach Hel, Jastarnia, Kosakowo), a w przypadku niektórych miejscowości (położonych w gminach Krokowa, Puck i Władysławowo) nawet kilkunastokrotna. Ponadto dodatkowy problem stanowią rejony indywidualnej zabudowy rekreacyjnej, najczęściej o statusie nielegalnym, których istnienie znacząco wpływa na funkcjonowanie obszaru w aspekcie obsługi ruchu turystycznego i wynikających z niego zagrożeń dla obszaru NPK.

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych analiz danych dotyczących bazy noclegowej na terenie Parku i strefy A otuliny (pochodzących z oficjalnych źródeł, uzupełnionych badaniami terenowymi i analizą ofert zakwaterowania turystycznego) oszacowano liczbę miejsc noclegowych na **200.000-220.000 miejsc noclegowych**, z których około 90% stanowią miejsca noclegowe sezonowe. Porównując te liczby do liczby mieszkańców obszaru NPK i strefy A otuliny, która wynosi około 32.000 otrzymujemy sezonowe obciążenie środowiska na poziomie wyższym siedmiokrotnie od stanu w pozostałych ośmiu, dziewięciu miesiącach roku.

5.4. Tereny i akweny rekreacji morskiej i przymorskiej

A. Porty i przystanie turystyczne

Na obszarze NPK oraz na terenach i wodach przyległych (formalnie poza granicami NPK) zlokalizowane są cztery porty:

1. **Port Morski w Helu** – część lądowa w NPK, basen portowy poza (rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 września 2014 r. w sprawie granicy portu morskiego w Helu) – podmiot zarządzający: Zarząd Portu Morskiego Hel KOGA Sp. z o.o. (jednoosobowa spółka Gminy Miasta Hel).

Funkcja turystyczna realizowana w porcie:

- dwa falochrony od strony Zatoki, które pełnią funkcje nabrzeży – Falochron Zachodni i Falochron Południowy;

- marina jachtowa – dostępne sanitariaty, prąd i woda, możliwość odbioru nieczystości płynnych z jachtów, stanowiska postojowe przy pomostach pływających oraz przy kei w Basenie Jachtowym (35 stanowisk), a w sezonie także w Basenie Wewnętrznym przy pirsie;
- w sezonie letnim – dostępne parkingi samochodowe, punkty gastronomiczne, organizowane rejsy jednostkami pasażerskimi oraz skuterami wodnymi, rejsy tramwajami wodnymi;
- infrastruktura i zaplecze portu: punkty poboru energii elektrycznej i wody, zbiornik do odbioru wód zaolejonych, żuraw do podnoszenia jednostek pływających do 5t., system monitoringu wizyjnego, placówka Straży Granicznej, Bosmanat Portu, Inspektorat Rybołówstwa Morskiego.

2. **Port Morski we Władysławowie** – w całości poza NPK, w części lądowej w jego otulinie (rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej z dnia 6 lipca 2007 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego we Władysławowie od strony morza, redy i lądu) – podmiot zarządzający: Przedsiębiorstwo „Szkuner” Sp. z o.o. we Władysławowie.

Funkcja turystyczna realizowana w porcie:

- marina jachtowa dla 12 jednostek;
- organizacja rejsów turystycznych na kutrach rybackich, miejsce stacjonowania jednostek specjalizujących się w wędkarstwie rybackim (coroczne zawody wędkarskie);
- ekspozycja muzealna na terenie portu – otwarta w 1998 r. Izba Pamięci Portu przybliżająca historię portu i pracę na morzu;
- funkcja turystyczno-rekreacyjna w porcie: obsługa jednostek rybackich, jachtów turystycznych, jednostek komercyjnych (wędkarskich), baza ratownictwa morskiego SAR (Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa), port schronienia przed sztormem i baza postoju statków (nie tylko rybackich);
- w porcie siedzibę mają: Kapitanat i Bosmanat Portu Władysławowo, Inspektorat Rybołówstwa Morskiego we Władysławowie, Oddział Polskiego Rejestru Statków, Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa, Brzegowa Stacja Ratownictwa, Ochotnicza Straż Pożarna we Władysławowie, Oddział straży Granicznej Władysławowo.

Ryc. 15. Zagospodarowanie portu we Władysławowie (źródło: www.szkuner.pl)

3. Port Morski w Jastarni - część lądowa w NPK, basen portowy poza (rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie ustalenia granicy od strony lądu portu morskiego w Jastarni) – podmiot zarządzający: Miejski Zarząd Portu Jastarnia.

Funkcja turystyczna realizowana w porcie:

- w części wschodniej marina jachtowa – 60 stanowisk, miejsca postojowe z Y-bomami dla jachtów, przy kejach dostępny prąd i woda pitna, prysznice i toalety zlokalizowane w ośrodku Ligi Obrony Kraju (LOK), możliwy jest postój jednostek przy kutrach rybackich i wędkarskich;
- część zachodnia portu – miejsca postojowe dla łodzi i kutrów rybackich oraz statków żeglugi przybrzeżnej;
- port o dobrych warunkach dla każdego typu jachtu (odpowiednie parametry szerokości toru wejściowego, głębokości basenu portowego);
- przy porcie zlokalizowane parkingi, na terenie portu siedziba Bosmanatu Portu, zlokalizowane są budynki stanowiące zaplecze dla przystani rybackiej.

4. Port Morski w Pucku – w większości w NPK (rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 11 stycznia 1999 r. w sprawie ustalenia granicy od strony lądu portu morskiego w Pucku) – podmiot zarządzający: Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pucku.

Funkcja turystyczna realizowana w porcie:

- port w Pucku tworzą dwa baseny portowe – marina jachtowa (Basen Jachtowy) po wschodniej stronie plaży oraz port rybacki (Basen Rybacki) po stronie zachodniej;
- marina jachtowa – dostęp do prądu i wody, w sąsiedztwie stacja benzynowa, sklep żeglarski, węzeł sanitarny, molo, a także dobrze rozwinięta baza gastronomiczna;
- port rybacki – miejsca postojowe dla jachtów, sanitariaty;
- marina jachtowa często wykorzystywana dla organizacji zawodów żeglarskich, w tym prestiżowych zawodów rangi międzynarodowej;
- planowana jest rozbudowa portu – przedsięwzięcie pn. „Rozbudowa i przebudowa portu w Pucku dla umożliwienia rozwoju jego funkcji rybackich, turystycznych i żeglarskich” – projekt realizowany przy wsparciu funduszy unijnych oraz przy udziale Urzędu Morskiego w Gdyni (ryc. 16). Cel projektu – budowa obiektu z przeznaczeniem treningowym i regatowym, z możliwością rozgrywania zawodów rangi mistrzostw krajowych i międzynarodowych w żeglarstwie i sportach motorowodnych w konkurencjach olimpijskich, nieolimpijskich, w kategorii seniorów, młodzieży i juniorów. Obiekt stanowić ma jedną z głównych baz szkoleniowych kadry narodowej PZŻ.

Ryc. 16. Wizualizacja portu w Pucku po rozbudowie i przebudowie
(źródło: <http://miastopuck.pl/rozbudowa-portu/>)

Przystań turystyczne przystosowane do cumowania jachtów znajdujące się w NPK:

- **Kuźnica** – funkcjonuje przede wszystkim jako przystań rybacka, lecz możliwe jest cumowanie jachtów przy nabrzeżu gościnnym (po prawej stronie od wejścia do portu), a w wyjątkowych przypadkach także po lewej stronie od wejścia do portu (pozostałe miejsca przeznaczone są dla kutrów rybackich); dostępne są sanitariaty z prysznicami, w sąsiedztwie znajduje się zaplecze gastronomiczne oraz sklepy;
- **Chałupy** – niewielka przystań znajduje się przy obiekcie „Port Chałupy” (zaplecze gastronomiczne), dostęp do prądu i wody;
- **Swarzewo** – Stacja Wodna w Swarzewie – przystań wybudowana w ramach programu „Pierścień Zatoki Gdańskiej” z pływającym pomostem, bosmanatem oraz sanitariatami wyposażonymi w prysznicę;
- **Rzucewo** – przystań wybudowana w ramach programu „Pierścień Zatoki Gdańskiej” z pływającym pomostem, brak zaplecza sanitarnego, slip przeznaczony do wodowania jedynie małych łodzi motorowych oraz skuterów;
- **Ośłonino** - przystań wybudowana w ramach programu „Pierścień Zatoki Gdańskiej” z pływającym pomostem i slipem, brak zaplecza sanitarnego;
- **Rewa** - przystań wybudowana w ramach programu „Pierścień Zatoki Gdańskiej” z pływającym pomostem, brak zaplecza sanitarnego, w sąsiedztwie znajduje się zaplecze gastronomiczne oraz sklepy.

Ponadto na analizowanym obszarze zlokalizowane są morskie przystanie rybackie zarówno od strony Zatoki Puckiej, jak i otwartego morza, z których część stanowi jedynie „symboliczne” przystanie rybackie typu plażowego, są to:

- Morska Przystań Rybacka "Swarzewo";
- Morska Przystań Rybacka "Karwia";
- Morska Przystań Rybacka "Kuźnica I";

- Morska Przystań Rybacka "Rewa I";
- Morska Przystań Rybacka "Rewa II";
- Morska Przystań Rybacka "Jastarnia I";
- Morska Przystań Rybacka "Chałupy I";
- Morska Przystań Rybacka "Chałupy II";
- Morska Przystań Rybacka "Osłonino";
- Morska Przystań "Mechelinki" w Mechelinkach;
- Morska Przystań Rybacka "Chłapowo";
- Morska Przystań Rybacka "Jastarnia III";
- Morska Przystań Rybacka w Dębках;
- Morska Przystań „Kuźnica II” w Kuźnicy.

Podsumowując, najlepsza infrastruktura dla turystyki związanej z żeglarstwem dotyczy portów, które posiadają dużą liczbę stanowisk oraz dobre wyposażenie w infrastrukturę i łatwy dostęp do bazy gastronomicznej i usługowej.

Przystanki żeglugi pasażerskiej obsługujące rejsy na trasach tramwajów wodnych zlokalizowane są w porcie w Helu i w Jastarni, a ponadto kursy żeglugi pasażerskiej sezonowo odbywają się mniejszą jednostką z przystani w Rewie (zob. rozdz. 5.7). Na analizowanym obszarze powszechne są także rejsy białej floty o charakterze wycieczkowo-rekreacyjnym m.in. z portu w Pucku, Jastarni, Helu i Władysławowa (rejsy po Morzu Bałtyckim) oraz z przystani w Kuźnicy, Swarzewie, Rewie. Dostępne są rejsy jachtami, łodziami motorowymi.

B. Akweny udostępnione dla turystyki

Zgodnie z „Projektem planu zagospodarowania POM” (v.3 z lipca 2019 r.) morską część obszaru NPK w większości objęto akwenem 84.L, na którym dopuszcza się realizację 11 funkcji: ochrona brzegów, transport, rybołówstwo, turystyka, sport i rekreacja, infrastruktura techniczna, funkcjonowanie portu lub przystani, dziedzictwo kulturowe, badania naukowe, sztuczne wyspy i konstrukcje, akwakultura oraz obronność i bezpieczeństwo państwa (patrz – Operat ochrony ekosystemów morskich).

Ze względu na sprzyjające warunki pogodowe oraz płytkie wody Zatoka Pucka Wewnętrzna wykorzystywana jest przede wszystkim dla celów turystyki sportów wodnych, głównie dla celów windsurfingu i kitesurfingu – płycizny wzdłuż Półwyspu Helskiego, od kempingu „Małe Morze” aż do Juraty, a także w rejonie Cypla Rewskiego (Ryfu Mew). Ponadto wody Zatoki wykorzystywane są dla żeglarstwa oraz wędkarstwa morskiego (rybołówstwo rekreacyjne), a także dla rejsów wycieczkowych. Na wodach Zatoki Puckiej obowiązują ograniczenia w żegludze, wynikające z Zarządzenia Porządkowego nr 5 Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia warunków bezpiecznego uprawiania żeglugi na obszarze morskim wewnętrznej Zatoki Puckiej, m.in. ustanowione 2 strefy z zakazem żeglugi – przy rezerwacie Beka oraz na północny-zachód od Pucka przy ujściu rzeki Płutnicy, a także ustanowiona strefa z okresowym zakazem żeglugi w okresie migracji ptaków na obszarze Rybitwiej Mielizny. Ponadto na wodach Zatoki Puckiej (poza obszarem NPK, wzdłuż Półwyspu) wyznaczone są strefy stale i okresowo zamykane dla żeglugi i rybołówstwa – informacje o zamknięciu stref podaje Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej, a także strefa zamknięta przy ośrodku prezydenckim. Na wodach Zatoki Puckiej Wewnętrznej, w granicach NPK, nie występują poligony Marynarki Wojennej RP (strefy zamknięte przez cały rok ani strefy zamknięte okresowo).

Wody od strony otwartego morza (formalnie poza NPK) wykorzystywane są głównie do celów turystyki wypoczynkowej (kąpiele morskie), a także dla turystycznych rejsów wycieczkowych oraz rekreacyjnych połowów ryb.

Podsumowując, akweny wodne na obszarze NPK są szeroko udostępnione dla różnych rodzajów turystyki. Brak jest ograniczeń i regulacji dotyczących wykorzystywania wód Zatoki dla masowo rozwijającej się gałęzi turystyki sportów wodnych – wind- i kitesurfingu.

C. Plaże i kąpieliska (2019)

Wypoczynek nadmorski stanowi dominującą formę turystyki na analizowanym obszarze, zwłaszcza w części zachodniej położonej wyłącznie nad otwartym morzem. Plażowanie odbywa się na strzeżonych plażach i kąpieliskach oraz w miejscach niestrzeżonych, ale tradycyjnie wykorzystywanych do celów plażowania i kąpeli.

Kąpieliska rozumiane jako *wyznaczony przez radę gminy wydzielony i oznakowany fragment wód powierzchniowych, wykorzystywany przez dużą liczbę osób kąpiących się, pod warunkiem że w stosunku do tego kąpieliska nie wydano stałego zakazu kąpeli (art. 16 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne)* zlokalizowane są w gminach położonych na terenie NPK i ustanawiane są uchwałami poszczególnych gmin, w 2019 ustanowiono kąpieliska:

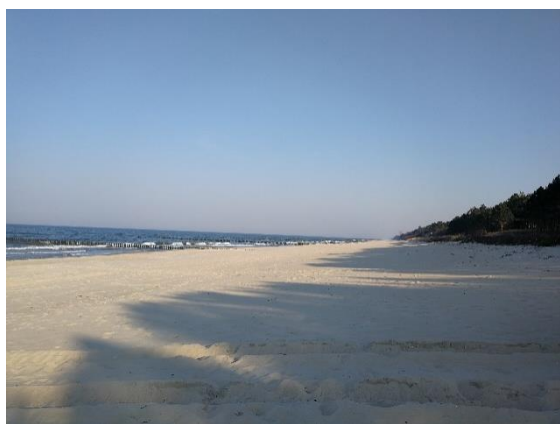
- **Hel** (Uchwała Nr VII/60/19 Rady Miasta Helu z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na polskich obszarach morskich przyległych do obszaru miasta Helu): Kąpielisko nr 1 – „Duża Plaża” (wejście nr 66), Kąpielisko nr 2 „Na Cyplu” (wejście nr 67), Kąpielisko nr 3 – „Mała Plaża” (pomiędzy portem rybackim a byłym portem wojennym);
- **Jastarnia** (Uchwała Nr VII/60/2019 Rady Miejskiej Jastarni z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na obszarze morskim przyległym do granic administracyjnych Gminy Jastarnia w okresie sezonu kąpielowego 2019 r.): kąpielisko Kuźnica „Kościół” (wejścia nr 32 i 33), kąpielisko Jurata „Międzymorze” (wejście nr 60), kąpielisko Jastarnia „Ogrodowa” (wejście nr 44), kąpielisko Jastarnia „Leśna (wejście nr 52), kąpielisko Jastarnia „Nadmorska – Plażowa” (wejście nr 46 i 47), kąpielisko Jastarnia „Zdrojowa” (wejście nr 49 i 50);
- **Władysławowo** (Uchwała Nr VIII/118/2019 Rady Miejskiej Władysławowa z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie wykazu kąpielisk na obszarze morskim przyległym do gminy Władysławowo): Karwia – 2 kąpieliska (wejścia nr 43 i 45), Ostrowo (wejście nr 35), Jastrzębia Góra – 3 kąpieliska (wejścia nr 25, 23, 22), Chłapowo – 2 kąpieliska (wejścia nr 12 i 13), Władysławowo – 5 kąpielisk (wejścia nr 4, 6, 9, 10, 3-na Półwyspie Helskim), Chałupy (wejście nr 21);
- **Krokowa** (Uchwała Nr VII/77/2019 Rady Gminy Krokowa z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia sezonu kąpielowego i wykazu kąpielisk na terenie Gminy Krokowa w 2019 r. – dla analizowanego obszaru istotne tylko kąpieliska morskie): Karwieńskie Błota Drugie (wejście nr 11), Dębki (wejście nr 19), Białogóra (wejście nr 33);
- **Miasto Puck** (Uchwała Nr IX/6/2019 Rady Miasta Puck z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na polskich obszarach morskich przylegających do granic Gminy Miasta Puck): Kąpielisko Puck po wschodniej stronie falochronu portu jachtowego przy Alei Lipowej 1 w Pucku;
- **Kosakowo** (Uchwała Nr XI/60/2019 Rady Gminy Kosakowo z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie: wykazu kąpielisk na obszarze morskim przyległym do Gminy Kosakowo oraz określenia sezonu kąpielowego w roku 2019): Rewa – od strony Zatoki Puckiej, Rewa – od strony Zatoki Gdańskiej, Mechelinki.

Na terenie gminy Puck w sezonie 2019 r. nie wskazano kąpielisk. Większość strzeżonych kąpielisk dotyczy pasa o szerokości 100m (w Jastrzębiej Górze 1 kąpielisko o szerokości 200m). Kąpieliska wymienione w uchwałach są oznakowane i funkcjonują przeważnie od 1 VII – 30 VIII. Plaże przy

kąpieliskach strzeżonych najczęściej wyposażone są w infrastrukturę typu toalety publiczne, kładki i utwardzone wejścia umożliwiające wjazd wózkiem, kosze na śmieci, stojaki na rowery, często w rejonie strzeżonych kąpielisk sytuowane są także obiekty gastronomiczne.

Poza strzeżonymi kąpieliskami wymienionymi powyżej miejsca powszechnie wykorzystywane do kąpeli i plażowania zlokalizowane są wzdłuż całego wybrzeża od strony otwartego morza, a także w wielu miejscach od strony Zatoki Puckiej, zwłaszcza wzdłuż Półwyspu Helskiego (rejon kempingów).

Miejsca wykorzystywane do kąpeli i plażowania od strony morza zlokalizowane są praktycznie przy większości wejść na plaże. Ograniczenia w dostępności plaż występują jedynie w Helu, gdzie zlokalizowane są tereny zamknięte związane z obronnością państwa. Na pozostałym obszarze plażowanie i kąpiele odbywają się bez ograniczeń, co przyczynia się do penetracji terenów leśnych i wydmych przez turystów poruszających się poza oznakowanymi wejściami na plaże (powszechnie na Półwyspie Helskim w rejonie kempingów). „Dzikie plaże” najczęściej pozbawione są jakiegokolwiek infrastruktury. Część plaż dedykowana jest określonym grupom korzystających, np. psie plaże dla wypoczywających ze zwierzętami oraz plaże dla naturystów.

Fot. 32. Plaża Półwyspu Helskiego poza sezonem letnim - Chałupy (fot. BJS 04.2019)

Fot. 33. Plaża Półwyspu Helskiego poza sezonem letnim - Kuźnica (fot. BJS 04.2019)

Fot. 34. Kąpielisko i plaża zachodnia w Rewie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 35. Kąpielisko i plaża wschodnia w Rewie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 36. Kąpielisko strzeżone w Helu od strony Morza (fot. BJS 08.2019)

Fot. 37. Kąpielisko strzeżone w Helu od strony Zatoki Puckiej (fot. BJS 08.2019)

b.

Fot. 38. Kąpielisko strzeżone we Władysławowie - tablica przy wejściu

Fot. 39. Kąpielisko strzeżone we Władysławowie wypoczynek na plaży wieczorną porą (fot. BJS 08.2019)

Fot. 40. Plaża w Jastrzębiej Górze (fot. BJS 08.2019)

Fot. 41. Plaża w Białogórze (fot. BJS 08.2019)

Fot. 42. Karwia: plaża i kąpielisko strzeżone
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 43. Karwia: przygotowania do plażowania
(fot. BJS 08.2019)

Od strony Zatoki Puckiej miejsca wykorzystywane do kąpielii zlokalizowane są licznie na Półwyspie Helskim w pasie od kempingu „Małe Morze” aż do Juraty, głównie przy obiektach noclegowych oraz w rejonie miejscowości. W Helu z uwagi na specyficzne uwarunkowania związane z występowaniem terenów zamkniętych miejsca plażowania od strony Zatoki zlokalizowane są przy ośrodku wypoczynkowym oraz w obrębie strzeżonego kąpieliska. Na pozostałym wybrzeżu Zatoki Puckiej miejsca wykorzystywane do kąpielii i plażowania koncentrują się głównie przy miejscowościach, nie występują natomiast na odcinku klifowym oraz przy rezerwach przyrody.

Fot. 44. Miejsce nad Zatoką Pucką wykorzystywane do plażowania i kąpielii w Rzucewie
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 45. Miejsce nad Zatoką Pucką wykorzystywane do plażowania i kąpielii w Swarzewie
(fot. BJS 08.2019)

Poszczególne dojścia do plaż i kąpielisk otwartego morza scharakteryzowano w części D, a szczegółowo omówiono, wraz z dokumentacją fotograficzną w **załączniku do niniejszego „Operatu ...”**.

Dojścia do plaż i kąpielisk zlokalizowanych nad Zatoką Pucką są w różny sposób zagospodarowane, najczęściej poprzez wydeptanie szlaku przez turystów lub ułożenie kładki drewnianej. Nie mają one także charakteru sformalizowanego; numeracja wejść na plażę stosowana jest jedynie w Rewie.

Fot. 46. Dojścia do plaży nad Zatoką z ciągu spacerowego w Kuźnicy (fot. BJS 08.2019)

Fot. 47. Dojścia do plaży nad Zatoką z ciągu spacerowego w Rewie (fot. BJS 08.2019)

Podsumowując, plaże i kąpieliska stanowią główne miejsca koncentracji turystów i rekreantów odwiedzających teren NPK i strefy A otuliny. Wielkość i pojemność plaż jest uzależniona od warunków naturalnych, największym powodzeniem cieszą się miejsca plażowania z zachodniego wybrzeża (w pasie od Karwii do Białogóry), szczególnie wśród turystów z dziećmi, ze względu na bardzo szerokie plaże, stosunkowo krótki odcinek dojścia do plaży z miejscowości i piękny, drobnoziarnisty, prawie biały piasek. Według różnych rankingów polskich plaż i kąpielisk nad Bałtykiem te z obszaru NPK stale lokują się na wysokich pozycjach. Na przykład w raporcie serwisu Onet.pl na najlepsze plaże w 2019. (06.2019) na 6. pozycji znalazła się Jastarnia, na 7. Jurata, na 12. Hel, dalej w trzeciej dziesiątce: 23. Dębki, 24. Władysławowo, 26. Jastrzębia Góra. W innym rankingu przeprowadzonym co roku przez portal turystyczny Travelis w top10 w 2019 r. znalazły się: Dębki (4 pozycja) i Hel (5 pozycja). Warto odnotować także, że plaża i kąpielisko we Władysławowie jako najlepiej oceniane i najchętniej odwiedzane przez turystów miejsce zostało odznaczone „Błękitną flagą” (wyróżnienie dla najbardziej zadbanej kąpielisk), zyskując zapewne przewagę nad innymi dzięki świetnej organizacji wypoczynku, bardzo dobrej dostępności oraz położeniu w miejscowości najliczniej odwiedzanej przez turystów w NPK i strefie A otuliny.

D. Przejścia na plaże otwartego morza

Podstawowy problem „logistyczny” zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego obszaru NPK stanowią przejścia na plaże otwartego morza z bazy noclegowej zlokalizowanej na zapleczu strefy brzegowej. Dominująca część turystów przybywa do Parku w celu korzystania z plaży i kąpielisk w otwartym morzu. Aby dotrzeć na plażę muszą przejść przez wydmy lub przez klif. Wydmy wyróżnia bardzo mała, naturalna odporność na penetrację rekreacyjną, a klify bardzo mała dostępność i zagrożenie ruchami masowymi. Czynniki te stwarzają silne, całkowicie odmienne uwarunkowania zagospodarowania przejść na plaże. Relacja funkcjonalna >baza turystyczna - przejście przez wydmy lub klif – plaża< określa możliwości zrównoważonego, turystyczno-rekreacyjnego wykorzystania większości obszaru NPK. Chłonność rekreacyjna plaż jest bardzo duża - wraz ze wzrostem zagęszczenia na nich ludzi maleje tylko komfort ich wypoczynku. Pojemność bazy turystycznej na zapleczu wynika głównie z jej parametrów i standardu. Problemem węzłowym systemu zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego w NPK, jak w całej strefie nadmorskiej, są przejścia przez wydmy lub klif na plażę - sposób ich rozmieszczenia i zagospodarowania stanowi kluczowe zagadnienie (Przewoźniak 1991, 1999).

Według numeracji przejść na plaże, nadanej przez Urząd Morski w Gdyni, jest ich w NPK 148. W rzeczywistości 3 przejścia nie istnieją, a 6 jest podwójnie numerowanych (z literą "a" po numerze). Zalegalizowanych, numerowanych, ogólnodostępnych przejść stwierdzono ostatecznie 151 oraz jedno nienumerowane (w Łebskim Żlebie). Ponadto istnieją trzy przejścia prywatne z obiektów hotelowych (jedno przy „Rosevia Resort” i dwa przy hotelu „Bryza”), jedno przejście do przystani rybackiej „Chłapowo”, w rzeczywistości wykorzystywane głównie przez turystów z kempingu „Alexa”

i wiele przejść nielegalnych, przede wszystkim na Półwyspie Helskim. Przejść legalnych ogólnodostępnych i prywatnych jest w sumie **156**. Katalog wszystkich 156 przejść i przykładowych przejść nielegalnych, w tym ich pełną dokumentację fotograficzną zawiera **załącznik do „Operatu ...” pt. „Studium dokumentacyjne przejść na plaże otwartego morza w Nadmorskim Parku Krajobrazowym” (2019)**.

Stan zagospodarowania przejść na plaże jest bardzo zróżnicowany. Podstawowe typy przejść to:

- na wybrzeżu wydmy:
 - przejścia pozbawione jakiegokolwiek zagospodarowania lub z symbolicznym zagospodarowaniem w postaci np. drewnianego wygradzenia „pastwiskowego”, w większości są to rozdeptane, piaszczyste ścieżki i drogi przez zalesione wydmy (fot. 48) – przejść takich jest w NPK 45;
 - przejścia w różnym stopniu zagospodarowane, np. z częściowo utwardzonym podłożem, częściowo lub w całości wygradzone (płoty drewniane lub z siatki stalowej), z pojemnikami na odpady, sporadycznie z toaletami, najczęściej typu toi-toi (fot. 49) – przejść takich jest w NPK 51;
 - przejścia intensywnie zagospodarowane, w większości lub w całości utwardzone, odcinkami lub w całości wygradzone, z ławkami, pojemnikami na odpady, w sezonie z toaletami typu toi-toi (fot. 50) – przejść takich jest w NPK 22;
 - przejścia w pełni zagospodarowane (z reguły główne przejścia w miejscowościach), w całości utwardzone (kostka betonowa lub granitowa oraz deski), odcinkami lub w całości wygradzone, z ławkami, pojemnikami na odpady, toaletami (stałymi lub typu toi-toi), oświetleniem, czasami monitoringiem – na niektórych obszarach przejścia te zlokalizowane są w małych założeniach parkowych, jak w Jastarni (fot. 51) – przejść takich jest w NPK 9;
 - przejścia różnych ww. typów, przy plaży z wejściami między opaskami gabionowymi lub schodami po gabionach (fot. 52) – przejść takich jest w NPK 13;
 - ponadto spośród ww. wiele przejść na Półwyspie Helskim prowadzi przez tor kolejowy – niektóre posiadają szlabany, inne tylko barierki, a przy niektórych są nielegalne przejścia (przejść legalnych jest 37);
- na wybrzeżu klifowym:
 - przejścia dnem dolin rozcinających wysoczyznę i klif z brakiem lub symbolicznymi elementami zagospodarowania, jak ławki, pojemniki na odpady itp. – przejścia takie są w NPK 3;
 - przejścia dnem dolin rozcinających wysoczyznę i klif z utwardzonym podłożem (kostka lub deski) i elementami innego wyposażenia (fot. 52) – przejścia takie są w NPK 2;
 - przejścia po klifie drewnianymi schodami w różnym stanie technicznym (fot. 53) – przejść takich jest w NPK 7;
 - przejścia po klifie stalowymi schodami (w tym z betonem i drewnem), z elementami dodatkowego wyposażenia, jak pojemniki na odpady, oświetlenie, a nawet tablice edukacyjne (fot. 54) – przejścia takie są w NPK 3;
 - przejścia po klifie betonowymi schodami, w tym z elementami dodatkowego wyposażenia, jak pojemniki na odpady, oświetlenie, toalety – przejście takie jest w NPK jedno (monstrualne w Jastrzębiej Górze – fot 55).

Z powyższego zestawienia wynika, że przejść na plaże przez wydmy jest w NPK 140, a po klifie tylko 16. Niektóre przejścia wymagają likwidacji, a większość zagospodarowania – dodatkowego lub pełnego – zagadnienie omówiono w pkt. 9.1.

Fot. 48. Przejście przez wydmy bez zagospodarowania (fot. MP)

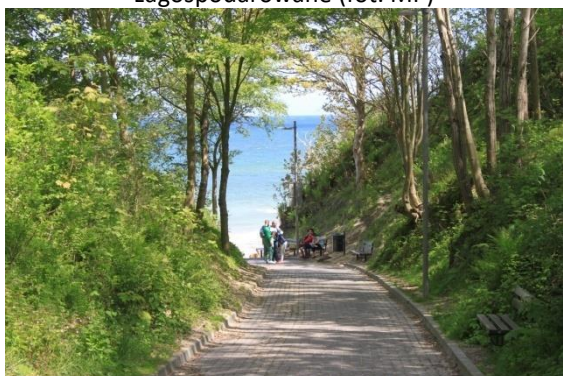
Fot. 49. Przejście przez wydmy częściowo zagospodarowane (fot. MP)

Fot. 50. Przejście przez wydmy w pełni zagospodarowane (fot. MP)

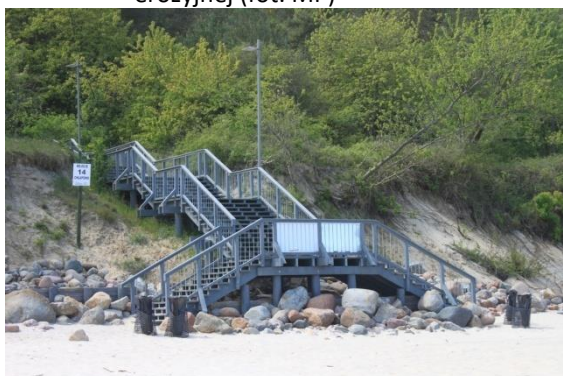
Fot. 51. Przejście między gabionami (fot. MP)

Fot. 52. Przejście utwardzonym dnem doliny erozyjnej (fot. MP)

Fot. 53. Przejście po klifie schodami drewnianymi (fot. MP)

Fot. 54. Przejście po klifie schodami stalowymi (fot. MP)

Fot. 55. Przejście po klifie schodami betonowymi (fot. MP)

E. Mola i pomosty

Ogólnodostępne mola i pomosty to:

- molo w Pucku;
- molo w Jastarni (formalnie poza NPK);
- molo w Juracie (formalnie poza NPK);
- molo w Mechelinkach (formalnie poza NPK);
- pomost w Chałupach (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
- pomost w Chałupach przy „Porcie Chałupy”;
- pomost w Kuźnicy (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
- pomost w Kuźnicy koło punktu informacji turystycznej;
- pomost w Swarzewie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
- pomost w Rzucewie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
- pomost w Osłoninie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
- pomost w Rewie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe).

Ponadto mola i pomosty istnieją nad Zatoką Pucką przy obiektach turystyczno-rekreacyjnych komercyjnych, dostępnych tylko dla ich użytkowników - przy kempingach na Półwyspie Helskim i na wschód od Jastarni. Molo i pomosty są także przy tzw. Ośrodku Prezydenckim – niedostępne dla ogółu.

Nie ma żadnego mola lub pomostu od strony otwartego morza.

Fot. 56. Molo w Pucku (fot. MP)

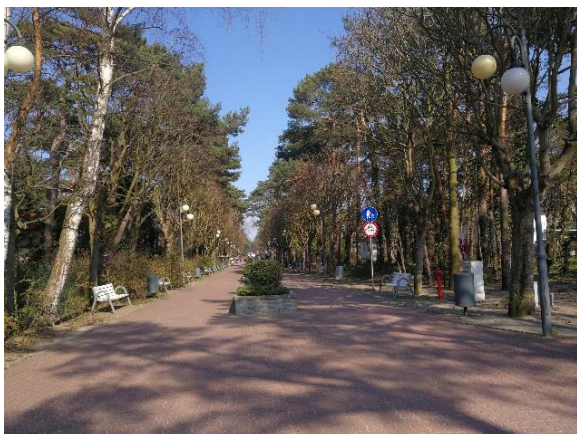
Fot. 57. Pomost w Swarzewie (fot. MP)

F. Bulwary i ciągi spacerowe

W miejscowościach położonych w granicach obszaru NPK oraz w strefie A otuliny wyróżnić można bulwary i ciągi spacerowe, które stanowią główne trasy przemieszczania się pieszych w miejscowościach w celu korzystania z turystyki i rekreacji morskiej i przymorskiej oraz w celach wypoczynkowych samych w sobie i rekreacji pieszej są to:

- w Helu – kładka spacerowa i promenada na Cyplu Helskim, Bulwar Nadmorski wraz z dojściem do falochronu, ulice: Kuracyjna, Leśna, Wiejska;
- w Juracie – ul. Międzymorze;
- w Jastarni – ul. Leśna (od. ul. Zdrojowej aż do wejścia nr 41), ul. Stelmaszczyka;
- w Kuźnicy – ul. Hallera – bulwar wzdłuż Zatoki (ścieżka pieszo-rowerowa);

- we Władysławowie – ul. Hryniewieckiego, ciąg spacerowy w porcie aż do falochronu, ul. Morska, Aleja Gwiazd Sportu, ścieżka przez Rezerwat Słone Łąki,
- Jastrzębia Góra – Promenada Światowida, bulwar Nadmorski,
- Dębki – ul. Spacerowa (od wjazdu do miejscowości od strony Karwieńskiego Błota Drugiego aż do wjazdu w ul. Zakonną),
- Puck – ul. Żeglarzy, ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż trasy R10 (od Plaży Kaprów do Portu Rybackiego, dalej od al. Kościuszki ulicą Nowomiejską i Nowym Światem aż do granicy miasta),
- Rewa – bulwar od Cypla przez Ogólnopolską Aleję Zasłużonych Ludzi Morza im. Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz dalej w kierunku zachodnim wzdłuż Zatoki aż do parkingu.

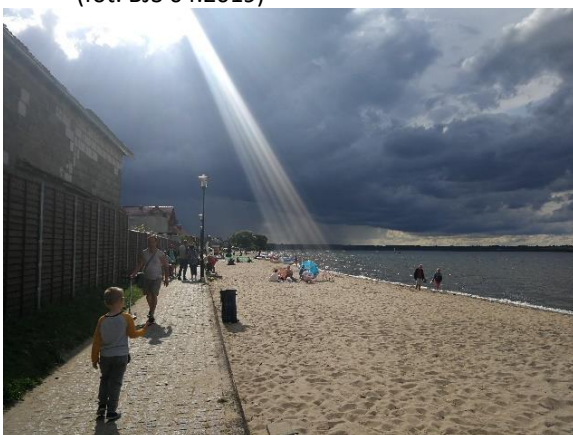
Fot. 58. Jurata, ul. Międzymorze
(fot. BJS 04.2019)

Fot. 59. Jastrzębia Góra - Bulwar Światowida
(fot. BJS 04.2019)

Fot. 60. Puck ciąg pieszo rowerowy nad Zatoką
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 61. Rewa ciąg spacerowy wzdłuż Zatoki
(fot. BJS 08.2019)

Podsumowując, wskazane ciągi spacerowe i bulwary wraz z dojściami do plaż są istotne dla korzystania z walorów turystyczno-rekreacyjnych parku (zwłaszcza w aspekcie rekreacji morskiej i przymorskiej), a także w dużej mierze stanowią miejsce sezonowej koncentracji gastronomii i handlu.

G. Szkoły wind- i kitesurfingu

Ze względu na walory środowiska przyrodniczego i klimatu obszar Zatoki Puckiej stał się unikatowym w skali kraju miejscem do uprawiania sportów wodnych takich jak windsurfing i kitesurfing. W związku z powyższym w ostatnich latach bardzo mocno rozwinęła się na tym obszarze działalność usługowa dla obsługi tego segmentu turystyki kwalifikowanej, tj. szkółki wind- i kitesurfingu, wypożyczalnie sprzętu wodnego, serwisy napraw sprzętu, a także sklepy oferujące specjalistyczną odzież, akcesoria i sprzęt dla potrzeb uprawiania tych sportów. Zdecydowana

większość wymienionych typów działalności funkcjonuje w sezonie letnim, aczkolwiek w ośrodkach takich jak Rewa, czy Jastarnia pływać można także w okresie wiosenno-jesiennym, a nawet zimowym (snowkite). Analiza obszaru pod kątem rozmieszczenia bazy szkół wind- kitesurfingu wykazała, iż koncentrują się one w pasie na Zatoką Pucką od Juraty do Chałup oraz w Pucku i Rewie. Zinventaryzowano 75 obiektów, spośród których najwięcej szkół odnotowano w Chałupach (31), Jastarni (26), Juracie (6), Kuźnicy (5), Rewie (4), Pucku (2) i we Władysławowie (1). Ok. 36% wszystkich szkół wind- i kitesurfingu zlokalizowanych jest w obrębie kempingów w pasie od Władysławowa aż do Jastarni. Znaczna część szkółek sportowych lokowana jest na czas sezonu w zabudowie o charakterze tymczasowym, w obiektach kontenerowych i przyczepach kempingowych, które często stawiane są w pasie nad Zatoką lub przy bulwarach i ciągach spacerowych.

Fot. 62. Szkoła windsurfingu w Jastarni
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 63. Szkoła kitesurfingu w Rewie
(fot. BJS 08.2019)

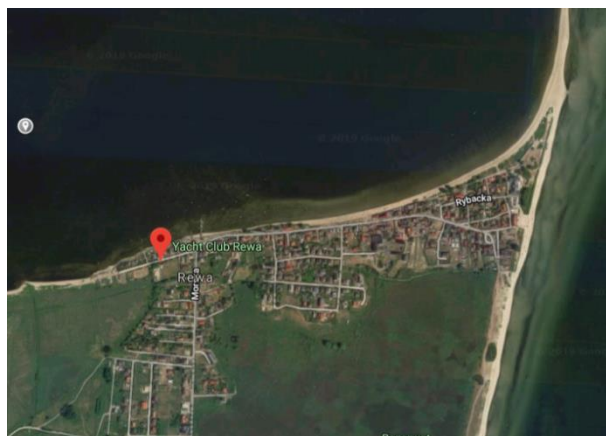
Podsumowując, baza dla uprawiania sportów wodnych wind- i kitesurfingu jest bardzo dobrze rozwinięta, dotyczy wyłącznie terenów położonych nad Zatoką Pucką z największą koncentracją w rejonie pasa kempingów na Półwyspie Helskim oraz w Jastarni i w Rewie. Większość obiektów oraz usług związanych z tym segmentem turystyki sportów wodnych działa sezonowo. Poza sezonem najprężniej działa ośrodek w Rewie i Jastarni.

H. Bazy żeglarskie

Bazy i szkółki żeglarskie na analizowanym obszarze funkcjonują w oparciu o istniejącą infrastrukturę oraz zaplecze. Główne ośrodki żeglarstwa to:

- Puck – funkcjonuje tu Harcerski Ośrodek Morski (ul. Żeglarzy 1), ponadto w mieście funkcjonuje marina jachtowa administrowana przez Miejski Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Pucku,
- Jastarnia – działa tu Akademia Jachtingu (ul. Portowa 43) oraz Ośrodek szkolenia morskiego Ligi Obrony Kraju (ul. Rybacka 33),
- Rewa – Yacht Club Rewa (ul. Korolowa), który prowadzi całoroczną szkółkę żeglarską (w tym bezpłatnie dla dzieci z terenu gminy Kosakowo),
- Mechelinki – Szkołka Żeglarska Yacht and Fun oraz Stowarzyszenie Port Mechelinki – działalność w rejonie przystani w Mechelinkach,
- Władysławowo – ośrodek żeglarski na terenie kempingu „Małe Morze” (ul. Droga Helska 1) współpracujący z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji we Władysławowie.

Nie odnotowano baz i szkółek żeglarskich prowadzących działalność od strony otwartego morza.

Fot. 64. Harcerski Ośrodek Morski w Pucku (fot. BJS 08.2019) Fot. 65. Położenie Yacht klubu w Rewie na tle miejscowości (źródło www.google.com)

I. Bazy nurkowe

Specyficzną formą aktywności na obszarach morskich, w tym w rejonie Zatoki Puckiej jest nurkowanie, zwłaszcza nurkowanie wrakowe. Bazy i szkoły nurkowe na obszarze NPK znajdują się w Helu (3 bazy nurkowe zlokalizowane w rejonie ul. Kuracyjnej i Maszopów) i Jastarni (2 bazy nurkowe w rejonie mariny jachtowej). Poza NPK szkoleniem nurków zajmują się 2 firmy działające na terenie Władysławowa. Nurkowanie, w tym eksploracja wraków, jak dotąd nie jest jeszcze bardzo rozpowszechnioną formą aktywności turystycznej (z uwagi na warunki naturalne oraz wymagane pozwolenia Urzędu Morskiego na eksplorację wraków), aczkolwiek wzrasta zainteresowanie tym rodzajem turystyki kwalifikowanej.

5.5. Pozostałe tereny i obiekty turystyczne i rekreacyjne

A. Obiekty informacji turystycznej

Obiekty informacji turystycznej na obszarze NPK zlokalizowane są w miejscowościach:

- w Helu (Informacja Turystyczna Hel, ul. Kuracyjna 26) – całoroczna;
- w Jastarni (Biuro Promocji i Obsługi Ruchu Turystycznego, ul. Ks. Stefańskiego 5) – całoroczna;
- w Kuźnicy (Informacja turystyczna, ul. Gen. J. Hallera 1A) – całoroczna;
- w Dębках (Punkt Informacji Turystycznej oraz Punkt Sprzedaży Pamiątek, ul. Spacerowa) – sezonowa;
- w Karwieńskim Błocie Drugim (Punkt Informacji Turystycznej, ul. Wczasowa, przy boisku sportowym) – sezonowa;
- w Swarzewie (Informacja Turystyczna w Swarzewie, przy Stacji Wodnej Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Gminie Puck, ul. Morska 6) – sezonowa;
- w Rewie (Informacja Turystyczna w Rewie, ul. Morska 56) – sezonowa.

Fot. 66. Sezonowa informacja turystyczna w Swarzewie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 67. Sezonowa informacja turystyczna w Dębках (fot. BJS 08.2019)

W strefie A otuliny obiekty informacji turystycznej zlokalizowane są:

- we Władysławowie (w następujących lokalizacjach: sezonowo – Biuro Informacji Turystycznej we Władysławowie, ul. Towarowa w wieży ciśnień, Punkt Informacji Turystycznej – w Domu Rybaka oraz poza sezonem – Centrum Kultury, Promocji i Sportu we Władysławowie, ul. Towarowa 8),
- w Białogórze (Punkt Informacji Turystycznej, ul. Morska 12) - sezonowo,
- w Pucku (Informacja turystyczna w Pucku, przy Centrum Organizacji Pozarządowych, ul. Stary Rynek 2) – całorocznie.

Pomimo powszechnie dostępnej informacji dotyczącej lokalizacji informacji turystycznej przy Promenadzie Światowida w Jastrzębiej Górze w trakcie wizji w terenie w okresie wiosennym oraz w sezonie letnim nie zauważono funkcjonowania informacji turystycznej we wskazanym miejscu.

W obiektach informacji turystycznej uzyskać można bezpłatnie broszury i informatory miejskie i gminne, odpłatnie dostępne są mapy, np. mapy nadleśnictwa, atrakcji żeglarskich oraz dziedzictwa rybackiego i żeglarskiego, mapy morskie, a także mapa Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (jedyne źródło informacji publikowanej o Parku). W większości miejsc uzyskać można informacje dotyczące dostępnej bazy noclegowej, atrakcji turystycznych i rozrywkowych danej miejscowości/obszaru. Informacje dotyczące atrakcji przyrodniczych i krajobrazowych, w tym NPK są przekazywane w ograniczonym stopniu i nierzadko sprowadzają się do ewentualnej propozycji kupna mapy. Na wyróżnienie zasługuje punkt informacji turystycznej w Pucku, gdzie informacje dostosowuje się do potrzeb turysty i proponowane atrakcje mają charakter personalizowany, zaś przekazywane informacje rzetelne i wyczerpujące.

Reasumując, obiekty informacji turystycznej zlokalizowane są w wielu miejscach na obszarze NPK i w strefie A otuliny, natomiast ich rola i znaczenie w zakresie informowania i edukacji o Nadmorskim Parku Krajobrazowym jest niewielka i wymaga to poprawy.

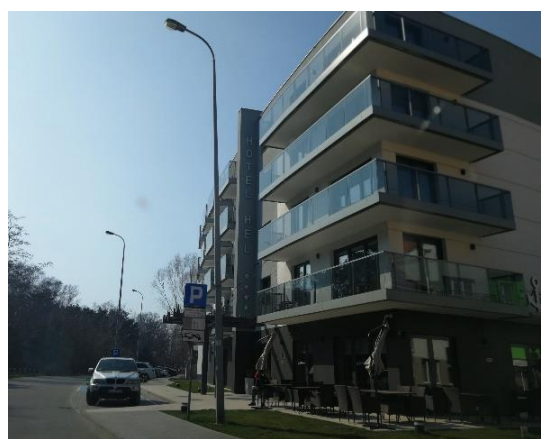
B. Gastronomia i handel

Obiekty gastronomiczne na obszarze NPK oraz w jego bezpośrednim zapleczu można podzielić na trzy grupy:

- obiekty gastronomiczne związane z bazą noclegową – restauracje, bary i kawiarnie przyhotelowe/przyobiektove o różnym standardzie świadczonych usług i cenach (adekwatnie do standardu obiektu, w którym się znajdują), najczęściej całoroczne, serwujące różne typy kuchni;

Fot. 68. Karwia – gastronomia (fot. BJS 08.2019)

Fot. 69. Hel – gastronomia (fot. BJS 08.2019)

- niezależne obiekty gastronomiczne – restauracje, bary i kawiarnie niezwiązane z obiektami bazy noclegowej, w dużej mierze całoroczne (w zależności od miejscowości, w której się znajdują), poza sezonem stanowią uzupełnienie bazy gastronomicznej przyhotelowej/przyobiektovej, ich działalność poza sezonem skierowana jest głównie do obsługi mieszkańców miejscowości;

Fot. 70. Władysławowo – gastronomia (BJS 08.2019)

Fot. 71. Hel – gastronomia (fot. BJS 11.2019)

- obiekty gastronomiczne sezonowe – najbardziej zróżnicowana grupa obiektów gastronomicznych obejmująca: bary, restauracje i kawiarnie funkcjonujące w sezonie w obiektach kubaturowych, ale zawieszające swoją działalność poza sezonem (charakterystyczną cechą tego typu obiektów jest duża zmienność operatorów/oferty); obiekty budowane na czas sezonu letniego o podstawowej, niewyrafinowanej ofercie gastronomicznej; obiekty tymczasowe – stoiska, stragany, foodtrunki pojawiające się sezonowo najczęściej wzdłuż głównych ciągów spacerowych, przy dojeździe do plaży, w przestrzeniach publicznych najbardziej uczęszczanych przez turystów, oferują możliwość szybkiego, niedrogiego posiłku, ich funkcjonowanie jest silnie powiązane z turystyką wypoczynku nadmorskiego (plażowanie).

Fot. 72. Gastronomia sezonowa – Władysławowo
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 73. Gastronomia sezonowa – Białogóra
(fot. BJS 08.2019)

Podobnie jak w przypadku gastronomii także handel na analizowanym obszarze można podzielić na różne typy zróżnicowane pod względem roli jaką pełnią w obsłudze analizowanego obszaru:

- handel stały - związany z obsługą mieszkańców danej miejscowości, o zróżnicowanej ofercie wynikającej z wielkości oraz funkcji danej jednostki osadniczej w strukturze funkcjonalno-przestrzennej obszaru; w grupie tej znajdują się podstawowe usługi handlu zaopatrujące mieszkańców w podstawowe dobra i produkty, a także obiekty o bardziej zróżnicowanej ofercie handlowej, np. w jednostkach osadniczych miejskich;

Fot. 74. Obiekty handlowe w Karwi (fot. BJS 08.2019)

Fot. 75. Obiekty handlowe w Karwi (fot. BJS 08.2019)

- handel sezonowy – w grupie tej wyróżnić można – handel uzupełniający ofertę handlową danej miejscowości w zakresie produktów i dóbr podstawowych związany z koniecznością obsługi liczby klientów kilkukrotnie przewyższającej stan poza sezonem (mieszkańcy, turyści, odwiedzający), są to np. sezonowe obiekty popularnych dyskontów, które budowane są dodatkowo w formie obiektów tymczasowych – namiotów (np. we Władysławowie); ponadto w grupie tej wyróżnia się obiekty tymczasowe, stoiska i stragany, które podobnie jak w przypadku gastronomii lokalizowane są wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych i spacerowych, przy dojściach do plaży oraz w przestrzeniach publicznych i obejmują bardzo zróżnicowaną ofertę – ubrania, sprzęt sportowy, pamiątki, zabawki, książki, buty, akcesoria plażowe i in.

Fot. 76. Typowy sezonowy „misz masz” gastronomiczno-handlowy - Jastarnia (fot. BJS 08.2019)

Fot. 77. Typowy sezonowy „misz masz” gastronomiczno-handlowy - Władysławowo (fot. BJS 08.2019)

Fot. 78. Kramy z pamiątkami i akcesoriami „morskimi” i nie tylko - Władysławowo (fot. BJS 08.2019)

Fot. 79. Kramy z pamiątkami i akcesoriami „morskimi” i nie tylko – Rewa (fot. BJS 08.2019)

Podsumowując, wśród obiektów gastronomii i handlu wyróżnić można obiekty działające całorocznie, ukierunkowane głównie na obsługę mieszkańców oraz obiekty sezonowe, które powstają w celu uzupełnienia niewydolnej w sezonie podstawowej oferty gastronomiczno-handlowej. Związane jest to z koniecznością obsługi w sezonie kilkukrotnie większej liczby klientów niż poza sezonem. Tak jak w przypadku innych atrakcyjnych turystycznie obszarów w Polsce, na czas sezonu krajobraz miejscowości znacząco się zmienia wraz z pojawieniem się licznych obiektów tymczasowych, straganów i stoisk. Zauważalna jest unifikacja sezonowej oferty handlowej i gastronomicznej oraz ich niska jakość, standard i estetyka.

C. Place zabaw, boiska sportowe

Specyficzną grupę obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej stanowią place zabaw, siłownie zewnętrzne, skateparki oraz różnego rodzaju boiska sportowe. Elementy te pełnią rolę infrastruktury uzupełniającej ofertę miejscowości w zakresie terenów i urządzeń turystyczno-rekreacyjnych. Lokalizacja tego typu obiektów najczęściej nie jest związana wprost z turystyką danego obszaru, a ich obecność dedykowana jest przede wszystkim mieszkańcom. Obiekty typu place zabaw, siłownie zewnętrzne znajdują się w większości miejscowości analizowanego obszaru i powstają najczęściej na terenach gminnych, w tym jako elementy większych, zagospodarowanych przestrzeni publicznych, a także w większych miejscowościach jako tereny rekreacyjne towarzyszące osiedlom mieszkaniowym. Boiska sportowe najczęściej powiązane są z obiektami szkolnymi bądź stanowią elementy zagospodarowanych gminnych terenów sportowo-rekreacyjnych.

Fot. 80. Plac zabaw; Chałupy (fot. BJS 04.2019)

Fot. 81. Plac zabaw – Władysławowo (fot. BJS 08.2019)

Na popularności zyskują ostatnio pojawiające się sezonowo dmuchane place zabaw, często o bardzo dużych rozmiarach. Niestety lokalizowane są one w przypadkowych miejscach, często stając się przedpolem ekspozycji dla panoramy miejscowości.

Fot. 82. Dmuchany plac zabaw w Jastarni (fot BJS 08.2019)

Fot. 83. Wodny plac w Rewie (fot BJS 08.2019)

Podsumowując, infrastruktura turystyczno-rekreacyjna w postaci boisk sportowych, placów zabaw itp. występuje powszechnie na analizowanym terenie, stanowi uzupełnienie i wzbogacenie oferty turystyczno-rekreacyjnej miejscowości, wpływa na atrakcyjność przestrzeni publicznych z punktu widzenia turysty oraz wspiera rozwój turystyki aktywnej obszaru.

D. Parki linowe

Inny typ obiektu wzbogacającego infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną obszaru NPK oraz jego bezpośredniego zaplecza stanowią parki linowe funkcjonujące jako obiekty komercyjne, działające sezonowo. Na analizowanym obszarze zinventaryzowano następujące parki linowe:

- w granicach NPK:
 - Hel – Park Linowy Bonobo – przy drodze do latarni – ul. Leśna 14/16,
 - Jurata - Ju-huu Park Linowy – przy głównym ciągu komunikacyjnym – ul. Wojska Polskiego 5,
 - Jastarnia - Jastarnia Tarzan Park - parki linowe Alfa – przy Domu Zdrojowym – ul. Kościuszki 2,
 - Jastrzębia Góra – Park Linowy – w parku koło centrum miejscowości – ul. Rozewska 1,
 - Dębki – Linovo – Park linowy – w zachodniej części miejscowości – ul. Zakonna 3,
 - Dębki - Park Linowy TARZANEK dla dzieci i młodzieży – przy drodze w kierunku ujścia Piaśnicy – ul. Wrzoska.
- w strefie A otuliny:

- Władysławowo - Park Linowy Alfa – przy głównym ciągu komunikacyjnym – al. Żeromskiego 37,
- Białogóra - Park linowy Ju-huu – w południowo-zachodniej części miejscowości – ul. ks. Hilarego Jastaka.

Podsumowując, parki linowe zlokalizowane są w najbardziej turystycznie rozwiniętych miejscowościach na obszarze NPK i w strefie A, przy czym nie należy traktować ich jako atrakcji turystycznej o charakterze trwałym. Funkcjonowanie tego typu obiektów ma charakter komercyjny, a ich działalność w danym sezonie uwarunkowana jest rachunkiem ekonomicznym właściciela.

E. Wypożyczalnie rowerów

Wypożyczalnie rowerów stanowią zaplecze dla stale rozwijającej się na obszarze NPK oraz w jego otulinie turystyki rowerowej. Na podstawie analizy obszaru zinwentaryzowano 39 obiektów, które przeważnie nie były powiązane bezpośrednio z obiektami bazy noclegowej, w tym większość (blisko 70%) w granicach NPK. Najwięcej wypożyczalni rowerów zlokalizowano w miejscowościach – Hel (4 obiekty), Jastarnia (12), Chałupy (3), Władysławowo (6), a pojedyncze obiekty także w Juracie, Chłapowie, Rozewiu, Jastrzębiej Górze, Ostrowie, Dębках, Białogórze, Swarzewie, Pucku, Rewie i w Mechelinkach. Najpewniej lista ta nie jest zamknięta, gdyż sezonowo obserwować można rozwój usług w tym zakresie, a ponadto usługę wypożyczenia rowerów posiada większość obiektów hotelowych oraz przypuszczalnie znaczna część innych obiektów bazy noclegowej. Z uwagi na mnogość obiektów bazy noclegowej, a także nietrwały charakter działalności związanych z wypożyczaniem rowerów nie jest możliwe, ani konieczne oszacowanie ogólnej liczby tego typu działalności.

Pewną alternatywę do wypożyczalni rowerów, w szczególności do poruszania się lokalnie po miejscowości stanowią gokarty, hulajnogi elektryczne, dla dzieci samochodziki elektryczne, a także bardzo popularne w Białogórze riksze i bryczki konne. Wypożyczalnie takiego sprzętu występują we wszystkich miejscowościach na półwyspie oraz wzdłuż morza, a także w Pucku.

Fot. 84. Wypożyczalnia sprzętu jeżdżącego - Jurata
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 85. Wypożyczalnia sprzętu – Władysławowo
(fot. BJS 08.2019)

Podsumowując, obszar NPK oraz jego bezpośrednie zaplecze jest dobrze i równomiernie wyposażony w usługi związane z wypożyczaniem rowerów. Świadczy to o dużej popularności turystyki rowerowej na całym obszarze NPK i w jego otulinie oraz związane jest z systematycznym rozwojem i zagospodarowywaniem szlaków i ścieżek rowerowych w regionie.

F. Stacje roweru metropolitalnego

Od marca do października 2019 r. na terenie Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot działał system miejskich rowerów metropolitalnych „MEVO”, który objął poza Trójmiastem także mniejsze miejscowości (w sumie w 14 gminach). Aktualnie system rowerów miejskich został zawieszony, jego wznowienie planowane jest na 2021 r. Na obszarze NPK oraz w strefie A otuliny systemem objęto miasto Władysławowo (4 stacje) oraz Puck (11 stacji). Ze względu na ograniczony

zasięg obsługi systemu oraz niską dostępność rowerów MEVO (w okresie badania w Pucku zarejestrowano tylko jeden rower na jednej stacji, położonej z dala od centrum miasta) może mieć znaczenie głównie w podróżach lokalnych lub ewentualnie pomiędzy miejscowościami Władysławowem a Puckiem lub Puckiem a Redą, Rumią lub Gdynią. Przy obecnym stanie funkcjonowania systemu rowerów MEVO nie przewiduje się ich znaczącego udziału w obsłudze ruchu turystycznego w obszarze NPK. Poprawa tej sytuacji może nastąpić przy rozbudowie systemu w przyszłości i zwiększeniu liczby stacji oraz znacznemu zwiększeniu liczby pojazdów, co jest planowane w najbliższych latach. Pozwoli to na wzrost wykorzystania i znaczenia tego środka transportu w poruszaniu się po terenie NPK. Obecnie część infrastruktury powiązanej z MEVO w postaci stojaków rowerowych rozwiązuje w pewnym stopniu problem z parkowaniem rowerów.

Fot. 86. Stacja roweru metropolitalnego w Pucku (fot. BJS 08.2019)

G. Stadniny koni

Na analizowanym obszarze zinwentaryzowano następujące stadniny koni:

- Białogóra - Stadnina Koni Białogóra – Rezydencja Myśliwska - na wschód od miejscowości, ul. Bałtycka 2 – kompleks turystyczno-rekreacyjny składający się z bazy noclegowej wraz ze stadniną koni oraz rozległymi terenami wybiegów i łąk; w obiekcie znajduje się także hodowla koni; obiekt oferuje naukę jazdy, jazdę rekreacyjną na terenie obiektu oraz jazdę w terenie (las, plaża);
- Rozewie – Rancho Oland, ul. Rozewska 80 – stadnina na terenie kompleksu wypoczynkowego, w ofercie jazda konna rekreacyjna na terenie obiektu;
- Swarzewo – Stajnia Swarzewo, ul. Pronobisa 27 – stadnina koni wraz z terenem wybiegu, w ofercie nauka jazdy konnej, jazda konna rekreacyjna na terenie obiektu oraz jazda w terenie, w tym wzdłuż Zatoki Puckiej;
- Rzucewo – Stajnia Zamek nad Morzem, ul. Rzucewska 6 – stadnina w zespole pałacowo-parkowym, oferta nauki jazdy konnej, obozów jeździeckich, jazdy rekreacyjnej na terenie obiektu oraz w terenie, w tym wzdłuż Zatoki Puckiej;
- Mosty – Stajnia Mustang, ul. Szkolna 7A – stadnina na terenie zespołu pałacowo-parkowego, oferta nauki jazdy konnej, obozów jeździeckich, jazdy rekreacyjnej na terenie obiektu oraz w terenie, w tym wzdłuż Zatoki Puckiej.

Fot. 87. Stadnina koło Białogóry (fot. MP)

Fot. 88. Hotel przy stadninie w Białogórze (fot. MP)

Podsumowując, obiekty związane z turystyką konną zlokalizowane są głównie w gminie Puck, a także w zachodniej części strefy A otuliny, natomiast nie występują na Półwyspie Helskim oraz w gminie Władysławowo, gdzie dużo bardziej rozwinięta jest turystyka sportów wodnych oraz turystyka wypoczynkowa związana z plażowaniem (ewentualna oferta dotyczy typowo rekreacyjnej jazdy konnej na terenie obiektów).

H. Lotnisko turystyczne

Lotnisko turystyczne zlokalizowane jest w Jastarni, przy wjeździe od strony Kuźnicy, po południowej stronie drogi wojewódzkiej nr 216. Na lotnisku odbywają się loty widokowe samolotem lub helikopterem nad Półwyspem Helskim, Morzem Bałtyckim i Zatoką Pucką. Istnieje także możliwość wykupienia atrakcji takich jak skoki ze spadochronem. Lotnisko funkcjonuje w sezonie letnim.

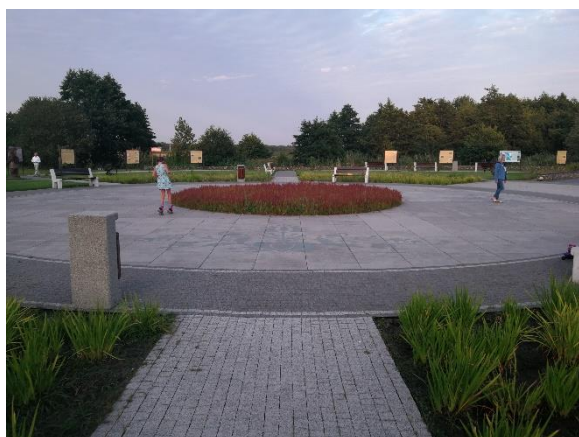
I. Ważniejsze ogólnodostępne miejsca wypoczynku

Na obszarze NPK oraz w jego bezpośrednim zapleczu wyróżniono przestrzenie publiczne o charakterze ogólnodostępnych miejsc wypoczynku, które stanowią ważne z punktu widzenia turysty przestrzenie rekreacyjne. Tereny zostały wskazane częściowo przez samorządy jako ważne miejsca odpoczynku i istotne przestrzenie publiczne, a także na podstawie obserwacji w terenie w okresie wiosennym i sezonie letnim, są to:

- Hel – Bulwar Nadmorski wraz z Parkiem Wydmowym, a także skwer na rogu ulic Wiejskiej i Sikorskiego oraz park przy ul. Steyera;
- Jurata – deptak – ul. Międzymorze (od ul. Wojska Polskiego do mola) wraz ze skwerem przy ul. Wojska Polskiego oraz skwer przy dworcu kolejowym;
- Jastarnia – skwer na wjeździe do centrum od strony Kuźnicy (w widłach ul. Ogrodowej i Mickiewicza), park i skwer po północnej stronie ul. B. Sychty, Plac A. Necla i Plac św. Rozalii, a także niewielki skwer z pomnikiem przyrody (na rogu ulic Spokojnej, Szkolnej, Południowej);
- Kuźnica – teren gminny przy Informacji Turystycznej – ul. Hallera;
- Chałupy – skwer rekreacyjno-wypoczynkowy pomiędzy ul. Bosmańską a ul. Kaperską, a także skwer po południowej stronie ul. Kaperskiej (na wjeździe od strony Kuźnicy);
- Władysławowo – miejsca rekreacji i wypoczynku w centrum miejscowości, tj.: skwer im. Abrahama przy wejściu nr 9, Aleja Gwiazd Sportu, ciąg spacerowy ulicą Hryniewickiego wraz z wejściami na plażę, skwer gen. Hallera przy ul. Morskiej oraz wyłączony z ruchu kołowego ciąg spacerowy części ul. Morskiej, a ponadto- estrada koncertowa wraz z przyległym terenem rekreacyjnym na zapleczu ratusza Urzędu Miejskiego we Władysławowie, skwer rekreacyjno-wypoczynkowy „Sztotland nad Zatoką” przy ul. Boh. Kaszubskich oraz skwer rekreacyjno-wypoczynkowy przy ul. Jachtowej;

- Chłapowo – skwer gminny w południowej części miejscowości;
- Jastrzębia Góra – Promenada Światowida oraz ciąg ulicy Westerplatte;
- Tupadły – skwer rekreacyjno-wypoczynkowy przy ul. Szkolnej;
- Karwia – skwer rekreacyjno-wypoczynkowy przy ul. Kolorowej oraz skwer z fontanną na rogu ul. Kopernika i Wojska Polskiego;
- Białogóra – gminny teren rekreacyjno-wypoczynkowy na rogu ul. Szkolnej i Bałtyckiej;
- Karwieńskie Błoto Pierwsze – teren rekreacyjno-wypoczynkowy z nowo założonym parkiem w centrum miejscowości;
- Puck – rejon ul. Żeglarzy z „Zieloną Plażą”, skwer rekreacyjno-wypoczynkowy przy ul. Kościuszki, Stary Rynek, parki miejskie: Park Kaszubski, Park Nowowiejskiego, Park Dziejów Pucka, a także teren skate parku;
- Rewa – bulwar i skwer przy pomoście oraz bulwar nadmorski wraz z rejonem Cypla;
- Mechelinki – teren rekreacyjno-wypoczynkowy przy świetlicy wiejskiej – ul. Nadmorska.

Podsumowując, wskazane powyżej tereny mają istotne znaczenie dla funkcjonowania miejscowości w aspekcie budowania atrakcyjności przestrzeni miejscowości, a także stanowią alternatywę dla turystyki wypoczynkowej skoncentrowanej przede wszystkim wokół terenów plaż (rozgęszczenie turystów) i mogą służyć wzmocnieniu turystyki poza sezonem. Ponadto jako ważne przestrzenie publiczne w miejscowościach mogą spełniać rolę informacyjną i edukacyjną poprzez sytuowanie na ich obszarze tablic informacyjnych, w tym o walorach NPK. Na wyróżnienie zasługuje tutaj gmina Władysławowo, z realizacją czternastu obiektów na obszarze gminy (na podstawie Uchwały Nr VIII/119/2019 Rady Miejskiej Władysławowa z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie zasad i trybu korzystania z ogólnodostępnych obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Władysławowo), które są w jednakowy sposób oznakowane, opatrzone regulaminem korzystania z dobrze utrzymaną zielenią, czy bezpłatną toaletą. Ważne jest także powiązanie tych terenów z funkcją turystyczną miejscowości i dążenia do podnoszenia jakości przestrzeni miejscowości turystycznych, np. realizacja skweru rekreacyjno-wypoczynkowego przy ul. Kolorowej w Karwi została sfinansowana z opłaty miejscowej uiszczanej przez turystów, inny zaś skwer w Karwi na rogu ul. Kopernika i Wojska Polskiego z toaletą publiczną powstał w miejscu funkcjonujących tam wcześniej kramów z pamiątkami o bardzo niskiej jakości wizualnej.

Fot. 89. Teren rekreacyjny we Władysławowie
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 90. Teren rekreacyjny we Władysławowie
(fot. BJS 08.2019)

Fot. 91. Skwer w Karwi - stan we wrześniu 2017
(źródło www.google.com/maps)

Fot. 92. Skwer w Karwi – stan w sierpniu 2019
(fot. BJS)

J. Inne atrakcje turystyczne

Na obszarze NPK oraz w miejscowościach jego bezpośredniego zaplecza zlokalizowanych jest szereg innych atrakcji turystycznych, które przyciągają rzesze turystów, np.:

- atrakcje/miejsca unikatowe w skali kraju- „Początek Polski” w Helu, „Gwiazda Północy” w Jastrzębiej Górze;
- atrakcje turystyczne niezwiązane tematycznie z kontekstem danej miejscowości, gminy, czy regionu, w której się znajdują, a stanowiące cel turystyczny sam w sobie (w tym dla grup zorganizowanych i wycieczek, np. szkolnych czy kolonii letnich), np. „Labirynt w Polu Kukurydzy” w Swarzewie, „Domek Do Góry Nogami” we Władysławowie, „Ocean Park” we Władysławowie, „Muzeum Figur Woskowych” w Jastrzębiej Górze;
- komercyjne atrakcje turystyczne o charakterze sezonowym i rozrywkowym, np. kino 8D, dmuchane place zabaw, trampoliny, parki rozrywki – karuzele, salony gier i in.

Podsumowując, na analizowanym obszarze zaobserwować można nagromadzenie atrakcji turystycznych zunifikowanych, prezentujących niską estetykę, co w połączeniu z ich dużym natężeniem w znaczący sposób wpływa na krajobraz obszaru. Atrakcje tematyczne nie nawiązują do kontekstu ich lokalizacji, często stanowią powtórzenie w skali mikro atrakcji świetnie funkcjonujących komercyjnie w pierwotnym miejscu. Unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowo-kulturowe obszaru nie są akcentowane w dostateczny sposób, a obszar w większości miejsc został zdominowany przez turystykę masową i komercyjną.

K. Urządzone punkty widokowe

Urządzone punkty widokowe mają w NPK trojaki charakter: punkty na wysokich obiektach budowlanych, na molach i pomostach nad Zatoką Pucką oraz punkty terenowe. Są to (wg „Operatu ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu”):

- punkty widokowe obiektowe – wysokie:
 - latarnia morska w Helu (wstęp płatny) – widok na miasto i na Półwysep Helski po okolicy Juraty i po cypel oraz na wody otwartego morza i Zatoki Puckiej;
 - nasada rozebranej wieży dawnego kościoła ewangelickiego w Helu, obecnie siedziba Muzeum Rybołówstwa Morskiego (wstęp płatny, możliwość wejścia schodami przez muzeum lub wjazd windą) – przede wszystkim widok na miasto i port oraz ich lądowe i morskie otoczenie;
 - wieża kierowania ogniem (wieża dalmierza) baterii Schleswig-Holstein w Muzeum Obrony Wybrzeża koło Helu (wstęp płatny) – widok na Hel, na Półwysep Helski w stronę Juraty oraz na Zatokę Pucką;

- latarnia morska (nowa) w Rozewiu (wstęp płatny, wejście „obok” ekspozycji muzealnej) – widok na wybrzeże po Władysławowo i po Jastrzębią Górą oraz na otwarte morze i na otulinę NPK;
- wieża widokowa obiektu przystani rybackiej i usług turystyki w Dębках (wstęp płatny, tylko w sezonie letnim w soboty i niedziele, możliwość wejścia schodami lub wjazd windą) – jedyna, ogólnie dostępna, typowa wieża widokowa w NPK – widok na wybrzeże w rejonie Jastrzębia Góra – Białogóra oraz na otwarte morze i na otulinę NPK;
- ponadto wieża widokowa znajduje się w bliskim otoczeniu Parku - w Domu Rybaka we Władysławowie (wstęp płatny, tylko w sezonie letnim, możliwość wejścia schodami lub wjazd windą) - widok na Władysławowo, nasadową część Półwyspu Helskiego po okolice Chałup oraz na wybrzeże w kierunku zachodnim po Rozewie;
- punkty widokowe obiektowe na molach i pomostach z widokami na Zatokę Pucką i jej strefę brzegową oraz na zaplecze lądowe - ogólnodostępne takie obiekty to:
 - pomost Chałupach (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
 - pomost w Kuźnicy (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
 - pomost w Kuźnicy koło punktu informacji turystycznej;
 - molo w Jastarni (formalnie poza NPK);
 - molo w Juracie (formalnie poza NPK);
 - pomost w Swarzewie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
 - molo w Pucku;
 - pomost w Rzucewie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
 - pomost w Osłoninie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
 - pomost w Rewie (w znacznej części demontowany na półrocze zimowe);
 - molo w Mechelinkach (formalnie poza NPK);
- urządzone punkty widokowe terenowe:
 - przy górnej krawędzi klifu na Kępie Swarzewskiej, na wysokości Chłapowa, koło przejścia na plażę nr 14 (urządzone dojście, barierki, tablice informacyjne) – widok na otwarte morze i wybrzeże w kierunku Władysławowa;
 - przy górnej krawędzi klifu na Kępie Swarzewskiej w centrum Jastrzębiej Góry (urządzone dojście, barierki, lornety) – widok na otwarte morze i na plażę u podnóża klifu;
 - przy parkingu koło drogi wojewódzkiej nr 216 „Kaczy Winkiel” – widok na Zatokę Pucką i w oddali jej lądowe obrzeże;
 - przy ścieżce rowerowej, między Chałupami a Kuźnicą na wysokości przejścia na plażę nr 29 (ławki, tablice informacyjne) – widok na Zatokę Pucką i w oddali jej lądowe obrzeże;
 - przy ścieżce przyrodniczej po „Torfowych Kłylach” w Jastarni niewielki obiekt – platforma (wieża widokowa) na wysokości ok. 3-4 m, wymagający udroźnienia (zarośnięty) – możliwy widok na Zatokę Pucką;
 - w Helu koło tzw. „małej plaży” w ciągu ścieżki dydaktycznej zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Helski Cypel” (urządzone dojście, barierki, lorneta).

Dokumentację widoków z głównych, ww. punktów widokowych zawiera „Operat ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”.

L. Szlaki turystyki pieszej (wg www.npk.org.pl – zmienione i uzupełnione):

Szlak **niebieski** "Nadmorski - Rozewski"

Szlak przebiega z Krokowej przez Ostrowo i następnie w NPK, przez Jastrzębią Górę i Rozewie do Władysławowa (całkowita długość 28 km). Najbardziej atrakcyjne krajobrazowo odcinki szlaku w NPK przebiegają w Jastrzębiej Górze przy górnej krawędzi klifu (widoki na morze, w sąsiedztwie willa подарowana przez Naród marszałkowi J. Piłsudskiemu i jego pomnik, obelisk „Gwiazda Północy” (symboliczne oznaczenie najdalej na północ wysuniętego miejsca w Polsce), następnie w rezerwacie przyrody "Przyłądek Rozewski" i przede wszystkim w rezerwacie "Dolina Chłapowska". We Władysławowie (poza NPK) szlak przebiega przez tereny silnie zdewaloryzowane krajobrazowo – jego walory są tam nikłe, punkt przystankowy stanowi „Hallerówka” - skromny Oddział Muzeum Ziemi Puckiej, przy siedzibie administracji NPK.

Szlak **niebieski** „Nadmorski - Rybacki”

Szlak, o długości 28 km, przebiega, poza początkowym odcinkiem, w NPK, od Władysławowa, przez Chałupy, Kuźnicę i Jastarnię do Juraty. Szlak jest kontynuacją niebieskiego szlaku Rozewskiego. Prowadzi przez miejscowości niegdyś rybackie, które w wyniku intensywnego rozwoju zainwestowania osadniczego, w tym turystyczno-rekreacyjnego, prawie całkowicie utraciły charakter tradycyjnych niegdyś osad rybackich. Atrakcjami są przystań rybacka w Kuźnicy i port rybacki w Jastarni (współcześnie z wieloma jednostkami turystycznymi) oraz pozostałości obiektów tradycyjnej zabudowy rybackiej. Na zachód od Jastarni znajduje się zespół bunkrów i innych fortyfikacji z okresu poprzedzającego II wojnę światową (tzw. skansen fortyfikacji - „Ośrodek oporu Jastarnia”. W Juracie przetrwały wille z okresu międzywojennego – dla znawców architektury. Między osadami szlak prowadzi przez wydmy pokryte sosnowymi borami, z licznymi przejściami na plażę.

Szlak **żółty** "Swarzewski"

Szlak prowadzi zachodnim brzegiem Zatoki Puckiej, z Władysławowa, przez Swarzewo do Pucka. Stanowi on łącznik między szlakiem niebieskim „Nadmorskim – Rybackim” i szlakiem niebieskim „Krawędzią Kępy Puckiej” (na południe od Pucka). Największą atrakcją są widoki na Zatokę Pucką i Półwysep Helski, odcinek aktywnego klifu na Kępie Swarzewskiej, rozległe szuwały w zatoce – siedlisko ptactwa i ujście Płutnicy (granica NPK), a z obiektów kulturowych – sakralnych kaplica Matki Boskiej Swarzewskiej (1775) i neogotycki kościół parafialny w Swarzewie (1877-1880).

Fot. 93. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Swarzewie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 94. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Swarzewie (fot. BJS 08.2019)

Szlak **niebieski** "Krawędzią Kępy Puckiej"

Szlak prowadzi z Wejherowa, przez Mrzezino do (w NPK) Ostonina i dalej przez Rzucewo do Pucka (całkowita długość 32 km). Najbardziej malowniczy odcinek szlaku przebiega między Ostoninem a Puckiem – występują tam widoki na Zatokę Pucką Wewnętrzną i na Półwysep Helski oraz odcinki aktywnego klifu. Największą atrakcją dziedzictwa kulturowego jest zespół pałacowo-parkowy neogotycki w Rzucewie (XVII/XVIII/XIX w., położony przy Zatoce Puckiej. Z Ostonina do Rzucewa szlak

przebiega zabytkową aleją lipową, częściowo czterorzędową. W Pucku szlak prowadzi przez Stare Miasto (rewelacja kulturowa) – poza NPK.

Fot. 95. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Ostolinie (fot. BJS 08.2019)

Fot. 96. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Ostolinie (fot. BJS 08.2019)

Szlak **niebieski** „Bernarda Chrzanowskiego”

Szlak przebiega z Rewy, od Alei „Zastużonych Ludzi Morza” w kierunku południowym brzegiem Zatoki Puckiej Zewnętrznej, wzdłuż rezerwatu przyrody Mechelińskie Łąki” i na północ od Mecheliniek opuszcza Park (długość w Parku tylko niespełna 3 km). Atrakcje szlaku na tym odcinku to widoki na Zatokę i jej strefę brzegową oraz możliwość obserwacji ornitologicznych w rezerwacie.

Szlak **czerwony** „Nadmorski Bałtycki”

Szlak przebiega z Żarnowca na północ w stronę NPK – na jego obszarze przebiega wzdłuż zachodniego krańca Dębek - równoległe do Piaśnicy, w pobliżu wschodniej granicy rezerwatu przyrody "Piaśnickie Łąki", następnie przekracza Piaśnicę w pobliżu jej ujścia do morza (dawna granica polsko-niemiecka z okresu międzywojennego) i dalej biegnie zalesionymi wydmami mierzei, w tym wzdłuż rezerwatu „Białogóra”, do Białogóry, gdzie opuszcza Park. Najbardziej atrakcyjne dla turystów są widoki na łąki i inne zbiorowiska roślinne rezerwatu „Piaśnickie Łąki” (w przeciwną stronę widoczne są zdevaloryzowane krajobrazowo Dębki), rejon ujścia Piaśnicy oraz możliwość poznania zróżnicowanych zbiorowisk roślinnych wydm i zagłębień między nimi.

Ł. Szlaki rowerowe

Nadmorski Szlak Hanzeatycki EuroVelo 10, w Polsce pod nazwami Szlak rowerowy Morza Bałtyckiego R10 lub Międzynarodowy szlak rowerowy wokół Bałtyku R10 (<http://ptr.pomorskie.eu>).

Szlak przebiega dokoła Morza Bałtyckiego, w Polsce od Świnoujścia po Braniewo (długość 588 km). Na obszarze NPK przebiega przez Białogórę, Dębki i Karwieńskie Błoto Drugie (pokrywa się na tym odcinku ze szlakiem pieszym – czerwonym Nadmorskim Bałtyckim), gdzie opuszcza Park i wraca do niego w Swarzewie, skąd wzdłuż brzegu morza przebiega na południe do Pucka (poza NPK) i dalej do Rzucewa i Ostolina (na pograniczu Parku) – opuszcza Park na południowym krańcu rezerwatu przyrody „Beka”.

Aktualnie (2019 r.) trwają prace nad przystosowaniem szlaku do standardów Euro-Velo, w ramach ogólnowojewódzkiego przedsięwzięcia „Pomorskie Trasy Rowerowe o znaczeniu międzynarodowym R10 i Wiślana Trasa Rowerowa (R9) w województwie pomorskim”, realizowanego przez Departament Turystyki i Promocji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Wykonano m.in. infrastrukturę szlaku na obszarze miasta Puck oraz w rejonie Bładzikowa w gm. Puck (przebieg R10 pokrywa się tam ze szlakiem rowerowym Pierścienia Zatoki Puckiej).

Fot. 97. Miejsca postojowe na trasie rowerowej R10 w Pucku (fot. AN 04.2019)

Fot. 98. Miejsca postojowe na trasie rowerowej R10 w Pucku (fot. BJS 08.2019)

Szlak rowerowy Pierścienia Zatoki Puckiej

Szlak prowadzi z Gdyni Pogórze do Helu. Przy obszarze NPK pojawia się w Mostach, skąd wzdłuż granicy Parku dociera do składowiska popiołów. Przy rezerwacie przyrody „Beka” wkracza na obszar Parku, skąd prowadzi przez Ostonino do Rzucewa, a dalej przez Park Kulturowy „Osada Łowców Fok” i u podnóża Kępy Puckiej z Lasem Rzucewskim. Tu szlak opuszcza Park i po przebiegu przez Puck wraca do niego w rejonie ujścia Piaśnicy. Dalej przebiega wzdłuż brzegu Zatoki Puckiej i przez Swarzewo, a następnie u podnóża Kępy Swarzewskiej dociera do Władysławowa. Stąd prowadzi przez Półwysp Helski do Helu – na odcinku do Juraty ścieżką utwardzoną i częściowo oświetloną, a na odcinku Jurata-Hel drogą szutrową. Odcinek ścieżki rowerowej do Juraty uczęszczany jest licznie przez pieszych, co stwarza niebezpieczne sytuacje konfliktowe. Powrót tą samą trasą lub statkiem, lub pociągiem do Trójmiasta. W 2019 r. trwały prace nad utwardzeniem odcinka szlaku w rejonie Bładzikowa, w gm. Puck. Szlak pokrywa się częściowo z przebiegiem trasy rowerowej EuroVelo10/13 oraz na Półwyspie Helskim z trasą R10, a także z przebiegiem szlaków pieszych: niebieskiego „Krawędzią Kępy Puckiej” i żółtego „Swarzewskiego”. Szlak rowerowy Pierścienia Zatoki Puckiej jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych szlaków rowerowych w Polsce.

Fot. 99. Przykłady oznakowania szlaku rowerowego w Pucku (fot. BJS 08.2019)

Fot. 100. Przykłady oznakowania szlaku rowerowego przy rezerwacie przyrody „Beka” (fot. BJS 08.2019)

M. Szlaki konne

Szlak konny w zachodniej części Parku

Szlak prowadzi z Białogóry (jego zapleczem jest duża stadnina na wschód od Białogóry) wzdłuż południowej granicy rezerwatu przyrody „Białogóra”. Na jego wschodnim krańcu rozdziela się – jedna trasa prowadzi drogą gruntową na zapleczu plaży, na pograniczu lasu (od przejścia nr 30 do przejścia nr 27), a druga drogą śródleśną (razem ze szlakiem pieszym czerwonym „Nadmorskim Bałtyckim” i szlakiem rowerowym R10 – powoduje to konflikty funkcjonalne). Dalej, po połączeniu tras, szlak omija od południa Dębki, przebiega wzdłuż południowej granicy rezerwatu Przyrody „Widowo” i drogą śródleśną na wydmach, na północ od Karwieńskiego Błota Drugiego (z prostopadłą odnogą do wsi i dalej na południe do Karwieńskiego Błota Pierwszego), dociera do zachodniego skraju Karwi, gdzie opuszcza NPK.

Na całym odcinku od Białogóry do Karwi jeźdźcy na koniach pojawiają się na plaży (podobnie jak motocykliści).

Szlaki konne w południowej części Parku

Krótki szlak konny przebiega z Rzucewa (stadnina) przez Las Rzucewski.

Poza NPK, w otulinie szlak konny odchodzi z Osłonina w kierunku zachodnim.

Zauważono także, podczas prac terenowych w sierpniu 2019 r., wykorzystanie dla przejazdów konnych szlaków rowerowych i nieoznakowanych ścieżek w rejonie miejscowości Mosty, Rewa i rezerwatu przyrody „Beka”.

N. Szlaki kajakowe

Szlak kajakowy Piaśnicy

Szlak przebiega na odcinku Piaśnicy od wypływu z Jez. Żarnowieckiego, wzdłuż wschodniej granicy rezerwatu przyrody „Piaśnickie Łąki”, do ujścia do morza.

Szlak kajakowy Redy

Szlak formalnie kończy się koło Mrzezina, ale kajakarze płyną też dalej, aż do ujścia rzeki do Zatoki Puckiej w rezerwacie przyrody „Beka” (w rezerwacie obowiązuje zakaz pływania, ale na niektórych mapach turystycznych szlak oznaczony jest do ujścia do morza włącznie?).

Szlak kajakowy Czarnej W(o)dy

Szlak przebiega na trasie Kłanino – Czarny Młyn – Tupadły – Ostrowo – ujście do Bałtyku (13 km).

5.6. Infrastruktura edukacyjna

Niniejszy rozdział zawiera charakterystykę infrastruktury edukacyjnej związanej bezpośrednio z celami ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK, natomiast nie zawiera danych nt. edukacji powszechnej - szkół różnych szczebli, w których zapewne też realizowane są (powinny być) treści edukacyjne związane z Parkiem.

A. Muzea

Muzea na obszarze NPK, związane tematycznie z Parkiem, to:

- Muzeum Rybołówstwa w Helu w budynku dawnego kościoła ewangelickiego z XV w. (później przebudowywany i rozbudowywany) i na otaczającej go posesji: bardzo wartościowa i ciekawa ekspozycja, z ciekawym rozwiązaniem architektonicznym w postaci szklanego stropu zachowującego przestrzeń bryły kościoła, skansen łodzi rybackich w otoczeniu, na rozebranej wieży punkt widokowy; szczegółowy opis muzeum w pracy Litwina (2019);
- Muzeum Obrony Wybrzeża w Helu – ekspozycja na bazie fortyfikacji polskich z okresu międzywojennego i niemieckich z okresu II wojny światowej – specyficznej spuścizny dziedzictwa kulturowego – militarnego;
- Muzeum Etnograficzno-Przyrodnicze w Helu – oddział ww. Muzeum Obrony Wybrzeża, zlokalizowany w militarnym poniemieckim obiekcie Schleswig-Holstein, obejmuje tematyczne wystawy nt. kultury kaszubskiej oraz zbiory muszli ze świata i kolekcję bursztynów;
- Skansen Fortyfikacji Ośrodek Oporu „Jastarnia” (występuje też pod nazwą Skansen Fortyfikacji II Rzeczypospolitej im. kom. W. Steyera) między Jastarnią a Kuźnicą – zespół bunkrów i pozostałości innych fortyfikacji zbudowanych w okresie międzywojennym, w tym schron muzeum „Sabała” (czynne w okresie letnim);
- Muzeum Rybackie „Pod strzechą” w Jastarni (czynne w sezonie letnim – we wrześniu 2019 r. zamknięte) – skromna ekspozycja sprzętu rybackiego w budynku prywatnego zakładu szkutniczego; tematycznie powiązana jest ekspozycja zbiorów rybackich w Bosmanacie Portu Jastarnia, możliwe jest także zagłębienie do zabytkowej chaty rybackiej;
- Skansen Fortyfikacji na zachód od Jastarni – zespół czterech bunkrów z okresu międzywojennego i innych pozostałości militarnych;
- Muzeum Latarnictwa Morskiego w Rozewiu z zasadniczą częścią w wieży czynnej latarni morskiej – jedyne takie muzeum w Polsce, ciekawie zaaranżowane, na szczycie latarni punkt widokowy.

Ponadto poza Parkiem, ale koło jego siedziby we Władysławowie znajduje się „Hallerówka” – Oddział Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku ze skromnymi zbiorami

upamiętniającymi gen J. Hallera i jego tzw. „Błękitną Armię” oraz rybaka - pisarza kaszubskiego A. Necla. W bliskim otoczeniu Parku w Pucku znajdują się główne obiekty Muzeum Ziemi Puckiej.

Fot. 101. Muzeum Latarnictwa w Rozewiu (fot. MP)

Fot. 102. Muzeum Rybołówstwa w Helu (fot. MP)

B. Obiekty popularyzacji nauki

Fokarium w Helu (www.fokarium.com)

Fokarium jest częścią Stacji Morskiej Instytutu Oceanografii UG im. Prof. Krzysztofa Skóry. Jest to placówka akademicka, naukowo-edukacyjna, która wspomaga m. in. odtworzenie i ochronę fok szarych w rejonie południowego Bałtyku. Istnieje formalnie od 1999 r. *W Fokarium bada się m.in. zachowanie fok, sposoby odżywiania i ich dietę, wiek, trasy wędrówek (...) oraz ustala najważniejsze zagrożenia i przyczyny śmierci tych zwierząt. Zapoznając się z życiem fok, zwiedzający Fokarium poznają problemy ochrony przyrody Bałtyku. Pracownicy placówki uczą i informują wszystkich, którym tego rodzaju wiedza jest potrzebna (od dzieci po polityków). Najpełniejszą, profesjonalną wiedzę przyrodniczą zdobywają tu studenci kierunków przyrodniczych. Dla nich organizowane są wykłady, seminaria, praktyki, ćwiczenia terenowe i specjalistyczne kursy.* Fokarium jest istotnym czynnikiem generującym ruch turystyczny w Helu.

Błękitna Wioska z Domem Morświna w Helu (www.hel.pl)

Błękitna Wioska jest obiektem ww. Stacji Morskiej w Helu. Pierwszy jej obiekt - Dom Morświna został oddany dla użytku w 2013 r. W obiekcie znajdują się liczne eksponaty przyrodnicze, plastyczne, graficzne i multimedialne nt. ginącego gatunku bałtyckiego walenia – morświna. Prezentowane są także filmy o delfinach i wielorybach, które w ostatnich latach obserwowano w polskiej części Morza Bałtyckiego. Dom Morświna ma charakter małego muzeum. W pobliżu znajduje się obiekt konferencyjno-dydaktyczny oraz odtworzona wydma i ścieżka dydaktyczna z tablicami edukacyjnymi.

C. Obiekty dydaktyczne

Błękitna Szkoła (www.blekitnaszkola.npk.org.pl)

Siedziba szkoły położona jest formalnie poza obszarem NPK i działa przy siedzibie i w strukturach NPK we Władysławowie. Istnieje od 2000 r. Prowadzi szeroko pojętą edukację ekologiczną w oparciu o przyrodnicze i kulturowe walory NPK, zarówno lądowe jak i morskie. Całoroczna oferta Błękitnej Szkoły jest skierowana do dzieci, młodzieży i nauczycieli ze szkół, przedszkoli i świetlic środowiskowych itp. z województwa pomorskiego. Oferta ta obejmuje: turnusy ekologiczne, warsztaty jednodniowe, ekologiczne obozy integracyjne, kolonie ekologiczne, obozy naukowe, konkursy, festyny i szkolenia dla nauczycieli. Zajęcia w ramach Błękitnej Szkoły są także realizowane w Stacji Morskiej Instytutu Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego w Helu, np. w ramach kursu i lekcji edukacyjnych pn. „Błękitna Szkoła – Warsztaty Morskie.

D. Szlaki edukacyjno-historyczne

Szlak Historii Militarnej Kaszub Północnych

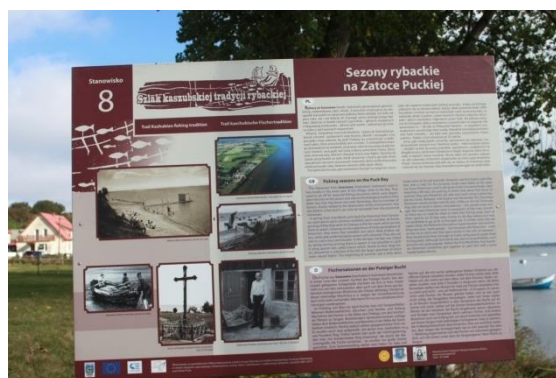
Tematyczny szlak turystyczny obejmujący miejsca i obiekty związane z dziedzictwem militarnym powiatu puckiego. Tworzy go ponad 80 stanowisk jak budowle militarne, pomniki, mogiły, pola bitew itp. (Sadowski 2014). W NPK znajduje się około 30 obiektów szlaku, głównie na Półwyspie Helskim oraz na odcinku Władysławowo – Jastrzębia Góra (szczegółowy opis szlaku w „Operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”).

Szlak Kaszubskiej Tradycji Rybackiej

Szlak ten to zbiór tablic (stanowisk) edukacyjnych nt. historii rybactwa kaszubskiego, umieszczonych w różnych miejscach, w tym w NPK, z reguły przy portach i przystaniach związanych z rybołówstwem morskim. Tablice są wartościowe merytorycznie i ciekawie ilustrowane, wszystkie w jednakowej stylistyce graficznej w odcieniu brązu. Brakuje mapy lub informatora z rozmieszczeniem stanowisk (szczegółowy opis szlaku w „Operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”).

Fot. 103. Tablica Szlaku Historii Militarnej Kaszub Północnych (fot. MP)

Fot. 104. Tablica Szlaku Kaszubskiej Tradycji Rybackiej (fot. MP)

E. Ścieżki przyrodnicze

W NPK znajdują się ścieżki przyrodnicze formalnie trojakiemu rodzajowi: administrowane przez NPK, administrowane przez gminy i administrowane przez PGL Lasy Państwowe. Dla turystów status formalny ścieżek jest bez znaczenia, ale ma znaczenie dla poziomu merytorycznego oprawy ścieżek.

Ścieżki administrowane przez gminy (wg www.npk.org.pl - zmienione):

Ścieżka przyrodnicza "Przez wąwozy i klify Rozewia"

Ścieżka umożliwia poznanie specyfiki nadmorskiego krajobrazu, charakterystycznej roślinności oraz upamiętnia wydarzenia historyczne związane z Rozewiem. Rozpoczyna się i kończy przy latarni morskiej w Rozewiu. Ma długość ok. 4,5 km, na trasie znajduje się 19 przystanków oznakowanych numerowanymi kołkami (słabo zauważalne w terenie, brak też w terenie tablic z przebiegiem ścieżki). Na trasie znajdują się m. in. rezerwat przyrody „Przylądek Rozewski”, Łebski Żleb i Lisi Jar.

Ścieżka przyrodnicza po "Torfowych Kłylach"

Ścieżka na południowy zachód od zabudowań Jastarni, na obszarze użytku ekologicznego "Torfowe Kłyte". Przebiega przez kompleks łąk i dawnych pastwisk, na przybrzeżnej równinie nad Zatoką Pucką. Ma długość ok. 2 km. Na jej trasie znajduje się siedem ponumerowanych przystanków. Ścieżka umożliwia w szczególności interesujące obserwacje botaniczne i ornitologiczne. Na trasie znajdują się tablice edukacyjne.

Ścieżka przyrodnicza po uroczysku "Każa"

Uroczysko "Każa" znajduje się na równinie przyzatokowej między Chałupami a Kuźnicą. Występują tu dobrze zachowane zbiorowiska nieleśne i zaroślowe związane z płatami różnorodnych siedlisk, jak piaszczystej plaży, szczątkowych wydm i terenów hydrogenicznych. Ścieżka ma długość ok. 1,1 km. Fragmentami jest również dostępna dla rowerzystów, co jest niepotrzebne – jadąc na rowerze nie można dokonywać szczegółowych obserwacji przyrodniczych, a rowerzyści zakłócają ruch turystów pieszych.

Ścieżka przyrodnicza na Górę Libek

Ścieżka rozpoczyna się i kończy w Kuźnicy. Ścieżka na Górę Libek prowadzi wydmami wzdłuż plaży, a droga powrotna przebiega plażą. Długość ścieżki wynosi ok. 2,5 km. Góra Libek to najwyższa wydma w zachodniej części Półwyspu Helskiego (12,5 m n.p.m.). Porasta ją nadmorski bór sosnowy, atrakcją są widoki na plażę i morze. Wierzchowina wydmy jest wydeptana, a zejście na plażę jest nienumerowane (czyli nielegalne?) i nieurządzone.

Fot. 105. Tablica przy ścieżce przyrodniczej „Uroczysko Każa” (fot. MP)

Fot. 106. Tablica ścieżki przyrodniczej „Na Górę Libek” (fot. MP)

Ścieżka Żywe lasy z orlicą w Juracie

Jest to fragment Półwyspu o charakterystycznej rzeźbie terenu. Występują tu poprzeczne do osi Półwyspu wały wydymowe (południkowe) oraz między nimi, wilgotne zagłębienia międzywydymowe. To zróżnicowanie siedliskowe warunkuje występowanie specyficznych typów zbiorowisk roślinnych, jak nadmorski bór sosnowy, pomorski las dębowo-brzozowy i bagienny las olszowo-brzozowy. Charakterystycznym elementem lasu jest wyjątkowo bujna orlica pospolita - paproć, która osiąga wysokość nawet ponad 2m. Dobrze dostępna jest jedynie wschodnia część ścieżki.

Ścieżka przyrodniczo-leśna Białogóra

Ścieżka administrowana przez gminę Krokowa, przebiegająca przez rezerwat „Białogóra” i w jego bezpośrednim otoczeniu. Na trasie znajduje się kilkadziesiąt tablic edukacyjnych nt. przyrody nieożywionej i ożywionej rezerwatu oraz nt. przeszłości przyrody, w tym kuriozalna tablica pt. „Historia lasów – era dinozaurów”.

Ścieżka przyrodnicza Helski Cypel

Ścieżka administrowana przez gminę miasta Hel, przebiegająca przez przymorską część zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Helski Cypel”, którego ekosystemy wydymowe nieleśne poddane zostały częściowo restytucji (renaturalizacji). Ścieżka w całości przebiega zainstalowanymi pomostami, z licznymi tablicami edukacyjnymi, nad wydmami ze zbiorowiskiem piaskownicy zwyczajnej i wydmuchrzyca piaskowej - efekt działań restytucyjnych. Widoki na Cypel Helski (koniec lub początek RP w zależności od interpretacji) oraz na bezkres morza w trzech kierunkach (osobliwość krajobrazowa): północnym, wschodnim i południowym. Najlepiej urządzona i najbardziej atrakcyjna ścieżka edukacyjna w NPK, bardzo licznie odwiedzana przez turystów.

Fot. 107. Edukacja przyrodnicza na ścieżce „Białogóra” (fot. MP)

Fot. 108. Ścieżka w ZPK „Helsinki Cypel” (fot. MP)

Ścieżki administrowane przez Lasy Państwowe

Ścieżka leśna w otoczeniu od południowego wschodu rezerwatu przyrody „Białogóra”. Ścieżka administrowana przez Nadleśnictwo Choczewo, solidnie urządzona (drewniane podesty i wygradzenia), z licznymi tablicami edukacyjnymi nt. przyrody lasów oraz zastąg Lasów Państwowych dla istnienia lasów.

Ścieżka edukacyjna „Helskie Wydmy” administrowana przez Nadleśnictwo Wejherowo o długości 0,5 km. Przechodzi przez rezerwat Helskie Wydmy. Na ścieżce ustawiono 4 tablice edukacyjne: rezerwat przyrody „Helskie Wydmy”, ochrona przyrody na Półwyspie Helskim, Lnica winna, bazynowy bór nadmorski.

Fot. 109. Ścieżka Nadl. Choczewo koło Białogóry (fot. MP)

Fot. 110. Tablica na ścieżce Nadl. Choczewo (fot. MP)

F. Ścieżki historyczne

Koncentracja ścieżek edukacyjnych o tematyce historycznej ma miejsce w Helu. Istnieje tam Szlak Helskich Fortyfikacji – sieć ścieżek o zróżnicowanych barwach oznaczeniach i z lokalnymi nazwami: ścieżka niebieska (najdłuższa) – „Wokół Helskich Fortyfikacji”, pomarańczowa – „Do Baterii Duńskiej”, czerwona – „Bateria Cypłowa”, czarna „Bateria Przeciwlotnicza” oraz zielona i pomarańczowa (zob. „Operat ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”). Ścieżka o podobnym charakterze istnieje także na zachód od Jastarni, gdzie funkcjonuje tzw. Skansen fortyfikacji - Ośrodek Oporu „Jastarnia” (mapki z lokalizacją ścieżek zawierają odpowiednie ryciny w „Operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”).

Swoistą ścieżką historyczną jest ścieżka zwiedzania Parku Kulturowego „Osady Łowców Fok” w Rzucewie (mapka w „Operacie ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu NPK”).

G. Tablice edukacyjne

Tablice edukacyjne, oprócz związanych ze scharakteryzowanymi powyżej szlakami i ścieżkami, rozmieszczone są w zróżnicowanych miejscach, najczęściej przy przejściach na plaże, na terenowych i obiektowych (mola) punktach widokowych i przy parkingach. Tablice mają bardzo różnych właścicieli (administratorów), jak NPK, WWF Polska, urzędy gmin, Urząd Morski w Gdyni, nadleśnictwa i inne instytucje. Ich tematyka jest bardzo zróżnicowana, od ochrony zmierniczka plażowego po agitację na rzecz elektrowni atomowej. Większość tablic (oprócz historycznych na szlakach i ścieżkach historycznych) dotyczy ochrony środowiska, w tym zwłaszcza przyrody, zarówno w ujęciu ogólnym jak i w odniesieniu do NPK. Poziom merytoryczny tablic jest bardzo zróżnicowany, od ogólnej agitacji na rzecz ochrony środowiska po popularnonaukowe zestawy informacji na szczegółowe tematy, jak ochrona wybranych siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt. Wyróżniają się (wielkością i treścią) tablice NPK ze szczegółową mapą Parku i otuliny oraz z opisami i zdjęciami niektórych walorów Parku. Najczęstsze są tablice WWF Polska, agitujące na rzecz ochrony fok i morświnów.

Fot. 111. Tablica informacyjna NPK - tzw. duża (fot. MP)

Fot. 112. Tablica WWF Polska (fot. MP)

H. Materiały edukacyjne – wydawnictwa itp.

Materiały edukacyjne w formie wydawniczej (broшуry, informatory, mapy) na temat NPK są skromne i wybiórcze. Nie ma w ogóle materiałów dotyczących całego Parku poza mapami:

- Nadmorski Park Krajobrazowy. Mapa parku i okolic plus 18 planów miejscowości. Mapa turystyczna 1:50 000. 2017. EkoKapio, Kartuzy (oprócz mapy także wybór informacji nt. Parku) – mapa rekomendowana przez NPK;
- Nadmorski Park Krajobrazowy. Wybrzeże Bałtyku: Stilo-Władysławowo-Hel-Rewa. Mapa turystyczna 1:50 000. 2019. ExpressMap Polska Sp. z o.o., Warszawa (oprócz mapy także 7 planów miejscowości) – mapa rekomendowana przez PTTK Oddział Regionalny - Gdańsk;
- Nadleśnictwo Wejherowo. Mapa turystyczna 1:35 000. 2018. EkoKapio, Kartuzy (oprócz mapy, która nie obejmuje zachodniego skraju Parku w rejonie Białogóry, zbliżonej treścią i formą graficzną do pierwszej z map, ogólne informacje nt. nadleśnictwa).

Informacje o obszarze NPK zawarte są w przewodniku „Kaszuby Północne na 4 pory roku” wydanym w 2018 r. przez Stowarzyszenie Turystyczne „Kaszuby Północne” Lokalną Organizację Turystyczną, przy czym wydawnictwo to obejmuje większy obszar, niż tylko obszar NPK.

Zdecydowanie brakuje popularnego wydawnictwa o charakterze informatora edukacyjnego nt. istoty NPK, jego walorów i problemów ochrony. Problematyka Parku eksponowana jest w wydawnictwach dotyczących regionu w szerszej skali, w szczególności wydawanych przez stowarzyszenia turystyczne regionu Kaszub, np. przewodnik i mapy „Kaszuby Północne na 4 pory roku” (2018). W punktach informacji turystycznej na obszarze NPK nie ma materiałów na temat

Parku (!) lub są one trudno dostępne – „giną” pod informacją na temat sezonowych atrakcji dla turystów, najczęściej niepowiązanych z walorami Parku.

Reasumując rozdz. „Infrastruktura edukacyjna”: w NPK istnieją bardzo różne, niezależne formy edukacji, głównie przyrodniczej i historycznej, realizowane przez wiele podmiotów. Wizualnie wyróżniają się bardzo zróżnicowane formą i treścią tablice edukacyjne, w niektórych rejonach w nadmiernej koncentracji (skrajnym przykładem jest rejon Białogóry). Brak spójnej polityki informacyjno-edukacyjnej na rzecz Parku oraz brak materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat Parku.

5.7. Transport

Komunikacja kołowa

Podstawowym elementem infrastruktury drogowej w NPK i strefie A otuliny są drogi wojewódzkie: nr 216 (klasy technicznej G), relacji Reda – Władysławowo – Hel oraz nr 215 (klasy technicznej Z) relacji Władysławowo – Karwia – Sulicice (gm. Krokowa). Podstawowy układ uzupełniają drogi powiatowe oraz sieć dróg gminnych i wewnętrznych, które służą przede wszystkim obsłudze lokalnej.

Infrastruktura drogowa, jak i całe zagospodarowanie w NPK i jego bezpośrednim sąsiedztwie jest narażona na bardzo duże różnice wykorzystania ze względu na sezon. W układzie drogowym w zasadzie każda droga i ulica w okresie letnim podlega dużemu przyrostowi ruchu i notowane są stałe korki drogowe. Największe utrudnienia pojawiają się w szczególności: codziennie w lipcu i sierpniu (zwłaszcza w soboty i niedziele) oraz nieco mniejsze w II połowie czerwca, we wrześniu i w I połowie października (zwykle w weekendy). Przy tak dużym obciążeniu dróg najpoważniejszym problemem stają się miejsca postojowe dla takiej masy pojazdów samochodowych. W sezonie letnim na parking przeznaczany jest praktycznie każdy skrawek wolnej przestrzeni znajdujący się przy drodze, a także prywatne działki ogrodów przydomowych. Sieć parkingów oznakowanych, wydzielonych i przystosowanych do postoju pojazdów jest niewystarczająca, zatem parkowanie odbywa się najczęściej w formie nieorganizowanej.

Fot. 113. Droga wojewódzka nr 215 Karwia-Jastrzębia Góra (fot. BJS 08.2019)

Fot. 114. Władysławowo rejon dworca PKP i usług handlu (fot. BJS 08.2019)

Komunikacja zbiorowa autobusowa

Obszar NPK i strefy A otuliny jest obsługiwany przez głównego przewoźnika polskiego, jakim jest PKS. Najwięcej połączeń stałych realizuje i obsługuje PKS Gdynia, w tym większość połączeń sezonowych. Większość linii, w tym w kierunku Helu i w kierunku Karwii, są to linie sezonowe - cztery linie, z sześciu obsługujących ten teren.

Ryc. 17. Schemat tras komunikacji autobusowej PKS (źródło <https://www.pksgdynia.pl>)

Dodatkowo połączenia sezonowe pomiędzy miejscowościami turystycznymi NPK oraz dalekobieżne obsługiwane są przez szereg przewoźników prywatnych. Pełna ich lista jest trudna do ustalenia i zmienna w każdym sezonie. Najlepiej rozwinięta komunikacja autobusowa jest w zachodniej części NPK, co wynika z braku połączeń innymi typami transportu zbiorowego (kolejowymi czy wodnymi). W sezonie 2019 do dyspozycji turystów były między innymi regularne połączenia dalekobieżne między Dębkiem (przez Karwie i Władysławowo) a Warszawą, Radomiem, Katowicami, Łodzią, Bielsko-Białą, Krakowem, Wrocławiem i innymi miejscowościami pośrednimi. W mieście Puck istnieje komunikacja zbiorowa wewnątrzmijska, która obsługuje przede wszystkim mieszkańców, ale w sezonie także turystów poruszających się po mieście. Południowo-wschodnia część NPK i strefy A (Rewa, Mechelinki) obsługiwana jest przez autobusy miejskie Zarządu Komunikacji Miejskiej w Gdyni (linia 146), które kursują pomiędzy centrum miejscowości przez Mosty i Mechelinki do Dworca Głównego w Gdyni. Kursy odbywają się codziennie z częstotliwością w tygodniu co ok. pół godziny oraz w weekendy co godzinę.

Transport kolejowy

Układ kolejowy w NPK i strefie A otuliny stanowi jedna jednotorowa linia kolejowa - nr 213, odchodząca od linii kolejowej nr 202 w Redzie. Linia nie jest zelektryfikowana, a na analizowanym obszarze zlokalizowanych jest 10 stacji i przystanków kolejowych:

- Puck;
- Swarzewo;
- Władysławowo;
- Władysławowo Port;
- Chałupy;
- Kuźnica;
- Jastarnia wczasy;
- Jastarnia;
- Jurata;
- Hel.

Na linii prowadzony jest zarówno ruch pasażerski, jak i towarowy. W celu poprawy przepustowości i płynności ruchu linia wyposażona jest w 4 mijanki – Władysławowo, Kuźnica, Jastarnia i Hel. Poza sezonem letnim na odcinku Władysławowo – Hel uruchamiana jest autobusowa linia zastępcza. W sezonie letnim 2019 przewozy prowadzone były przez trzech przewoźników: Przewozy Regionalne (POLREGIO), PKP intercity, Arriva RP. Każdy przewoźnik prowadzi sprzedaż biletów na własne linie, ale zaletą jest, w przejazdach wewnętrznych, możliwość zakupu biletu całodziennego z nieograniczoną liczbą przejazdów na danej trasie, w stosunkowo niskiej cenie – trasa Władysławowo-Hel-Władysławowo kosztuje niecałe 15zł (Przewozy Regionalne sezon 2019).

Linia kolejowa, w szczególności odcinek przebiegający przez Półwysep Helski stanowi dużą barierę przestrzenną, utrudniającą przemieszczanie się pieszym. Oznakowane przejścia przez tory najczęściej nie odpowiadają wyznaczonym, oznakowanym trasom dojścia do otwartego morza co generuje problem tzw. „dzikich przejść” przez tory i stwarza zagrożenie bezpieczeństwa turystów i rekreantów. Sytuacja ta wymaga monitoringu i działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa pieszych zarówno ze strony zarządcy kolei, jak i władz samorządowych.

Transport wodny

Ruch pasażerski prowadzony jest wodami Zatoki Puckiej i dostępne są połączenia zewnętrzne i wewnętrzne w obrębie NPK:

- kursy stałe zewnętrzne: tramwajami wodnymi na Półwysep Helski (Jastarnia i Hel) z Gdańska, Sopotu i Gdyni, wodolotami z Gdyni i Sopotu;
- kursy stałe wewnętrzne: statkiem pasażerskim pomiędzy Rewą a Jastarnią;
- kursy wewnętrzne okazjonalne (w zależności od zainteresowania podróżnych) realizowane przez prywatnych przewoźników statkami i łodziami po zatoce Puckiej z możliwością zatrzymania się we wszystkich portach i przystaniach umożliwiającym cumowanie takich jednostek.

Połączenia drogą wodną mają charakter wyłącznie sezonowy – od końca kwietnia do końca września, przy czym kursy codzienne odbywają się wyłącznie w lipcu i sierpniu, zaś w pozostałym okresie są to zazwyczaj tylko kursy weekendowe. Możliwości transportu wodnego posiadają bardzo dużo rezerw i w tego rodzaju transporcie zbiorowym należy upatrywać w przyszłości możliwości odciążenia układu drogowego obszaru NPK oraz obniżenia ilości przejazdów indywidualnych. Dużą barierą w upowszechnieniu tej formy transportu jest bardzo wysoka cena biletów, w połączeniach zewnętrznych jest to koszt podróży w dwie strony 90 zł (Tramwaj wodny ZTM sezon 2019). Nie jest to zatem, jak w przypadku połączeń kolejowych, alternatywa finansowa do rezygnacji z transportu indywidualnego, szczególnie w przypadku turystów podróżujących w grupach 4-5 osobowych.

Podsumowując, transport zbiorowy, zarówno komunikacja autobusowa jak i kolejowa jest dobrze rozwinięty i funkcjonuje w maksymalnym możliwym natężeniu. Komunikacja wodna posiada jeszcze rezerwy w przewozach i w tym środku transportu należy upatrywać zwiększenia możliwości przewozów pasażerskich w stosunku do transportu indywidualnego. Obserwacje prowadzone w sezonie letnim 2019 wykazały dużą łatwość przemieszczania się w obszarze NPK i w strefie A otuliny środkami zbiorowego transportu oraz brak nadmiernego przepełnienia pojazdów. Największym mankamentem jest ograniczona liczba przewozów w ciągu tygodnia, np. bezpośrednie połączenie autobusowe pomiędzy Władysławowem a zachodnimi krańcami NPK i strefy A otuliny (Dębki, Białogóra) jest realizowane tylko jednego dnia w tygodniu. Niestety, mimo stosunkowo dobrze rozwiniętej sieci transportu zbiorowego nadal najczęściej wykorzystywanym środkiem transportu jest indywidualny transport samochodowy. Analiza struktury podróży na Półwysep Helski wykonana w ramach opracowania „Koncepcja obsługi transportowej Półwyspu Helskiego” Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego w Gdańsku, główny projektant Lech Michalski (2018) wskazuje, iż natężenie ruchu w przekroju drogi wojewódzkiej nr 216 na wschodniej granicy Władysławowa w sezonie letnim wynosi około 15 tysięcy pojazdów na dobę (dane dla 2015 r.). Zakładając średnie napełnienie pojazdów na poziomie 2,75 osób liczbę podróżnych na Półwysep Helski tym środkiem transportu szacuje się na około 41 tysięcy. Tymczasem z oferty transportu kolejowego na linii

w relacji Gdynia-Hel w ciągu doby w okresie letnim korzysta około 8,5 tysięcy pasażerów, zaś transportem autobusowym porusza się około 1 tysiąca pasażerów. Zatem pomijając ruch rowerowy oraz żeglugi przybrzeżnej, udział podróży transportem zbiorowym w podróżach na/z Półwyspu Helskiego wynosi około 19%, zaś indywidualnym transportem samochodowym 81%. Sytuacja jest jeszcze gorsza w zachodniej i północnej części NPK, gdzie nie ma dostępu do komunikacji kolejowej i wodnej, a całość przewozów pasażerskich realizowana jest za pośrednictwem transportu kołowego.

5.8. Ocena zmian wykorzystania Parku w zakresie turystyki, rekreacji i edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem ostatniego 20-lecia

Początki turystyki i rekreacji na obszarze współczesnego NPK sięgają przełomu XIX i XX w., gdy pozostawał on w administracji pruskiej. Rozwój turystyki rozpoczął się w Helu, a stymulowało go wybudowanie portu w Helu (1892-1893), do którego pływał w rejsach turystycznych parowiec z Gdańska. W Helu powstały pierwsze letnie wille, dom zdrojowy i kąpielisko morskie (Czerwiński in. 1997).

W okresie międzywojennym obszar współczesnego NPK stanowił, obok rejonu Gdyni, jedyny dostęp II RP do morza⁴. Powstało wówczas zainwestowanie kuracyjne w Juracie (miejsowość założona w 1928 r., w 1934 r. było w niej ok. 20 willi) i w Jastrzębiej Górze (w 1934 r. było kilkadziesiąt willi), Wille letniskowe w obu miejscowościach w znacznej części przetrwało do czasów współczesnych. Były to modne, w pewnym sensie elitarne centra letniego wypoczynku nad Bałtykiem Polaków, głównie przedstawicieli klasy średniej z Warszawy. Wg Czerwińskiego i in. (1997) w Jastrzębiej Górze wypoczywało w końcu lat 30-tych ok. 700 osób. W tym okresie rozpoczęła się także rekreacyjna „kolonizacja” Dębek, głównie przez inteligencję z Poznania. Pierwszym obiektem letniskowym w Wielkiej Wsi (obecnie Władysławowo) był drewniany domek letniskowy wybudowany przez gen. Józefa Hallera (obecnie tzw. „Hallerówka”). W Jastarni czynnikiem ożywienia przyjazdów letników było wybudowanie w 1923 r. linii kolejowej. Zaczęły powstawać wille, pensjonaty, uruchomione zostało połączenie żeglugowe z Gdyni (Czerwiński in. 1997).

Pierwsze ćwierćwiecze okresu powojennego (1945 – 1970) to okres stagnacji inwestycyjnej dla funkcji turystyki i rekreacji, z wyjątkiem realizowanego przez zakłady pracy. Liczne zakładowe ośrodki wypoczynkowe powstały w Jastrzębiej Górze, Jastarni i Juracie. Po 1970 r. w tzw. „epoce gierkowskiej” procesy inwestycyjne uległy intensyfikacji – rozpoczęła się „pacyfikacja” wybrzeża morza przez turystów, a to wymuszało rozwój bazy turystycznej i towarzyszących usług. Powstawały głównie obiekty zakładowe o różnicowanym standardzie technicznym. Zmienił się charakter miejscowości turystycznych, zwłaszcza Juraty i Jastrzębiej Góry, z elitarnego na egalitarny.

Lata 90-te XX w. (okres transformacji ustrojowej) przyniosły żywiołowy rozwój różnych form zainwestowania turystycznego. *Po przemianach 1989 r. część ośrodków wypoczynkowych sprywatyzowano, utworzono bardzo dużo, małych, prywatnych pól namiotowych, wybudowano nowe pensjonaty i wille służące turystom w sezonie letnim, wydzielono i sprzedano wiele działek na cele rekreacyjne* (Gerstammnowa – red. 2000, s. 112). Duże inwestycje turystyczne zapoczątkował hotel „Bryza” w Juracie. Powstawały liczne pensjonaty, jak w Karwi, Dębkach i Juracie – nastąpił znaczący rozwój terytorialny miejscowości. Powszechny stał się wynajem kwater w sezonie letnim. Wówczas rozpoczęła się też „kolonizacja” Półwyspu Helskiego przez duże skupiska przyczep kempingowych na odcinku Półwyspu Heskiego prawie od nasady po Chałupy – spowodowało to zniszczenie strefy brzegowej Zatoki Puckiej i dewastację krajobrazu. W drugiej połowie lat 90-tych opracowany został „Plan ochrony NPK” – plan nie został zatwierdzony (organem zatwierdzającym był wówczas wojewoda). Śladem po nim jest publikacja pod redakcją Gerstmannowej (2000) - zawiera ona m. in. informacje nt. obciążenia turystycznego obszaru NPK wg stanu z połowy lat 90-tych. Baza noclegowa w NPK i w jego bezpośrednim otoczeniu była szacowana na ponad 50 tys. miejsc, w tym 37 % w ośrodkach wypoczynkowych, 30 % na kempingach, 19 % w hotelach i pensjonatach, 6 %

⁴ Obszar ten, jak całe wschodnie Pomorze, został przyłączony do Polski w 1920 r.

w obozach, 5% w obiektach kolonijnych i 3 % w innych obiektach). Natężenie wypoczynku weekendowego szacowano na 20 tys. osób jednorazowo. Brak zatwierdzenia „Planu ...” był strategicznym błędem administracji państwowej, która unikała konfliktu z przeciwnymi ochronie NPK w zaproponowanej postaci samorządami gmin parkowych. Skutkowało to spotęgowaniem negatywnych przekształceń walorów Parku w XXI w., m. in. w wyniku intensywnego rozwoju zainwestowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego.

W **ostatnim dwudziestolecu** nasiliły się w NPK procesy inwestycyjne zainicjowane w pierwszej dekadzie III RP. Były one głównie efektem wzrostu popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne. Miały wówczas miejsce przede wszystkim:

- liczne inwestycje developerskie, hotele, apartamentowce i inne obiekty mieszkalne, zwłaszcza w Jastrzębiej Górze, Rozewiu, Władysławowie, Jastarni, Juracie i Helu oraz w licznych miejscach w otulinie Parku, w jego bezpośrednim sąsiedztwie – generalnie spowodowały one bardzo duży wzrost turystyczno-rekreacyjnego obciążenia Parku i dewaloryzację, a nawet dewastację jego walorów;
- modernizacja zakładowego zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego (w większości sprywatyzowanego) z okresu realnego socjalizmu (o pozytywnym efekcie pod względem ich oddziaływania na środowisko w zakresie emisji zanieczyszczeń);
- zmiana charakteru portów i przystani rybackich na obiekty turystyczne ze skupiskami jachtów i łodzi motorowych;
- rozwój nowych form rekreacji, jak windsurfing i kitesurfing, głównie na Zatoce Puckiej Wewnętrznej;
- stabilizacja kempingów - skupisk przyczep kempingowych przy brzegu Zatoki Puckiej na Półwyspie Helskim, w tym poprzez pozyskiwanie terenu przez zasypywanie strefy przybrzeżnej Zatoki Puckiej Wewnętrznej, a także doposażanie kempingów w obiekty kubaturowe (w tym nielegalne), a także ich obrastanie w handlowe budy;
- zainwestowanie pasa przymorskiego wzdłuż klifu od Cetniewa po Dolinę Chłapowską, głównie w postaci kempingów z przyczepami kempingowymi i substandardowymi obiektami kubaturowymi;
- intensyfikacja w drugiej dekadzie XXI w. zainwestowania rejonu Rozewia – od skromnych domków letniskowych, przez hotele po luksusowe SPA;
- powstanie skupisk sezonowych, substandardowych obiektów handlu i gastronomii zamieniających fragmenty Parku w jarmarki (Władysławowo, Jastrzębia Góra, Hel);
- inwestycje infrastrukturalne (zintensyfikowane po 2005 r. dzięki wykorzystaniu funduszy UE), jak modernizacja dróg i przystanków kolejowych, wyposażenie przystani jachtowych, budowa ścieżek rowerowych itp.

Szczegółowe omówienie negatywnego wpływu różnych form zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego Parku na jego walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe, wg stanu w początkowych latach XXI w., zawierają opracowania Bauma i Kistowskiego (2004) – w odniesieniu do Półwyspu Helskiego oraz Kistowskiego i Korwel-Lejkowskiej (2005) – w odniesieniu do części NPK od Helu po Karwie. Wyłącznie obszaru przybrzeżnego (lądowego i morskogo) Półwyspu Helskiego dotyczy opracowanie Węśławskiego i in. (2011). Przyczyny negatywnego wpływu zagospodarowania przestrzennego, w tym turystyczno-rekreacyjnego na przyrodę i krajobraz NPK zidentyfikowali Kistowski i Korwel-Lejkowska (2005) – omówiono je w „Operacie zagospodarowania przestrzennego NPK”.

W 2008 r. NPK przeszedł z jurysdykcji administracji państwowej pod jurysdykcję samorządu województwa pomorskiego. Nie wpłynęło to na zahamowanie procesów inwestycyjnych w NPK i rozwoju masowej turystyki i rekreacji. Dopiero 10 lat później przystąpiono do sporządzania „Planu

ochrony NPK” (jego część stanowi niniejszy „Operat ...”). Bierność lub brak skuteczności działań na rzecz powstrzymania turystyczno-rekreacyjnego „potopu” w NPK charakteryzowały wszystkie organy odpowiedzialne za gospodarowanie przestrzenią na obszarze Parku – minimum to nagłaśnianie problemów Parku w mediach i kierowanie spraw do organów podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwu Sprawiedliwości. Niestety niespójność przepisów prawa w Polsce sprzyja wielu nadużyciom ze strony inwestorów, a odwrócenie niekorzystnych procesów, sprawy sądowe, a także likwidacja nielegalnej zabudowy trwa latami, co niekorzystnie wpływa na odbiór przestrzeni Parku.

Odrębnym nurtem następował, głównie w minionym 20-leciu, rozwój form **edukacji w NPK** (zob. rozdz. 5.6.), przede wszystkim przyrodniczej, ale także kulturowej (historycznej). Do wcześniej istniejących placówek muzealnych (zob. rozdz. 5.6.) dołączyły takie obiekty, jak: Fokarium w Helu (1999 r.), Błękitna Wioska w Helu (w trakcie rozbudowy) z Domem Morświna (2013 r.), Błękitna Szkoła we Władysławowie będąca jednostką PZPK, prowadzona przez Nadmorski Park Krajobrazowy (2000 r.) - formalnie poza Parkiem i gminne punkty informacji turystycznej, z bardzo ubogą ofertą lub brakiem materiałów nt. Parku (w sezonie letnim 2019 r.). Pomimo istnienia dość szerokiej bazy edukacyjnej braki w powszechnej edukacji na temat NPK są ogromne - **świadomości istnienia Parku nie miało ponad 66 % przebadanych w 2019 r. turystów**⁵. W minionych kilku latach powstały także liczne obiekty terenowe, jak: ścieżki i tablice edukacyjne (głównie przyrodnicze i historyczne), a także Szlak Historii Militarnej Kaszub Północnych i Szlak Kaszubskiej Tradycji Rybackiej (zob. rozdz.5.6.). Ich dopełnienie stanowią mapy NPK oraz wydawnictwa popularyzatorskie, głównie o tematyce turystycznej - przyrodniczej i kulturowej. Jedyne wydawnictwa o charakterze monograficznym nt. NPK (Janta – red. 1997 i Gerstmannowa – red. 2000) są niepełne problemowo i częściowo zdezaktualizowane. Pomimo ponad 40-letniej historii Park nie doczekał się kompleksowej monografii popularno-naukowej i informatora dla turystów.

⁵ Odpowiedź na pytanie: „Czy wie Pan/Pani, że znajduje się na terenie parku krajobrazowego?” w badaniu ankietowym przeprowadzonym w sezonie letnim 2019 r. przez studentów Wydziału Turystyki Uniwersytetu Łódzkiego (w trakcie praktyk zawodowych w NPK) na losowej (niereprezentatywnej) próbie 441 turystów w największych miejscowościach NPK.

6. ZAGROŻENIA DLA PARKU WYNIKAJĄCE Z ISTNIENIA I ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ

6.1. Zagrożenia wewnętrzne

Zagrożenia wewnętrzne dla chronionych walorów Parku, wynikające z istnienia i rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej w perspektywie dwudziestoletniej, stanowią (zagrożeń nie stwarza funkcja edukacyjna):

1. Dalszy nadmierny rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej w NPK i w strefie A jego otuliny, powodujący przez zbyt dużą liczbę ludzi zniszczenia przyrody Parku, czyli poprzez sprzężenia zwrotne ujemne dewaloryzujący także podstawy rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej.

Ww. zagrożenie jest udokumentowane od wielu lat w różnych aspektach w pracach Gerstmannowej (red. 1995 i 2000), Bauma i Kistowskiego (2004), Kistowskiego i Korwel-Lejkowskiej (2005), Węstawskiego i in. (2011) i zsyntetyzowane w studium Przewoźniaka (2017). Głównym problemem związanym z turystyczno-rekreacyjnym wykorzystaniem środowiska przyrodniczego jest takie określenie charakteru i natężenia funkcji turystyczno-rekreacyjnej, aby nie powodowała ona dewaloryzacji lub zniszczenia walorów przyrodniczych, które były podstawą jej wykształcenia i są podstawą jej funkcjonowania. W przeszłości uważano, że problem ten może być częściowo rozwiązany przez wykorzystanie koncepcji chłonności⁶ i pojemności⁷ turystyczno-rekreacyjnej środowiska przyrodniczego. Koncepcja chłonności rekreacyjnej nie rozwiązuje jednak problemu oceny dopuszczalnego stopnia obciążenia rekreacyjnego środowiska przyrodniczego i ma głównie teoretyczno-studialny charakter. Chłonności rekreacyjnej nie można absolutyzować, a liczenie jej wartości brutto dla określonych obszarów jest niecelowe, gdyż nie prowadzi do uzyskania wiarygodnych informacji, mogących stanowić podstawę kształtowania środowiska przyrodniczego, lub szerzej zagospodarowania przestrzennego (Przewoźniak 1999). Przykładem irracjonalnych obliczeń jest ocena chłonności rekreacyjnej Półwyspu Helskiego, która wykazała, że jednorazowo na Półwyspie może przebywać od 2604 do 4270 osób (Gerstmannowa 1995) – na Półwyspie jest więcej mieszkańców, nie wspominając o turystach. Nie można w sposób obiektywny, naukowo udokumentowany wyznaczyć chłonności lub pojemności turystyczno-rekreacyjnej NPK lub jego części, co stawia pod znakiem zapytania możliwość eliminacji zagrożenia określonego w punkcie 1. Kolejnym aspektem, który nie pozwala na chociażby oszacowanie chłonności lub pojemności turystyczno-rekreacyjnej NPK jest brak możliwości wyliczenia aktualnej pojemności bazy noclegowej NPK i jego bezpośrednim sąsiedztwie (patrz pkt 2). Rozwinięcie tych zagadnień zawarte jest w kolejnych punktach. Jak już stwierdzono, **masowość turystyki i rekreacji** stanowi główne zagrożenie NPK – los Parku jest zagrożony – może on zostać po prostu „zadeptany”.

⁶ Chłonność turystyczno-rekreacyjna: określa możliwości trwałego użytkowania turystyczno-rekreacyjnego środowiska przyrodniczego bez zabiegów inwestycyjnych. Trwałe użytkowanie polega na tym, że nie następuje degradacja walorów przyrodniczych, które stanowiły (stanowią) podstawę rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej. Ocena chłonności przeprowadzana jest najczęściej na podstawie rozpoznania zbiorowisk roślinnych i ich odporności na niszczenie mechaniczne, litologii podłoża oraz nachylenia powierzchni stokowych.

⁷ Pojemność turystyczno-rekreacyjną warunkują stan i standard rozwoju bazy turystyczno-rekreacyjnej w połączeniu z chłonnością jej przyrodniczego otoczenia.

Fot. 115. Tłum turystów na wyjściu nr 9 z plaży we Władysławowie (fot. BJS. 08.2019)

Fot. 116. Na plaży w Jastrzębiej Górze (fot. MP. 08.2019)

2. Brak możliwości wyliczenia aktualnej pojemności bazy noclegowej NPK i jego bezpośredniego sąsiedztwa, uniemożliwiający opracowanie chociażby teoretycznych kierunków przekształceń struktury przestrzennej poszczególnych miejscowości Parku, związanych z ilością osób obsługiwanych, zwłaszcza w sezonie letnim.

Rozdźwięk pomiędzy oficjalnie gromadzonymi danymi na temat bazy noclegowej, tj. danymi statystycznymi, ewidencjami obiektów hotelarskich prowadzonych przez Marszałka Województwa Pomorskiego oraz właściwych burmistrzów miast i wójtów gmin a rzeczywistością jest tak ogromny, że stawia pod znakiem zapytania wiarygodność jakichkolwiek danych w tym zakresie. Jednocześnie wskazuje to na kompletny brak poszanowania prawa przez przedsiębiorców świadczących usługi hotelarskie, na których przecież spoczywa obowiązek zgłaszania tych działalności. Z drugiej zaś strony, zagadnienie to jest także niemożliwe do uchwycenia badaniami terenowymi, ze względu na ilość obiektów, prywatną ich własność, rozproszenie, różnorodność form działalności oraz ochronę danych osobowych osób prowadzących indywidualną działalność w tym zakresie. Ponadto wielkość bazy noclegowej podlega dużym wahaniom sezonowym w kolejnych latach, co uzależnione jest głównie od warunków pogodowych w danym sezonie.

Analiza przykładu miejscowości Dębki wykazała, iż rozbieżności pomiędzy ewidencjonowaną liczbą miejsc noclegowych, a rzeczywistą ich wielkością na podstawie ofert poszczególnych obiektów są na poziomie blisko 14 razy większym niż oficjalna baza danych, a analiza porównawcza zużycia wody dla tej miejscowości w miesiącu marcu 2019 r. i miesiącu sierpniu 2019 r. wykazała zużycie wody na poziomie prawie 25 razy większym w sezonie letnim w stosunku do okresu poza sezonem. Jest to najbardziej jaskrawy przykład rozbieżności danych dotyczących wielkości bazy noclegowej w NPK, natomiast w pozostałych miejscowościach rozbieżności te oscylują wokół wielkości od 2 do 5-krotnie większych niż wskazują na to oficjalne dane dotyczące ilości miejsc noclegowych.

Wobec braku możliwości oszacowania rzeczywistej liczby osób korzystających z przestrzeni NPK niemożliwym wydaje się opracowanie chociażby teoretycznych kierunków przekształceń struktury przestrzennej poszczególnych miejscowości dla potrzeb osób obsługiwanych przez te struktury w sezonie letnim. Stwierdzić można jedynie, że niezwykle trudne jest (a być może niemożliwe), aby jakakolwiek miejscowość mogła funkcjonować w sposób zbliżony do prawidłowego przy obciążeniu ruchem turystycznym na poziomie kilkunastokrotności w stosunku do liczby stałych mieszkańców. Generuje to szereg zagrożeń dla walorów NPK oraz problemów w funkcjonowaniu elementów

zagospodarowania przestrzennego (zagadnienie szerzej omówione w operacie zagospodarowania przestrzennego).

3. Kontynuacja lokalizacji w Parku nieprawidłowych form zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego, powodujących dewastację przyrody i krajobrazu, czego skrajnym przykładem są kempingi (skupiska przyczep kempingowych), zwłaszcza na Półwyspie Helskim.

Casus kempingów między Władysławowem a Chałupami (ryc. 18):

- prawie cały teren między drogą wojewódzką nr 216 a Zatoką Pucką jest intensywnie zainwestowany jako kempingi i tak silnie przekształcony przyrodniczo, że wyznaczenie obecnie jego chłonności rekreacyjnej nie jest możliwe; aktualna pojemność rekreacyjna jest na pewno za duża, gdyż w przeciwnym razie rekreacyjne użytkowanie terenu nie spowodowałoby zniszczeń środowiska przyrodniczego - poza dyskusją pozostaje, że przekształcenia na terenach kempingów i bezprawne przekształcenia strefy brzegowej Zatoki Puckiej w sąsiedztwie kempingów doprowadziły do dewastacji środowiska przyrodniczego i krajobrazu;
- wielu użytkowników kempingów przybywa w celu uprawiania różnych sportów wodnych na Zatoce Puckiej; brak podstaw merytorycznych i metodycznych wyznaczenia chłonności rekreacyjnej tego akwenu - wszelkie propozycje w tym zakresie mają arbitralny (deklaracyjny) charakter;
- pas zalesionych wydm między linią kolejową a brzegiem otwartego morza penetrowany jest głównie liniowo, po wyznaczonych i nielegalnych przejściach na plażę; ekosystemy leśne poza przejściami nie są generalnie użytkowane rekreacyjnie i nie limitują chłonności i pojemności rekreacyjnej kempingów, a przepustowość przejść nie stanowi bariery progowej dla zainwestowania kempingów, gdyż może być regulowana;
- chłonność rekreacyjna plaży od strony otwartego morza jest duża, a pojemność wynika z subiektywnych standardów wypoczynku (stopień zagęszczenia użytkowników na plaży); zarówno chłonność jak i pojemność plaży nie limitują pojemności rekreacyjnej kempingów, gdyż wielokrotnie ją przewyższają;

Nie ma aktualnie możliwości obiektywnego, naukowo uzasadnionego wyznaczenia chłonności i pojemności rekreacyjnej kempingów na Półwyspie Helskim; prawdopodobnie z powodu trudności merytorycznych i metodycznych analizowane zagadnienie nie zostało rozwiązane w pierwszym projekcie „Planu ochrony Nadmorskiego Parku Krajobrazowego” (opracowanie zdezaktualizowane z 1997 r.), jak i w planach ochrony obszarów Natura 2000 siedliskowego (PLH) „Zatoka Pucka i Półwysep Helski” i ptasiego (PLB) Zatoka Pucka, przygotowanych w latach 2012-2014 (plany nie zatwierdzone) – wiadomo, że jest źle, ale nie wiadomo jaki jest dopuszczalny poziom pojemności kempingów (skoro już tam istnieją).

4. Dalsza dewaloryzacja i dewastacja przyrody i krajobrazu Parku przez rozwój zainwestowania osadniczego w Parku, w tym zainwestowania infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną kubaturową, od indywidualnych obiektów letniskowych po ekskluzywne obiekty typu SPA i apartoteli.

Jak już wspomniano (rozdz. 4.3.) turystyka i rekreacja realizowane są w NPK w coraz gorszych warunkach przyrodniczych i krajobrazowych. Powinno to powodować spadek intensywności turystyki, ale tak nie jest. Do przestrzeni o coraz gorszej jakości przyrodniczej i krajobrazowej, z rozrastającą się bazą turystyczno-rekreacyjną przybywa coraz więcej ludzi – to intensyfikuje zniszczenia, ale nie powstrzymuje kolejnych przybyszy. Jest to proces wymagający pogłębionej analizy socjologicznej. Być może tzw. masowy turysta nie potrzebuje przyrody i krajobrazu – wystarczy mu kwatery, plaża, smażalnia ryb i disco polo.

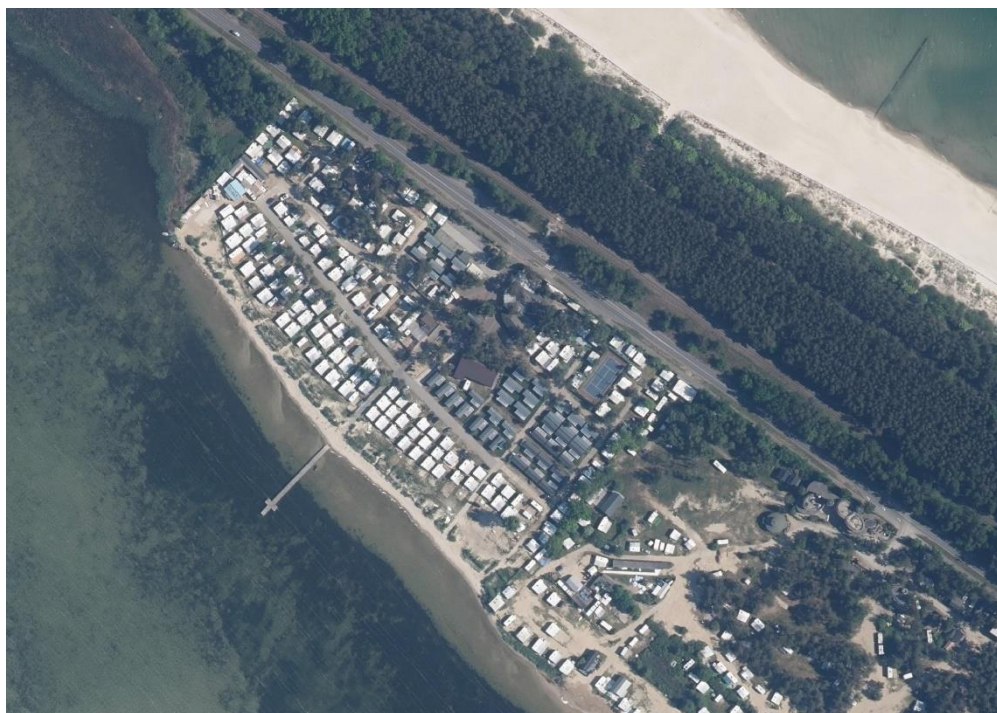
5. Kontynuacja niszczenia i dewaloryzacji siedlisk roślin, grzybów i zwierząt, w tym gatunków chronionych, przez wybrane formy zagospodarowania i użytkowania turystyczno-rekreacyjnego.

Przyczyną zniszczeń siedlisk roślin i grzybów w NPK jest przede wszystkim wydeptywanie podłoża w wyniku nadmiernego obciążenia rekreacyjnego terenu, zwłaszcza na wydmach. Skrajnym

przykładem zniszczenia siedlisk zwierząt w NPK jest likwidacja szuwarów w strefie przybrzeżnej Zatoki Puckiej Wewnętrznej, w wyniku nielegalnego powiększenia powierzchni lądowej przy kempingach na Półwyspie Helskim (ryc. 18). Spowodowało to likwidację tarlisk ryb i wpłynęło na stan populacji niektórych ich gatunków w Zatoce. Przykładem negatywnego wpływu form użytkowania rekreacyjnego na zwierzęta jest intensywne użytkowanie przez wind- i kiteserferów rejonu Ryfu Mew, co ogranicza występowanie ptaków wodnych oraz eliminuje przydatność tego siedliska dla fok.

Ryc. 18. Rozwój zainwestowania kempingu „Solar”, w tym dosypywanie lądu (plaży) i w konsekwencji zniszczenie przybrzeżnych trzcinowisk (źródło: Węślawski in. 2011).

Ryc. 19. Kemping „Solar” w 2019 r. (źródło ortofotomapa)

6. Lokalizacja w Parku nowych morskich przystani turystycznych oraz rozbudowa istniejącej infrastruktury, zwłaszcza w rejonach strefy przybrzeżnej o znaczących walorach przyrodniczych i krajobrazowych.

Według dostępnych informacji nowe przystanie planowane są przy Zatoce Puckiej koło Władysławowa, w sąsiedztwie jego dzielnicy Szotland, w rejonie rezerwatu przyrody „Słone Łąki” oraz koło Rewy, na Rewskich Błotach (wszczęta procedura sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego), planowana jest także rozbudowa portów w Pucku i Jastarni. We wszystkich przypadkach zniszczone zostaną i przekształcone akwenty oraz struktury lądowe o wybitnej wartości przyrodniczej i o dużym znaczeniu krajobrazowym.

7. Dalsza intensyfikacja komunikacji samochodowej – turystyczno-rekreacyjnej w Parku, powodująca negatywne przekształcenia środowiska przyrodniczego (zniszczenia fizyczne, zanieczyszczenia substancjami) i okresowo dewaloryzująca krajobraz.

Brak jest aktualnych danych nt. struktury przyjazdów do NPK wg rodzajów środków transportu. Dane w tym zakresie są rozproszone i prowadzone w niejednakowy sposób przez różne instytucje. Dla przykładu w podróżach na Półwysep Helski szacuje się (pomijając ruch rowerowy oraz żeglugi przybrzeżnej), iż udział podróży transportem zbiorowym kolejowym i autobusowym w podróżach na/z Półwyspu Helskiego wynosi około 19%, zaś indywidualnym transportem samochodowym 81% (patrz rozdział 5.7). Ograniczone możliwości zwiększenia przewozów transportem zbiorowym wskazują, iż przy obecnej skali inwestycji w nowe obiekty noclegowe i niekontrolowanego przyrostu liczby miejsc noclegowych te proporcje mogą się pogłębiać na niekorzyść transportu zbiorowego.

Przez minione lata uporano się z problemem parkowania na poboczach drogi wojewódzkiej nr 216 na Półwyspie Helkim, pojawiło się natomiast sporo parkingów w sąsiedztwie drogi, najczęściej nielegalnych, organizowanych w przypadkowych miejscach. Droga wojewódzka nr 215 Jastrzębia Góra – Karwia nadal stanowi w sezonie letnim wielki parking, choć podejmowane są działania w celu uregulowania kwestii parkowania, co być może przyniesie zamierzone efekty. Zniszczone są pobocza oraz sąsiednie kompleksy leśne, przez które ludzie na skróty przechodzą na plażę. Kuriozalny przypadek stanowi droga gruntowa z Dębek do Karwieńskich Błot, przebiegająca wśród zalesionych wydm na zapleczu brzegu morza. W pogodne dni jest ona tak zastawiona zaparkowanymi samochodami, których właściciele najchętniej wjechałoby na plażę, że utrudniona

jest realizacja pozostałych dwóch funkcji tej drogi, czyli szlaku turystyki pieszej i trasy rowerowej R10.

W związku z ww. zagrożeniami, w ciągu dalszych prac nad planem ochrony NPK, konieczne byłoby udzielenie odpowiedzi na następujące, wieloczęłkowe pytanie: **gdzie** lokalizować zainwestowanie turystyczno-rekreacyjne (o ile jeszcze w ogóle), **kiedy** – w jakich okresach roku preferować użytkowanie turystyczno-rekreacyjne Parku, **ile** ludzi wpuścić do Parku i **kogo** wpuścić? (**gdzie – kiedy – ile – kto?**). Obiektywna, udokumentowana odpowiedź na to pytanie niestety wykracza poza zakres zagadnień badanych i analizowanych w ramach Planu ochrony dla parku krajobrazowego, a wobec chaosu w zagospodarowaniu obszaru NPK, nasilenia inwestycji nielegalnych, zwłaszcza w otulinie Parku i braku wiarygodnych danych statystycznych jest nierealna, co potwierdza zasadność generalnego wniosku odnośnie zagrożenia całkowitą utratą walorów Parku i w konsekwencji konieczności jego likwidacji (zob. „Operat zagospodarowania przestrzennego”).

6.2. Zagrożenia zewnętrzne

Zagrożenia zewnętrzne dla chronionych walorów Parku, wynikające z istnienia i rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej w perspektywie dwudziestoletniej, stanowią (zagrożeń nie stwarza funkcja edukacyjna):

1. Kontynuacja intensyfikacji zainwestowania infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną kubaturową, od indywidualnych obiektów letniskowych po ekskluzywne obiekty typu SPA i apartoteli, w otulinie Parku, zwłaszcza w jej strefie A i powiększenie zasięgu terytorialnego tej strefy, np. rozwój zabudowy w miejscowości Tupadły w kierunku południowo-zachodnim.
2. Powstanie nowych kempingów – skupisk przyczep kempingowych i towarzyszących im obiektów usługowych w otulinie Parku, zwłaszcza w jej częściach powiązanych funkcjonalnie z Parkiem – w strefie A otuliny i stałe powiększanie zasięgu tej strefy (np. nowe skupisko bud na południe od Swarzewa).
3. Wady systemu prawnego w zakresie zagospodarowania przestrzennego i zagadnienia szeroko pojętej ochrony środowiska, powszechny brak poszanowania dla przepisów prawa w Polsce oraz niewydolność aparatu administracji samorządowej i rządowej powoduje, iż wnoszenie w otulinie Parku obiektów budowlanych nielegalnych, służących rekreacji, prowadzących do rozwoju terytorialnego istniejących ich skupisk i powstawania nowych jest w „państwie teoretycznym” niemożliwe do powstrzymania. Narastający przez lata proceder budowy tymczasowych obiektów letniskowych, ustawianie sezonowych obiektów handlu czy rozrywki przy bardzo ograniczonej możliwości egzekwowania prawa (sprawy administracyjno-sądowe ciągną się latami i zazwyczaj kończą umorzeniem ze względu na nikłą szkodliwość czynu lub przedawnienie) powoduje przekonanie o całkowitej bezkarności osób zagospodarowujących w sposób nielegalny swoje nieruchomości, co powoduje zachętę dla innych posiadaczy. Świadczy to przede wszystkim o słabości państwa polskiego i niskim poziomie kultury prawnej naszego społeczeństwa.

6.3. Charakterystyka oraz źródła zagrożeń, możliwe sposoby ich eliminacji lub ograniczenia - synteza

Na podstawie powyższego opisu zagrożeń oraz w wyniku przeprowadzonej diagnozy istniejące i potencjalne zagrożenia wewnętrzne⁸ oraz zagrożenia zewnętrzne⁹, wraz z określeniem przyczyn

⁸ Zgodnie z Art. 5 pkt 28 Ustawy o ochronie przyrody przez zagrożenie wewnętrzne rozumie się „czynnik mogący wywołać niekorzystne zmiany cech fizycznych, chemicznych lub biologicznych zasobów, tworów i składników chronionej przyrody, walorów krajobrazowych oraz przebiegu procesów przyrodniczych, wynikający z przyczyn naturalnych lub z działalności człowieka w granicach obszarów lub obiektów podlegających ochronie prawnej”

(źródła zagrożenia) oraz wskazaniem sposobów ich minimalizacji zestawiono w poniższych tabelach (Tab. 17 i Tab. 18).

W tabeli poza charakterystyką zagrożeń wskazano możliwe sposoby ich minimalizacji. Należy jednak podkreślić, że niektóre ze wskazanych działań wynikają z obowiązujących przepisów nadrzędnych czy wydanych już decyzji administracyjnych i leżą poza kompetencjami Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych.

Konkretne ustalenia Planu ochrony w zakresie sposobów eliminacji lub minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń zawarte są w uchwale (projekcie uchwały) Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Kody zagrożeń wskazane w kolumnie 2 poniższych tabel przyjęto na podstawie Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) - ostatnia aktualizacja: 12.04.2011. Z funkcji turystycznej i rekreacyjnej wynikają dla Nadmorskiego Parku Krajobrazowego następujące zagrożenia o określonych poniżej kodach:

1. wynikające z transportu i sieci komunikacyjnych (D):
 - D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe, D01.03 Parkingi samochodowe i miejsca postojowe,
 - D03 Szlaki żeglugowe, porty, konstrukcje morskie, D03.01 Obszary portowe, D03.01.02 Pirsy / przystanie turystyczne lub mola;
2. wynikające z urbanizacji, budownictwa mieszkaniowego i handlowego (E):
 - E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane, E01.03 Zabudowa rozproszona, E01.04 Inne typy zabudowy;
3. wynikające z ingerencji i zagrożeń powodowanych przez działalność człowieka (G):
 - G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji uprawiane w plenerze, G01.01 Żeglarstwo, G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych, G01.07 Nurkowania z butlą i z fajką,
 - G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna, G02.08 Kempingi i karawaniangi
 - G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka, G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie, G05.09 Płoty, ogrodzenia.

Natomiast bonitację zagrożeń określoną w kolumnie 6 poniższych tabel oceniono stosując skalę bonitacji zagrożeń T.J. Chmielewskiego i in. (2014), tj.:

- 0 – brak zagrożeń,
- 1 – zagrożenia potencjalne, niewielkie,
- 2 – zagrożenia potencjalne, umiarkowane,
- 3 – zagrożenia potencjalne, duże,
- 4 – zagrożenia istniejące, niewielkie, o słabnącym natężeniu,
- 5 – zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe,
- 6 – zagrożenia istniejące, niewielkie, o narastającym natężeniu,
- 7 – zagrożenia istniejące, umiarkowane, o słabnącym natężeniu,

⁹ Zgodnie z Art. 5 pkt 29 Ustawy o ochronie przyrody przez zagrożenie zewnętrzne rozumie się „czynnik mogący wywołać niekorzystne zmiany cech fizycznych, chemicznych lub biologicznych zasobów, tworów i składników chronionej przyrody, walorów krajobrazowych oraz przebiegu procesów przyrodniczych, wynikający z przyczyn naturalnych lub z działalności człowieka, mający swoje źródło poza granicami obszarów lub obiektów podlegających ochronie prawnej”

- 8 – zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe,
- 9 – zagrożenia istniejące, umiarkowane, o narastającym natężeniu,
- 10 – zagrożenia istniejące, duże, o słabnącym natężeniu,
- 11 – zagrożenia istniejące, duże, względnie stałe,
- 12 – zagrożenia istniejące, duże, o narastającym natężeniu.
- ? – zagrożenie trudne do oceny

Tab. 17. Syntetyczne zestawienie zagrożeń wewnętrznych wynikających z funkcji turystycznej i rekreacyjnej

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki	Lokalizacja zagrożenia	Bonitacja	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1.	Nadmierny rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej	Masowość turystyki i rekreacji powodująca zniszczenia przyrody Parku oraz zmiany w krajobrazie - dewaloryzacja podstawy rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej w Parku, nadmierne obciążenie transportem indywidualnym (problem parkowania pojazdów)	Cały obszar Parku, w szczególności obszary zabudowane miejscowości oraz ich otoczenie w zakresie zabudowy rekreacyjno-turystycznej	12	Ograniczenie dalszego rozwoju obszarów dla lokalizacji obiektów bazy noclegowej i terenów przeznaczonych pod lokalizację innych atrakcji turystycznych (niewyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów dla zabudowy turystyczno-rekreacyjnej), a także ograniczenie wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej (ponad potrzeby mieszkańców gminy wynikające z prognoz demograficznych), gdyż są one faktycznie wykorzystywane jako budynki zakwaterowania turystycznego
		Niszczenie i dewaloryzacja siedlisk roślin, grzybów i zwierząt poprzez m.in. wydeptywanie podłoża, likwidacja tarlisk ryb i zmiany w populacji niektórych ich gatunków w Małej Zatoce Puckiej na skutek intensywnego użytkowania przez wind- i kitesurferów	Cały obszar Parku, w szczególności obejmuje trasy przemieszczania się turystów, w tym zwłaszcza zaplecze wydmy plaż i rejon dojść do nich, tereny leśne i nadzatkowe	12	Skanalizowanie ruchu turystycznego i ograniczenie obszaru wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego
2.	Istnienie ogromnej ilości obiektów bazy noclegowej, które nie są ewidencjonowane lub są ewidencjonowane w sposób niezgodny z ich faktycznym sposobem funkcjonowania	Brak możliwości oszacowania rzeczywistej liczby osób korzystających z przestrzeni Parku, co prowadzi do	Cały obszar Parku, w szczególności miejscowości położone na Półwyspie Helskim	12	Skuteczne egzekwowanie prawa w zakresie ewidencjonowania obiektów świadczących usługi hotelarskie

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki	Lokalizacja zagrożenia	Bonitacja	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
		przekroczenia progu pojemności turystyczno-rekreacyjnej obszaru Parku			
3.	Nieprawidłowe formy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego	Przekształcenia strefy brzegowej, w szczególności przez przekształcenia na terenach kempingów i bezprawną ekspansję w kierunku wód Zatoki Puckiej Wewnętrznej - dewastacja przyrody i krajobrazu, np. poprzez likwidację szuwarów w strefie przybrzeżnej Zatoki Puckiej Wewnętrznej (nielegalne powiększanie powierzchni lądowej)	Strefa brzegowa, w szczególności nad Zatoką Pucką na odcinku Władysławowo – Jastarnia oraz w rejonie Chłapowa	12	Likwidacja lub ograniczenie nieprawidłowych form zagospodarowania
		Rozwój nielegalnej zabudowy rekreacji indywidualnej	Rejon miejscowości Karwieńskie Błoto Drugie, Dębki	12	Likwidacja lub ograniczenie nieprawidłowych form zagospodarowania
4.	Budowa nowych i rozbudowa istniejących portów i przystani	Przekształcenia i zniszczenie akwenów oraz struktur lądowych o wybitnej wartości przyrodniczej i o dużym znaczeniu krajobrazowym	Jastarnia (rozbudowa portu i mariny w kierunku wschodnim); Rewa/Mosty – budowa Ekomariny wraz z zapleczem usługowym	2 lub 3 (rozpatrując w aspekcie oddziaływania skumulowanego w przypadku realizacji wszystkich planowanych inwestycji)	Jeśli w wyniku rozbudowy portu w Jastarni szuwar trzcinowy ulegnie zniszczeniu niezbędne będą działania kompensacyjne. Zrewidowanie zasadności realizacji planowanego przedsięwzięcia, tzw. Ekomariny w gm. Kosakowo

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 18. Syntetyczne zestawienie zagrożeń zewnętrznych wynikających z funkcji turystycznej i rekreacyjnej

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki	Lokalizacja zagrożenia	Bonitacja*	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1.	Kontynuacja intensyfikacji zainwestowania infrastrukturą turystyczno-rekreacyjną	Masowość turystyki i rekreacji powodująca zmiany w krajobrazie oraz zniszczenia przyrody w Parku - dewaloryzacja podstawy rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej w Parku	Obszar otuliny Parku, w tym zwłaszcza miejscowości lub ich fragmenty położone blisko granic Parku	12	Ograniczenie dalszego rozwoju obiektów bazy noclegowej i innych atrakcji turystycznych (niewyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów dla zabudowy turystyczno-rekreacyjnej), a także ograniczenie wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej (ponad potrzeby mieszkańców gminy wynikające z prognoz demograficznych), gdyż są one faktycznie wykorzystywane jako budynki zakwaterowania turystycznego Skanalizowanie ruchu turystycznego i ograniczenie obszaru wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego
2.	Istnienie ogromnej ilości obiektów bazy noclegowej, które nie są ewidencjonowane lub są ewidencjonowane w sposób niezgodny z ich faktycznym sposobem funkcjonowania	Brak możliwości oszacowania rzeczywistej liczby osób korzystających z przestrzeni Parku, co prowadzi do przekroczenia progu chłonności i pojemności turystyczno-rekreacyjnej obszaru Parku	Obszar otuliny Parku, w tym zwłaszcza miejscowości lub ich fragmenty położone blisko granic Parku	12	Skuteczne egzekwowanie prawa w zakresie ewidencjonowania obiektów świadczących usługi hotelarskie
3.	Nieprawidłowe formy zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego	Rozwój nielegalnej zabudowy rekreacji indywidualnej	W szczególności rejon miejscowości Ostrowo, Karwia, Białogóra	12	Likwidacja lub ograniczenie nieprawidłowych form zagospodarowania
4.	Wady systemu prawnego w zakresie zagospodarowania przestrzennego	Pogłębianie się chaosu przestrzennego	Cały obszar kraju	12	Brak wpływu z poziomu lokalnego na rozstrzygnięcia ustawowe zapadające na

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki	Lokalizacja zagrożenia	Bonitacja*	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
	i zagadnienia szeroko pojętej ochrony środowiska, powszechny brak poszanowania dla przepisów prawa w Polsce oraz niewydolność aparatu administracji samorządowej i rządowej	i degradacja walorów Parku			poziomie krajowym w zakresie zagadnień planowania przestrzennego. Edukacja społeczeństwa i skuteczne egzekwowanie przepisów prawa.

Źródło: opracowanie własne.

Część II

Strategia ochrony

7. CELE KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ

Tak jak opisano w rozdz. 1.4 cele ogólne ochrony Nadmorskiego Parku Krajobrazowy zostały ujęte w Uchwale Nr 142/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2011 r. poz. 1457). Biorąc pod uwagę specyfikę niniejszego Operatu należy uznać, że wszystkie zapisy spośród zawartych w §2 związane są z funkcją turystyczno-rekreacyjną oraz edukacyjną, ze względu na skalę i natężenie wykorzystania Parku do celów turystyki i rekreacji. Zgodnie z §2 cele ogólne ochrony NPK są następujące:

- 1) *zachowanie naturalnego charakteru brzegów morskich i ujściowych odcinków rzek oraz specyfiki form mierzejowych,*
- 2) *zachowanie charakterystycznego układu strefowego i ciągłości przestrzennej poszczególnych typów ekosystemów nadmorskich,*
- 3) *ochrona wartości florystycznych i fitocenotycznych parku, w szczególności cennych fitocenz w Zatoce Puckiej i na jej wybrzeżach, zbiorowisk nawydumowych i naklifowych, śródleśnych torfowisk, bagien i oczek wodnych z rzadkimi zbiorowiskami roślinnymi, w tym o atlantyckim typie zasięgu,*
- 4) *ochrona miejsc rozrodu, żerowania i odpoczynku poszczególnych grup zwierząt, w szczególności ryb i ssaków morskich a także ważnych dla ptaków miejsc lęgowych oraz rejonów odpoczynku i żerowania w okresie wędrówek i zimowania,*
- 5) *zachowanie historycznie zróżnicowanych typów przestrzennych wsi rybackich i rolniczych, osad letniskowych oraz obszarów o ważnym znaczeniu strategicznym i nawigacyjnym, wraz z ich tradycją architektoniczną,*
- 6) *zachowanie wartości kultury niematerialnej, w szczególności swoistości etnicznej oraz tradycyjnych zajęć i zwyczajów społeczności kaszubskiej,*
- 7) *ochrona charakterystycznych krajobrazów wybrzeży otwartego morza (wydmowych i klifowych) oraz wybrzeży nadzatokowych (wydmowych, wysoczyznowych i niskich), w tym charakterystycznych równin organogeniczno-mineralnych na Półwyspie Helskim, eksponowanych widokowo wierzchołków i stref krawędziowych kęp wysoczyznowych oraz rozległych krajobrazów równin nadmorskich i den pradolin.*

Powyższe zapisy formułują nadrzędny cel ochrony, do którego nawiązują przyjęte w ramach prac nad Planem ochrony ujęte poniżej (Tab. 19) strategiczne i operacyjne cele kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej.

Tab. 19. Strategiczne i operacyjne cele kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne
W zakresie kształtowania funkcji turystycznej i rekreacyjnej		
1.	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania turystyki i rekreacji na stan NPK	<p>1.1 Dostosowanie wielkości bazy noclegowej do możliwości jej obsługi (w szczególności infrastrukturą techniczną i komunikacyjną) oraz zwiększenie kontroli nad rozwojem bazy noclegowej</p> <p>1.2 Ograniczenie działalności istniejących kempingów do obszarów prawnie przeznaczonych dla tej działalności oraz zapobieganie dalszej ekspansji pól kempingowych na obszary do tego nie przeznaczonych</p> <p>1.3 Ograniczenie obszaru wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego na lądzie / skanalizowanie ruchu turystycznego</p>

		<p>1.4 Ograniczenie obszaru wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego na wodzie / określenie zasięgu i skali wykorzystania dla tych celów</p> <p>1.5 Rezygnacja z lokalizacji lub ograniczenie zasięgu i skali planowanych nowych i rozbudowywanych istniejących portów i przystani, które nie zostały dotychczas usankcjonowane prawnie.</p>
W zakresie kształtowania funkcji edukacyjnej		
2.	Prowadzenie szeroko pojętej działalności edukacyjnej	<p>2.1 Upowszechnienie wiedzy na temat walorów NPK</p> <p>2.2 Upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności człowieka (w szczególności turystycznej i rekreacyjnej) na przyrodę NPK</p>

Źródło: opracowanie własne

Przyjęte w Planie ochrony strategiczne i operacyjne cele ochrony znajdują swoje rozwinięcie w postaci propozycji konkretnych działań ochronnych opisanych w kolejnych rozdziałach „Operatu...”.

8. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ

W związku ze skalą i natężeniem funkcji turystyki i rekreacji jaka występuje na obszarze NPK oraz w jego bezpośrednim otoczeniu - w otulinie Parku, jako generalne zasady należy przyjąć: **ograniczenie, porządkowanie i poprawę** aktualnego stanu przestrzeni Parku w celu dostosowania skali i intensywności zabudowy oraz użytkowania rekreacyjnego do pojemności przestrzeni.

Wobec powyższego na terenie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego powinno się kształtować funkcję turystyki i rekreacji według następujących zasad ogólnych:

- uznanie jako nadrzędnej potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych stanowiących podstawę rozwoju i funkcjonowania turystyki i rekreacji na obszarze Parku – polityka ograniczająca w kontekście dalszego rozwoju funkcji turystyki i rekreacji, w szczególności nowych form zagospodarowania na terenach dotychczas niezainwestowanych;

- szeroka promocja i podkreślenie walorów kulturowych regionu jako ważnego elementu dla turystyki i rekreacji (na równi z walorami przyrodniczymi Parku), w tym ludowej kultury niematerialnej regionu (folkloru muzycznego, tanecznego, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych, legend oraz języka kaszubskiego), a także tradycji rybackich;

- dążenie co do zasady do niepowiększania terenów przeznaczonych dla rozwoju bazy noclegowej poza obszary już wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;

- podnoszenie standardu technicznego bazy noclegowej, gastronomicznej i usługowo-handlowej, parkingów oraz innych elementów infrastruktury turystycznej w ścisłym powiązaniu z ochroną istniejących wartości architektonicznych i krajobrazowych Parku;

- likwidacja lub modernizacja obiektów dysharmonijnych w krajobrazie i ograniczenie sytuowania obiektów tymczasowych;

- uporządkowanie pod względem estetyki elementów zagospodarowania turystycznego, w tym tablic informacyjnych i drogowskazów informacyjnych oraz innych elementów małej architektury przeznaczonej dla obsługi ruchu turystycznego, zwłaszcza w miejscach ich koncentracji, przy głównych ciągach komunikacyjnych w Parku, przy dojazdach dopłażowych oraz w punktach ekspozycji walorów Parku;

- ograniczenie wykorzystania strefy brzegowej Półwyspu Helskiego od strony Zatoki Puckiej dla celu lokalizacji kempingów wyłącznie do obiektów już istniejących (z wyjątkiem części obiektów funkcjonujących nielegalnie), bez możliwości ich dalszej rozbudowy oraz wyznaczania nowych terenów dla takiej funkcji;

- podjęcie działań w kierunku likwidacji i/lub przekształceń nielegalnej i substandardowej zabudowy rekreacji indywidualnej na terenie Parku oraz w jego bezpośrednim otoczeniu, w szczególności w rejonie Dębek, Karwieńskiego Błota Drugiego, Karwii i Ostrowa;

- podjęcie działań w kierunku skuteczniejszego kanalizowania ruchu turystycznego na obszarach najbardziej zagrożonych antropopresją, w szczególności ekosystemów leśnych i strefy brzegowej;

- podjęcie działań w kierunku usprawnienia mobilności i systemu transportu, zwłaszcza w okresie sezonowego wzrostu natężenia ruchu poprzez usprawnienie działania transportu zbiorowego oraz sukcesywne ograniczenie roli transportu kołowego indywidualnego, zwłaszcza na obszarach najbardziej wrażliwych, w tym Półwyspu Helskiego.

Preferowane formy turystyki i rekreacji

Na obszarach o wysokich walorach przyrodniczo-kulturowo-krajobrazowych, objętych formami ochrony przyrody jako najbardziej pożądanym sposobem kształtowania i funkcjonowania turystyki oraz rekreacji jest jej prowadzenie w myśl zasad ekoturystyki – podstawowej formy dla realizacji koncepcji turystyki zrównoważonej. Diagnoza stanu obszaru NPK wykazała, iż właściwie na terenie Parku taki sposób kształtowania funkcji turystyki rekreacji nie jest możliwy nawet w przypadku obszarów objętych ścisłą ochroną – rezerwatów przyrody, które również są penetrowane przez turystów w skali masowej. Powyższe potwierdza zatem konieczność podejścia do kształtowania funkcji turystyki i rekreacji z uwzględnieniem priorytetu ograniczania negatywnych oddziaływań różnych form turystyki i rekreacji na obszar Parku. Z drugiej zaś strony niezbędne jest tworzenie nowej jakości zagospodarowania turystycznego, dostosowanej do nadrzędnej potrzeby ochrony przyrody i jej możliwości regeneracyjnych, z uwzględnieniem nowych wymagań i oczekiwań współczesnego turysty.

Poniżej wskazano preferowane formy turystyki i rekreacji na obszarze Parku przy uwzględnieniu jego specyfiki oraz uwarunkowań wynikających przede wszystkim z lokalizacji na obszarach nadmorskich:

- a) **turystyka poznawcza:** krajoznawcza, militarna, etniczna, przyrodnicza, w tym ornitologiczna, geoturystyka, w tym realizowana z wykorzystaniem zasobów Parku, Lasów Państwowych i innych podmiotów zajmujących się organizacją tego rodzaju turystyki,
- b) **turystyka kwalifikowana**, w tym w części morskiej: żeglarska, sportów wodnych, nurkowa i wędkarska (rybołówstwa rekreacyjnego) oraz w części lądowej: piesza, rowerowa i konna, realizowana głównie w oparciu o sieć wyznaczonych szlaków, a także turystyka paralotniarska,
- c) **turystyka wypoczynkowa:** pobytowa, weekendowa w oparciu o istniejącą, sukcesywnie modernizowaną bazę noclegową i bazę gastronomiczno-usługową, a także agroturystyka;
- d) **turystyka biznesowa i zdrowotna:** konferencyjno-kongresowa, prozdrowotna, w tym: rehabilitacyjna, medyczna, usług spa&wellness, służąca rozwojowi oferty turystycznej poza sezonem letnim;
- e) **turystyka edukacyjna:** przyrodnicza, kulturowa i historyczna, w tym ukierunkowana na edukację przyrodniczą i kulturową obszaru Parku, a także oparta o miejsca szczególnie cenne, w tym związane z zabytkami archeologicznymi (Park Kulturowy Osada Łowców Fok w Rzucewie) oraz zespołem obiektów militarnych związanych z Helskim Rejonem Umocnionym, realizowana w oparciu o istniejącą i stale modernizowaną infrastrukturę edukacyjną i turystyczną, zwłaszcza układ ścieżek i szlaków turystycznych;

Jak wspomniano wszelkie formy turystyki i rekreacji na obszarze Parku rozwinięte są w natężeniu znacznie przekraczającym chłonność turystyczną obszaru, a więc ich funkcjonowanie należy prowadzić w sposób nie pogarszający aktualnego stanu, a prowadzący do minimalizacji negatywnych oddziaływań na walory Parku.

Sposoby korzystania z obszaru Parku oraz kształtowania funkcji turystyki i rekreacji określa się następująco:

- 1) w części wodnej – wód morskich oraz wód śródlądowych (patrz także Operat ochrony ekosystemów morskich):
 - a) dopuszcza się do amatorskiego połowu ryb wszystkie zbiorniki i ciekie wodne Parku należące do Skarbu Państwa, z wyjątkiem akwenów wyłączonych z użytkowania rybackiego na podstawie przepisów odrębnych;

- b) dopuszcza się dla celów sportów wodnych, nurkowania i żeglarstwa akwen Zatoki Puckiej Wewnętrznej z wyjątkiem części akwenu wyłączonej na podstawie przepisów odrębnych, z wykorzystaniem dla celów żeglarstwa systemu istniejących torów wodnych, bez możliwości wyznaczania nowych torów wodnych w strefie BK_I_2;
 - c) zaleca się utrzymanie ograniczenia żeglugi jednostek pływających na akwenu Zatoki Puckiej Wewnętrznej zgodnie z przepisami odrębnymi i ustanowionymi zarządzeniami właściwych organów, w zakresie zakazu poruszania się w ślizgu wzdłuż linii brzegowej Zatoki Puckiej Wewnętrznej w pasie 370,4 m w stronę otwartego morza dla jednostek wyposażonych w silnik oraz w pasie 185,2 m od brzegu dla pozostałych jednostek pływających;
 - d) zaleca się wyłączenie z wykorzystania dla celów sportów wodnych i żeglarstwa części akwenu Zatoki Puckiej Wewnętrznej w rejonie ujścia rzeki Płutnicy tzw. Kaczy Winkiel, ujścia rzeki Redy oraz Ryfu Mew, jako miejsc szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa ptaków oraz miejsc o szczególnych walorach krajobrazowych;
 - e) dopuszcza się dla celów kajakarstwa akwen Zatoki Puckiej Wewnętrznej oraz cieki wodne Parku, z wyjątkiem ujściowego odcinka rzeki Redy wyłączonego na podstawie przepisów odrębnych; dopuszcza się lokalizację przystani śródlądowych na rzece Piaśnicy i Czarnej Wdzie, w miejscach wskazanych w ramach strefy BM_VI_6;
 - f) zaleca się ograniczenie miejsc postoju kajakarzy do wyznaczonych przystani śródlądowych (istniejących i planowanych w ramach strefy BM_VI_6) oraz kanalizowanie infrastruktury, w celu ograniczenia niekontrolowanej penetracji i niszczenia brzegów;
 - g) postuluje się uregulowanie w dokumentach planistycznych kwestii lokalizacji na Zatoce Puckiej, rzekach i kanałach jednostek pływających o charakterze obiektów noclegowych (domów na wodzie) lub innych obiektów (usługowych, m.in. gastronomii, magazynów, czy biur).
- 2) w strefie brzegowej:
- a) dopuszcza się dla celów wypoczynkowych plaże (strefy: BK_I_3, BK_I_4, BM_I_4), z wyłączeniem odcinków plaż, na których występują zagrożone gatunki roślin, zwierząt i grzybów, w szczególności rodzime zmieraczki zatokowe – odcinek pomiędzy Jastarnią i Juratą od strony Zatoki Puckiej, a także w Helu na terenach położonych na zachód od portu wojennego – w ramach wyznaczonej strefy BM_VIII_5;
 - b) dopuszcza się zainwestowanie rekreacyjno-wypoczynkowe plaż na odcinkach wyznaczonych w planie ochrony strefą BM_I_4, obejmujące przede wszystkim plaże w rejonie głównych dojazdów dopłażowych w jednostkach osadniczych, w tym związane z funkcjonowaniem kąpielisk;
 - c) zaleca się ograniczenie wykorzystania strefy brzegowej Półwyspu Helskiego od strony Zatoki Puckiej dla celu lokalizacji kempingów wyłącznie do obiektów już istniejących (z wyjątkiem części obiektów funkcjonujących nielegalnie, które należy zlikwidować), bez możliwości ich dalszej rozbudowy poza tereny dotychczas przeznaczone na ten cel w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz bez możliwości wyznaczania nowych terenów dla takiej funkcji;
 - d) utrzymuje się istniejące porty wskazane w ramach strefy BM_I_5 i przystanie wskazane w ramach strefy BK_I_7 wykorzystywane do celów turystyczno-rekreacyjnych z możliwością ich przebudowy i modernizacji infrastruktury, a w strefie BM_I_5 także rozbudowy i budowy portów i przystani (; rozbudowę i budowę w rejonie Władysławowa, Jastarni oraz miasta Puck);
 - e) zaleca się ograniczenie lokalizacji indywidualnych pomostów do cumowania jednostek pływających, zwłaszcza wzdłuż linii brzegowej Zatoki Puckiej Wewnętrznej na Półwyspie Helskim; dopuszcza się przebudowę i rozbudowę (w tym zmianę długości) istniejących pomostów.

3) w części lądowej:

- a) utrzymuje się przebieg istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej, konnej i ścieżek dydaktycznych i historycznych oraz zaleca się renowację i uzupełnienie towarzyszących im elementów infrastruktury turystycznej;
- b) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczanie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko;
- c) zaleca się wyposażenie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych) i ścieżek dydaktycznych wyszczególnionych w strefie BM_VI_4 w odpowiednią infrastrukturę towarzyszącą, w tym miejsca odpoczynku z zadaszeniem, pojemniki do gromadzenia odpadów (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta), toalety przenośne w maskującej obudowie lub toalety całoroczne (wyłącznie przy głównych wejściach w obrębie jednostek osadniczych), kładki, pomosty, wieże widokowe, urządzenia punktów widokowych (w tym dopuszcza się realizację platformy widokowej na przedłużeniu Promenady Światowida w Jastrzębiej Górze z zastrzeżeniem nieingerowania w strukturę klifu, np. w formie podwieszanej kładki) itp., a także poprawę nawierzchni szlaków, z uwzględnieniem wymogów ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
- d) zaleca się rozwój elementów zagospodarowania turystycznego, w tym tablic informacyjnych i drogowskazów informacyjnych oraz innych elementów małej architektury przeznaczonej dla obsługi ruchu turystycznego, a także infrastruktury ograniczającej ten ruch, w tym barier utrudniających swobodną penetrację obszaru Parku, przy głównych ciągach komunikacyjnych w Parku, przy dojściach dopłażowych oraz w punktach eksponowania walorów Parku
- e) utrzymuje się większość dojść do plaż otwartego morza z zaleceniem renowacji i uzupełnienia towarzyszącego zagospodarowania i infrastruktury turystycznej, wyszczególnionych w strefie BM_VI_3;
- f) dopuszcza się korekty, w tym likwidację, zmianę przebiegu oraz wytyczenie nowych dojść do plaż otwartego morza, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczanie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko;
- g) dopuszcza się wykorzystanie ekosystemów leśnych do celów turystyki i rekreacji na trasach przebiegu istniejących oraz nowych (w przypadku ich ustanowienia) szlaków i ścieżek turystycznych, a także w strefie BM_II_2, w której dopuszcza się lokalizację infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
- h) dopuszcza się dalsze wykorzystanie dla celów paraglidingu oraz urządzenie rejonu startu paralotniarzy w Chłapowie (gm. Władysławowo);
- i) zaleca się ograniczenie penetracji turystycznej ekosystemów leśnych poza wyznaczonymi szlakami i ścieżkami turystycznymi, w tym zwłaszcza w obrębie stref BM_VIII_5;
- j) dopuszcza się biwakowanie jedynie w miejscach do tego wyznaczonych lub innych miejscach po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządzającego terenem, przy przestrzeganiu przepisów odrębnych;
- k) na terenach ekosystemów leśnych ogranicza się możliwość parkowania pojazdów poza wyznaczonymi obiektami parkingów leśnych, dopuszcza się urządzenie nowych parkingów;
- l) zaleca się stałe podnoszenie standardu technicznego bazy noclegowej, gastronomicznej i usługowo-handlowej, parkingów oraz innych elementów infrastruktury turystycznej, a także likwidację lub modernizację obiektów dysharmonijnych w krajobrazie i ograniczenie sytuowania obiektów tymczasowych;

- m) zaleca się co do zasady nie powiększanie terenów przeznaczonych dla rozwoju bazy noclegowej poza obszary już wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Kształtowanie produktu turystycznego

Dla obszarów wyróżniających się dużą atrakcyjnością oraz potencjałem dla rozwoju funkcji turystyki i rekreacji zagadnieniem istotnym jest tworzenie produktu turystycznego tworzonego w sposób kompleksowy oraz wyróżniający się z oferty rynkowej obszarów konkurencyjnych. Tak rozumiany produkt cechuje wysoki poziom jakości zapewniony poprzez współpracę sektora publicznego, organizacje turystyczne oraz szeroko rozumiany sektor branży turystycznej, przy wsparciu działań marketingowych, w tym szerokiej promocji w Internecie.

Obszar Nadmorskiego Parku Krajobrazowego, ze wszystkimi swoimi walorami, stanowi sam w sobie produkt turystyczny -teren z szeroko rozwiniętą bazą noclegową i gastronomiczną, szlakami turystycznymi i innymi obiektami udostępniającymi walory tej przestrzeni. Obszar ten swoje przewagi konkurencyjne nad innymi obszarami opiera przede wszystkim o unikatowe walory związane z nadmorskim położeniem, a także swoistą renomę i prestiż. Ponadto za elementy produktu turystycznego obszaru już teraz uznać należy silnie rozwiniętą turystykę kwalifikowaną związaną z wind- i kitesurfingiem, a obszar Zatoki Puckiej za główny akwen dla tego typu aktywności w skali kraju. Amatorzy sportów „deskowych” corocznie tłumnie odwiedzają NPK, zwłaszcza Półwysep Helski. Inne potencjalne elementy produktu turystycznego mogłyby się rozwinąć na bazie np. nurkowania wrakowego, turystyki związanej z militariami, czy bardziej elitarnymi formami rybołówstwa komercyjnego.

8.1. Rozwój funkcji edukacyjnych

Dla celów naukowych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) powiadomienie i tam gdzie jest to wymagane przepisami odrębnymi uzyskanie zgody właściciela lub zarządzającego danym obiektem lub terenem w przypadku prowadzenia badań na obszarze Parku;
- 2) współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z dyrektorem Parku oraz innymi jednostkami zarządzającymi lub sprawującymi nadzór nad obszarem badań, w tym udostępnianie im uzyskanych wyników badań oraz wynikających z nich wniosków końcowych, za zgodą autorów oraz zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.

Dla celów edukacyjnych udostępnia się cały obszar Parku, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) tworzenie infrastruktury umożliwiającej prowadzenie obserwacji przyrodniczych, uzupełnionej tablicami dydaktycznymi, po uzyskaniu zgody właściciela, zarządcy lub sprawującego nadzór nad danym obszarem;
- 2) prowadzenie edukacji związanej z ochroną przyrody i krajobrazu, polegającej na włączaniu uczestników w działania na rzecz przywracania lub utrzymania walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych, w tym m.in. w inwentaryzacji przyrodniczej, projektowanie, wykonywanie i konserwowanie ścieżek dydaktycznych i szlaków turystycznych;
- 3) prowadzenie aktywnej edukacji historyczno-kulturowej polegającej m.in. na pokazywaniu i promowaniu folkloru oraz kultury Kaszub Północnych i tradycji rybackiej, a także unikatowych w skali kraju obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym archeologicznego i militarnego, ze wszelkimi ich charakterystycznymi elementami właściwymi dla obszaru Parku;

- 4) upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności człowieka (w szczególności turystycznej i rekreacyjnej) na walory Parku.

Edukację ekologiczną w NPK, w tym w zakresie walorów Parku prowadzą przede wszystkim pracownicy Parku, nadleśnictwa, a także stacja morska w Helu oraz okazjonalnie inne podmioty. Kierunkiem pożądanym jest zwiększenie roli samorządów, lokalnych stowarzyszeń, działaczy, a także przedsiębiorców działających na terenie NPK i włączenie ich w proces edukacji ekologicznej, czy edukacji o walorach kulturowych i krajobrazowych. Obszary tematyczne i problemowe konieczne do upowszechnienia dotyczą przede wszystkim zagadnień takich jak:

- upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności człowieka, w szczególności turystycznej i rekreacyjnej, na krajobraz Parku;
- promocja i podkreślenie walorów kulturowych regionu jako ważnego elementu dla turystyki i rekreacji oraz generalnie edukacja w zakresie poszanowania dziedzictwa kulturowego;
- opracowanie i upowszechnianie wśród użytkowników Zatoki Puckiej i strefy brzegowej (zwłaszcza w rejonie kempingów) informacji o formalnym statusie i stanie walorów przyrodniczych, zagrożeniach, a także dopuszczalnych sposobach użytkowania terenu;
- upowszechnianie wiedzy na temat skutków penetracji turystycznej i rekreacyjnej obszarów poza wyznaczonymi ścieżkami i szlakami, zwłaszcza na terenach o największej atrakcyjności, w tym na obszarze strefy brzegowej i na terenach leśnych;
- w zakresie rybołówstwa komercyjnego - edukacyjna kampania społeczna informująca o konieczności odbudowy i utrzymania lokalnych zasobów typowych gatunków ryb dla siedliska Zatoki Puckiej i konieczności współpracy sektora rybołówstwa na rzecz osiągnięcia tego celu, a także kampania edukacyjnej w celu przeciwdziałania akceptacji społecznej dla kłusownictwa;
- edukacja w zakresie właściwej gospodarki odpadami, w tym promowanie działań uświadamiających wpływ zaśmiecania i zanieczyszczania środowiska wodnego na populacje zwierząt wodnych tam żyjących i rozmnażających się.;
- prowadzenie działań uświadamiających wpływ kolizji drogowych na populacje zwierząt;
- upowszechnienie wiedzy na temat wpływu regulacji rzek na utratę siedlisk, spadek liczebności populacji i zanik bezkręgowców wodnych, ryb i ssaków ziemnowodnych;
- edukacja w zakresie zagrożenia dotyczącego niekontrolowanej turystyki kajakowej -zwłaszcza na rzece Piaśnicy;
- edukacja w zakresie presji drapieżniczej zwierząt domowych – psów i kotów na występujące na terenie Parku gatunki zwierząt;
- edukacja w zakresie nieodwracalności sił przyrody, szczególnie na obszarach podlegających presji inwestycyjnej.

Działania edukacyjne w zakresie powyższych zagadnień mogą być prowadzone poprzez zróżnicowane działania i inicjatywy, które szerzej omówiono w rozdziale 9.1.

9. ZAKRES DZIAŁAŃ NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, REKREACYJNEJ I EDUKACYJNEJ

9.1. Propozycje działań dotyczących kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej

Proponowane działania służące realizacji celów strategicznych w zakresie kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej przedstawiono w tabeli 20.

Tab. 20 Działania proponowane do realizacji celów strategicznych i operacyjnych w ramach kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej w NPK

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
1.	Ograniczenie niekorzystnego oddziaływania turystyki i rekreacji na stan NPK	1.1. Dostosowanie wielkości bazy noclegowej do możliwości jej obsługi (w szczególności infrastrukturą techniczną i komunikacyjną) oraz zwiększenie kontroli nad rozwojem bazy noclegowej (dot. zagrożenia E01.04)	Ograniczanie ekspansji nowych obiektów bazy noclegowej, w szczególności na tereny nieposiadające dostępu do komunikacji publicznej i sieci infrastruktury technicznej	Działanie bezkosztowe, w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	Samorządy gminne WKZ (w ramach uzgodnień mpzp)	Cały obszar NPK	III
			Określanie parametrów zabudowy, w tym zabudowy turystycznej o charakterze sezonowym, w dostosowaniu do specyfiki tradycyjnego sposobu gospodarowania przestrzenią	Działanie bezkosztowe	Samorządy gminne WKZ (w ramach uzgodnień mpzp)	Cały obszar NPK	II
			Likwidacja nielegalnej zabudowy rekreacji indywidualnej oraz nielegalnego sposobu zagospodarowania sprzyjającego rozwojowi sezonowo występującej zabudowy rekreacji indywidualnej, w tym nielegalnego zainwestowania kempingów na Półwyspie Helskim	Koszty w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	Nadzór budowlany Wójt Gminy (odpowiednio Burmistrz, Prezydent Miasta)	Głównie rejon miejscowości Karwieńskie Błoto Drugie i Dębki, odcinek brzegu Władysławowo-Chałupy - Jastarnia, a w otulinie także Karwia i Ostrowo	III
			Oszacowanie maksymalnej pojemności turystycznej obszaru NPK, przy uwzględnieniu jej sezonowości – ustalenie wskaźników, np. w ramach współpracy z uczelniami wyższymi i instytucjami	Koszty w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej, wg wyników	PZPK/oddział Władysławowo	Cały obszar NPK wraz ze strefą A otuliny	II

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
			naukowymi (PAN)	zamówienia publicznego			
			Prowadzenie ewidencji obiektów noclegowych innych niż ewidencjonowane przez Marszałka Województwa (prawny wymóg dla gmin w zakresie ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie)	Koszty w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	Wójt Gminy (odpowiednio Burmistrz, Prezydent Miasta)	Cały obszar NPK wraz ze strefą A otuliny	II
			Kontrola obiektów wpisanych do ewidencji obiektów świadczących usługi hotelarskie, w tym w zakresie wykonywania obowiązków przez przedsiębiorców wynikających z przepisów odrębnych	Koszty w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	Wójt Gminy (odpowiednio Burmistrz, Prezydent Miasta) Marszałek Województwa	Cały obszar NPK wraz ze strefą A otuliny	II
		1.2. Ograniczenie działalności istniejących kempingów do obszarów prawnie przeznaczonych dla tej działalności oraz zapobieganie dalszej ekspansji pól kempingowych na obszary do tego nie przeznaczone (dot. zagrożenia G02.08)	Likwidacja kempingów poza strefą przeznaczoną do takiego sposobu użytkowania terenu w mpzp.	Koszty w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	Nadzór budowlany Urząd Morski w Gdyni RDOŚ w Gdańsku	Głównie kempingi w gminie Władysławowo i Jastarnia	III
			Całoroczne monitorowanie działalności kempingów, w szczególności przed i w sezonie turystycznym.	Działanie bezkosztowe, w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	wydzierżawiający kempingi samorządy gminne PZPK/ oddział Władysławowo	Cały obszar NPK	II

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
			Egzekwowanie zapisów umów dzierżawy, nakładanie kar finansowych, nakaz przywrócenia stanu zgodnego z przepisami.	Działanie bezkosztowe oraz koszty w ramach działalności statutowej jednostki wdrażającej	wydzierżawiający kempingi samorządy gminne Nadzór budowlany Urząd Morski w Gdyni	Cały obszar NPK	II
		1.3. Ograniczenie obszaru wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego na lądzie / skanalizowanie ruchu turystycznego (dot. zagrożenia G01.02, G01.03, G05.01)	Wprowadzenie ograniczenia poruszania się pojazdami po niektórych drogach poprzez wprowadzenie systemu opłat za wjazd samochodem do wybranych obszarów NPK. Organizacja miejsc postoju pojazdów/punktów przesiadkowych ruchu turystycznego. Rekomendacja – działanie wymagające szerszych analiz w celu określenia szczegółowych rozwiązań technicznych, także wykraczających poza obszar NPK oraz koordynacji działań różnych podmiotów.	Koszty niemożliwe do oszacowania na obecnym etapie.	właściciele gruntów zarządy dróg publicznych i linii kolejowej samorządy gminne samorząd województwa	Półwysep Helski Gmina Władysławowo, Gmina Krokowa	II
			Wprowadzenie ograniczenia poruszania się pieszych poza szlakami, poprawa oznakowania szlaków i ich urządzenie w sposób zniechęcający do poruszania się poza nimi	Koszty rynkowe m.in. obiektów małej architektury, wykonania nawierzchni, oznakowania szlaków,	właściciele gruntów organizatorzy turystyki samorządy gminne	Cały obszar NPK	II

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
				wygradzenia, nasadzenia rodzimej roślinności i koszty prac budowlanych związanych z instalowaniem tych elementów, koszty dokumentacji projektowych, w zależności od potrzeb danego szlaku i rozwiązań technicznych przyjętych w projekcie			
			Likwidacja wybranych i przekształcenia wybranych dość dopłażowych	Koszty rynkowe m.in. obiektów budowlanych, wykonania nawierzchni, oznakowania dość, wygradzenia, nasadzenia rodzimej roślinności i koszty prac budowlanych związanych z	właściciele gruntów samorzady gminne	Przejścia do plaż otwartego morza – patrz opis poniżej tabeli	II

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
				instalowaniem tych elementów, koszty dokumentacji projektowych, w zależności od potrzeb danego dojazdu dopłażowego i rozwiązań technicznych przyjętych w projekcie			
			Utworzenie zagospodarowanych w spójny sposób przyplażowych założeń semiparkowych	od 300 zł/m ² urządzonej nawierzchni + koszty rynkowe poszczególnych urządzeń + koszty prac budowlanych oraz koszty dokumentacji projektowych	właściciele gruntów samorzady gminne	Jastarnia – rejon ośmiu przejść nr: 46, 47, 48, 49, 50, 50A, 51 i 52 (założenie parkowe częściowo zrealizowane); Kuźnica – rejon trzech przejść nr: 32, 33 i 34; Chałupy – rejon sześciu przejść nr: 19A, 20, 21, 21A, 22 i 23; Władysławowo – rejon pięciu przejść nr: 1, 2,	II

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
						3, 4 i 5; Jastrzębia Góra – rejon czterech przejść nr: 20, 21, 22 i 23.	
			Dopuszczenie lokalizacji zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego w obrębie plaż wyłącznie w rejonach wybranych jednostek osadniczych, przy głównych wejściach na plaże oraz w rejonie ustanowionych kąpielisk	Koszty w ramach organizacji gminnych miejsc wypoczynku i rekreacji, w tym kąpielisk	samorządy gminne	obszary wskazane w strefie BM_I_4: Chałupy w rejonie wejść nr 19A-23; Kuźnica w rejonie wejść od nr 32 do wejścia na wysokości cmentarza; Kuźnica (Syberia) na zachód od wejścia nr 35 Jastarnia w rejonie wejść nr 46-52; Jurata w rejonie wejść nr 59-61; Władysławowo w rejonie wejść	II

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
						nr 1-11; Jastrzębia Góra w rejonie wejść nr 21-23; Karwia w rejonie wejść nr 43-46; Dębki w rejonie wejść nr 19-21; Białogóra w rejonie wejścia nr 33; miasto Puck w rejonie głównej plaży i kąpieliska; Rewa – rejon kąpielisk i plaży wzdłuż bulwaru Hel – rejon kąpielisk Swarzewo – na północ od przystani	
		1.4. Ograniczenie obszaru wykorzystania turystyczno-rekreacyjnego na wodzie / określenie zasięgu i skali wykorzystania dla tych celów	Określenie obszaru szczególnie narażonego na przekształcenia rzeźby dna, likwidację tarlisk ryb i wypłaszania narybku w strefie przybrzeżnej, zmiany populacji gatunków w Zatoce Puckiej Wewnętrznej; a w strefie przybrzeżnej	Działanie bezkosztowe	Urząd Morski w Gdyni RDOŚ w Gdańsku	Zatoka Pucka	II

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
		(dot. zagrożenia G01.01)	odcinków występowania szuwaru trzciniowego – wyznaczenie obszarów zalecanej likwidacji istniejących i objęcie zakazem lokalizacji dla nowych obiektów, np. pomostów, a także wyznaczenie stref zakazów uprawiania sportów wodnych (zasięgi obszarów oraz miejsca chronione szczegółowo opisano w Operacie ochrony ekosystemu morskiego).				
			Wprowadzenie zakazów lub ograniczeń jednostek pływających na Zatoce Puckiej Wewnętrznej, na rzekach i kanałach, w formie obiektów noclegowych (domów na wodzie) lub obiektów usług służących rekreacji (gastronomia, magazyny, biura, itp.) w sporządzanych dokumentach planistycznych.	Koszty w ramach sporządzanych dokumentów planistycznych (nie wymaga dodatkowych kosztów)	Urząd Morski w Gdyni samorządy gminne Urząd Żeglugi Śródlądowej Wody Polskie	Zatoka Pucka Żeglowne wody śródlądowe	II
			Ograniczanie miejsc postoju kajakarzy wyłącznie do wyznaczonych (w tym projektowanych) i urządzonych przystani w celu ograniczenia niekontrolowanej penetracji i niszczenia brzegów rzek.	Działanie bezkosztowe	samorządy gminne Organizatorzy spływów	Rzeka Piaśnica, Czarna Woda, Reda	II
		1.5. Rezygnacja z lokalizacji lub ograniczenie zasięgu i skali planowanych nowych i rozbudowywanych istniejących portów i przystani	Zrewidowanie planów budowy i dostosowanie zasięgu inwestycji do ewentualnych negatywnych oddziaływań inwestycji na chroniony szuwary trzciniowy, a w przypadku jego zniszczenia obowiązek kompensacji przyrodniczej	Działanie bezkosztowe	Urząd Morski w Gdyni RDOŚ w Gdańsku Samorząd gminy Jastarnia	Rozbudowa portu w Jastarni po wschodniej stronie portu	-
		(dot. zagrożenia D03.01)	Odstąpienie od lokalizacji przedsięwzięcia	Działanie bezkosztowe	Urząd Morski w Gdyni RDOŚ w Gdańsku	Budowa tzw. Ekomariny w Rewie	III

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
					Samorząd gminy Kosakowo		
2.	Prowadzenie szeroko pojętej działalności edukacyjnej (dot.wszystkich w/wym zagrożeń)	2.1. Upowszechnienie wiedzy na temat walorów NPK	Opracowanie tematycznych folderów reklamowych o walorach NPK i upowszechnienie ich w punktach informacji turystycznej i obiektach noclegowych, a także szeroko za pośrednictwem Internetu (strony internetowe, fora tematyczne, socialmedia, blogi)	Koszty rynkowe, wg wyników zamówienia publicznego	PZPK/oddział Władysławowo	Cały obszar NPK	I
			Opracowanie popularnego wydawnictwa o charakterze informatora edukacyjnego nt. istoty NPK, jego walorów i problemów ochrony.	Koszty rynkowe, wg wyników zamówienia publicznego	PZPK/oddział Władysławowo Środowiska naukowe	Cały obszar NPK	I
			Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych o walorach NPK za pośrednictwem socialmediów i blogów turystycznych, współpraca z organizacjami turystycznymi (formalnymi, jak i grupami internetowymi o charakterze nieformalnym), blogerami turystycznymi	Działanie bezkosztowe	PZPK/oddział Władysławowo	Cały obszar NPK	I
			Organizacja konkursów plastycznych i praktyk studenckich, m.in. dla studentów ASP i Wydziałów Architektury w celu uwypuklenia lokalnej swojskości, tradycji i historii	Koszty nagród dla laureatów wg uznania organizatorów	PZPK/oddział Władysławowo	Cały obszar NPK	I
			Kontynuacja organizacji spacerów i wycieczek przyrodniczych, w szczególności intensyfikacja działalności w sezonie letnim we współpracy	Działanie bezkosztowe, w ramach działalności	PZPK/oddział Władysławowo	Cały obszar NPK	I

Lp.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Działania	Uwagi dot. realizacji; Koszty	Podmiot odpowiedzialny	Miejsca realizacji	Priorytet (I, II, III)
			z właścicielami obiektów noclegowych; wprowadzenie cykli tych wydarzeń	statutowej jednostki wdrażającej			
		2.2. Upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności człowieka (w szczególności turystycznej i rekreacyjnej) na przyrodę NPK	Edukacja mieszkańców, inwestorów i turystów dotycząca procesów przyrodniczych (w tym nieodwracalności sił przyrody) w celu uświadomienia konieczności wyznaczenia stref ograniczonego użytkowania turystycznego lub ustanawiania obszarów wyłączonych z zainwestowania i zabudowy, np. poprzez działania informacyjne o zniszczeniach przyrody dokonanych przez turystów prowadzone za pośrednictwem socialmediów i blogów turystycznych	Koszty podobne do dotychczasowych kosztów dla podobnych wydarzeń	PZPK/oddział Władysławowo samorządy gmin	Cały obszar NPK	I
			Opracowanie wizualizacji charakterystycznych miejsc Parku w celu uwypuklenia elementów dysharmonijnych (niepożądanej zabudowy w NPK)	od 10 000 zł, w zależności od wielkości zasięgu widoku	PZPK/oddział Władysławowo samorządy gmin	Cały obszar NPK	I
			Opracowanie wzorników typowych form architektury i sposobów kontynuacji zabudowy układów przestrzennych, jako narzędzi wspomagających procesy inwestycyjne	od 30 000zł opracowanie projektu + koszty rynkowe wydruku i dystrybucji	PZPK/oddział Władysławowo samorządy gmin	Cały obszar NPK	II

Priorytet: III - działanie "ratunkowe", niezbędne; II - działanie ważne, rekomendowane do wykonania; I - działanie uzupełniające, proponowane do realizacji w zależności od możliwości i uwarunkowań

Dla realizacji proponowanych działań w planie ochrony wyznaczono strefy działań, spośród których do kwestii kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej odnoszą się w największym stopniu:

1. **strefa BM_I_4 - Dopuszczalne zainwestowanie rekreacyjno-wypoczynkowe plaż** - wskazuje odcinki plaż (często powiązane z kąpieliskami), na których przewiduje się możliwość lokalizacji zainwestowania, w tym zabudowy niezbędnej dla obsługi turystów, w tym użytkowników plaż o ograniczonej mobilności i zapewnienia im wygodnego oraz bezpiecznego wypoczynku nad brzegiem morza;
2. **strefa BM_II_2 - Dopuszczalna lokalizacja zagospodarowania dla turystyki i rekreacji na terenach leśnych** - wskazuje obszary, gdzie koncentrować się powinny działania dotyczące uporządkowania bądź wprowadzenia elementów zagospodarowania niezbędnych dla prawidłowej obsługi ruchu turystycznego;
3. **strefa BM_VI_3 - Dostosowanie infrastruktury dojazdów dopłażowych do istniejącej i potencjalnej presji turystycznej** – wskazuje odcinki szlaków pieszych stanowiących dojścia do plaż otwartego morza, w celu ich kategoryzacji oraz wskazania planowanych działań, w tym określenia pożądanych i dopuszczalnych sposobów zagospodarowania w ich obrębie oraz w najbliższym sąsiedztwie;
4. **Strefa BM_VI_4 - Dostosowanie infrastruktury szlaków turystycznych do istniejącej i potencjalnej presji turystycznej** – wskazuje przebieg istniejących szlaków turystycznych z określeniem dopuszczalnych sposobów i zasad zagospodarowania;
5. **Strefa BM_VI_5 - Urządzenie parkingów obsługujących turystów** – wskazuje miejsca dla lokalizacji parkingów istotnych dla obsługi turystów, w szczególności użytkowników plaż;
6. **Strefa BM_VI_6 – Urządzenie przystani śródlądowych** - wskazuje miejsca dopuszczone dla lokalizacji przystani śródlądowych na rzece Piaśnicy i Czarnej Wdzie.

Zalecane działania dotyczące zagospodarowania przejść do plaż otwartego morza - synteza

(na podstawie „Studium dokumentacyjnego przejść na plaże otwartego morza w Nadmorskim Parku Krajobrazowym” stanowiącego Załącznik nr 1 do „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”)

Ze względu na dominujący udział turystyki wypoczynkowej na terenie NPK, zwłaszcza na plażach od strony otwartego morza, istotną kwestię stanowi właściwe zagospodarowanie dojazdów dopłażowych oraz skanalizowanie ruchu turystycznego. W ramach sporządzonego „Studium...” wskazano działania służące poprawie oraz eliminacji zagrożeń związanych z masową turystyką wywierającą presję na wrażliwe tereny przyplażowe oraz tereny na dojściach do plaż, w szczególności ekosystemy leśne, wydmowe oraz klify. Dla każdego z dojazdów zaproponowano konkretne działania polegające na: zagospodarowaniu, likwidacji (w tym przejść o charakterze nielegalnym), rozbudowie (przedłużeniu), a także legalizacji. Opis działań dla poszczególnych numerowanych dojazdów dopłażowych zawierają karty dokumentacyjne przejść.

Biorąc pod uwagę najistotniejsze uwarunkowania, w tym konieczność skanalizowania ruchu turystycznego, zróżnicowania dostępności plaż ze względu na ich położenie (np. w rejonie jednostek osadniczych czy na terenach bardziej „dziewiczych”), funkcjonalności użytkowej przejść, a także neutralności krajobrazowej form zagospodarowania zaproponowano następujące **podstawowe formy zagospodarowania:**

- dla przejść przez wydmy:
 - obustronne ogrodzenia drewniane typu pastwiskowego, z wyjątkiem miejsc, gdzie ogrodzenie przecinałoby drogą ważną dla potrzeb technicznych na koronie wału lub dla potrzeb gospodarki leśnej;

- zamykane pojemniki na odpady przy przejściach, w tym przy plaży (częściowo montowane sezonowo);
 - sezonowe toalety w maskującej obudowie na zapleczu plaży lub w jej pobliżu (umiarkowanie udany przykład maskującej obudowy toalet typu toi-toi znajduje się na parkingu przy Zat. Puckiej, przy drodze Puck-Władysławowo);
 - całoroczne toalety (przy głównych przejściach w jednostkach osadniczych);
 - utwardzenie podłoża (w jednostkach osadniczych);
 - oznakowanie (tablice z numerami) przejść (odładowe i przyplażowe);
 - tablice edukacyjne nt. NPK, rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego;
 - tablice urzędowe „NPK” w sytuacjach położenia odlądowych wejść na przejścia przy granicy NPK;
- dla przejść przez klify:
 - schody metalowe z elementami drewnianymi i/lub betonowymi (bądź zastosowanie innych rozwiązań materiałowych, w tym proekologicznych, o lekkiej konstrukcji, w zależności od uwarunkowań);
 - utwardzone przejścia dnami dolin (z wyłączeniem przejścia w rezerwacie przyrody) o nawierzchni półprzepuszczalnej, ażurowej, z materiałów proekologicznych;
 - zamykane pojemniki na odpady przy przejściach z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta, w tym przy plaży (częściowo montowane sezonowo);
 - sezonowe toalety w maskującej obudowie przy górnym wejściu na schody po klifie;
 - oznakowanie (tablice z numerami) przejść (odładowe i przyplażowe);
 - tablice edukacyjne nt. NPK, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000;
 - tablice urzędowe „NPK” w sytuacjach położenia odlądowych wejść na przejścia przy granicy NPK.

Przy lokalizacji toalet całorocznych i sezonowych, pod uwagę należy wziąć uwarunkowania lokalne związane z możliwością obsługi poszczególnych obiektów, np. w zakresie wywozu nieczystości. W przypadku braku możliwości dojazdu (zwłaszcza w rejonie wybrzeży klifowych) toalety należy sytuować w rejonie dojazdów dopłażowych, lecz w miejscach o stosunkowo dobrej dostępności.

Ponadto sugeruje się uzupełnienie zagospodarowania stojakami na rowery, zwłaszcza przy długich dojazdach do plaż, ze względu na powszechny proceder „porzucania” jednośladów na terenach leśnych (w tym przypinania ich do drzew). W związku z powyższym **rekomenduje się** w rejonie Białogóry lokalizację parkingu rowerowego (dla min. 100 szt. rowerów) przy drodze dojazdowej do przejścia Białogóra nr 30. Miejsca zalecanej lokalizacji parkingów rowerowych dotyczą także innych dojazdów dopłażowych wskazanych w Planie ochrony jako kluczowych dla obsługi turystyki rowerowej. Przy pozostałych przejściach lokalizacja stojaków rowerowych według potrzeb.

W ramach działań proponuje się w pięciu jednostkach osadniczych spójne zagospodarowanie zespołów sąsiadujących przejść w ramach **przyplażowych założeń semiparkowych** (wyznaczone w strefie BM_II_2):

- Jastarnia – rejon ośmiu przejść nr: 46, 47, 48, 49, 50, 50A, 51 i 52 (założenie parkowe częściowo zrealizowane);
- Kuźnica – rejon trzech przejść nr: 32, 33 i 34;

- Chałupy – rejon sześciu przejść nr: 19A, 20, 21, 21A, 22 i 23;
- Władysławowo – rejon pięciu przejść nr: 1, 2, 3, 4 i 5;
- Jastrzębia Góra – rejon czterech przejść nr: 20, 21, 22 i 23.

Z uwagi na uwarunkowania funkcjonalne lokalnych struktur zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego, uzasadniona jest **rozbudowa przejść** – ich przedłużenie w stronę lądowego zaplecza. Przejścia na tych odcinkach użytkowane są obecnie jako „dzikie”, w tym nielegalnie przez tor kolejowy (na Półwyspie Helskim). Dotyczy to przejść:

- Chałupy nr 14: przedłużenie przejścia od szlaku niebieskiego w kierunku południowym, z budową przejścia przez tor kolejowy, w celu utworzenia zagospodarowanego przejścia na plażę z kempingu „Polaris”;
- Chałupy nr 17: przedłużenie przejścia od szlaku niebieskiego w kierunku południowym, z budową przejścia przez tor kolejowy, w celu utworzenia zagospodarowanego przejścia na plażę z kempingu „Albatros”;
- Kuźnica nr 36: przedłużenie przejścia od szlaku niebieskiego w kierunku południowym, z budową przejścia przez tor kolejowy, w celu utworzenia zagospodarowanego przejścia na plażę z zainwestowania osadniczego osiedla Syberia;
- Jurata nr 58: przedłużenie przejścia od drogi śródleśnej w stronę lądowego zaplecza do zainwestowania turystyczno-wypoczynkowego Juraty, z budową przejścia przez tor kolejowy (jedyne przejście w zachodniej części Juraty).

Rozbudowa wraz z połączeniem z istniejącymi ścieżkami dydaktycznymi:

- „Każa”: utworzenie przejścia przez tor kolejowy i połączenie zachodniego końca ścieżki „Każa” z przejściem Chałupy nr 24 i wschodniego końca ścieżki z przejściem na plażę Kuźnica nr 25 – w celu stworzenia pętli edukacyjno-rekreacyjnej >ścieżka „Każa” – przejścia nr 24 i 25 – plaża< z dwoma poprzecznymi transektami przez Półwysep Helski;
- „Żyzne lasy z Orlicą”: utworzenie przejścia przez tor kolejowy i połączenie zachodniego końca ścieżki „Żyzne lasy z Orlicą” z przejściem na plażę nr Jurata 56 i wschodniego końca ścieżki z przejściem na plażę Jurata nr 57 – w celu stworzenia pętli edukacyjno-rekreacyjnej >ścieżka „Żyzne Lasy z Orlicą” – przejścia nr 56 i 57 – plaża< z dwoma poprzecznymi transektami przez Półwysep Helski.

Rekomenduje się **legalizację przejść** ze względu na ich znaczenie funkcjonalne w lokalnych strukturach zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego, przez włączenie do oficjalnej numeracji, oznakowanie i zagospodarowanie:

- przejście przy przystani rybackiej „Chłapowo” (między przejściami Chłapowo nr 13 i 14) prowadzące do kempingu „Alexa” ze względu na użytkowanie dla potrzeb przystani rybackiej i istniejącą infrastrukturę oraz intensywne wykorzystanie przejścia przez turystów;
- w łebskim Żlebie (między przejściami Rozewie nr 16 i 17) – przejście jest częściowo zagospodarowane, intensywnie użytkowane i funkcjonalnie uzasadnione (przejścia nr 16 i 17 znajdują się w dużych odległościach);
- na wschód od przejścia Kuźnica nr 34 (na odcinku od plaży, wzdłuż cmentarza, do drogi wojewódzkiej) i włączenie przejścia do „parkowego” zespołu przejść w Kuźnicy.

Proponuje się **likwidację zalegalizowanych przejść** (dla 2 przejść wskazano rozwiązania alternatywne):

- Karwieńskie Błota nr 13 ze względu na przebieg przez rezerwat przyrody „Widowo” i obszar Natura 2000 PLH220054, brak zagospodarowania („dzikie przejście”) i wystarczające połączenie

plaży z zapleczem przez pobliskie przejścia nr 12 i 14 (docelowo zalecana restytucja przyrody zgodna z celami ochrony w rezerwacie i w PLH220054);

- Chałupy nr 9A – jest ono funkcjonalnie zbędne wobec bliskości przejścia nr 9; możliwe wariantowo zagospodarowanie odcinka przejścia nr 9A od szlaku niebieskiego do plaży jak zalecone dla przejścia nr 9 i likwidacja odcinka od szlaku niebieskiego do plaży na przejściu nr 9;
- Jurata nr 56 ze względu na brak połączenia ze szlakiem turystycznym i drogą nr 216 (brak przejścia przez tor kolejowy) – alternatywnie utworzenie przejścia przez tor kolejowy i połączenie wschodniego końca ścieżki „Żyzne lasy z Orlicą” z przejściem na plażę nr 56 (zob. powyżej);
- Jurata nr 59 – przejście jest funkcjonalnie zbędne (w pobliżu, na wschód jest główne przejście z centralnej części Juraty – nr 60) i zdewastowane przyrodniczo - alternatywnie możliwe zagospodarowanie, w tym utwardzenie podłoża i budowa drewnianych schodów na skłonie;
- Rozewie nr 15 (wschodnia odnoga) – dojście dopłażowe przez rezerwat „Dolina Chłapowska” – z uwagi na ochronę środowiska przyrodniczego pozostawienie wyłącznie dojścia dopłażowego biegnącego dnem doliny.

Wskazuje się przejścia **nielegalne do likwidacji** (głównie na Półwyspie Helskim w rejonie kempingów):

- nielegalne przejścia od drogi nr 216, przez tor kolejowy do szlaku niebieskiego, od którego prowadzą przejścia zalegalizowane; są to (z wyłączeniem przejść wskazanych powyżej do rozbudowy) przedłużenia przejść: Chałupy nr 3, 4, 5, 11, 13, 15;
- nielegalne przejścia od szlaku niebieskiego przez wydmy do plaży, z koncentracjami między przejściami Chałupy nr 12–15 oraz Chałupy nr 17-18 oraz na wschód od przejścia Chałupy nr 23.

Koncentracja nielegalnych przejść ze szlaku niebieskiego na plażę ma także miejsce na Półwyspie Helskim w rejonie Góry Libek (w rzeczywistości nie jest to góra lecz połoga wydma o wysokości ok. 11 m n.p.m. i wysokości względnej 5-6 m), w odległości ok. 100 m na wschód od przejścia Kuźnica nr 36 – przejście to ma nielegalny odcinek od zainwestowania osadniczego, przez tor kolejowy do szlaku niebieskiego (zob. powyżej).

Nielegalne przejście występuje również na klifie, na zachód od Cetniewa, w pobliżu przejścia Chłapowo nr 12 (na wschód od niego), w zasięgu obszaru Natura 2000 Kaszubskie Klify PLH220032, w rejonie prowizorycznego parkingu.

Wymagane jest poprzeczne przegrodzenie wszystkich ww. przejść ogrodzeniami drewnianymi typu pastwiskowego (w rejonie Góry Libek wzdłuż całej wydmy określanej jako punkt widokowy – w rzeczywistości jego walory krajobrazowe są przeciętne i nie posiada on żadnego zagospodarowania) oraz rekultywacja ich terenów przez nasadzenia adekwatnych siedliskowo gatunków roślin. W przypadku klifu konieczne będą prace ziemne przywracające topografię zniszczonego siedliska.

Rekomenduje się także **inwestycje uzupełniające** powiązane z przejściami na plaże:

- zagospodarowanie punktów widokowych w sąsiedztwie przejść Rozewie nr 16 i 18;
- przycięcie koron drzew wzdłuż przejścia Władysławowo nr 9 w celu otwarcia osi widokowej Alei Gwiazd Sportu na morze;
- wykorzystanie nowoczesnego obiektu przystani rybackiej „Dębki” przy przejściu Dębki nr 19 na cele edukacji nt. NPK i udostępnienie wieży widokowej przez cały rok;
- rewaloryzacja techniczno-funkcjonalna i estetyczna „bulwaru” w rejonie przejść Kuźnica nr 32-34 (obecnie podłoże wyłożone płytami betonowymi, toalety toi-toi, sporadycznie ławki oraz zaniedbane, miejscami zdewastowane otoczenie – całość substandardowa);

- budowa drewnianych schodów z balustradami do obiektów militarnych przy przejściu Hel nr 67 (obecnie lokalne wydepczyska).

W przypadku przejść przebiegających przez tereny **rezerwatów przyrody** dopuszcza się ich zachowanie, o ile nie są sprzeczne z celami ochrony tych rezerwatów, a ewentualna przebudowa przejścia, zmiana trasy, jak i wyposażenia szlaku muszą zostać dostosowane do celów ochrony rezerwatu, zgodnie z planem jego ochrony (o ile został sporządzony).

Ze względu na wzrastające znaczenie turystyki rowerowej na obszarze NPK, wskazuje się dojścia dopłażowe kluczowe dla obsługi turystów poruszających się rowerami, tj. Białogóra – nr 33 i 30, Dębki – nr 24 i 19, Karwieńskie Błota – nr 14, Ostrowo – nr 35, Władysławowo – nr 1, Kuźnica – nr 33, Jurata – nr 60 i 63, w zagospodarowaniu których rekomenduje się uwzględnienie potrzeb tej grupy użytkowników obszaru NPK. Wskazane dojścia dopłażowe należy wyposażyć w urządzone miejsca parkowania rowerów. Zaleca się lokalizowanie parkingów rowerowych przy miejscu skrzyżowania ze szlakiem turystycznym. Nie dopuszcza się lokalizowania parkingów rowerowych w obrębie plaż.

Ponadto, zaleca się nieodtworzenie nieistniejących przejść Karwieńskie Błota nr 5, 8 i 10 (oznaczone na mapach turystycznych) – są one funkcjonalnie zbędne, wystarczające połączenia z plażą zapewniają istniejące przejścia w otoczeniu. Nie wskazuje się także do wyznaczenia nowych przejść.

Prezentacja graficzna zasięgów stref wskazanych w planie ochrony (wybrane fragmenty)¹⁰:

Ryc. 20 Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Władysławowa (Źródło: opracowanie własne)

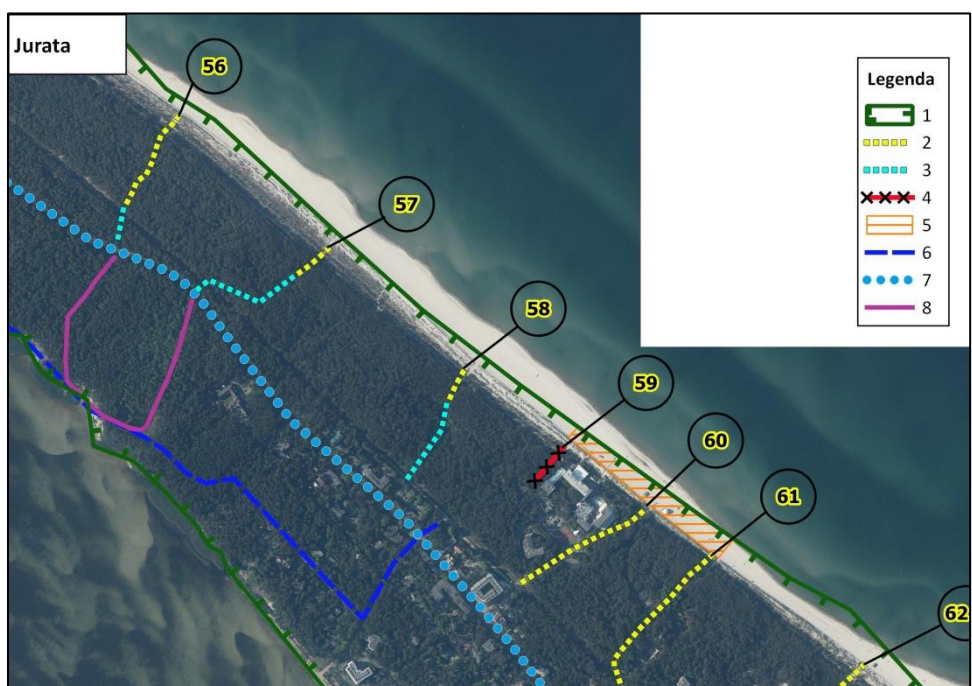
1 – granica NPK; 2 – granica otuliny NPK; 3 – strefa BM_VI_3 (zagospodarowanie dojść do plaży); 4 – strefa BM_I_4; 5 - strefa BM_II_2 (założenie semiparkowe w rejonie przyplażowym)

¹⁰ Przedstawione na rycinach numery dojść dopłażowych odpowiadają numeracji znajdującej się na tablicach przy poszczególnych dojściach dopłażowych.

Ryc. 21 Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Jastarni
(Źródło: opracowanie własne)

1 – granica NPK; 2 - strefa BM_VI_3 (zagospodarowanie dojść do plaży); 3 – strefa BM_I_4; 4 -strefa BM_II_2 (założenie semiparkowe w rejonie przyplażowym); 5 – szlak pieszy niebieski; 6 – szlak rowerowy Pierścienia Zatoki Puckiej

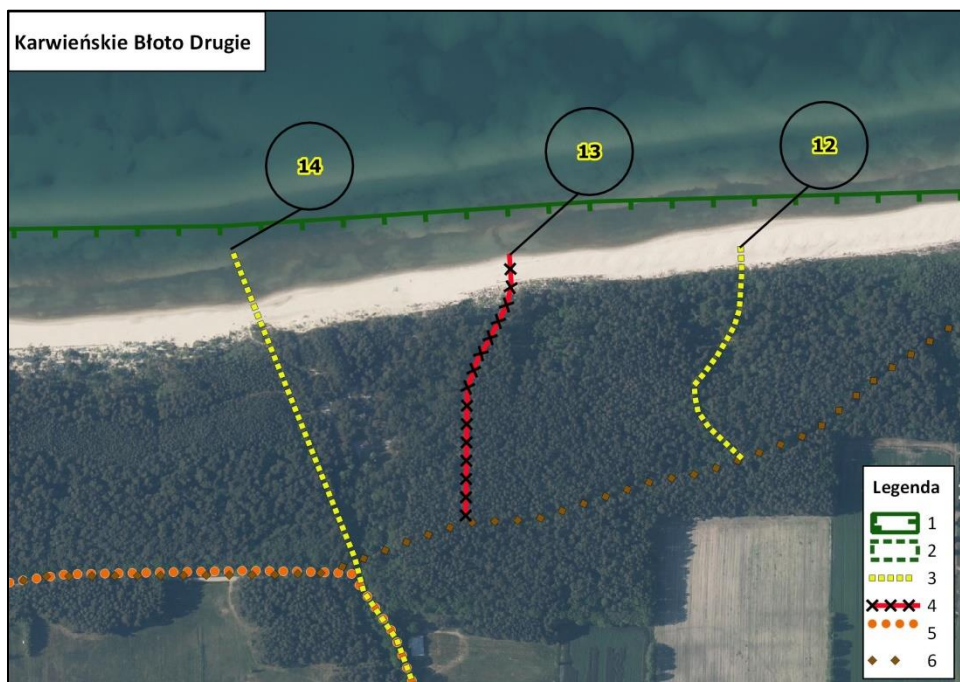
Ryc. 22 Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Juraty
(Źródło: opracowanie własne)

1 – granica NPK; 2 - strefa BM_VI_3 (zagospodarowanie dojść do plaży); 3 – strefa BM_VI_3 (przedłużenie dojść do plaży); 4 - strefa BM_VI_3 (likwidacja dojść do plaży); 5 - strefa BM_I_4; 6 – szlak pieszy niebieski; 7 – szlak rowerowy Pierścienia Zatoki Puckiej; 8 – istniejąca ścieżka dydaktyczna

Ryc. 23 Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Kuźnicy (Źródło: opracowanie własne)

1 – granica NPK; 2 - strefa BM_VI_3 (zagospodarowanie dojść do plaży); 3 – strefa BM_VI_3 (legalizacja dojść do plaży); 4 - strefa BM_I_4; 5 – strefa BM_II_2; 6 – szlak pieszy niebieski

Ryc. 24 Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Karwieńskiego Błota Drugiego (Źródło: opracowanie własne)

1 – granica NPK; 2 – granica otuliny NPK; 3 - strefa BM_VI_3 (zagospodarowanie dojść do plaży); 4 – strefa BM_VI_3 (likwidacja dojść do plaży); 5 – trasa rowerowa R10; 6 – szlak konny

Propozycje działań w zakresie funkcji edukacyjnej

Działania edukacyjne na terenie NPK powinny być prowadzone dwojako, tzn. edukacja w oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Parku, ale także edukacja w zakresie ochrony tychże walorów. Biorąc pod uwagę wyniki diagnozy stanu NPK oraz listę zagrożeń, które występują bądź potencjalnie mogą wystąpić i przyczynić się do dalszej dewaloryzacji obszaru NPK, szczególnie istotne są działania ukierunkowane na edukację o wpływie społeczno-gospodarczej działalności człowieka na obszar Parku.

W ramach działalności edukacyjnej prowadzonej w oparciu o walory Parku należy kontynuować i w miarę możliwości rozwijać funkcjonowanie placówki dydaktycznej Parku. Rekomenduje się działania takie jak: lekcje pokazowe, prelekcje i wykłady, warsztaty stacjonarne, warsztaty terenowe, imprezy o tematyce przyrodniczej, kulturowej i krajobrazowej, zawody i konkursy z zakresu ekologii i ochrony przyrody, zabawy edukacyjne, gry „miejskie” itp. W działania te należy zaangażować w możliwie wiele różnych podmiotów, w tym przede wszystkim samorządy, placówki oświatowe, a także stowarzyszenia i fundacje, lokalnych działaczy i przedsiębiorców.

W ramach działań ukierunkowanych na upowszechnianie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z działalności człowieka na Park proponuje się:

- opracowanie tematycznych folderów reklamowych o walorach NPK i upowszechnienie ich w punktach informacji turystycznej i obiektach noclegowych – zwiększenie świadomości społecznej;
- opracowanie popularnego wydawnictwa o charakterze informatora edukacyjnego nt. istoty NPK, jego walorów i problemów ochrony oraz szerokie jego rozpowszechnienie;
- organizację konkursów plastycznych i praktyk studenckich, m.in. dla studentów ASP i Wydziałów Architektury w celu uwypuklenia lokalnej swojskości, tradycji i historii;
- kontynuacja organizacji spacerów i wycieczek przyrodniczych, w szczególności intensyfikacja działalności w sezonie letnim we współpracy z właścicielami obiektów noclegowych oraz wprowadzenie cykli tych wydarzeń;
- edukacja mieszkańców, inwestorów i turystów dotycząca nieodwracalności sił przyrody w celu uświadomienia konieczności wyznaczenia stref ograniczonego użytkowania turystycznego lub ustanawiania obszarów wyłączonych z zainwestowania i zabudowy;
- opracowanie wzorników typowych form architektury i sposobów kontynuacji zabudowy układów przestrzennych, jako narzędzi wspomagających procesy inwestycyjne – wzorniki dostępne w każdym urzędzie;
- opracowanie wizualizacji charakterystycznych miejsc Parku w celu uwypuklenia elementów dysharmonijnych (niepożądaną zabudowę w NPK) – rozpowszechnienie wyników prac, np. w formie wernisażu, wystawy, w tym w przestrzeniach publicznych Parku tak, aby miały możliwość trafienia do szerokiego grona odbiorców;
- wykorzystanie technologii cyfrowej do prowadzenia działań edukacyjnych, w tym edukacja i promocja postaw proekologicznych za pośrednictwem socialmedia, blogów turystycznych (nawiązanie współpracy z blogerami turystycznymi, formalnymi i nieformalnymi grupami/forami internetowymi).

Szczególnie ważna wydaje się kwestia prowadzenia działań edukacyjnych w sposób partycypacyjny, z aktywnym uczestnictwem mieszkańców i turystów, np. akcje sprzątania lasu/plaży, akcje sadzenia roślin itp. (organizowane z udziałem/pod kontrolą pracowników Parku).

Wzrostem roli partycypacji społecznej, a stanowiącej także specyficzny rodzaj edukacji, może być rozwój koncyliacyjnej współpracy przedstawicieli Parku z władzami samorządowymi oraz mieszkańcami/inwestorami, co zwiększyłoby możliwość doraźnej reakcji, a przy tym edukacji

interesariuszy o wartościach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, które należy w sposób właściwy chronić.

Działaniem powiązanim w sposób pośredni z funkcją edukacyjną, które wydaje się konieczne jest uporządkowanie przestrzeni Parku w zakresie tablic edukacyjnych/informacyjnych. Jak wspomniano w części diagnostycznej duża liczba tablic o zróżnicowanej tematyce może powodować, iż przeciętnemu obserwatorowi umknie istota obszaru chronionego, na którym się znajduje.

9.2. Propozycje ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów strategicznych dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych

Poniżej przedstawiono propozycje ustaleń do dokumentów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych dokumentów strategicznych dotyczące kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej oraz eliminacji zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych spowodowanych ich występowaniem na terenie NPK:

- zasady ogólne:
 - zasada dostosowania skali i intensywności zabudowy i użytkowania, w szczególności rekreacyjnego i turystycznego do pojemności przestrzeni,
 - zasada uwzględniania przy planowaniu rozwiązań infrastrukturalnych i transportowych, w szczególności transportu zbiorowego oraz mobilności, do sezonowego wzrostu natężenia ruchu,
 - zasada przekształcenia i/lub likwidacji nielegalnego lub substandardowego zainwestowania, w szczególności rekreacyjnego, we wskazanej w planie ochrony strefie BM_VIII_1,
 - zasada niepowiększania terenów przewidzianych dla rozwoju bazy noclegowej ponad obszary już wyznaczone dla tych celów w dokumentach planistycznych oraz ograniczenie wyznaczania nowych terenów zabudowy mieszkaniowej (ponad potrzeby mieszkańców gminy wynikające z prognoz demograficznych),
 - zasada kształtowania funkcji turystyki i rekreacji przy założeniu priorytetu ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych Parku oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego;
- zasady szczegółowe:
 - wskazana zmiana kierunku rozwojowego terenów usług turystyki i sportu z dużym udziałem zieleni w obrębie ewidencyjnym Mosty (gm. Kosakowo) oraz terenów sportu, rekreacji, kultury i kultury fizycznej we Władysławowie w obszarach kolidujących z celami ochrony Parku, w szczególności ze wskazanymi do ustanowienia na tych obszarach użytkami ekologicznymi,
 - dla stref BM_I_4:
 - dopuszcza się wyłącznie zabudowę o charakterze sezonowym związaną z obsługą rekreacji, turystyki i wypoczynku, w szczególności obiekty stanowiące zaplecze sanitarne, szatniowe i gastronomiczne plaż o powierzchni nie przekraczającej 150m² pojedynczego budynku, przy czym w obrębie każdej, wyodrębnionej na załączniku graficznym, strefy dopuszcza się sytuowanie nie więcej niż trzech obiektów o charakterze sezonowym związanych z obsługą plaży;

- dopuszcza się sytuowanie toalet przenośnych w maskującej obudowie i pojemników na odpady (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta);
- dopuszcza się sytuowania kładek, podestów i przejść (niezwiązanych trwale z gruntem), o nawierzchni umożliwiającej w szczególności wykorzystanie plaży przez osoby niepełnosprawne oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej;
- dla stref BM_II_2:
 - utrzymuje się istniejące oraz wskazuje się nowe parkingi istotne dla obsługi ruchu turystycznego na terenach ekosystemów leśnych;
 - w rejonach przyplażowych, w rejonie dojść do plaży w Chałupach, Kuźnicy, Jastarni, Jastrzębiej Górze, Juracie i Władysławowie dopuszcza się utworzenie przyplażowych założeń semiparkowych z lokalizacją spójnego zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego w postaci: urządzonych ścieżek i szlaków pieszych, elementów małej architektury (w tym ławek, pojemników na odpady, stojaków na rowery), tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych, z wykluczeniem lokalizacji obiektów kubaturowych;
 - utrzymuje się funkcjonowanie istniejących obiektów infrastruktury turystycznej w Dębках (gm. Krokowa), w tym w postaci bazy noclegowej, tj. pól namiotowych i kempingów, które działają na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych lub aktów prawa miejscowego;
 - w Jastrzębiej Górze dopuszcza się utworzenie parków, w szczególności o roli edukacyjno-przyrodniczej, spacerowo-rekreacyjnej, wypoczynkowej, zdrowotnej i aktywności ruchowej, w zasięgu których dopuszcza się lokalizację infrastruktury, w tym turystyczno-rekreacyjnej, w postaci, np. takich obiektów jak: urządzone ciągi piesze, obiekty małej architektury (w tym: wiaty rekreacyjne, pojemniki na odpady, ławki, pergole, urządzenia dla ptaków i owadów, itp.), park linowy, parking, budowa d toalet publicznych (dla każdego parku), w tym rozbudowa istniejącego budynku, a także odtworzenie historycznej wieży triangulacyjnej z wykorzystaniem, np. jako urządzonego punktu widokowy, a także innych urządzeń i infrastruktury sprzyjającej rekreacji;
- dla stref BM_VI_3:
 - dla dojść do plaż otwartego morza ustala się w planie ochrony działania polegające na likwidacji dojść (wskazane w ramach strefy BM_VI_3.21, BM_VI_3.68, BM_VI_3.93, BM_VI_3.156), legalizacji (strefy BM_VI_3.65, BM_VI_3.70, BM_VI_3.126) lub przedłużeniu dojść (strefy BM_VI_3.100, BM_VI_3.104, BM_VI_3.114, BM_VI_3.116, BM_VI_3.129, BM_VI_3.151, BM_VI_3.153, BM_VI_3.155);
 - wskazuje się dojścia dopłażowe kluczowe dla obsługi turystyki rowerowej w ramach strefy BM_VI_3, tj. BM_VI_3.1, BM_VI_3.4, BM_VI_3.10, BM_VI_3.15, BM_VI_3.20, BM_VI_3.44, BM_VI_3.83, BM_VI_3.124, BM_VI_3.157, BM_VI_3.160, przy których należy urządzić parkingi rowerowe; rekomenduje się lokalizowane parkingów rowerowych przy miejscu skrzyżowania ze szlakiem turystycznym;
 - dla dojść do plaż otwartego morza (z wyjątkiem dojść wskazanych do likwidacji) ustala się w planie ochrony działania polegające na zagospodarowaniu dojść dopłażowych w następujący sposób:
 - dopuszcza się podstawowe formy zagospodarowania dojść dopłażowych przez wydmy w postaci: drewnianych ogrodzeń kanalizujących ruch turystyczny, zamykanych pojemników na odpady (w tym sytuowanych przy plaży, częściowo montowanych sezonowo) – pojemniki realizować z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta, stojaków na rowery (bez możliwości

sytuowania stojaków w obrębie wydm oraz na plaży), utwardzenia podłoża (wyłącznie w obrębie jednostek osadniczych), lokalizacji sezonowych toalet w maskującej obudowie, lokalizacji toalet całorocznych (wyłącznie przy głównych wejściach w obrębie jednostek osadniczych), a także lokalizacji tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych;

- dopuszcza się podstawowe zagospodarowanie dojeżdżających do plaż przez klify w postaci: schodów metalowych z elementami drewnianymi i/lub betonowymi (dopuszcza się zastosowanie innych rozwiązań materiałowych, w tym proekologicznych, o lekkiej konstrukcji, w zależności od uwarunkowań), utwardzenia przejść dnami dolin nawierzchnią półprzepuszczalną, ażurową, z materiałów proekologicznych (z wyłączeniem przejścia zlokalizowanego w rezerwacie przyrody), drewnianych ogrodzeń kanalizujących ruch turystyczny, lokalizowania zamykanych pojemników na odpady (w tym sytuowanych przy plaży, częściowo montowanych sezonowo) – pojemniki realizować z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta, lokalizacji sezonowych toalet w maskującej obudowie (z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych wynikających z możliwości obsługi, zwłaszcza w zakresie wywozu nieczystości), stojaków na rowery, a także lokalizacji tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych;
- utrzymuje się funkcjonowanie w obrębie dojeżdżających do plaż infrastruktury zakresu obsługi ruchu turystycznego, w tym zabudowy o charakterze sezonowym związanej z obsługą rekreacji, turystyki i wypoczynku, w szczególności obiektów stanowiących zaplecze sanitarne, szatniowe i gastronomiczne plaż, zlokalizowanych na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych lub aktów prawa miejscowego, istniejących w dniu wejścia w życie uchwały; sytuowanie nowych obiektów całorocznych i sezonowych w obrębie dojeżdżających do plaż, w których funkcjonuje taka infrastruktura na zasadzie rozbudowy bądź wymiany istniejących obiektów,
- analiza sposobu zagospodarowania poszczególnych dojeżdżających do plaż otwartego morza dokonana została w dokumentacji planu ochrony – załącznik do Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej;

– dla stref BM_VI_4:

- dopuszcza się podstawowe formy zagospodarowania szlaków turystycznych, w szczególności szlaków pieszych, tras rowerowych i ścieżek dydaktycznych w postaci: infrastruktury służącej kanalizowaniu ruchu turystycznego, w tym grodzień, barier oraz nasadzeń roślin, sytuowania zamykanych pojemników na odpady (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta), stojaków na rowery, tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych, urządzonych miejsc odpoczynku na szlakach i innych urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych; dopuszcza się poprawę nawierzchni szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych;
- dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych lub ich likwidację, w sytuacji stwierdzenia konieczności ograniczenia negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko, w szczególności na poszczególne komponenty objęte ochroną;

– dla stref BM_VI_5:

- wskazuje się lokalizację trzech parkingów obsługujących turystów, korzystających z plaży w sąsiedztwie drogi na zapleczu plaży między Dębkami a Karwią (na odcinku, na wysokości miejscowości Karwieńskie Błoto Drugie).

9.3. Propozycje monitoringu stanu i skuteczności kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej

Proponuje się następujący zakres monitoringu stanu i skuteczności kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej:

- baza noclegowa – coroczny przegląd i aktualizacja gminnych baz ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie;
- zabudowa rekreacji indywidualnej – systematyczne kontrole obszarów koncentracji nielegalnej zabudowy rekreacji indywidualnej (co najmniej raz w roku) i zgłaszanie nadużyć do właściwych organów nadzoru – konsekwentna polityka w zakresie dążenia do skutecznego egzekwowania prawa przez odpowiednie organy;
- zabudowa kempingów – systematyczne kontrole terenów zajmowanych przez kempingi na Półwyspie Helskim i zgłaszanie nadużyć w zakresie zasięgów obszarów przeznaczonych dla użytkowania kempingów a faktycznego obszaru zajętego na ten cel, a także w zakresie liczby przyczep, kamperów i namiotów w celu doprowadzenia do zgodności z zadeklarowaną maksymalną liczbą użytkowników kempingów - konsekwentna polityka w zakresie dążenia do skutecznego egzekwowania prawa przez odpowiednie organy;
- zagospodarowanie szlaków, w tym dojazdów dopłażowych – coroczna kontrola przed i po sezonie letnim zagospodarowania na szlakach i dojazdach dopłażowych, zwłaszcza w zakresie barier i grodzień służących kanalizowaniu ruchu turystycznego i systematyczne naprawy/doposażenia elementów zniszczonych;
- monitoring w zakresie liczby pojazdów wjeżdżających na tereny wrażliwe, np. stały monitoring pojazdów wjeżdżających na Półwysep Helski (powiązanie z działaniem polegającym na limitowaniu wjazdu pojazdów na obszar Półwyspu – w przypadku decyzji o realizacji tego typu działania);
- prowadzone stale, w szczególności w sezonie letnim kontrole w zakresie nieprawidłowości przy parkowaniu pojazdów (zwłaszcza na drogach leśnych);
- prowadzone stale kontrole w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami, zwłaszcza na terenach zajmowanych przez zabudowę rekreacji indywidualnej.

Powyższe działania i monitoring w dużej mierze są już obecnie prowadzone zarówno przez pracowników Parku, jak i samorządy gminne. Podkreśla się natomiast, że w dalszym ciągu konsekwentnie należy kontynuować taką politykę, w szczególności w odniesieniu do sytuacji przekroczeń przepisów prawa.

Dla celów diagnostycznych obszaru Parku w zakresie funkcji turystyki i rekreacji oraz edukacji korzystnym byłoby nawiązanie stałej współpracy z wydziałami turystyki/geografii uczelni wyższych w celu prowadzenia badań ankietowych (np. w ramach praktyk studenckich) na obszarze NPK dotyczących wybranych zagadnień. Wyniki tak prowadzonych badań mogłyby stanowić uzupełnienie wiedzy o aktualnej sytuacji na temat istotnych zagadnień problemowych, a wykonywane cyklicznie dostarczyłyby interesujący materiał analityczny i porównawczy.

9.4. Potrzeby uzupełnienia wiedzy dotyczącej zagadnień związanych z turystyką, rekreacją i edukacją

W przypadku Nadmorskiego Parku Krajobrazowego w odniesieniu do zagadnień związanych z turystyką i rekreacją szczególnie istotną kwestią stanowi szczegółowe określenie pojemności bazy noclegowej. W tej analizie trzeba wziąć pod uwagę także liczbę miejsc noclegowych w nielegalnej zabudowie o charakterze rekreacyjnym (która ze względu na długotrwałe procesy jej likwidacji i brak skuteczności tych działań ma charakter trwały), prowadzić rzetelną ewidencję miejsc noclegowych

i przeprowadzać częste kontrole mające na celu porównanie liczby miejsc noclegowych zgłaszanych do ewidencji a faktycznie funkcjonujących. Jeżeli chodzi o badania chłonności turystyczno-rekreacyjnej obszaru NPK (a w zasadzie określenie skali przekroczeń tej chłonności), rozumianej jako możliwości trwałego użytkowania turystyczno-rekreacyjnego środowiska przyrodniczego przeprowadzanej najczęściej na podstawie rozpoznania zbiorowisk roślinnych i ich odporności na niszczenie mechaniczne, litologii podłoża oraz nachylenia powierzchni stokowych to jest ona niewystarczająca i niepełna dla potrzeb zagospodarowania przestrzennego. Istotnym jest także badanie zachowań rekreacyjnych, które w ostatnim czasie uległy znacznej zmianie w stosunku do lat 80- i 90-tych ubiegłego wieku, a które pozwoliłyby na oszacowanie rzeczywistego natężenia rekreantów w trakcie sezonu letniego i poza nim. Analizy takie wykraczają poza zakres badań prowadzonych w ramach planów ochrony parków krajobrazowych i wymagają powołania interdyscyplinarnego zespołu specjalistów. Ze względu na szereg problemów omówionych w części diagnostycznej niniejszego operatu zagadnienie to jest niezwykle trudne (w szczególności ze względu na bardzo dużą dynamikę zmian) i wymaga pogłębionej analizy w innych dziedzinach (zwłaszcza demografii i socjologii) oraz w dużej mierze działań na poziomie samorządów lokalnych. Prowadzona w sposób rzetelny i ujednoczony ewidencja innych obiektów świadczących usługi hotelarskie na poziomie wszystkich gmin zlokalizowanych w Parku i otulinie (dotyczy zwłaszcza gminy Władysławowo i Krokowa) mogłaby stanowić podstawowe źródło informacji o wielkości bazy noclegowej, przy czym warunkiem byłoby jej systematyczne aktualizowanie, kontrola oraz skuteczniejsze egzekwowanie obowiązku zgłoszenia obiektów i wszelkich zmian w zakresie ich funkcjonowania przez prowadzących działalności gospodarcze. W efekcie w sposób bardziej szczegółowy możliwe byłoby planowanie obsługi ruchu turystycznego, kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej miejscowości, a także obsługi infrastrukturą techniczną i komunikacyjną dostosowanej do rzeczywistej maksymalnej liczby osób mogących przebywać sezonowo na danym obszarze.

Dodatkowo rekomenduje się przeprowadzenie analiz i badań ruchu turystycznego oraz mobilności na obszarze NPK przy wykorzystaniu danych typu BIG DATA pochodzących, np. od operatorów telefonii komórkowych. Kompleksowe badania związane z nasyceniem turystycznym Parku, natężeniem ruchu turystycznego i jego lokalizacją, analizą mobilności oraz obsługi transportem zbiorowym miejsc o największym natężeniu ruchu pozwoliłoby na skierowanie działań na obszary kumulacji ruchu turystycznego, podlegające największej presji ze strony turystyki.

10. PROGNOZA STANU W PERSPEKTYWIE 20-LETNIEJ

10.1. Wariant ochrony zachowawczej – utrzymanie aktualnych trendów, bez podejmowania działań wskazanych w Planie ochrony

Jak przedstawiono w niniejszym opracowaniu turystyka i rekreacja na obszarze Nadmorskiego Parku Krajobrazowego rozwinęła się na skalę masową, ze wszelkimi negatywnymi tego konsekwencjami dla zachowania walorów NPK. Chaotyczny i niekontrolowany rozwój zabudowy oraz różnych form zagospodarowania związanego z funkcją turystyczno-rekreacyjną dotyczy w zasadzie całego obszaru Parku i jego najbliższego otoczenia. Tendencja ta utrzymuje się od lat i wciąż przybiera na sile. Wobec powyższego brak podjęcia działań, czy chociażby próba powstrzymania negatywnych trendów skutkować będzie postępującą dewastacją obszaru Parku, jego zabetonowaniem i zdeptaniem, a w efekcie doszczętnym zniszczeniem walorów, które były podstawą jego ustanowienia.

10.2. Wariant ochrony aktywnej - pełna realizacja ustaleń Planu ochrony

Biorąc pod uwagę istniejące uwarunkowania, w tym przede wszystkim względy ekonomiczne, stosując zalecenia Planu ochrony w zakresie ochrony czynnej należy spodziewać się co najwyżej zahamowania aktualnych negatywnych trendów wpływu turystyki i rekreacji na przyrodę i krajobraz NPK. Samo zahamowanie tych niekorzystnych trendów nie pozwala jednak na przywrócenie ładu przestrzennego i aktywną ochronę walorów Parku. Prawdopodobnie ochronie podlegać mogą jedynie fragmenty obecnego Parku, które będą objęte dodatkową ochroną, najlepiej w postaci rezerwatów przyrody.

10.3. Oszacowanie kosztów realizacji ustaleń Planu ochrony

Szacunkowe koszty wdrożenia proponowanych ustaleń i rekomendacji Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK przedstawiono w tabeli 21. Podstawą ich wyliczenia były informacje zebrane z innych projektów oraz doświadczenia zespołu autorskiego, jednak należy wyraźnie zaznaczyć, że są to kwoty orientacyjne, które wymagają doprecyzowania po określeniu szczegółowego zakresu poszczególnych prac. Także wskazanie podmiotu lub podmiotów odpowiedzialnych za realizację należy traktować jako propozycje, która wymaga uzgodnień między zaangażowanymi stronami.

W tabeli poniżej zamieszczono wyłącznie działania dla których przewiduje się koszty ich realizacji wykraczające poza działalność statutową jednostki wdrażającej. Pozostałe działania omówiono w Tab. 20.

Tab. 21 Oszacowanie kosztów realizacji ustaleń Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK

L.p	Działanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowy koszt
1.	Wprowadzenie ograniczenia poruszania się pieszych poza szlakami, poprawa oznakowania szlaków i ich urządzenie w sposób zniechęcający do poruszania się poza nimi	właściciele gruntów samorzady gminne organizatorzy turystyki	Koszty rynkowe m.in. obiektów małej architektury, wykonania nawierzchni, oznakowania szlaków, wygradzenia, nasadzenia roślinności i koszty prac budowlanych związanych z instalowaniem tych elementów, koszty dokumentacji projektowych, w zależności od potrzeb danego szlaku i rozwiązań technicznych

			przyjętych w projekcie.
2.	Likwidacja wybranych i przekształcenia wybranych dojeżdżających doposażonych	właściciele gruntów samorządy gminne	Koszty rynkowe m.in. obiektów budowlanych, wykonania nawierzchni, oznakowania dojeżdżających, wygradzenia, nasadzenia roślinności i koszty prac budowlanych związanych z instalowaniem tych elementów, koszty dokumentacji projektowych, w zależności od potrzeb danego dojeżdżającego doposażonego i rozwiązań technicznych przyjętych w projekcie.
3.	Utworzenie zagospodarowanych w spójny sposób przyjeżdżających założeń semiparkowych	właściciele gruntów samorządy gminne	od 300 zł/m ² urządzonej nawierzchni + koszty rynkowe poszczególnych urządzeń + koszty prac budowlanych oraz koszty dokumentacji projektowych
4.	Opracowanie wizualizacji charakterystycznych miejsc Parku w celu uwypuklenia elementów dysharmonijnych (niepożądanego zabudowy w NPK)	PZPK/oddział Władysławowo samorządy gminne	od 10 000 zł, w zależności od wielkości zasięgu widoku
5.	Opracowanie wzorników typowych form architektury i sposobów kontynuacji zabudowy układów przestrzennych, jako narzędzi wspomagających procesy inwestycyjne	PZPK/oddział Władysławowo samorządy gminne	od 30 000zł opracowanie projektu + koszty rynkowe wydruku i dystrybucji

11. LITERATURA I OPRACOWANIA NIEPUBLIKOWANE

- Baum S., Kistowski M. 2004. Stan zagospodarowania Półwyspu Helskiego oraz Mierzei Wiślanej – rozpoznanie sytuacji konfliktowych oraz propozycja kierunków działań. Raport dla Samorządu Województwa Pomorskiego, Gdańsk.
- Biernat A., Jakubowska B., Medowski T., Nogaczewski M. 2000. Charakterystyka środowiska kulturowego [w:] Gerstmannowa E. – red. 2000. Nadmorski Park Krajobrazowy. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 3.
- Bonarowska D., Bonarowski T. 2015. Zatoka Pucka. Przewodnik żeglarski po portach i przystaniach. Sto-warzyszenie Turystyczne „Kaszuby Północne”.
- Czerwiński W., Wandtke B., Janta A. 1997. Walory turystyczne Nadmorskiego Parku Krajobrazowego [w:] Janta A. red. 1997. Nadmorski Park Krajobrazowy. Wyd. NPK, Władysławowo.
- Cymańska-Garbowska B., Steblik-Właźlak B. 2014. Podstawy Turystyki. WSIP, Warszawa.
- Gerstmannowa E. – red. 1995. Półwysep Helski. Przyrodnicze podstawy rozwoju. IOŚ, Warszawa.
- Gerstmannowa E. – red. 2000. Nadmorski Park Krajobrazowy. Materiały do Monografii Przyrodniczej Regionu Gdańskiego 3.
- Janta A. red. 1997. Nadmorski Park Krajobrazowy. Wyd. NPK, Władysławowo.
- Kaszuby Północne na 4 pory roku (przewodnik i mapy), 2018, Stowarzyszenie Turystyczne „Kaszuby Północne” Lokalna Organizacja Turystyczne, Puck
- Kistowski M., Korwel-Lejkowska B. 2005. Wpływ zagospodarowania przestrzennego (ze szczególnym uwzględnieniem bazy turystycznej) na środowisko przyrodnicze i walory krajobrazowe strefy Karwia – Hel [w:] Kistowski M., Korwel-Lejkowska B., Witkiewicz M. Problemy zagospodarowania i ruchu turystycznego w strefie nadmorskiej na przykładzie Nadmorskiego Parku Krajobrazowego. Wyd. Bernardinum, Pelplin.
- Koncepcja obsługi transportowej Półwyspu Helskiego Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego w Gdańsku, główny projektant Lech Michalski, 2018 (mscr).
- Koncepcja rozwoju Portu Władysławowo, „Szkuner” Sp. z o.o., Władysławowo, lipiec 2019 r. (mscr)
- Kozłowska-Szczęśna, 1984. Bioklimat polskich uzdrowisk jako podstawowa cecha ich warunków środowiskowych. IGI PAN. Dok. Geogr. 1-2.
- Krawczyk Z. - red. 1997. Encyklopedia Kultury Polskiej XX wieku, kultura fizyczna-sport, wyd. IK Warszawa, 1997
- Litwin J. 2019. Muzeum rybołówstwa w Helu. Przewodnik po wystawie. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku.
- Nadmorski Park Krajobrazowy. Mapa parku i okolic plus 18 planów miejscowości. Mapa turystyczna 1:50 000. 2017. EkoKapio, Kartuzy.
- Nadmorski Park Krajobrazowy. Wybrzeże Bałtyku: Stilo-Władysławowo-Hel-Rewa. Mapa turystyczna 1:50 000. 2019. ExpressMap Polska Sp. z o.o., Warszawa.
- Nadleśnictwo Wejherowo. Mapa turystyczna 1:35 000. 2018. EkoKapio, Kartuzy.
- Pawłowska K., Swaryczewska M. 2002. Ochrona dziedzictwa kulturowego. Zarządzanie i partycypacja społeczna. Wyd. UJ, Kraków.
- Plan odnowy miejscowości Hel na lata 2010 -2017. 2010 (mscr).
- Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot 2030. Uchwała Nr 318/XXX.2016 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030. Uchwała Nr 318/XXX.2016 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.
- Projekt planu zagospodarowania Polskich Obszarów Morskich (v.3 z lipca 2019 r.) (mscr)

- Przewoźniak M. 1999. Potencjał rekreacyjny środowiska przyrodniczego – atrakcyjność a przydatność. [w:] Geoekologiczne podstawy badania i planowania krajobrazu rekreacyjnego. Pietrzak M. – red. AWF w Poznaniu.
- Przewoźniak M. 2017. Ochrona przyrody i krajobrazu Kaszub. Studium krytyczne z autopsji. Bogucki Wyd. Naukowe. Gdańsk-Poznań.
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 września 2014 r. w sprawie granicy portu morskiego w Helu
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 15 czerwca 2000 r. w sprawie ustalenia granicy od strony lądu portu morskiego w Jastarni
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 11 stycznia 1999 r. w sprawie ustalenia granicy od strony lądu portu morskiego w Pucku
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej z dnia 6 lipca 2007 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego we Władysławowie od strony morza, redy i lądu
- Sadowski J. 2014. Szlak historii militarnej Kaszub Północnych. Infort, Jastarnia – Gliwice.
- Strategia rozwoju gminy Krokowa do 2015 r. Uchwała Nr XXIII/238/2004 Rady Gminy Krokowa z dnia 22 października 2004 r. (mscr).
- Strategia rozwoju gminy miasta Puck na lata 2015 – 2025. 2015 (mscr).
- Strategia rozwoju gminy Puck na lata 2016 – 2020. Uchwała XVII/12/16 Rady Gminy Puck z dnia 25 lutego 2016 r. (mscr).
- Strategia rozwoju gminy Władysławowo do 2020 roku – aktualizacja nr 4. Uchwała Nr LXI/831/2018 Rady Miejskiej Władysławowa z dnia 10 października 2018 r. (mscr)
- Strategia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) na lata 2014-2020. Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka. 2015 (mscr).
- Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2010. Uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 r. (mscr).
- Strategia rozwoju Ziemi Puckiej na lata 2016-2025. 2016. (mscr).
- Strategia zrównoważonego rozwoju gminy Kosakowo do 2020. Uchwała Nr XXIV/79/2008 Rady Gminy Kosakowo z dnia 03 września 2008 r. (mscr)
- Strategia zrównoważonego rozwoju miasta Helu. Uchwała nr XLIV/313/2002 Rady Miasta Helu z dnia 28 sierpnia 2002 r. (mscr).
- Strategia zrównoważonego rozwoju miasta Jastarni. 2002. (mscr).
- Strategia zrównoważonego rozwoju obszaru funkcjonalnego Nadmorski Obszar Usługowy Norda 2020 z perspektywą 2050 r. (mscr).
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krokowa. Uchwała Nr III/23/2010 Rady Gminy Krokowa z dnia 29 grudnia 2010 r. ze zmianami z 2014 r. (mscr).
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Puck. Uchwała nr XXIX/86/2000 Rady Gminy Puck z dnia 03.10.2000 r ze zmianami wprowadzonymi do 2019 r. włącznie (mscr).
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasto Puck. Uchwała Nr XXXI/5/2017 Rady Miasta Puck z dnia 27 marca 2017 r. wraz ze zmianą z 2018 r. (mscr)
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasta Władysławowo. Uchwała nr XLII/302/02 Rady Miejskiej we Władysławowie z dnia 30 stycznia 2002 r.)
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Helu (Uchwała Nr VII/49/2003 Rady Miasta Helu z dnia 25 kwietnia 2003 r. (mscr).
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jastarni. Uchwała Nr XXXI/193.2005 Rady Miasta Jastarni z dnia 28 października 2005 r. (mscr).

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kosakowo - zmiana (Uchwała nr XI/77/2019 Rady Gminy Kosakowo z dnia 28 marca 2019 r.) (mscr)
- Szlak historii militarnej Kaszub Północnych. Mapa turystyczna 1:100 000. Infort
- Uchwała Nr VII/60/19 Rady Miasta Helu z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na polskich obszarach morskich przyległych do obszaru miasta Helu
- Uchwała Nr VII/60/2019 Rady Miejskiej Jastarni z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na obszarze morskim przyległym do granic administracyjnych Gminy Jastarnia w okresie sezonu kąpielowego 2019 r.
- Uchwała Nr VIII/118/2019 Rady Miejskiej Władysławowa z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie wykazu kąpielisk na obszarze morskim przyległym do gminy Władysławowo
- Uchwała Nr VII/77/2019 Rady Gminy Krokowa z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie określenia sezonu kąpielowego i wykazu kąpielisk na terenie Gminy Krokowa w 2019 r.
- Uchwała Nr IX/6/2019 Rady Miasta Puck z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie określenia wykazu kąpielisk na polskich obszarach morskich przylegających do granic Gminy Miasta Puck
- Uchwała Nr XI/60/2019 Rady Gminy Kosakowo z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie: wykazu kąpielisk na obszarze morskim przyległym do Gminy Kosakowo oraz określenia sezonu kąpielowego w roku 2019
- Uchwała Nr VIII/119/2019 Rady Miejskiej Władysławowa z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie zasad i trybu korzystania z ogólnodostępnych obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie Gminy Władysławowo.
- Węśławski J.M., Kotwicki L., Grzelak K., Piwowarczyk J., Sagan I., Nowicka K., Marzejon I. 2011. Przemysł turystyczny i przyroda morska na Półwyspie Helskim. Wstępna ocena wpływu turystyki i przemysłu rekreacyjnego na wartości naturalne przybrzeżnego ekosystemu morskiego na przykładzie Półwyspu Helskiego. WWF Polska.
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kosakowo – tekst ujednolicony. Uchwała nr LI/136/2018 Rady Gminy Kosakowo z dnia 8 lutego 2018 r. wraz ze zmianą z 2019 r. (mscr).

Strony internetowe:

www.porthel.home.pl,
www.szkuner.pl,
www.bip.mzp.jastarnia.pl,
www.moksir.puck.pl,

12. SPIS TABEL, RYSUNKÓW, FOTOGRAFII I WYKAZ SKRÓTÓW

Spis tabel

- Tab. 1. Zestawienie publikacji i materiałów niepublikowanych z oceną ich przydatności dla sporządzenia „Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej”
- Tab. 2. Wybrane zapisy PZPOMG-G-S odnoszące się do kwestii turystyki, rekreacji i edukacji istotne dla funkcjonowania NPK
- Tab. 3. Wybrane cele szczegółowe i zadania wynikające z dokumentu Strategii Ziemi Puckiej w aspekcie rozwoju turystyki i rekreacji
- Tab. 4. Analiza strategicznych dokumentów poszczególnych gmin w aspekcie turystyki i rekreacji
- Tab. 5. Formy aktywności turystyczno-rekreacyjnej podejmowanej na terenie NPK i w jego bezpośrednim otoczeniu
- Tab. 6. Charakterystyka rejonów zabudowy według dominującego typu bazy noclegowej w NPK oraz strefie A otuliny
- Tab. 7. Wykaz hoteli widniejących w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)
- Tab. 8. Wykaz pensjonatów widniejących w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Województwa Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)
- Tab. 9. Wykaz kempingów widniejących w ewidencji obiektów hotelarskich prowadzonej przez Marszałka Woj. Pomorskiego (stan na sierpień 2019 r.)
- Tab. 10. Zinventaryzowane niekategoryzowane kempingi i pola namiotowe na obszarze NPK i strefy A otuliny (stan na sierpień 2019 r.)
- Tab. 11. Zinventaryzowane ośrodki wypoczynkowe na obszarze NPK i strefy A otuliny (stan na sierpień 2019 r.)
- Tab. 12. Rodzaje turystycznych obiektów noclegowych według gmin (dane Urzędu Statystycznego w Gdańsku stan na 31VII2017 r.)
- Tab. 13. Ilość miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych według gmin (dane Urzędu Statystycznego w Gdańsku stan na 31VII2017 r.)
- Tab. 14. Liczba miejsc noclegowych w obiektach kategoryzowanych na terenie NPK i w strefie A otuliny w poszczególnych gminach w podziale na rodzaj obiektu
- Tab. 15. Liczba miejsc noclegowych w gminach położonych w NPK i strefie A otuliny w podziale na typ bazy noclegowej wg ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie
- Tab. 16. Porównanie ilości zużytej wody pomiędzy okresem pozasezonowym i okresem letniego szczytu sezonu.
- Tab. 17. Syntetyczne zestawienie zagrożeń wewnętrznych wynikających z funkcji turystycznej i rekreacyjnej
- Tab. 18. Syntetyczne zestawienie zagrożeń zewnętrznych wynikających z funkcji turystycznej i rekreacyjnej
- Tab. 19. Strategiczne i operacyjne cele kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK
- Tab. 20. Działania proponowane do realizacji celów strategicznych i operacyjnych w ramach kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej w NPK
- Tab. 21. Oszacowanie kosztów realizacji ustaleń Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej NPK

Spis rysunków

- Ryc. 1. Położenie NPK na tle podziału administracyjnego
- Ryc. 2. Obszary w północnej części gminy Kosakowo, dla których w Studium wskazuje się rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej
- Ryc. 3. Zasięgi przestrzennego rozwoju miejscowości Białogóra (a), Karwieńskie Błoto Drugie (b) i Dębki (c) wyznaczone w „Studium uwarunkowań ... gm. Krokowa” (2014).

- Ryc. 4. Schemat koncentracji terenów rozwoju funkcji usług turystyki w mieście Puck
- Ryc. 5. System obsługi zagospodarowania turystycznego i rekreacji w NPK
- Ryc. 6. Porównanie liczby miejsc noclegowych w obiektach kategoryzowanych na obszarze NPK i w strefie A
- Ryc. 7. Udział miejsc noclegowych według rodzaju obiektów w ogólnej liczbie miejsc noclegowych oferowanych w obiektach kategoryzowanych
- Ryc. 8. Udział poszczególnych gmin w ogólnej liczbie miejsc noclegowych na terenie NPK i w strefie A otuliny
- Ryc. 9. Struktura bazy noclegowej w gminach wg ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie
- Ryc. 10. Rozmieszczenie obiektów bazy noclegowej w miejscowości Dębki
- Ryc. 11. Rozmieszczenie obiektów bazy noclegowej w miejscowości Swarzewo
- Ryc. 12. Rozmieszczenie obiektów bazy noclegowej w miejscowości Rewa
- Ryc. 13. Nielegalne zagospodarowanie w postaci indywidualnych działek rekreacyjnych w rejonie Karwieńskich Błot Drugich, na północ od miejscowości
- Ryc. 14. Nielegalne zagospodarowanie w postaci indywidualnych działek rekreacyjnych w rejonie Ostrowa, na północny-zachód od miejscowości
- Ryc. 15. Zagospodarowanie portu we Władysławowie
- Ryc. 16. Wizualizacja portu w Pucku po rozbudowie i przebudowie
- Ryc. 17. Schemat tras komunikacji autobusowej PKS (źródło <https://www.pksgdynia.pl>)
- Ryc. 18. Rozwój zainwestowania kempingu „Solar”, w tym dosypywanie lądu (plaży) i w konsekwencji zniszczenie przybrzeżnych trzcinowisk (Węsławski in. 2011).
- Ryc. 19. Kemping „Solar” w 2019 r. (źródło ortofotomapa)
- Ryc. 20. Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Władysławowa (Źródło: opracowanie własne)
- Ryc. 21. Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Jastarni (Źródło: opracowanie własne)
- Ryc. 22. Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Juraty (Źródło: opracowanie własne)
- Ryc. 23. Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Kuźnicy (Źródło: opracowanie własne)
- Ryc. 24. Wybrane proponowane działania do realizacji w ramach Planu ochrony NPK – rejon Karwieńskiego Błota Drugiego (Źródło: opracowanie własne)

Spis fotografii

- Fot. 1. Obiekt hotelu we Władysławowie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 2. Obiekt pensjonatu we Władysławowie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 3. Dom Zdrojowy w Jastarni (Fot. AN 05.2019)
- Fot. 4. Hotel Bryza w Juracie (Fot. BJS 08.2019)
- Fot. 5. Kemping nad Zatoką (camping Chałupy 6) (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 6. Kemping nad Zatoką (camping Chałupy 6) (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 7. infrastruktura towarzysząca kempingom (camping Chałupy 6) (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 8. infrastruktura towarzysząca kempingom (camping Chałupy 6) (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 9. Widok na kempingi w Chałupach z terenu rezerwatu „Słone Łąki” (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 10. Zagospodarowanie kempingu nad morzem (Lazurowe) w Chłapowie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 11. Zagospodarowanie kempingu nad morzem (Lazurowe) w Chłapowie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 12. Kemping w Dębkach (Fot. BJS 08.2019)
- Fot. 13. Kemping w Jastarni (Fot. AN 05.2019)
- Fot. 14. Władysławowo (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 15. Jastarnia (fot. BJS 08.2019)

- Fot. 16. Karwia (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 17. Władysławowo (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 18. Jastrzębia Góra (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 19. Puck (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 20. Dębki (fot. AN 05.2019)
- Fot. 21. Dębki (fot. AN 05.2019)
- Fot. 22. Hel (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 23. Chałupy (fot. AN 05.2019)
- Fot. 24. Swarzewo (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 25. Kuźnica (fot. AN 05.2019)
- Fot. 26. Rewa (fot. AN 05.2019)
- Fot. 27. Mechelinki (fot. AN 05.2019)
- Fot. 28. Rejon Ostrowa (fot. AN 05.2019)
- Fot. 29. Rejon Karwieńskiego Błota Drugiego (fot. AN 05.2019)
- Fot. 30. Białogóra (fot. AN 05.2019)
- Fot. 31. Ostrowo Pustki (fot. AN 06.2019)
- Fot. 32. Plaża Półwyspu Helskiego poza sezonem letnim - Chałupy (fot. BJS 04.2019)
- Fot. 33. Plaża Półwyspu Helskiego poza sezonem letnim - Kuźnica (fot. BJS 04.2019)
- Fot. 34. Kąpielisko i plaża zachodnia w Rewie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 35. Kąpielisko i plaża wschodnia w Rewie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 36. Kąpielisko strzeżone w Helu od strony Morza (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 37. Kąpielisko strzeżone w Helu od strony Zatoki Puckiej (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 38. Kąpielisko strzeżone we Władysławowie tablica przy wejściu
- Fot. 39. Kąpielisko strzeżone we Władysławowie wypoczynek na plaży wieczorną porą (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 40. Plaża w Jastrzębiej Górze (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 41. Plaża w Białogórze (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 42. Karwia: plaża i kąpielisko strzeżone (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 43. Karwia: przygotowania do plażowania (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 44. Miejsce nad Zatoką Pucką wykorzystywane do plażowania i kąpeli w Rzucewie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 45. Miejsce nad Zatoką Pucką wykorzystywane do plażowania i kąpeli w Swarzewie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 46. Dojścia do plaży nad Zatoką z ciągu spacerowego w Rewie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 47. Dojścia do plaży nad Zatoką z ciągu spacerowego w Kuźnicy (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 48. Przejście przez wydmy bez zagospodarowania (fot. MP)
- Fot. 49. Przejście przez wydmy częściowo zagospodarowane (fot. MP)
- Fot. 50. Przejście przez wydmy w pełni zagospodarowane (fot. MP)
- Fot. 51. Przejście między gabionami (fot. MP)
- Fot. 52. Przejście utwardzonym dnem doliny erozyjnej (fot. MP)
- Fot. 53. Przejście po klifie schodami drewnianymi (fot. MP)
- Fot. 54. Przejście po klifie schodami stalowymi (fot. MP)
- Fot. 55. Przejście po klifie schodami betonowymi (fot. MP)
- Fot. 56. Molo w Pucku (fot. MP)
- Fot. 57. Pomost w Swarzewie (fot. MP)
- Fot. 58. Jurata, ul. Międzyzmorze (fot. BJS 04.2019)
- Fot. 59. Jastrzębia Góra - Bulwar Światowida (fot. BJS 04.2019)
- Fot. 60. Puck ciąg pieszo rowerowy nad Zatoką (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 61. Rewa ciąg spacerowy wzdłuż Zatoki (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 62. Szkoła windsurfingu w Jastarni (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 63. Szkoła kitesurfingu w Rewie (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 64. HOM w Pucku (fot. BJS 08.2019)
- Fot. 65. Położenie Yacht klubu w Rewie na tle miejscowości (źródło www.google.com)

- Fot. 66. Sezonowa informacja turystyczna w Swarzewie (fot. BJS 08.2019)
Fot. 67. Sezonowa informacja turystyczna w w Dębках (fot. BJS 08.2019)
Fot. 68. Karwia – gastronomia (fot. BJS 08.2019)
Fot. 69. Hel – gastronomia (fot. BJS 08.2019)
Fot. 70. Władysławowo – gastronomia (BJS 08.2019)
Fot. 71. Hel – gastronomia (fot. BJS 04.2019)
Fot. 72. Gastronomia sezonowa – Władysławowo (fot. BJS 08.2019)
Fot. 73. Gastronomia sezonowa – Białogóra (fot. BJS 08.2019)
Fot. 74. Obiekty handlowe w Karwi (fot. BJS 08.2019)
Fot. 75. Obiekty handlowe w Karwi (fot. BJS 08.2019)
Fot. 76. Typowy sezonowy „miesz” gastronomiczno-handlowy – Jastarnia (fot. BJS 08.2019)
Fot. 77. Typowy sezonowy „miesz” gastronomiczno-handlowy - Władysławowo (fot. BJS 08.2019)
Fot. 78. Kramy z pamiątkami i akcesoriami „morskimi” i nie tylko – Władysławo (fot. BJS 08.2019)
Fot. 79. Kramy z pamiątkami i akcesoriami „morskimi” i nie tylko – Rewa (fot. BJS 08.2019)
Fot. 80. Place zabaw; Chałupy (fot. BJS 04.2019)
Fot. 81. Plac zabaw – Władysławowo (fot. BJS 08.2019)
Fot. 82. Dmuchany plac zabaw w Jastarni (fot BJS 08.2019)
Fot. 83. Wodny plac w Rewie (fot BJS 08.2019)
Fot. 84. Wypożyczalnia sprzętu jeżdżącego – Jurata (fot. BJS 08.2019)
Fot. 85. Wypożyczalnia sprzętu – Władysławowo (fot. BJS 08.2019)
Fot. 86. Stacja roweru metropolitalnego w Pucku (fot. BJS 08.2019)
Fot. 87. Stajnia koło Białogóry (fot. MP)
Fot. 88. Hotel przy stajni w Białogórze (fot. MP)
Fot. 89. Teren rekreacyjny we Władysławowie (fot. BJS 08.2019)
Fot. 90. Teren rekreacyjny we Władysławowie (fot. BJS 08.2019)
Fot. 91. Skwer w Karwi - stan we wrześniu 2017 (źródło www.google.com/maps)
Fot. 92. Skwer w Karwi – stan w sierpniu 2019 (fot. BJS)
Fot. 93. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Swarzewie (fot. BJS 08.2019)
Fot. 94. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Swarzewie (fot. BJS 08.2019)
Fot. 95. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Osłoninie (fot. BJS 08.2019)
Fot. 96. Przykład oznakowania szlaku pieszego w Osłoninie (fot. BJS 08.2019)
Fot. 97. Miejsca postojowe na trasie rowerowej R10 w Pucku (fot. AN 04.2019)
Fot. 98. Miejsca postojowe na trasie rowerowej R10 w Pucku (fot. BJS 08.2019)
Fot. 99. Przykłady oznakowania szlaku rowerowego w Pucku (fot. BJS 08.2019)
Fot. 100. Przykłady oznakowania szlaku rowerowego przy rezerwacie przyrody „Beka” (fot. BJS 08.2019)
Fot. 101. Muzeum Latarnictwa w Rozewiu (fot. MP)
Fot. 102. Muzeum Rybołówstwa w Helu (fot. MP)
Fot. 103. Tablica Szlaku Historii Militarnej Kaszub Północnych (fot. MP)
Fot. 104. Tablica Szlaku Kaszubskiej Tradycji Rybackiej (fot. MP)
Fot. 105. Tablica przy ścieżce przyrodniczej „Uroczysko Każa” (fot. MP)
Fot. 106. Tablica ścieżki przyrodniczej „Na Górę Libek” (fot. MP)
Fot. 107. Edukacja przyrodnicza na ścieżce „Białogóra” (fot. MP)
Fot. 108. Ścieżka w ZPK „Helski Cypel” (fot. MP)
Fot. 109. Ścieżka Nadl. Choczewo (fot. MP)
Fot. 110. Tablica na ścieżce Nadl. Choczewo (fot. MP)
Fot. 111. Tablica informacyjna NPK - tzw. duża (fot. MP)
Fot. 112. Tablica WWF Polska (fot. MP)
Fot. 113. Droga wojewódzka nr 215 Karwia-Jastrzębia Góra (fot. BJS 08.2019)
Fot. 114. Władysławowo rejon dworca PKP i usług handlu (fot. BJS 08.2019)
Fot. 115. Tłum turystów na wyjściu nr 9 z plaży we Władysławowie (fot. BJS. 08.2019)
Fot. 116. Na plaży w Jastrzębiej Górze (fot. MP)

Wykaz skrótów

ASP – Akademia Sztuk Pięknych

BDOT - Baza Danych Obiektów Topograficznych

Dz.Urz.Woj.Pom. – Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego

GUS – Główny Urząd Statystyczny

LOK – Liga Obrony Kraju

mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

NOU - Nadmorski Obszar Usługowy

NPK – Nadmorski Park Krajobrazowy

OM G-G-S – Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot

PG – Politechnika Gdańska

PGL – Państwowe Gospodarstwo Leśne

PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

PZPK – Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych

PZPOMG-G-S - Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk – Gdynia – Sopot 2030

PZPWP - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

PZŻ – Polski Związek Żeglarstwa

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

SAR - Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa

SPA - (łac.) sanus per aqua (zdrowie przez wodę)

SWOT – (ang.) akronim od angielskich słów Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (mocne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia)

WKZ – Wojewódzki Konserwator Zabytków

WWF – (ang). World Wide Fund for Nature (Światowy Fundusz na rzecz Przyrody)